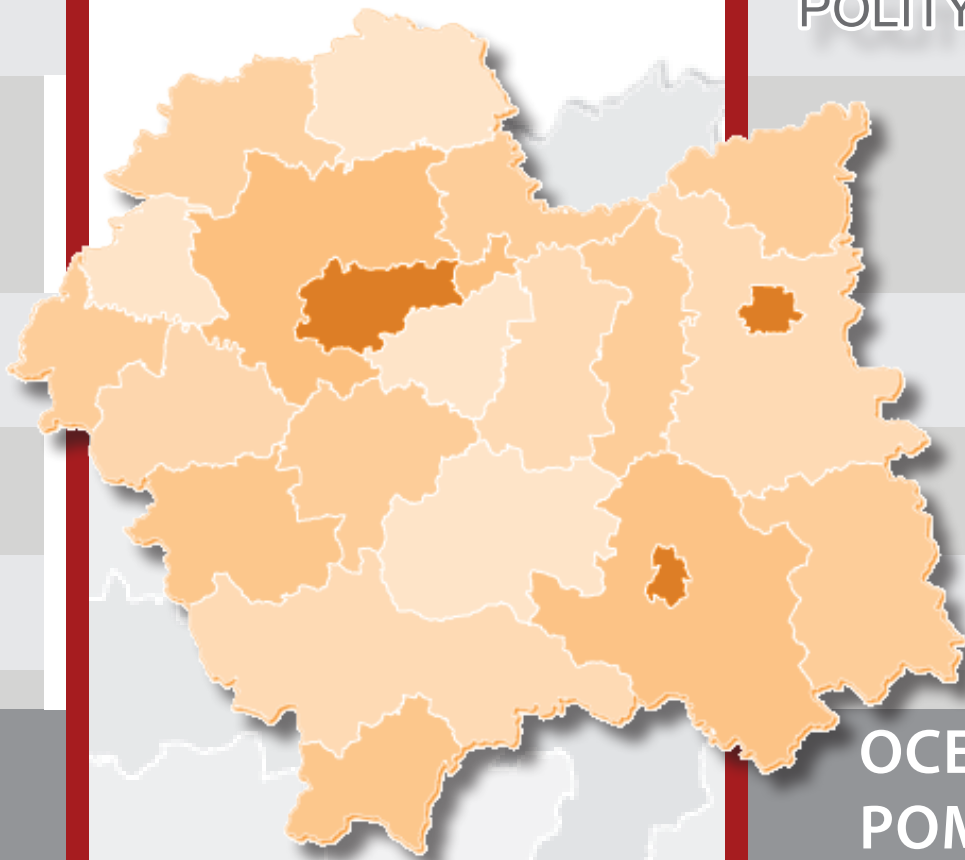

**MAŁOPOLSKIE
OBSERWATORIUM**
POLITYKI SPOŁECZNEJ

**OCENA ZASOBÓW
POMOCY SPOŁECZNEJ
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO
ZA ROK 2012**

Małopolskie
Obserwatorium
Polityki
Społecznej

Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej
w Krakowie

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
ZA ROK 2012

KRAKÓW 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wydawca:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
ul. Piastowska 32
30-070 Kraków
www.rops.krakow.pl

Realizacja badania:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I”

Opracowanie:

Małgorzata Szlązak
Iwona Banasiewicz
Katarzyna Olejniczak
Barbara Gil
Anna Kiedrowska
Andrzej Jaskuła
Aleksandra Chudy

Layout okładki:

Robert Krzeszowiak

Opracowanie graficzne okładki:

Rytter Investment Zbigniew Rytter
ul. Przemysłowa 20
09-400 Płock

Druk i skład publikacji:

GRAFPOL Agnieszka Blicharz-Krupińska
ul. Stefana Czarnieckiego 1
53-650 Wrocław

ISBN 978-83-60242-72-8

Nakład: 300 egz.

Publikacja dostępna jest także w wersji elektronicznej pod adresem:

www.politykaspoleczna.obserwatoria.malopolska.pl

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane z podaniem źródła.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

Małopolska

Szanowni Państwo

Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, projekt Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, oddaje w Państwa ręce po raz kolejny raport, który przedstawia analizę wybranych danych statystycznych opisujących sektor małopolskiej pomocy społecznej i jego otoczenie na tle sytuacji społecznej i demograficznej regionu. Uzupełnienie prezentowanej analizy stanowią: aneks graficzny obrazujący zasoby pomocy społecznej i jej otoczenia na mapach i wykresach oraz „Karty powiatów”, za pomocą których syntetycznie scharakteryzowany został każdy małopolski powiat w analizowanym zakresie.

Zespół Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej

SPIS TREŚCI

I	WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW	5
II	WPROWADZENIE	6
II.1	Wstęp	6
II.2	Uwarunkowania prawne sporządzenia „Oceny zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2012”. Adresaci „Oceny”	6
III	PROCES GROMADZENIA INFORMACJI I ŹRÓDŁA DANYCH WYKORZYSTANYCH W „OCENIE ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA ROK 2012”	8
III.1	Dane wykorzystane w „Ocenie zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2012”	8
IV	KLUCZOWE WNIOSKI I REKOMENDACJE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA ROK 2012	10
V	WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	19
V.1	Wskaźniki ubóstwa w regionie	20
V.2	Bezrobocie w Małopolsce	20
V.3	Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy	21
V.4	Wybrane grupy zagrożone wykluczeniem społecznym	22
VI	OSOBY i RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY	27
VII	ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ JEJ OTOCZENIA	33
VII.1	Kadra pomocy społecznej	33
VII.2	Infrastruktura wsparcia mieszkańców	36
VII.3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	44
VII.4	Wybrane nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej	45
VIII	OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO – ATLAS	47
IX	OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO – KARTY POWIATÓW	89
	SŁOWNICZEK:	158
	SPIS MAP:	168
	SPIS TABEL:	170
	SPIS WYKRESÓW:	171

I WYKAZ UŻYWANYCH SKRÓTÓW

CIS	centrum integracji społecznej
DPS	dom pomocy społecznej
DDP	dzienny dom pomocy
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IRSS	Instytut Rozwoju Służb Społecznych
KIS	klub integracji społecznej
MOPS	miejski ośrodek pomocy społecznej powiatu grodzkiego
OIK	ośrodek interwencji kryzysowej
OHP	ochotniczy hufiec pracy
OPS	ośrodek pomocy społecznej
OZPS	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
PAL	Program Aktywności Lokalnej
PCPR	powiatowe centrum pomocy rodzinie
PO KL (Program)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007 - 2013
POW	placówka opiekuńczo-wychowawcza
PUP	powiatowy urząd pracy
PWD	placówka wsparcia dziennego
RDP	rodzinny dom pomocy
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie
SS	spółdzielnia socjalna
ŚDS	środowiskowy dom samopomocy
WTZ	warsztat terapii zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
„Zasady ...”	„Zasady przygotowywania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”
ZAZ	zakład aktywizacji zawodowej
ZPCH	zakład pracy chronionej

II WPROWADZENIE

II.1 Wstęp

Raport „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2012” (druga edycja oceny zasobów pomocy społecznej) został przygotowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach projektu systemowego Województwa Małopolskiego o charakterze informacyjno-badawczym „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej”. Projekt realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, Działania 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obserwatorium Polityki Społecznej to jeden z czterech projektów o takim charakterze wdrażanych w Małopolsce. By zapewnić jak najszerszy wachlarz informacji istotnych dla rozwoju regionu Małopolskie Obserwatoria specjalizują się w czterech różnych obszarach - gospodarka, rozwój regionalny, rynek pracy i polityka społeczna.

Niniejszy raport, wypełniając zapisy Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹, obrazuje sektor małopolskiej pomocy społecznej i jego otoczenie na tle sytuacji społecznej i demograficznej regionu, z uwzględnieniem kwestii i problemów społecznych wynikających z projektu Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne” (element tworzonego pakietu programów strategicznych Województwa Małopolskiego) mającego pełnić funkcję strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej. Raport zawiera również rekomendacje płynące z analizy zebranego materiału. Ponadto został poszerzony o aneks graficzny obrazujący zasoby pomocy społecznej i jej otoczenia na mapach i wykresach. Ze względu na szeroki zakres przedmiotowy niniejszego opracowania na końcu raportu prezentowane są dodatkowo tzw. „Karty powiatów”. Z ich pomocą syntetycznie scharakteryzowany został każdy małopolski powiat w analizowanym zakresie.

II.2 Uwarunkowania prawne sporządzania „Oceny zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2012”. Adresaci „Oceny”

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej gminy, powiaty i samorządy województw od roku 2012 przygotowują „ocenę zasobów pomocy społecznej”. Zgodnie z przywoływaną ustawą „ocena” powinna powstać w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. W świetle wymagań ustawy „zasoby” obejmować mają w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej, a „ocena” natomiast osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy².

Ocena wraz z rekomendacjami – wg ustawodawcy – jest podstawą do planowania budżetu na rok następny³. Jednocześnie Ustawa o pomocy społecznej zobowiązuje zarządy województw do przedstawiania „oceny” co roku, do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa⁴. Do zadań samorządu województwa należy także przekazanie „oceny” właściwemu wojewodzie do dnia 31 lipca każdego roku, który to dokonuje analizy stanu i skuteczności pomocy społecznej w oparciu o ocenę zasobów pomocy społecznej przyjętą przez samorząd województwa⁵. Dodatkowo „Zasady przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz regionalnego ośrodka polityki społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013” wskazują, że „rekomendacje stworzone na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej” mają wspierać Instytucję Pośredniczącą

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182).

² Art. 16a Ustawy o pomocy społecznej.

³ Art. 16a Ustawy o pomocy społecznej.

⁴ Art. 16a Ustawy o pomocy społecznej.

⁵ Art. 22 pkt 11 Ustawy o pomocy społecznej.

czą w przygotowaniu Planów działania dla Priorytetu VII PO KL „Promocja integracji społecznej”, a także że „podział środków na projekty systemowe pomocy społecznej dokonywany jest przez IP/IP2 na podstawie propozycji regionalnego ośrodka polityki społecznej, w oparciu o ocenę zasobów pomocy społecznej i inne dostępne analizy”⁶.

W założeniu samorząd województwa sporządza ocenę na podstawie ocen przygotowanych przez gminy i powiaty z obszaru województwa, z uwzględnieniem kwestii i problemów społecznych wynikających z przyjętej strategii⁷. Wspomniany powyżej projekt Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne”, do którego zawartości odnosi się niniejsze opracowanie, koncentruje się wokół pięciu priorytetów:

1. Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości społecznej.
2. Wdrożenie systemowych form wsparcia na rzecz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałania i zwalczania dysfunkcji w rodzinie.
3. Integracja działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.
4. Wdrożenie regionalnej strategii działań w kontekście starzenia się społeczeństwa.
5. Wspieranie integrującej polityki społecznej regionu.

Priorytety 1. i 5. ze względu na swoją przekrojową naturę mają charakter inicjatyw wspierających główny nurt programu, czyniąc priorytetowymi adresatami projektowanych przedsięwzięć trzy podstawowe grupy: rodzinę i dziecko, osoby niepełnosprawne i seniorów.

⁶ „Zasady przygotowywania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”.

⁷ Art. 21 pkt 8 Ustawy o pomocy społecznej.

III PROCES GROMADZENIA INFORMACJI I ŹRÓDŁA DANYCH WYKORZYSTANYCH W „OCENIE ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA ROK 2012”

2013 r. jest drugim rokiem funkcjonowania jednolitego dla całego kraju (gmin, powiatów, województw) formularza oceny zasobów pomocy społecznej – przygotowanego przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych (IRSS)⁸ w ramach projektu „Koordynacja na rzecz aktywnej integracji”, koordynowanego przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich (Działanie 1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 „Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej”). Jednak mimo doświadczeń z ubiegłego roku i modyfikacji narzędzia nie uniknięto błędów i wieloznacznych zapisów w formularzu, które poważnie zakłóciły proces zbierania danych. Pracę utrudniło także znaczne ograniczenie reguł walidujących poprawność danych w formularzu, przez co zaistniało wiele błędów w sprawozdaniach z gmin i powiatów. Dodatkowo w okresie najbardziej wzmożonych działań występowały przerwy w funkcjonowaniu lub dramatycznie spadała szybkość działania aplikacji w Statystycznej Aplikacji Centralnej (SAC), w której funkcjonował formularz „oceny”, przez co praca w SAC stała się prawie niemożliwa. Problemy te skutkowały brakiem możliwości przesyłania poprzez system formularzy oceny zasobów pomocy społecznej do ROPS w Krakowie przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie z Małopolski oraz ich weryfikacji.

Mimo powyższych problemów dołożono starań (dodatkowe regionalne wielostronicowe wyjaśnienia poszczególnych zapisów w formularzu wystosowane do małopolskich jednostek pomocy społecznej biorących udział w badaniu oraz przygotowane regionalne reguły walidacyjne do formularza), by wykorzystać dane zgromadzone za pomocą ogólnopolskiego narzędzia.

III.1 Dane wykorzystane w „Ocenie zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2012”

Ustawowy termin zakończenia sporządzania „oceny zasobów pomocy społecznej” przez gminy i powiaty regionu to 30 kwietnia 2013 r., jednak wskazane w poprzednim rozdziale trudności spowodowały, iż na poziomie samorządu województwa sprawozdania z podstawowych jednostek pomocy społecznej udało się zgromadzić ostatecznie w dniu 21 maja 2013 r. Do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie odpowiedni formularz za pomocą systemu SAC przekazało 200 z 201 jednostek, w tym:

- 179 gmin (ośrodki pomocy społecznej) – wszystkie funkcjonujące w Małopolsce;
- 2 miasta na prawach powiatów (miejskie ośrodki pomocy społecznej powiatów grodzkich) z 3 funkcjonujących w województwie⁹;
- 19 powiatów (powiatowe centra pomocy rodzinie) – wszystkie funkcjonujące w regionie.

Należy podkreślić, że weryfikacja zebranego materiału ujawniła rozbieżności względem oficjalnej sprawozdawczości oraz rejestrów służb wojewody. Jednak, zgodnie z założeniem, podstawą „Oceny zasobów pomocy społecznej” mają być formularze przekazane przez gminy i powiaty w systemie SAC.

Jednocześnie ograniczenie raportu jedynie do zgromadzonego w taki sposób materiału jako jedyne źródła danych skutkowałoby prezentowaniem niepełnego obrazu sytuacji społeczno-demograficznej regionu i kondycji sektora. Dlatego zdecydowano:

⁸ Instytut Rozwoju Służb Społecznych jest jedyną w Polsce placówką naukowo-badawczą, która specjalizuje się w szeroko pojętej dziedzinie pomocy społecznej. Instytut działa na podstawie Zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lipca 1998 r. w sprawie utworzenia Instytutu Rozwoju Służb Społecznych (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej nr 1/98) – www.irss.pl.

⁹ Z wyłączeniem miasta Kraków – Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.

-
- brakujące dane dla Krakowa pozyskać z dostępnych źródeł (głównie sprawozdania MPIPS-03);
 - dane pozyskane w formularzu OZPS, ale budzące duże wątpliwości zastąpić oficjalną statystyką;
 - dane, które nie były zbierane poprzez formularz OZPS pozyskać z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) i sprawozdania MPIPS-03.

Ostatecznie wykorzystano dane z następujących źródeł:

- z przesłanych przez gminy i powiaty poprzez SAC formularzy;
- z „Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012” (dokumentu sporządzanego przez gminę Kraków wg własnej koncepcji i udostępnionego ROPS w Krakowie).
- ze statystyki publicznej – GUS, w tym z Banku Danych Lokalnych (BDL);
- ze sprawozdań MPIPS-03 (sprawozdania roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach);
- z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (rejestry, bazy danych);
- z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie;
- z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, w tym „Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej”.

Mimo pozyskiwania informacji z wielu źródeł niektóre obszary „oceny” zostały przedstawione w oparciu o niepełne dane, gdyż zarówno udostępnione przez miasto Kraków opracowanie, jak i inne źródła nie zawierały wszystkich niezbędnych danych dla Krakowa.

W raporcie zostały zaprezentowane dane dla roku 2012, tj. tzw. „roku oceny”, czyli za ostatni zamknięty okres sprawozdawczy (tam, gdzie pozwalała na to dostępność danych). W pozostałych przypadkach – z konieczności, spełniając wymagania ustawodawcy, co do terminu publikacji regionalnej „Oceny zasobów pomocy społecznej”, prezentowane są statystyki najnowsze z dostępnych, zestawiane w miarę możliwości z analizą trendów w ostatnich latach, by zobrazować dynamikę danego zjawiska czy problemu.

IV KLUCZOWE WNIOSKI I REKOMENDACJE OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ZA ROK 2012”

Ze względu na szeroki zakres rzeczowy niniejszego opracowania, różne aspekty sytuacji demograficznej, społecznej czy infrastruktury pomocy społecznej i jej otoczenia poddawane analizie, w niniejszym rozdziale prezentowane jest swego rodzaju podsumowanie zgromadzonego materiału, tj. wybrane wnioski płynące z „Oceny zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego” oraz towarzyszące im rekomendacje.

Przedstawiają się one następująco:

WNIOSKI

1. Pod względem przyrostu naturalnego Małopolskę charakteryzują dane korzystniejsze niż przeciętnie dla Polski. W roku 2012 przy wskaźniku przyrostu naturalnego dla kraju na poziomie zerowym osiągnęła ona wskaźnik 1,4 na 1000 ludności, przy znacznej grupie województw z ujemnym przyrostem naturalnym. Mimo relatywnie korzystnych wskaźników dla regionu w tym względnie zbyt niska liczba urodzeń nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń. Ponadto przyrost naturalny w regionie od roku 2010 maleje, po okresie wzrostu w latach 2007-2010.
2. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat struktura wiekowa ludności Małopolski uległa niekorzystnej zmianie (zmniejsza się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, a zwiększa się – w wieku poprodukcyjnym), chociaż wciąż udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest niższy, a udział dzieci i młodzieży wyższy w stosunku do średniej ogólnopolskiej.
3. Struktura wiekowa województwa małopolskiego będzie ulegała dalszym przeobrażeniom. Udział w populacji regionu dzieci do 14 roku życia nie ulegnie istotnym zmianom do roku 2020, udział mieszkańców w wieku 15-65 lat zmniejszy się do blisko 67%, zwiększeniu ulegnie udział najstarszych grup wiekowych – udział mieszkańców Małopolski powyżej 65 roku życia zwiększy się do ponad 17%, a udział tzw. sędziwych starców (85+) wzrośnie do 2% w roku 2020.
4. Małopolskę charakteryzują wartości wskaźników zagrożenia ubóstwem korzystniejsze niż średnia krajowa. Poziom 3 wskaźników ubóstwa, jakimi są: minimum egzystencji, ustawowa granica ubóstwa i relatywna granica ubóstwa, plasuje Małopolskę poniżej średniej dla kraju. Natomiast pomiędzy rokiem 2010 a 2011 nastąpił niewielki wzrost wartości jednego z podstawowych wskaźników zagrożenia ubóstwem – wskaźnika dot. ludności żyjącej poniżej minimum egzystencji, z 4,7 do 4,8%.
5. Zwraca uwagę fakt, iż charakterystyka terytorialna związana z odsetkiem mieszkańców otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej w danym powiecie jest zbliżona do terytorialnego zróżnicowania stopy bezrobocia w Małopolsce w przypadku powiatów o najmniej korzystnych wskaźnikach. Powiaty o najwyższej stopie bezrobocia w roku 2012 to: dąbrowski (19,9%), limanowski (18,8%), nowosądecki (18,1%). Jednocześnie w Krakowie stopa bezrobocia dla roku 2012 była najniższa w regionie (5,9%, przy średniej dla województwa 11,5%), podobnie jak udział klientów pomocy społecznej w populacji miasta.
6. Od 2009 roku wzrasta wskaźnik długotrwałego bezrobocia. Najwyższy udział osób długotrwanie bezrobotnych w 2012 r. utrzymywał się w powiatach: dąbrowskim (62,4%), limanowskim (58,7%), olkuskim (56,1%), proszowickim (54,5%), a także tatrzańskim (53,4%) i miechowskim (53,1%).
7. Małopolska jest nadal jednym z województw o najwyższym odsetku osób niepełnosprawnych w populacji. Co siódmy mieszkaniec województwa małopolskiego w 2009 r. (najnowsze z danych dostępnych dla regionów) posiadał orzeczenie o niepełnosprawności – odsetek osób niepełnosprawnych prawnie w populacji wynosił 13,6% (przy średniej dla kraju wynoszącej 11%). Co trzeci mieszkaniec Małopolski w wieku 50-69 lat zadeklarował, iż jest niepełnosprawny, w skali kraju natomiast jest to co czwarty Polak. Najczęściej niepełnosprawność występuje u osób najstarszych (70 lat i wię-

cej). W porównaniu do innych regionów województwo małopolskie posiada najwyższy wskaźnik niepełnosprawności dla osób w tej kategorii wiekowej, który wskazuje, iż niemal co druga osoba w tej grupie jest niepełnosprawna. Sytuacja związana z wysokim udziałem osób niepełnosprawnych populacji regionu utrzymuje się w Małopolsce od co najmniej dekady, co potwierdzają dane z Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2002.

8. W ostatnich latach obserwujemy znaczny spadek liczby osób biernych zawodowo, które jako powód bierności podają chorobę lub niepełnosprawność. Pozytywny trend dotyczy zarówno Małopolski, jak i całego kraju, przy czym patrząc na sytuację od roku 2003 obserwujemy, iż spadek ten jest większy w Małopolsce niż przeciętnie dla Polski. W województwie odnotowujemy wzrost wskaźnika zatrudnienia osób z ograniczoną sprawnością w wieku 16-64, jednak wartość tego wskaźnika w skali kraju jest nieco wyższa. Osoby z niepełnosprawnością stanowiły 5% wszystkich osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie.
9. Według danych GUS w 2010 roku (najnowsze z dostępnych danych) w Polsce niemal 1,7 miliona osób leczono w szpitalach i oddziałach psychiatrycznych, poradniach zdrowia psychicznego lub w poradniach leczenia uzależnień. Stanowili oni 4,4% ludności Polski. W Małopolsce udział osób leczonych we wspomnianych placówkach był nieco wyższy – 4,5%.
10. W 2012 r. w regionie świadczenia (pieniężne i niepieniężne) z pomocy społecznej przyznano ponad 137 tys. osób, w ponad 81 tys. rodzin, a w nich niemal 236,5 tys. osób - 7,0% ludności województwa. Na przestrzeni ostatnich lat niewielki jest spadek udziału ludności objętej pomocą społeczną.
11. Odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2012 r. w poszczególnych powiatach i gminach Małopolski różni się jednak od średniej dla województwa. Pod względem odsetka osób, którym przyznano świadczenia w ramach pomocy społecznej najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w Krakowie (3,4% ogółu mieszkańców) oraz powiecie krakowskim (4,5%). Natomiast powiaty: nowosądecki (14,2%), limanowski (13,5%), gorlicki (13,1%) i dąbrowski (12,9%) charakteryzowały się najmniej korzystnymi wskaźnikami. Powiaty dąbrowski i limanowski notowane są również w czołówce powiatów o najwyższej stopie bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego.
12. Świadczenia pieniężne w 2012 r. dotyczyły średnio 74% ludności objętej pomocą społeczną.
13. Wśród osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej długotrwanie korzystający z pomocy stanowili aż 46,6%¹⁰. Największym odsetkiem takich klientów charakteryzował się powiat proszowski (71% długotrwanie korzystających z pomocy w grupie klientów OPS), a także powiaty gorlicki (67%), dąbrowski (55%), cechujące się także jednym z najwyższych odsetków osób korzystających ze świadczeń w ogóle.
14. Obserwowany jest wzrost (po okresie spadkowym) odsetka klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z tytułu ubóstwa (59% w 2012 r.), bezrobocia i długotrwałej choroby (44% i 35%). Z kolei odsetek klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z powodu niepełnosprawności od 3 lat utrzymuje się na podobnym poziomie (blisko 30%). Wysoki, bo ponad 30% był udział klientów pomocy społecznej korzystających z pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
15. Relatywnie niewielka jest liczba zawieranych kontraktów socjalnych (w 2012 r. łącznie 10 515 w regionie). Największy odsetek świadczeniobiorców objętych kontraktami w 2012 r. obserwujemy w zachodniej części regionu (powiaty: chrzanowski – 13%, olkuski – 8,0%, oświęcimski – 5,9%, krakowski – 5,4% ogółu klientów). Odmianami kontraktu socjalnego¹¹ - indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego i indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności objęto, odpowiednio, jedynie 112 i 8 osób. Indywidualny program zatrudnienia socjalnego wdrażany był w 2012 r. w 4 powiatach.

¹⁰ Analiza została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej z wyłączeniem miasta Krakowa.

¹¹ j.w.

16. Niekorzystna jest relacja pomiędzy liczbą osób korzystających z usług opiekuńczych w środowisku a liczbą mieszkańców objętych całodobową opieką domów pomocy społecznej i podobnych placówek. Usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi (zadanie własne gminy) objęto w 2012 r. 5 767 mieszkańców (w tym 2 310 w Krakowie) przy liczbie korzystających w ciągu roku z małopolskich domów pomocy społecznej wynoszącej 8 206 osób.
17. W 2012 r. w gminach i powiatach Małopolski udzielono pomocy prawie 3 tys. rodzin z problemem przemocy domowej, a tym samym prawie 10,5 tys. osób w tym rodzinach. Wsparcie dla stosujących przemoc oferowano w 15 powiatowych centrach pomocy rodzinie i 163 ośrodkach pomocy społecznej oraz wszystkich 3 miejskich ośrodkach pomocy społecznej miast na prawach powiatu. Łącznie w Małopolsce objęto wsparciem niemal 3,2 tys. osób stosujących przemoc. Przy czym programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych funkcjonowały w 14 małopolskich powiatach i 3 miastach na prawach powiatów. Łącznie objęto nimi 453 osoby. Średnio programem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc był objęty jedynie co ósmy sprawca przemocy z grupy objętych wsparciem ogółem (najmniej co 25 – w powiecie oświęcimskim, najwięcej co 2 sprawca – w Tarnowie i powiecie brzeskim).
18. Między gminnymi ośrodkami pomocy społecznej w Małopolsce ciągle istnieją duże różnice dotyczące wielkości zespołów. Istnieją ośrodki, gdzie zatrudnia się czterech (4 jednostki – Mucharz p. wadowicki, Gnojnik p. brzeski, Radziemice p. proszowicki) lub pięciu pracowników (4 jednostki: Gręboszów p. dąbrowski, Łabowa p. nowosądecki, Łapsze Niżne p. nowotarski, Nowe Brzesko p. proszowicki i Raclawice p. miechowski). Z drugiej strony funkcjonuje 19 dużych jednostek, zatrudniających powyżej 40 pracowników (od 41 do 90 osób).
19. W regionie było zatrudnionych łącznie 1 716 pracowników socjalnych, a tym samym na jednego takiego specjalistę przypadało przeciętnie 1 955 mieszkańców Małopolski.
20. Kobiety stanowią ponad 90% ogółu kadry zatrudnionej w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej. Jeszcze większy odsetek kobiet odnotowujemy w grupie pracowników socjalnych gmin – kobiety stanowią ponad 94% tej grupy pracowników. Relatywnie mniejszy odsetek kobiet można odnotować wśród kadry kierowniczej – ponad 88%. Kobiety wśród pracowników PCPR stanowiły w 2012 r. ponad 85% ogółu zatrudnionych. Przy czym, podobnie jak w gminach, najwięcej kobiet jest zatrudnionych na stanowiskach pracowników socjalnych (ponad 91%), a najmniej – kadry zarządzającej (77%)¹².
21. W ośrodkach pomocy społecznej pracownicy socjalni posiadający wyższe wykształcenie stanowią prawie 61%. Najczęściej taki poziom wykształcenia pracownicy socjalni posiadają w powiecie krakowskim (78,9%), natomiast najrzadziej – w mieście Tarnów (37,9%). Generalnie można stwierdzić, iż najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem jest w okolicach Krakowa i na zachodzie regionu, najmniej korzystne wskaźniki notuje się na ścianie wschodniej województwa. Kadra kierownicza ośrodków pomocy społecznej legitymuje się wykształceniem wyższym w blisko 63%, a kadra kierownicza powiatowych centrów rodzinie w 100%. Zgromadzone dane pokazują także, iż małopolscy pracownicy socjalni nadal w większości nie legitymują się specjalizacjami zawodowymi II stopnia. Posiadają je pracownicy socjalni nielicznych gmin regionu, głównie z powiatów zachodnich województwa: oświęcimskiego (14% pracowników socjalnych OPS), olkuskiego (14%), chrzanowskiego (19%), a także miasta Nowy Sącz (23%) oraz powiatu brzeskiego (7%) i tarnowskiego (8%). Przy czym poziom wykształcenia (jak i liczebność) kadr pomocy społecznej w regionie wzrasta¹³.
22. W 2012 roku funkcjonowało 14 ośrodków interwencji kryzysowej w 13 powiatach (w tym 2 w Krakowie). Oznacza to, że mieszkańcy 9 powiatów na swoim terenie nie mieli dostępu do usług ośrodka interwencji kryzysowej – powiaty: brzeski, dąbrowski, gorlicki, limanowski, miechowski, nowosądecki, olkuski, proszowicki i wielicki. Od roku 2011 przybyły 2 ośrodki interwencji kryzysowej w regionie.

¹² Analiza została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej z wyłączeniem miasta Krakowa.

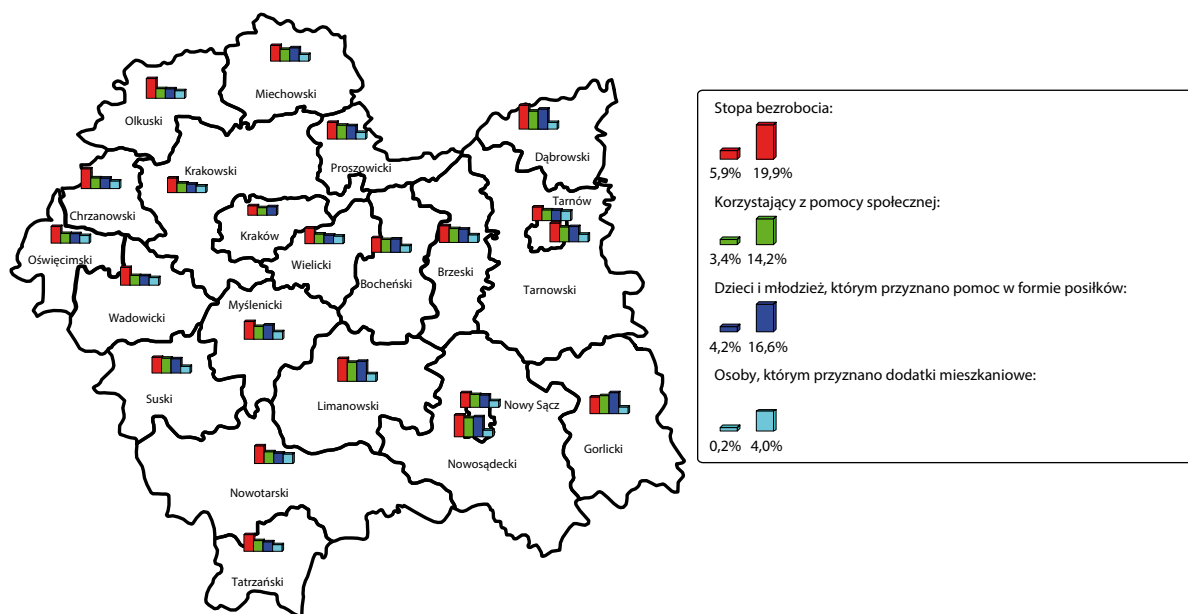
¹³ Analizy zostały przeprowadzone w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej z wyłączeniem miasta Krakowa.

23. Wzrasta liczba podmiotów ekonomii społecznej. W województwie małopolskim w 2012 roku funkcjonowało co prawda jedynie 17 jednostek zatrudnienia socjalnego - 5 centrów integracji społecznej i 12 klubów integracji społecznej oraz 6 zakładów aktywności zawodowej, jednak mimo niewielkiej liczby tych instytucji zanotowano w tej grupie wzrost. Natomiast obecnie w województwie małopolskim funkcjonuje już 55 spółdzielni socjalnych. W stosunku do poprzedniego roku (39 spółdzielni) ich liczba znacząco wzrosła, tj. o 16 nowych spółdzielni (wzrost o 41%).
24. Uboga jest w Małopolsce infrastruktura ośrodków wsparcia, jakimi są dzienne domy pomocy przeznaczone głównie dla osób starszych. Zgodnie z danymi wykazanymi przez jednostki pomocy społecznej w 2012 roku w całym województwie funkcjonowały jedynie 4 tego typu domy prowadzone przez samorząd terytorialny – po jednym w gminach: Chrzanów, Kraków, Oświęcim i Tarnów, oraz dodatkowo 3 niepubliczne domy w Krakowie.
25. W Małopolsce obserwujemy natomiast dynamiczny rozwój uniwersytetów trzeciego wieku. Sytuacja w tym względzie uległa zdecydowanej zmianie w ciągu ostatnich lat. W województwie małopolskim aktualnie działa już 41 UTW (i dodatkowo 1 filia UTW). Warto przypomnieć, że w odniesieniu do danych z roku poprzedniego, liczba UTW w regionie wzrosła z 30 do 41, czyli o 36,7%.
26. Łącznie w Małopolsce funkcjonowało 135 zawodowych rodzin zastępczych, które świadczyły opiekę i wychowanie 500 dzieciom. Powiat dąbrowski był jedynym powiatem w 2012 r., w którym nie funkcjonowała ani jedna zawodowa rodzina zastępcza. Łącznie we wszystkich typach rodzin zastępczych (zawodowych i niezawodowych) tj. 2 356 rodzinach zastępczych w 2012 roku przebywało 3 461 dzieci.
27. Najmniej rozbudowaną formą rodzinnej pieczy zastępczej były w 2012 roku rodzinne domy dziecka. W całym województwie funkcjonowały 34 i przebywało w nich 229 dzieci. Najwięcej z nich w powiecie oświęcimskim (5), a następnie w powiatach: krakowskim i wadowickim (po 4), bocheńskim, chrzanowskim, olkuskim oraz w Krakowie i Nowym Sączu (po 3). Cztery powiaty dysponowały pojedynczymi rodzinnymi domami dziecka, natomiast aż w 10 powiatach nie funkcjonowała ta forma rodzinnej pieczy zastępczej.
28. Oprócz pieczy zastępczej zapewniającej całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, pomoc społeczna oferuje również wsparcie rodzin poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w formie dziennej. W województwie małopolskim w 2012 roku funkcjonowały 122 placówki wsparcia dziennego z łączną liczbą 5 394 miejsc. Łącznie tego typu placówki finansowane przez samorząd terytorialny wykazało 40 gmin i 4 powiaty. Oznacza to, że aż w 142 małopolskich gminach nie jest prowadzona taka forma wsparcia rodziny z poziomu samorządu gminy.
29. Obok placówek wsparcia dziennego funkcjonują także inne pozaszkolne, świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży nie będące placówkami wsparcia dziennego. Zgodnie z uzyskanymi danymi w 2012 roku w województwie funkcjonowały 522 tego typu placówki. Zlokalizowane były one na terenie 124 gmin we wszystkich powiatach województwa, co oznacza, że na terenie 58 gmin nie funkcjonowały w/w świetlice i kluby dla dzieci¹⁴.
30. W 2012 roku funkcjonowało w Małopolsce 60 mieszkań chronionych, w tym dla usamodzielnianej młodzieży. Mieszkańcom żadnej z gmin w 5 powiatach Małopolski nie oferowano miejsc w mieszkaniach chronionych – powiaty: gorlicki, myślenicki, tatrzański, wielicki i Tarnów.
31. Relatywnie dobrze rozbudowana jest infrastruktura małopolskich warsztatów terapii zajęciowej. Zgodnie z danymi wykazanymi przez małopolskie jednostki pomocy społecznej w 2012 roku funkcjonowało 65 WTZ w województwie. Dostęp na swoim terenie do tego rodzaju wsparcia mieli mieszkańcy każdego z powiatów regionu.
32. Wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie małopolskim w 2012 roku oferowały 74 środowiskowe domy samopomocy. 14 z nich zlokalizowanych było w Krakowie. Powiat tatrzański był jedynym, który w 2012 roku nie dysponował ani jednym ŚDS na swoim terenie.

¹⁴ Analiza została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej z wyłączeniem miasta Krakowa.

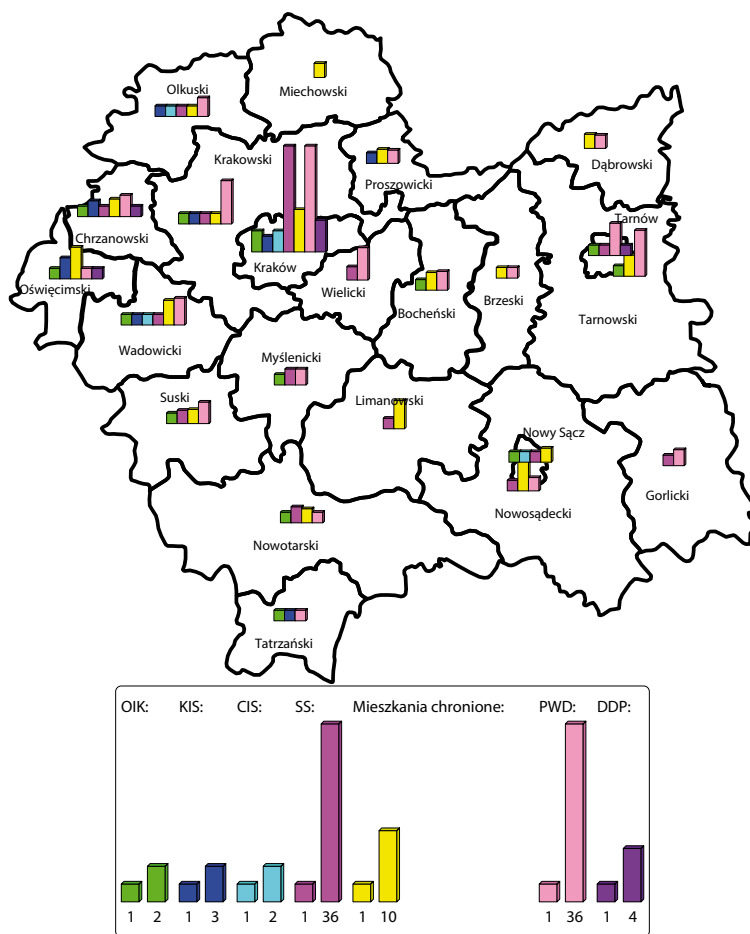
33. Najmniejszy odsetek gmin realizujących od 2013 roku projekty systemowe pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Podziałanie 7.1.1 „Upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”) wystąpił w powiatach: olkuskim i limanowskim (po 16,7% gmin), a następnie tatrzańskim (40,0% gmin) i proszowickim (50,0% gmin). Warto pamiętać, że powiat limanowski lokuje się w grupie terenów o najwyższym udziale klientów pomocy społecznej w ludności ogółem.
34. Jak pokazują powyższe dane województwo małopolskie jest znacznie zróżnicowane terytorialnie pod względem nasilenia określonych problemów społecznych (w tym poziomu bezrobocia, a tym samym bezrobocia długotrwałego, udziału klientów pomocy społecznej w ludności ogółem, udziału długotrwale korzystających z pomocy społecznej w grupie wszystkich klientów itp.), jak też ich kumulacji (często w grupie terenów o najmniej korzystnych wskaźnikach z różnych obszarów powtarzają się te same powiaty: limanowski, nowosądecki, dąbrowski, gorlicki czy proszowicki).
35. Nadal najwięcej zasobów pomocy społecznej i otoczenia sektora pomocy społecznej oraz największe ich zróżnicowanie obserwowalne jest w stolicy regionu, często też w północno - zachodniej jego części. Na pozostałych terenach Małopolski częściej szeroko rozumiana infrastruktura pomocowa jest słabiej rozbudowana. Oznacza to, że obszarom o kumulacji problemów społecznych towarzyszą relatywnie małe zasoby pomocy społecznej i jej otoczenia, które mogą być wykorzystywane do walki z istniejącymi problemami.

Mapa 1: Wybrane wskaźniki zagrożenia wykluczeniem społecznym w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i MPiPS-3.

Mapa 2: Wybrane zasoby pomocy społecznej oraz jej otoczenia w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i MPiPS-3.

REKOMENDACJE

1. W związku ze zdiagnozowanym dużym wewnętrznym zróżnicowaniem województwa małopolskiego pod względem nasilenia problemów społecznych, terytorialną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a także dysproporcjami terytorialnymi w rozmieszczeniu zasobów pomocowych konieczne wydaje się uwzględnienie w przyszłej perspektywie finansowej UE, a także innych instrumentach wsparcia, preferencji dla działań profilaktycznych i interwencyjnych oraz inwestycji w zasoby na terenach o zwiększonej kumulacji niekorzystnych zjawisk i problemów społecznych.
2. Wobec ujawnionego niepokojącego odsetka długotrwale korzystających z pomocy społecznej, względnie wysokiego i stałego udziału korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zagrożenia wykluczeniem społecznym młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą konieczne jest rozwijanie działań, szczególnie o charakterze profilaktycznym w stosunku do rodziny. Szczególnie ważna wydaje się tu profilaktyka:
 - Placówki wsparcia dziennego:

Jako zapobieganie marginalizacji, w tym dziedziczeniu ubóstwa konieczny wydaje się rozwój, w tym standaryzacja placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, tym bardziej, że dostęp do placówek wsparcia dziennego funkcjonujących w określonym standardzie mają tylko rodziny z 40 gmin województwa. Rozwój oferty wsparcia dziennego dzieci i młodzieży powinien polegać na równoległym rozwoju placówek już istniejących (także funkcjonujących poza ustawowym standardem), jak i tworzeniu nowych¹⁵. „Istotnym jest wprowadzanie nowej jakości pracy poprzez rozszerzenie tradycyjnych programów, oferty zajęć interdyscyplinarnych wykorzystujących innowacyjne formy pracy oraz oferujących wsparcie adekwatne do potrzeb (np. w dni wolne, weekendy oraz wieczory)”¹⁶.
 - Interwencja kryzysowa:

Inną usługą zawierającą elementy profilaktyki jest interwencja kryzysowa, której rozwój wydaje się być konieczny szczególnie w świetle danych o zdrowiu psychicznym Małopolan czy problemach rodziny. Rekomendacja jest podyktowana ustaleniem, że na terenie województwa małopolskiego jest niewystarczająca liczba ośrodków interwencji kryzysowej, a proponowana oferta usług świadczonych przez specjalistów jest niewystarczająca i niedopasowana do potrzeb odbiorców (np. brak usług świadczonych w weekendy czy w godzinach popołudniowych)¹⁷.
 - Kompetencje rodzicielskie i usługi asystenckie:

Istotne w opisywanym kontekście staje się również wsparcie doskonalące kompetencje wychowawcze rodziców i opiekunów, a także rozwijanie usług asystentów rodziny oraz usług asystenckich w stosunku do innych, „najtrudniejszych” grup zagrożonych wykluczeniem: osób niepełnosprawnych, bezdomnych, opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze, ale też zakłady karne czyli wprowadzenie usług asystentów w proces wychodzenia z bezdomności, przestępczości czy proces usamodzielnienia młodzieży (asystent usamodzielnienia).
 - Mieszkalnictwo chronione, rodzinna piecza zastępcza:

Z kolei profilaktyką wobec młodzieży pozbawionej już opieki rodzicielskiej w kontekście jej społecznego i zawodowego funkcjonowania w przyszłości jest niewątpliwie rozwój mieszkalnictwa chronionego oraz rodzinnej pieczy zastępczej, w tym konieczne wydaje się zwiększanie liczby zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.

Rozwijając mieszkalnictwo chronione, szczególnie dla usamodzielnianej młodzieży, „należy jednak zwrócić szczególną uwagę na korzystne usytuowanie nowych mieszkań chronionych, także

¹⁵ Program Strategiczny „Włączenie Społeczne” (projekt) – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 341/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 marca 2013 roku.

¹⁶ Tamże, str. 39.

¹⁷ Tamże.

w większych ośrodkach, co podnieść może skuteczność realizacji programów usamodzielniania poprzez stworzenie warunków do kontynuowania nauki i podejmowania zatrudnienia. Nieodpowiednia lokalizacja mieszkań chronionych wskazywana jest w tworzonej na szczeblu krajowym „standaryzacji usług i modeli instytucji” w obszarze pomocy i integracji społecznej jako czynnik obniżający jakość i skuteczność tego rodzaju wsparcia. Realizacja przedsięwzięcia podyktowana jest także diagnozą wskazującą, że możliwość zapewnienia zamieszkania w mieszkaniu chronionym zbyt rzadko jest wykorzystywana w regionie¹⁸. Rozwój mieszkalnictwa chronionego jest także istotny w kontekście osób bezdomnych i opuszczających zakłady karne. Głównym celem polityki społecznej w obszarze wsparcia osób bezdomnych i rozwiązywania problemów bezdomności powinna być - zdaniem ekspertów - polityka mieszkaniowa. Przyjmując, że uwięzieniem procesu wychodzenia z bezdomności byłoby zamieszkanie w mieszkaniu chronionym (wspieranym, kontraktowym, treningowym) należałoby zapewnić do niego dostęp. W kontekście osób bezdomnych istotne jest także tworzenie schronisk i noclegowni dla rodzin i związków partnerskich. Brak rozwiązań interwencyjnych dla rodzin powoduje, że najczęściej są one rozdzielane. Rozbija to więzi i naturalne systemy wsparcia, jakim jest rodzina czy związek małżeński/partnerski. To powoduje, że już na samym początku system wzmacnia podstawowy czynnik bezdomności, czyli doprowadza do zerwania rodzinnych relacji¹⁹.

Z kolei analizując problemy readaptacyjne osób opuszczających zakłady karne H. Machel, przeprowadził w 2000 roku badania na temat przyczyn powrotu do przestępstwa. Wskazały one między innymi przyczyny społeczne, w tym brak mieszkania lub jakiegokolwiek zakwaterowania²⁰. Mieszkania chronione stanowią również ogromną szansę dla osób chorujących psychicznie – zapobieg mogą bezdomności czy penalizacji osób z tej grupy, obserwowanej przez ekspertów.

- W kontekście profilaktyki skierowanej do dzieci i młodzieży ważny jest też „rozwój programów promocji zdrowia psychicznego w gimnazjach, liceach i szkołach wyższych. Takie programy miałyby na celu z jednej strony zapobieganie tworzeniu negatywnego, krzywdzącego wizerunku osoby chorującej psychicznie, osvajanie z chorym i chorobą. Natomiast z drugiej strony ważnym celem takich programów byłoby po prostu dostarczenie rzetelnej wiedzy o samej chorobie, jej konsekwencjach, sposobach leczenia, a także o tym, gdzie można uzyskać pomoc. Tak więc z jednej strony byłyby to praktyki antydyskryminacyjne, a z drugiej prewencyjne”²¹.
3. Wobec utrzymujących się od lat wysokich wskaźników niepełnosprawności mieszkańców Małopolski, a jednocześnie ciągle niższego niż średnia krajowa wskaźnika zatrudnienia w tej grupie ważne jest w szczególności rozwijanie usług reintegracji zawodowej opartych o podmioty ekonomii społecznej – centra i kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie socjalne, których infrastruktura w regionie (za wyjątkiem spółdzielni socjalnych) jest uboga i nie rozwija się odpowiednio dynamicznie w stosunku do zdiagnozowanych problemów mieszkańców, również innych niż osoby niepełnosprawne - osób opuszczających zakłady karne, chorujących psychicznie, uzależnionych, długotrwale bezrobotnych. Dla realizacji skutecznej aktywizacji zawodowej grup zagrożonych wykluczeniem istotny jest rozwój specyficznego rodzaju asystentury społecznej jaką jest trener zatrudnienia wspieranego. Jak dowodzą badania skuteczność tego modelu pracy jest wysoka i dostosowana do grup będących „najdalej” od rynku pracy, a efekt zatrudnieniowy w projektach wykorzystujących asystenturę trenera zatrudnienia wspieranego jest wysoki i wynosi ok. 40%.
 4. „Główną tezą organizowania opieki nad osobą w wieku podeszłym powinno być maksymalne wydłużenie czasu, w którym możliwe jest jej przebywanie we własnym środowisku i pozostanie w domu.

¹⁸ Program Strategiczny „Włączenie Społeczne” (projekt) – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 341/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 marca 2013 roku, str. 48.

¹⁹ Nózka, M. „Wykluczenie społeczne w Małopolsce – strategię przeciwdziałania. Osoby bezdomne.” Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Kraków 2013 r.

²⁰ Leśniak, M. „Wykluczenie społeczne w Małopolsce – strategię przeciwdziałania. Osoby opuszczające zakłady karne.” Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Kraków 2013 r.

²¹ Kaszyński, H. „Wykluczenie społeczne w Małopolsce – strategię przeciwdziałania. Osoby chorujące psychicznie.” Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Kraków 2013 r.

Wszystkie wysiłki powinny koncentrować się na odsunięciu w czasie konieczności opieki instytucjonalnej na rzecz opieki półstacjonarnej (dienne ośrodki wsparcia dla osób starszych), a przede wszystkim domowej, będącej najbardziej korzystnym wariantem opieki długoterminowej. Jest ona wskazana ze względów psychologicznych, w Polsce uwarunkowana kulturowo. Pozwala na społeczną integrację, a przy tym jest znacznie tańsza niż opieka stacjonarna i półstacjonarna. W ramach opieki domowej obecnie świadczone są w zasadzie tylko usługi opiekuńcze pomocy społecznej niezapakujące istniejącego zapotrzebowania²². Dodatkowo relacja liczby osób korzystających z usług opiekuńczych do będących mieszkańcami domów pomocy społecznej pokazuje odwrotną tendencję wspierania opiekuńczego mieszkańców regionu w podeszłym wieku, a w porównaniu do innych regionów województwo małopolskie posiada najwyższy wskaźnik niepełnosprawności dla osób w kategorii wiekowej 70+, który wskazuje, iż niemal co druga osoba jest niepełnosprawna. W dobie starzejącego się społeczeństwa istotny jest także rozwój form wsparcia dla osób starszych chorujących psychicznie, których (na co wszystko wskazuje) będzie przybywać. Natomiast placówek specjalistycznych skierowanych do tej grupy jest w chwili obecnej bardzo mało, a te które istnieją są przepełnione²³.

5. Wobec zdiagnozowanego poziomu wykształcenia i specjalizacji zawodowych kadr pomocy społecznej, w tym pracowników socjalnych rekomendowane są dalsze działania w obszarze kształcenia ustawicznego pracowników sektora, szczególnie nakierowane na kadry gminnych ośrodków pomocy społecznej i ich specjalizację w zawodzie, w formie specjalizacji II stopnia, ale też form szkolnych takich jak studia podyplomowe. Istotną grupą docelową w tym kontekście - wobec prezentowanych w raporcie danych – wydaje się być kadra kierownicza ośrodków pomocy społecznej.
6. Wobec powyższego „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2012” potwierdza zasadność priorytetowych działań i przedsięwzięć określonych, w przygotowanym przez Samorząd Województwa Małopolskiego, projekcie Programu Strategicznego „Włączenie Społeczne” obejmującego perspektywę roku 2020.

²² Program Strategiczny „Włączenie Społeczne” (projekt) – Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 341/13 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 21 marca 2013 roku, str. 63

²³ Kaszyński, H. „Wykluczenie społeczne w Małopolsce – strategii przeciwdziałania. Osoby chorujące psychicznie.” Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Kraków 2013 r.

V WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNEJ

W 182 gminach tworzących 22 powiaty województwa małopolskiego w roku 2012 zamieszkiwało 3 354 077 mieszkańców²⁴ (o prawie 7,3 tys. więcej niż w 2011 r.)²⁵, z których **większość zamieszkuje tereny wiejskie (51%), podczas gdy w kraju te proporcje są odwrotne** – odsetek ludności zamieszkującej tereny wiejskie wynosi 39%²⁶. W skali kraju Małopolska zajmuje IV miejsce pod względem liczby ludności (po województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim). W 2012 roku nasz region był jednym z 6 województw, w których zaobserwowano wzrost liczby ludności (trzecia lokata, po Mazowszu i województwie pomorskim). **Wzrost liczby mieszkańców Małopolski jest wynikiem dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji.** Od 2000 r. nasz region jest jednym z czterech, w których obserwuje się największe tempo przyrostu rzeczywistego [ludności] (województwa: mazowieckie, pomorskie, małopolskie i wielkopolskie)²⁷. Mimo dodatniego przyrostu naturalnego [w Polsce] *niska liczba urodzeń nie gwarantuje - już od ponad 20 lat - prostej zastępowalności pokoleń; od 1989 r. utrzymuje się okres depresji urodzeniowej. W 2011 r. współczynnik dzietności wyniósł niespełna 1,3 (...), co oznacza jego wzrost (o 0,08 pkt.) w stosunku do odnotowanego w 2003 r., w którym wskaźnik ten był najniższy w całym okresie powojennym, ale także oznacza, że jest on w dalszym ciągu niższy o ok. 0,85 pkt. od wielkości optymalnej, określanej jako korzystna dla stabilnego rozwoju demograficznego*²⁸.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat struktura wiekowa ludności Małopolski uległa niekorzystnej zmianie (**zmniejsza się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, a zwiększa się – w wieku poprodukcyjnym**), chociaż wciąż udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest niższy, a udział dzieci i młodzieży wyższy w stosunku do średniej ogólnopolskiej²⁹. Jak wynika z prognoz demograficznych, struktura wiekowa województwa małopolskiego będzie ulegała dalszym przeobrażeniom. Co prawda udział dzieci w wieku do 14 roku życia w populacji regionu nie ulegnie istotnym zmianom do roku 2020, ale już udział mieszkańców w wieku 15–65 lat zmniejszy się z poziomu ok. 70% w roku 2012 do blisko 67% w roku 2020. Jednocześnie zwiększeniu ulegnie udział najstarszych grup wiekowych w populacji województwa – udział mieszkańców Małopolski powyżej 65 roku życia zwiększy się z 14% w roku 2012 do ponad 17% w roku 2020, a udział tzw. sędziwych starców (85+) wzrośnie z poziomu 1,5% w roku 2012 do 2% w roku 2020.

Zobrazowane zmiany nie będą przebiegały podobnie we wszystkich powiatach województwa, tak jak niejednorodna jest sytuacja pod tym względem na chwilę obecną. W roku 2020 najwyższy udział dzieci do lat 14 prognozuje się w powiatach: limanowskim, nowosądeckim i bocheńskim. Jednocześnie prognozy GUS na rok 2020 przewidują najwyższy udział mieszkańców powyżej 65 roku życia w Tarnowie oraz powiatach: miechowskim, olkuskim, chrzanowskim, Krakowie, oświęcimskim oraz proszowickim. W roku 2020 do terenów o największym udziale mieszkańców najstarszych (85+), tj. o wskaźnikach powyżej przewidywanej średniej dla województwa należały będą w zasadzie te same powiaty.

²⁴ Dane opracowane na podstawie bilansów stanu i struktury ludności faktycznie zamieszkałej na terenie gminy w oparciu o Narodowy Spis Powszechny (NSP) z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym i migracjami, różnicy między liczbą zameldowanych na pobyt stały a liczbą osób faktycznie mieszkających, rejestrów PESEL, sprawozdań urzędów stanu cywilnego i sądów wojewódzkich.

²⁵ Bank Danych Lokalnych (BDL), GUS.

²⁶ *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników*. Warszawa: 2012. Źródło: http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbr/gus/lud_raport_z_wynikow_NSP2011.pdf.

²⁷ *Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2012 roku*, GUS, Warszawa 2013.

²⁸ *Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2012 roku*, GUS, Warszawa 2013, s. 4-5.

²⁹ BDL, GUS.

V.1 Wskaźniki ubóstwa w regionie

Według szacunków Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w województwie małopolskim w roku 2011 (najnowsze z dostępnych danych), w porównaniu z 2010 r. **nastąpił niewielki wzrost wartości jednego z podstawowych wskaźników zagrożenia ubóstwem – wskaźnika dot. ludności żyjącej poniżej minimum egzystencji** (po dwóch latach pozostawania na tym samym poziomie), z 4,7% w 2010 r. do 4,8% 2011 r. Jego wartość dla Małopolski jest jednak niższa niż średnia dla kraju (6,7%) i lokuje nasz region na VI pozycji w porównaniu do innych województw.

Biorąc pod uwagę pozostałe dwa wskaźniki zagrożenia ubóstwem (relatywną granicę ubóstwa i ustawową granicę ubóstwa) można zauważyć zmniejszenie się liczby osób żyjących poniżej tych granic (podobnie jak w poprzednich dwóch latach). Poziom obu omawianych wskaźników ubóstwa plasuje Małopolskę również poniżej średniej dla kraju (odpowiednio 14,8% i 5,3% w stosunku do 16,7% i 6,5% w Polsce), na siódmej pozycji w stosunku do innych regionów Polski.

Oprócz wskazanych wyżej miar ubóstwa swoistymi wskaźnikami świadczącymi o zamożności mieszkańców regionu może być poziom wypłacania przez gminy dodatków mieszkaniowych, czy też pomocy materialnej dla uczniów.

Jeżeli chodzi o dodatki mieszkaniowe, to tym rodzajem wsparcia w 2012 r. objęto przynajmniej 28 320 Małopolan³⁰, czyli 1,1% ludności województwa³¹. Najwięcej takich świadczeń wypłacono w 2012 r. w Tarnowie (4,0% ludności miasta) oraz powiatach: wadowickim (2,3%), olkuskim (2,3%), chrzanowskim (2,0%) oraz oświęcimskim (1,9%). Natomiast relatywnie najmniej osób było objętych tego typu wsparciem w powiatach: tarnowskim, wielickim, brzeskim, limanowskim i myślenickim (po 0,2% ludności powiatu).

Pomoc materialna dla uczniów w formie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych finansowanych z budżetów gmin była oferowana w 2012 r. przynajmniej 82 819 osobom w regionie³². Grupa uczniów otrzymujących takie wsparcie stanowiła 13,9%³³ Małopolan w wieku od 7 do 24 lat. Największy odsetek dzieci i młodzieży otrzymywało stypendia socjalne, bądź zasiłki szkolne w powiecie myślenickim (41,3%), najmniejszy zaś – oświęcimskim (3,2%), chrzanowskim (4,7%) i olkuskim (5,2%).

V.2 Bezrobocie w Małopolsce

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce na przestrzeni lat utrzymuje się poniżej wyniku kraju, a od dwóch lat utrzymuje się na poziomie o 2 punkty procentowe niższym niż wynik dla całej Polski. **Rok 2012 przyniósł wzrost stopy bezrobocia w Małopolsce** (wyniosła ona 11,5%, w stosunku do 13,4% w kraju), podobnie jak w pozostałych województwach. Tendencje w wartościach wskaźnika były podobne w kraju (wzrost stopy bezrobocia wyniósł 1 p. p. w województwie oraz 0,9 p. p. w Polsce)³⁴. Małopolska usytuowała się, podobnie jak w latach poprzednich, na czwartym miejscu wśród województw (po Wielkopolsce, Mazowszu i Śląsku). W 2013 roku, według prognoz ekspertów, wskaźnik ten będzie nadal rósł (przypuszczalnie osiągnie poziom ok. 12,5%)³⁵. Już na koniec kwietnia 2013 r. stopa bezrobocia wynosiła 12,2% (co niezmiennie daje Małopolsce 4 miejsce w kraju), choć w porównaniu do poprzedniego miesiąca stopa bezrobocia w Małopolsce, jak i w Polsce spadła o 0,3 punktu procentowego.

³⁰ Brak danych z Krakowa.

³¹ Odsetek osób pobierających dodatki mieszkaniowe liczony do ludności Małopolski z wyłączeniem ludności Krakowa ze względu na brak danych o ilości osób objętych takim wsparciem w tym mieście.

³² Brak danych z Krakowa.

³³ Odsetek osób pobierających stypendia socjalne i zasiłki szkolne liczony do ludności Małopolski z wyłączeniem ludności Krakowa ze względu na brak danych o ilości osób objętych takim wsparciem w tym mieście.

³⁴ *Rynek pracy w Małopolsce 2012. Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego...*, op. cit., s. 39-40.

³⁵ Por. *Prognoza dla małopolskiego rynku pracy na 2013 rok*, opracowanie dostępne w serwisie internetowym Małopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji: www.obserwatorium.malopolska.pl.

Bezrobocie w Małopolsce jest zróżnicowane terytorialnie, ale **w 2012 roku stopa bezrobocia rejestrowanego wzrosła w stosunku do poprzedniego roku we wszystkich powiatach**, a największe wzrosty wskaźnika wystąpiły w powiatach: chrzanowskim, nowotarskim, tatrzańskim, bocheńskim, suskim i tarnowskim. Należy jednak podkreślić, że większość małopolskich powiatów wyróżniało się pozytywnie na tle średniej stopy bezrobocia w kraju (13,4%). Od lat najniższa stopa bezrobocia występuje w dużych miastach regionu: w Krakowie (5,9% w 2012 roku), Tarnowie i Nowym Sączu oraz powiatach: krakowskim, bocheńskim i miechowskim. Natomiast **najwyższa wartość wskaźnika w roku 2012, podobnie jak i w poprzednich latach, wystąpiła w powiatach: dąbrowskim (19,9%), limanowskim i nowosądeckim**. Różnica między powiatami o najwyższej (powiat dąbrowski) i najniższej stopie bezrobocia (miasto Kraków) w 2012 roku wynosiła 14 p. p. Była to nieco mniejsza dysproporcja niż obserwowana rok wcześniej (o 0,8 p. p.)³⁶.

W 2012 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (PUP) wzrosła ogółem o 11%. W ani jednym PUP nie zanotowano spadku liczby osób bezrobotnych w rejestrze w stosunku do roku poprzedniego. Do obszarów, w których procentowy wzrost liczby osób bezrobotnych w rejestrach PUP w ostatnim roku był największy, należały: miasto Kraków (23%), powiat bocheński (18,4%) i chrzanowski (18%). Natomiast najmniejszy wzrost liczby osób bezrobotnych w rejestrach PUP wystąpił w powiatach o wysokiej stopie bezrobocia, tj.: dąbrowskim i limanowskim, a także w powiecie miechowskim³⁷.

V.3 Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy

DŁUGOTRWAŁE BEZROBOTNI

W 2012 roku w Małopolsce **udział osób długotrwale bezrobotnych wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych wyniósł 47,5%**³⁸. Najniższym odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych charakteryzowały się: miasto Kraków (39,8%), powiat suski (40,6%) oraz wielicki (40,6%). Najwyższy udział osób długotrwale bezrobotnych utrzymywał się natomiast w powiatach: dąbrowskim (62,4%), limanowskim (58,7%), olkuskim (56,1%), proszowickim (54,5%), a także tatrzańskim (53,4%) i miechowskim (53,1%). Zwraca uwagę, iż **liczba osób długotrwale bezrobotnych wzrasta od 2009 roku**. W 2012 roku wzrosła ona o 11,4% w stosunku do roku poprzedniego. Wzrost ten został odnotowany we wszystkich powiatach województwa małopolskiego. Największy wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych w rejestrach PUP w 2012 roku zanotowano w powiecie bocheńskim (wzrost o 26,7%), Krakowie (25,5%), powiecie suskim (24,4%) oraz nowotarskim (22,5%). Do powiatów, w których z kolei wzrost w tej kategorii był stosunkowo niewielki, należały powiaty: krakowski (0,3%), gorlicki (0,7%), nowosądecki (1,6%) oraz dąbrowski (2%)³⁹.

BEZROBOCIE WŚRÓD OSÓB DO 25 ROKU ŻYCIA

Odsetek osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w 2012 r. wyniósł w Małopolsce 24,6%. Mimo że odsetek osób młodych w ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w małopolskich PUP w stosunku do 2011 roku uległ zmniejszeniu (o 1,6 p. p. w porównaniu do 2011 r.), liczba bezwzględna młodych bezrobotnych w rejestrach PUP rośnie i to w większości powiatów. Najmniej takich osób jest zarejestrowanych w urzędach pracy w: Krakowie (11,5% ogółu zarejestrowanych), Tarnowie (18,2%), powiecie chrzanowskim (19,9%) oraz w Nowym Sączu (20%). Natomiast powiaty, które znacznie przewyższały średnią wojewódzką pod względem udziału osób do 25. roku życia wśród bezrobotnych (o ok. 1/3) to: proszowicki, miechowski, tarnowski, bocheński oraz suski. Należy zauważyć, iż w porównaniu z 2011 r. sytuacja nie uległa zmianie⁴⁰.

Co więcej, dane z raportu: „Rynek pracy w Małopolsce 2012. Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2012” **wskazują na spadek wskaźnika zatrudnienia wśród najmłodszej kategorii**

³⁶ Na podstawie: *Rynek pracy w Małopolsce 2012. Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego...*, op. cit., s. 41.

³⁷ Tamże, s. 42.

³⁸ Tamże, s. 46.

³⁹ Tamże, s. 47.

⁴⁰ Tamże, s. 49.

pracujących w stosunku do roku poprzedniego, a także znaczący wzrost stopy bezrobocia w tej grupie. Z innych badań również wynika, że w sytuacji pogorszenia koniunktury gospodarczej problem bezrobocia młodzieży jest jeszcze bardziej zauważalny. (...) Wyniki badania „Barometr zawodów 2013” wskazują na niskie zapotrzebowanie na te zawody, które uzyskiwane są przez absolwentów najpopularniejszych kierunków studiów tj.: ekonomiczno-administracyjnych, społecznych, humanistycznych i pedagogicznych. Na szczęście zauważalny jest również zwrot zainteresowania młodzieży kształceniem w kierunkach inżynierjno-technicznych, gdyż udział tej grupy w ogóle studentów powoli rośnie.⁴¹

BEZROBOCIE WŚRÓD OSÓB POWYŻEJ 50. ROKU ŻYCIA

Odsetek bezrobotnych wśród osób powyżej 50 roku życia w 2012 roku osiągnął poziom 19,2%, przy czym najniższe wskaźniki zanotowano w powiatach: proszowickim (11,8%), miechowskim (12,2%) i dąbrowskim (12,7%), natomiast wysoki udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych wystąpił, podobnie jak w 2011 r., w: Krakowie (27,8%) oraz powiecie wielickim (22,9%) i tatrzańskim (22,4%), a także w Tarnowie (22,2%). **W porównaniu z rokiem 2011 nastąpił wzrost liczby osób bezrobotnych w tej grupie w prawie wszystkich powiatach województwa.** Co więcej trendy demograficzne wskazują, że osób starszych na rynku pracy będzie przybywać⁴².

BEZROBOCIE WŚRÓD OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W ostatnich latach obserwujemy **znaczny spadek liczby osób biernych zawodowo⁴³, które jako powód bierności podają chorobę lub niepełnosprawność.** Pozytywny trend dotyczy zarówno Małopolski, jak i całego kraju, przy czym patrząc na sytuację od roku 2003 obserwujemy, iż **spadek ten jest większy w Małopolsce niż przeciętnie dla Polski.** W województwie małopolskim w roku 2012 było 177 tys. osób biernych zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności, natomiast w małopolskich urzędach pracy było zarejestrowanych 8 tys. osób niepełnosprawnych⁴⁴. **Osoby z niepełnosprawnością stanowiły 5% wszystkich osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie.** Jednocześnie od kilku lat możemy w Polsce zauważyć wzrost współczynnika aktywności zawodowej (27,5% w 2012 r.) oraz wskaźnika zatrudnienia (23% w 2012 r.) osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym (18-59/64). Analogicznie w województwie od 2009 roku odnotowujemy **wzrost wskaźnika zatrudnienia osób z ograniczoną sprawnością w wieku 16-64**, który najwyższy poziom osiągnął w roku 2011 (21,2%), natomiast w 2012 wyniósł 20,9%. Wartość wskaźnika w skali kraju była nieco wyższa i wyniosła 21,4%.

V.4 Wybrane grupy zagrożone wykluczeniem społecznym

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Małopolska jest jednym z województw o najwyższym odsetku osób niepełnosprawnych⁴⁵ w populacji. Jak wynika z badania „Stan zdrowia ludności Polski w 2009 r.” przeprowadzonego przez GUS, **w Małopolsce osoby niepełnosprawne stanowiły 15,8% ogółu mieszkańców, co plasuje region na czwartej pozycji wśród 16 województw** pod tym względem (po województwach: lubelskim – 16,3%, lubuskim – 16,1% i kujawsko-pomorskim – 16,1%). Istotne jest także, iż **co siódmy mieszkaniec województwa małopolskiego w 2009 r. posiadał orzeczenie o niepełnosprawności – odsetek osób niepełnosprawnych prawnie w populacji wynosił 13,6% (przy średniej dla kraju wynoszącej 11%)⁴⁶.**

⁴¹ Na podstawie: *Rynek pracy w Małopolsce 2012. Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego...*, op. cit., s. 50.

⁴² Tamże, s. 47-48.

⁴³ Dane za: *Aktywność ekonomiczna ludności Polski I-III i IV 2012*, GUS, Warszawa 2013.

⁴⁴ Dane na koniec grudnia 2012 r. na podstawie: *Bezrobocie rejestrowane I-IV kwartał 2012 r.*, GUS, Warszawa 2013.

⁴⁵ Niepełnosprawni posiadający orzeczenie o niepełnosprawności i/lub ograniczoną zdolność wykonywania czynności w stopniu poważnym.

⁴⁶ *Stan Zdrowia Ludności Polski w 2009 r.*, GUS, Warszawa 2011.

Sytuacja taka utrzymuje się w Małopolsce co najmniej od dekady, co potwierdzają dane z Narodowego Spisu Powszechnego (NSP) z roku 2002⁴⁷ - województwo małopolskie było drugim z kolei województwem pod względem liczby osób niepełnosprawnych (prawnie i biologicznie) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – 182 (18,2%).

Należy jednak dodać, iż **liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością w Polsce rokrocznie spada**⁴⁸. Tendencja ta znajduje potwierdzenie we wstępnych wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r. Wskazują one na zmniejszenie się w Polsce liczby osób niepełnosprawnych prawnie w stosunku do 2002 r. o blisko 30%⁴⁹ (w 2011 r. wyniosła ona 3 131,9 tys.), **zwłaszcza wśród osób mieszkających na wsi** (o ponad 40%, w stosunku do miast – o ponad 20%)⁵⁰. Zwraca uwagę, iż **zmniejszenie się odsetka osób niepełnosprawnych obserwowane jest w grupie osób niepełnosprawnych wyłącznie prawnie**⁵¹ (ponad trzykrotnie – w 2002 4,3%, w 2011 r. 1,2% ogółu ludności). Jednocześnie wśród ogółu niepełnosprawnych niemalże co dziesiąta osoba posiadała wyłącznie prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, lecz nie odczuwała żadnego ograniczenia sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych. Natomiast w 2011 r. **liczba osób niepełnosprawnych wyłącznie biologicznie**⁵² – stanowiąca ponad 30% ogółu osób niepełnosprawnych – **istotnie się zwiększyła** (o ponad 50%) w stosunku do wyników spisu z 2002 r. (w 2002 r. – 2,6% ogółu ludności, w 2011 r. – 4,1%, tj. 1 565,6 tys. osób)⁵³.

Częstość występowania niepełnosprawności różnicują kategorie wiekowe, co wynika z istoty samego zjawiska niepełnosprawności. W 2009 r. w Małopolsce odsetek osób niepełnosprawnych (posiadających orzeczenie) wśród najmłodszych był relatywnie niski – **problem niepełnosprawności dotyczył niecałe 2% dzieci do 14. roku życia. Co trzeci mieszkaniec Małopolski w wieku 50-69 lat zadeklarował, iż jest niepełnosprawny, w skali kraju natomiast jest to co czwarty Polak. Najczęściej niepełnosprawność występuje u osób najstarszych (70 lat i więcej). W porównaniu do innych regionów województwo małopolskie posiada najwyższy wskaźnik niepełnosprawności dla osób w tej kategorii wiekowej, który wskazuje, iż niemal co druga osoba jest niepełnosprawna.** W odniesieniu do pozostałych województw w Małopolsce występuje także wysoka częstotliwość niepełnosprawności w grupie wiekowej 15-29 lat – niecałe 4% populacji w tym przedziale wiekowym ma orzeczoną niepełnosprawność.

Poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych odbiega od wykształcenia osób zdrowych. Jak wskazują wyniki badań, osoby z niepełnosprawnością są gorzej wykształcone niż osoby sprawne. Wśród osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym odsetek osób legitymujących się wykształceniem wyższym jest znacząco mniejszy niż wśród pozostałych osób i wynosi niecałe 10% (dane z BAEL-a za 2011 r.). Pozytywną tendencją jest, iż na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy w Polsce wzrost odsetka osób niepełnosprawnych kończących uczelnie wyższe. Natomiast osoby niepełnosprawne częściej niż osoby sprawne uzyskują wykształcenie zasadnicze zawodowe, a co czwarta osoba z niepełnosprawnością kończy edukację na poziomie (co najwyżej) gimnazjum. Systematyzując te dane i porównując do sytuacji osób sprawnych, można stwierdzić, iż **wśród osób niepełnosprawnych mamy do czynienia z nadwyżką w kategorii osób z niższym wykształceniem oraz niedoszacowaniem w kategorii wykształcenia wyższego**⁵⁴.

⁴⁷ W NSP 2002 uwzględniono osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (osoby niepełnosprawne prawnie) oraz te, które odczuwały całkowitą lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych (osoby niepełnosprawne biologicznie, deklaratywnie).

⁴⁸ *Aktywność Ekonomiczna Ludności*, wydawnictwo kwartalne, GUS, Warszawa.

⁴⁹ W czasie opracowywania niniejszego raportu dane dotyczące regionów nie były dostępne.

⁵⁰ *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników*, GUS, Warszawa 2012.

⁵¹ Osoby niepełnosprawne wyłącznie prawnie – *posiadające odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, ale nie odczuwają żadnych ograniczeń do wykonywania zwykłych (podstawowych) czynności życiowych związanych z wiekiem – definicja na podstawie NSP 2011.*

⁵² Osoby niepełnosprawne wyłącznie biologicznie - nie posiadające orzeczenia, ale ich subiektywna ocena wskazywała, że miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych – *definicja na podstawie NSP 2011.*

⁵³ *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników*, GUS, Warszawa 2012.

⁵⁴ Trojanowski P. (2010), *Osoby niepełnosprawne na tle współczesnego społeczeństwa polskiego. Socjologiczna charakterystyka wybranych elementów położenia społecznego* [w:] Brzezińska A.I., *Potrzeby specyficznych grup osób z ograniczeniami sprawności*, s. 21-43, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2010.

Dane z NSP 2002 dla Małopolski wskazują na wysoki odsetek osób niepełnosprawnych posiadających co najwyżej wykształcenie podstawowe – łącznie jest to aż 50%, przy czym nasze województwo charakteryzowało się jednym z najniższych odsetków osób nieposiadających wykształcenia lub z wykształceniem podstawowym niepełnym (6,6%). Równocześnie warto podkreślić, iż województwo małopolskie wyróżniał relatywnie wysoki odsetek osób niepełnosprawnych z wyższym wykształceniem – 5,1% (przy średniej dla kraju 4,6% w grupie osób z niepełnosprawnością powyżej 13 roku życia). Dodatkowo Małopolska plasuje się na drugim miejscu wśród województw (za województwem mazowieckim) pod względem liczby studentów z ograniczoną sprawnością. **W roku akademickim 2010/2011 na małopolskich uczelniach wyższych studiowało 2 949 osób niepełnosprawnych**⁵⁵, co stanowi niemal 10% wszystkich studiujących osób z niepełnosprawnością. Większość z nich (76%) była studentami szkół publicznych. Na uczelniach publicznych studenci niepełnosprawni preferowali stacjonarny tryb nauki – był to wybór 70% osób. Odwrotnie przedstawiała się sytuacja w przypadku uczelni niepublicznych – tutaj 60% niepełnosprawnych studentów realizowało naukę w trybie niestacjonarnym. Absolwentami wyższych uczelni w Małopolsce w roku akademickim 2009/2010 zostało 512 osób niepełnosprawnych, z czego dwie trzecie stanowiły kobiety. **Liczba studentów niepełnosprawnych na małopolskich uczelniach systematycznie rośnie.**

OSOBY CHORUJĄCE PSYCHICZNIE

Według danych GUS w 2010 roku w Polsce niemal 1,7 miliona osób leczyło się w szpitalach i oddziałach psychiatrycznych, poradniach zdrowia psychicznego lub w poradniach leczenia uzależnień. Stanowili oni 4,4% ludności Polski. **W Małopolsce udział osób leczonych** we wspomnianych placówkach był nieco wyższy – **4,5%**. Stan zdrowia psychicznego w województwie małopolskim nie jest zbyt korzystny na tle innych województw – **Małopolska zajmuje ósme miejsce pod względem wielkości odsetka osób leczonych psychiatrycznie. W 2010 roku leczyło się tu ponad 148 tys. osób, co stanowiło 8,9% wszystkich osób leczonych psychiatrycznie w Polsce.** Większą liczbę osób objętych leczeniem psychiatrycznym miały tylko województwa: śląskie i mazowieckie. Małopolska ma wyższy udział leczonych osób z zaburzeniami psychicznymi w ogólnej liczbie mieszkańców od wyniku kraju również w dłuższej perspektywie czasowej. W 2005 roku udział osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych całodobowo i ambulatoryjnie w ogólnej liczbie ludności w Małopolsce wynosił 5,1% i przekraczał wynik Polski o 0,7 punktu procentowego. Na przestrzeni ostatnich lat różnica ta waha się między 0,1 a 0,4 punktu procentowego⁵⁶.

Zgodnie z danymi Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie (MUW)⁵⁷ **w 2009 roku powiatami o najwyższym udziale osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych stacjonarnie i ambulatoryjnie w ogólnej liczbie mieszkańców były miasta na prawach powiatów: Nowy Sącz (10,31% mieszkańców), Kraków (9,23%) i Tarnów (7,48%).** Ponadto wynik wyższy od średniej całego województwa (4,58%) miały także powiaty: miechowski, suski i bocheński. Najkorzystniej sytuacja przedstawiała się natomiast w powiatach: tarnowskim, krakowskim i nowosądeckim, gdzie udział osób leczonych psychiatrycznie w ogólnej liczbie mieszkańców nie przekraczał 1%. Przy czym istotnym wydaje się fakt, że są to powiaty zlokalizowane wokół największych miast regionu (miast na prawach powiatów). Być może **o takim wyniku decyduje znaczna koncentracja placówek leczenia psychiatrycznego w dużych miastach.** Różnica między powiatami o najwyższym (miasto Nowy Sącz) i najniższym (tarnowski) odsetku osób objętych psychiatrycznym leczeniem stacjonarnym lub ambulatoryjnym wynosiła w 2009 roku 9,63 punktu procentowego, przy czym w pierwszym z nich co dziesiąty mieszkaniec był leczony psychiatrycznie, a w drugim - jedynie co dwusetny. Różnice te wskazują zatem na specyfikę publikowanych danych - odnoszą się one bardziej do miejsca leczenia osoby z zaburzeniami psychicznymi, niż do jej miejsca zamieszkania. Średnio według danych MUW w Małopolsce niemal 4,6% ludności objętej było w 2009 roku psychiatryczną opieką zdrowotną.

Pod względem liczby osób objętych psychiatryczną opieką zdrowotną pierwszą lokatę zajmowało miasto Kraków, w którym leczonych psychiatrycznie w 2009 roku było niemal 70 tys. osób. W pozostałych miastach

⁵⁵ Na podstawie: *Szkoły wyższe i ich finanse*, GUS, Warszawa 2011. Stan na 30 listopada 2010 r.

⁵⁶ BDL, GUS.

⁵⁷ *Biuletyn statystyczny ochrony zdrowia województwa małopolskiego za rok 2009*, Małopolski Urząd Wojewódzki, Kraków 2011.

na prawach powiatów liczby te wynosiły powyżej 8,5 tys. osób. W zdecydowanej większości powiatów województwa małopolskiego liczba osób leczonych psychiatrycznie wahała się między 2,5 a 5 tys. Najmniej osób leczonych psychiatrycznie zanotowano w omawianym czasie w powiatach: tarnowskim, dąbrowskim, nowosądeckim, krakowskim, proszowickim i wielickim (poniżej 2 tys. osób)⁵⁸.

Wszelkie dane statystyczne wyodrębniają wśród osób leczonych psychiatrycznie kategorię osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi spożywaniem substancji psychoaktywnych. Łączy się to ze specyfiką ich leczenia, która polega na odtruciu (detoksykacji) organizmu, a następnie na terapii uzależnienia, które wyodrębniane jest jako jeden z rodzajów zaburzeń psychicznych. Ponadto wśród tych osób wyodrębnia się pacjentów spożywających alkohol i pacjentów spożywających inne substancje psychoaktywne.

W Małopolsce osoby z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi spożywaniem substancji psychoaktywnych w 2009 roku stanowiły ponad jedną dziesiątą wszystkich osób leczonych psychiatrycznie, przy czym zdecydowaną większość z nich stanowiły osoby z zaburzeniami wynikającymi ze spożywania alkoholu⁵⁹.

Na poziomie powiatów sytuacja była bardziej zróżnicowana. Powiat bocheński był jedynym, w którym wśród osób objętych psychiatryczną opieką zdrowotną nie było w 2009 roku ani jednej osoby spożywającej substancje psychoaktywne. Ponadto relatywnie korzystnie sytuacja przedstawiała się również w powiatach: tarnowskim, brzeskim i wielickim (poniżej 2,5%). Największy odsetek osób spożywających substancje psychoaktywne w ogólnej liczbie osób leczonych psychiatrycznie występował natomiast w powiatach: oświęcimskim (17,9%), w Tarnowie (17,4%) i powiecie olkuskim (16,9%)⁶⁰.

Każdy powiat w Małopolsce odzwierciedla regułę, że wśród osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi spożywaniem substancji psychoaktywnych zdecydowaną większość stanowią osoby spożywające alkohol. I tak, w 2009 roku w pięciu powiatach (bocheńskim, miechowskim, nowosądeckim, proszowickim i dąbrowskim) nie leczono psychiatrycznie ani jednej osoby spożywającej substancje psychoaktywne inne niż alkohol. Największy odsetek takich osób wśród wszystkich leczonych psychiatrycznie zanotowano w powiatach: tatrzańskim (1,7%) oraz myślenickim i mieście Kraków (powyżej 2%)⁶¹.

Inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku osób leczonych z powodu zaburzeń wynikających ze spożywania alkoholu. W powiecie bocheńskim nie było ani jednej takiej osoby. Następnie powiatami o najniższym odsetku takich osób wśród wszystkich leczonych psychiatrycznie w 2009 roku były powiaty: tarnowski, wielicki i brzeski (poniżej 2%). Natomiast największy odsetek takich pacjentów zanotowano w powiatach: oświęcimskim, olkuskim i w Tarnowie (powyżej 16%)⁶².

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Krakowie⁶³ w 2010 roku w całym województwie osoby z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi spożywaniem alkoholu stanowiły średnio 9,2% (tj. niemal 14 tys. osób) wszystkich osób objętych psychiatrycznym leczeniem ambulatoryjnym. Był to wynik o 3,8 punktu procentowego niższy niż wynik całego kraju. Wśród tych osób zdecydowaną większość stanowiły osoby objęte leczeniem zespołu uzależnienia. W Małopolsce było to niemal 89% osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi spożywaniem alkoholu, a w całej Polsce niecałe 85%. Natomiast ostre zatrucia i używanie szkodliwe wymagające detoksykacji dotyczyło w Małopolsce niecałych 8% leczonych osób uzależnionych od alkoholu oraz niecałych 9,5% w całym kraju. Oznacza to zatem, że Małopolanie uzależnieni od alkoholu objęci opieką psychiatryczną rzadziej niż w całej Polsce zgłaszają się z ostrym zatruciem, a częściej podejmują terapię uzależnienia.

⁵⁸ *Biuletyn statystyczny ochrony zdrowia województwa małopolskiego za rok 2009, Małopolski Urząd Wojewódzki, Kraków 2011.*

⁵⁹ Tamże.

⁶⁰ Tamże.

⁶¹ Tamże.

⁶² Tamże.

⁶³ *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2011. Województwo Małopolskie. Portret województwa, Urząd Statystyczny w Krakowie.*

OSOBY BEZDOMNE

W ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011⁶⁴ liczbę osób bezdomnych w Polsce wstępnie określono na 24 tysiące osób, a w tym „osoby pozbawione dachu nad głową” stanowiły 40%, co daje 9,6 tysiące osób. Natomiast osoby przemieszczające się między różnymi instytucjami zapewniającymi wsparcie i nocleg stanowiły grupę liczącą 14,5 tysiąca osób. Z danych GUS wynika jednocześnie, iż **w Małopolsce w 2011 r. mieszkało 5% wszystkich osób bez dachu nad głową, co wskazuje, że przynajmniej 500 osób żyło w przestrzeni publicznej.** Dla porównania w województwie mazowieckim żyło prawie 17% wszystkich osób pozbawionych schronienia, a na Dolnym Śląsku 13%⁶⁵. **Na podstawie szacunków z 2010 roku liczbę osób bezdomnych w Małopolsce można przyjąć na ok. 2 tysiące**⁶⁶.

Według danych z ostatniego spisu powszechnego **wśród osób bezdomnych przeważają mężczyźni** – stanowią oni ponad 84% tej grupy. Inne badania⁶⁷ wykazują, że osoby bezdomne są słabo wykształcone – większość ukończyła co najwyżej szkołę zasadniczą zawodową. Niewielki odsetek osób (poniżej 5%) w tej grupie społecznej posiada wyższe wykształcenie. Bezdomni to głównie osoby samotne. Ponad 80% bezdomnych to osoby niezamężne/nieżonate, przebywające w separacji. Należy także zaznaczyć, iż **bezdomność jest zazwyczaj stanem długotrwałym.** Podczas spisu powszechnego prawie co 3 osoba bezdomna (36%) zaświadczyła, iż doświadcza bezdomności od co najmniej 3 lat, a 14% spisanych nie ma schronienia od 1 roku do 3 lat. Osoby bezdomne często pozostają w złej kondycji zdrowotnej; **widocznym problemem tej grupy jest także niepełnosprawność.** Ponadto **60-80% osób bezdomnych zmaga się z chorobą alkoholową**⁶⁸. Problem bezdomności to głównie problem dużych miast i większych ośrodków miejskich. Wynika to z faktu, iż w aglomeracjach miejskich występują większe możliwości uzyskania schronienia czy opieki niż na terenach wiejskich. Miasto przyciąga osoby bezdomne, ponieważ łatwiej tu o uzyskanie środków do życia, ale także łatwiej o anonimowość. W razie potrzeby w miejskich instytucjach pomocowych bezdomni skorzystać mogą z noclegu, a także z usług ogrzewalni, specjalnej przychodni lekarskiej czy jadłodajni.

⁶⁴ Badanie bezdomności zostało zrealizowane w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 w nocy z 15 na 16 kwietnia 2011 roku. GUS starał się zebrać informacje nt. bezdomnych w Polsce, jednakże wystąpiły problemy w trakcie Spisu z dotarciem do osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych – i w efekcie GUS nie opublikował danych dotyczących bezdomności. W ramach spisu powszechnego z 2011 osoby bezdomne spisywane były przez rachmistrzów spisowych w miejscach przebywania osób bezdomnych, wskazanych przez pracowników gminnych biur spisowych w porozumieniu z placówkami udzielającymi pomocy bezdomnym (w ramach koalicji gminnych), które wspierały działania rachmistrzów na poziomie gminy.

⁶⁵ *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 Raport z wyników*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2012.

⁶⁶ *Bezdomność w Polsce - diagnoza na dzień 31 stycznia 2010 – materiał informacyjny*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Pomocy i Integracji Społecznej.

⁶⁷ Informacje za: Sochocki M.J., *Skala i charakter bezdomności w Polsce* [w]: M. Dębski (red.) 2010: *Problem bezdomności w Polsce wybrane aspekty. Diagnoza zespołu badawczego działającego w ramach projektu „Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności”*.

⁶⁸ *Wrażliwy nie znaczy Niemożliwy, czyli jak skutecznie realizować projekty aktywizujące osoby niepełnosprawne, powyżej 50. Roku życia, mieszkańców terenów wiejskich, osoby bezdomne i uzależnione oraz z wykształceniem niepełnym średnim i niższym*, Centrum Doradztwa Strategicznego, Kraków 2011.

VI OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY

W Polsce w 2012 r. pomocą społeczną objęto ponad 3,25 miliona osób⁶⁹, co stanowi 8,4% ludności kraju (spadek o 0,6% w stosunku do poprzedniego roku). Natomiast w Małopolsce w 2012 r. świadczeniami objęto ponad 79 tysięcy rodzin, a tym samym ponad 230 tysięcy osób w tych rodzinach, co stanowi 6,9% (spadek o 0,3% w stosunku do poprzedniego roku) ludności regionu. Wskaźnik ten jest niższy o 1,5% od średniej dla kraju i daje województwu małopolskiemu IV miejsce w porównaniu do innych regionów (po województwach śląskim, opolskim i dolnośląskim posiadających najniższy udział klientów pomocy społecznej w ludności województw w Polsce)⁷⁰.

Analizując wartości omawianego wskaźnika dla Małopolski⁷¹ zwraca uwagę stałe jego obniżanie się (od 2004 r.), mimo iż w październiku 2012 r. kryteria dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej zostały podwyższone⁷². Z drugiej strony należy pamiętać, iż od 2012 r. funkcjonuje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która obejmuje część wsparcia udzielanego do 2011 r. w oparciu o ustawę o pomocy społecznej.

Szczegółowa analiza struktury osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Małopolsce została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej⁷³. Należy jednak zaznaczyć, iż dane te minimalnie odbiegają od sprawozdawczości resortowej publikowanej w sprawozdaniach MPIPS-03, gdyż inaczej zdefiniowane zostały w formularzu OZPS pojęcia dotyczące udzielanego wsparcia przez podstawowe jednostki pomocy społecznej.

Dane pozyskane w sprawozdaniu OZPS w systemie elektronicznym SAC wskazują, iż **w 2012 r. w regionie świadczenia (pieniężne i niepieniężne)⁷⁴ przyznano ponad 137 tys. osób w ponad 81 tys. rodzin, a w nich niemal 236,5 tys. osób, tj. - 7,0% ludności województwa.**

Wśród osób, którym przyznano świadczenie długotrwale korzystający z pomocy stanowili 46,6%⁷⁵.

Odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2012 r. w poszczególnych powiatach i gminach Małopolski różni się jednak od średniej dla województwa. Pod względem odsetka osób, którym przyznano świadczenia w ramach pomocy społecznej najkorzystniejsza sytuacja miała miejsce w Krakowie (3,4% ogółu mieszkańców)⁷⁶ oraz powiecie krakowskim (4,5%). Natomiast powiaty: nowosądecki (14,2%), limanowski (13,5%), gorlicki (13,1%) i dąbrowski (12,9%) charakteryzowały się najmniej korzystnymi wskaźnikami.

Zwraca uwagę fakt, iż **charakterystyka terytorialna związana z odsetkiem mieszkańców otrzymujących wsparcie z pomocy społecznej w danym powiecie jest zbliżona do terytorialnego zróżnicowania stopy bezrobocia w Małopolsce w przypadku powiatów o najmniej korzystnych wskaźnikach.** Powiaty o naj-

⁶⁹ Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców.

⁷⁰ Analiza oparta na podstawie sprawozdań MPIPS-03 ze względu na brak ogólnopolskich danych pochodzących z formularza oceny zasobów pomocy społecznej na czas przygotowywania raportu.

⁷¹ Analiza oparta na podstawie sprawozdań MPIPS-03 ze względu na brak danych pochodzących z formularza oceny zasobów pomocy społecznej za poprzednie lata na czas przygotowywania raportu.

⁷² Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2012 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nie przekraczający kwoty 542 zł (poprzednio 477 zł), natomiast dla osoby w rodzinie – kwoty 456 zł (poprzednio 351 zł). Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć kwotę dochodu uprawniającą do zasiłków okresowego i celowego.

⁷³ Brak danych z Krakowa.

⁷⁴ Zgodnie z objaśnieniami do formularza „Oceny zasobów pomocy społecznej” w grupie osób i rodzin, którym przyznano świadczenie ujęto osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania – uwzględniając zarówno pomoc, która wymaga decyzji administracyjnej, jak i taką, która jej nie wymaga.

⁷⁵ Osoby, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej, przez co najmniej 18 miesięcy.

⁷⁶ Z uwagi na brak danych dla miasta Krakowa w formularzu OZPS, dane pochodzą ze sprawozdania MPIPS-03.

wyższej stopie bezrobocia w roku 2012 to: dąbrowski (19,9%), limanowski (18,8%), nowosądecki (18,1%). Jednocześnie w Krakowie stopa bezrobocia dla roku 2012 była najniższa w regionie (5,9%, przy średniej dla województwa 11,5%), podobnie jak udział klientów pomocy społecznej w populacji miasta.

Nieco inaczej przedstawia się mapa Małopolski biorąc pod uwagę odsetek osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Relatywnie najmniejszą grupę takich osób obsługiwały jednostki pomocowe w powiatach: oświęcimskim (24% korzystających długotrwale z pomocy społecznej w ogóle klientów), suskim (36%) oraz wielickim (38%). Natomiast największym odsetkiem takich klientów charakteryzował się powiat proszowski (71% długotrwale korzystających z pomocy w ogóle klientów OPS), a także powiaty: gorlicki (67%) i dąbrowski (55%), cechujące się także jednym z najwyższych odsetków osób korzystających ze świadczeń w ogóle.

Biorąc pod uwagę strukturę korzystających ze świadczeń zwraca uwagę, iż **świadczenia pieniężne w 2012 r. dotyczyły średnio 74% ludności objętej pomocą społeczną**. Tylko nieco rzadziej przyznawane były świadczenia niepieniężne – przeciętnie niewiele ponad 62% ludności objętej pomocą społeczną było ich beneficjentami.

Między poszczególnymi powiatami istnieją jednak dość znaczne różnice w tym względzie. I tak, świadczeniami finansowymi największy odsetek ludności korzystającej z pomocy społecznej objęty był w powiecie olkuskim (96,9%), najniższy zaś w powiecie brzeskim (60,1%). Z kolei klientów wsparcia w postaci świadczeń pozafinansowych najwięcej było w powiecie limanowskim (73,0%), a najmniej – w powiecie oświęcimskim (44,4%).

Jednym z rodzajów wsparcia, jakie ośrodki pomocy społecznej kierują do osób potrzebujących pomocy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn są **usługi opiekuńcze**, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadanie własne gminy)⁷⁷, a także specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie zlecone gminie)⁷⁸. **W Małopolsce w 2012 r. udzielono takiej pomocy łącznie 6 525 osobom**. Należy zaznaczyć, że specjalistycznym rodzajem usług opiekuńczych zostało objętych z tego 216 klientów w 7 powiatach i 2 miastach na prawach powiatów. Z kolei **specjalistycznymi usługami dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 758 osób** w 14 powiatach i 3 miastach na prawach powiatów.

Należy wskazać, iż najwięcej usług opiekuńczych (będących zadaniem własnym gminy) było oferowanych w 2012 r. w Krakowie (objęto nimi 2 310 osób) i Tarnowie (506) oraz powiatach chrzanowskim i oświęcimskim (odpowiednio: 347 i 28 osób objętych usługami opiekuńczymi). Z drugiej strony najmniej klientów skorzystało z usług opiekuńczych w powiatach: suskim (20 osób), dąbrowskim (32 osoby) i proszowskim (50 osób).

Pracownicy socjalni udzielają także wsparcia w postaci pracy socjalnej mającej na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna wykonywana może być niezależnie od dochodu i przyznawanych świadczeń. Biorąc pod uwagę wielkość wsparcia dla mieszkańców udzielonego w postaci pracy socjalnej w 2012 r. w Małopolsce objęto tym rodzajem pomocy (wg sprawozdania OZPS) ponad 84 tysiące rodzin i ponad 218,6 tysiąca osób w tych rodzinach, co stanowi 6,5% ludności województwa. Analizując zakres tego rodzaju wsparcia udzielonego w poszczególnych powiatach Małopolski zwraca uwagę fakt, iż największy odsetek mieszkańców objętych jest pracą socjalną w powiecie limanowskim (13,4%) oraz dąbrowskim (12,9%). Najmniej natomiast w powiatach: wielickim (3,4%), wadowickim (4,2%), krakowskim (4,4%), chrzanowskim (4,5%) i nowotarskim (4,8%) oraz w Krakowie (4,1%).

Jednym z podstawowych narzędzi pracownika socjalnego w pracy z klientem pomocy społecznej jest kontrakt socjalny - pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zo-

⁷⁷ Do danych zgromadzonych w sprawozdaniu OZPS zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03.

⁷⁸ Do danych zgromadzonych w sprawozdaniu OZPS zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane z *Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie*.

bowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. **W 2012 r. małopolskie ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie zawarły łącznie 10 515 kontraktów socjalnych**, z czego ponad 98% w gminach. Należy dodać, iż wśród kontraktów zawartych w OPS jedynie 174 to umowy zawarte w ramach klubów integracji społecznej (1,7% wszystkich kontraktów zawartych w OPS).

Analizując sytuację pod tym względem w poszczególnych powiatach Małopolski zwraca uwagę, iż największy odsetek świadczeniobiorców objętych kontraktami w 2012 r. obserwujemy w zachodniej części regionu (powiaty: chrzanowski – 13%, olkuski – 8,0%, oświęcimski – 5,9%, krakowski – 5,4% ogółu klientów), natomiast najmniejszą część klientów, którym przyznano świadczenia, obejmuje się jednocześnie kontraktami w powiecie brzeskim (2,2%) i limanowskim (2,4%).

Odmianą kontraktu socjalnego są indywidualne programy pracy z klientem. Tego typu narzędziami pracowały kadry powiatowych centrów pomocy rodzinie i ośrodków pomocy społecznej z 888 klientami⁷⁹. Najczęściej stosowano w 2012 r. **indywidualny program usamodzielnienia wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych itp. (objęto nim w PCPR i MOPS powiatów grodzkich 768 osób)**. Natomiast indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego objęto **112 osób**, a indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności – **jedynie 8 osób**.

Indywidualny program usamodzielnienia stosowało 17 z 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie i 1 MOPS powiatu grodzkiego, które wypełniły formularz OZPS. Pracę z usamodzielniającą się młodzieżą w oparciu o takie narzędzie najczęściej zaobserwowano w powiecie oświęcimskim (93 programy), z kolei powiat miechowski objął nim tylko jedną osobę. Przeciętnie jednak jeden PCPR prowadził w 2012 r. 45 takich programów.

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego wdrażany był w 2012 r. jedynie w 4 powiatach (w 3 z nich funkcjonują centra integracji społecznej). Najwięcej osób zostało objętych takim programem w powiecie olkuskim (51 osób). W Nowym Sączu indywidualny program zatrudnienia socjalnego prowadzono z 30 klientami, a z 28 w powiecie wadowickim. Dodatkowo na terenie powiatu nowosądeckiego objęto nim 3 osoby.

Z kolei indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności objęto podopiecznych z Tarnowa (2 osoby) oraz powiatów: oświęcimskiego (4 osoby), tarnowskiego i olkuskiego (po 1 osobie).

Osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, pomoc społeczna zobowiązana jest świadczyć **poradnictwo specjalistyczne**. Według danych zgromadzonych w formularzu oceny zasobów pomocy społecznej⁸⁰ w małopolskich jednostkach pomocy społecznej w 2012 r. **oferowano tego rodzaju wsparcie łącznie ponad 15,6 tys. rodzin, a tym samym ponad 28,5 tys. osób w tych rodzinach**. Należy zauważyć, iż jedynie w powiecie suskim ani jednostki gminne, ani powiatowa nie świadczyły mieszkańcom tego rodzaju wsparcia. Łącznie poradnictwo specjalistyczne prowadzono w 85 (ze 179) gminnych ośrodkach pomocy społecznej (47,5%) dla niemal 5,8 tys. rodzin, czyli ponad 15,5 tys. osób w rodzinach. Z kolei w 13 (z 19) powiatowych centrach pomocy rodzinie (68,4%) takim wsparciem objęto ponad 3,5 tys. rodzin i ponad 4,7 tys. w nich osób. Natomiast w 3 miejskich ośrodkach pomocy społecznej powiatów grodzkich poradnictwo specjalistyczne oferowano ponad 6,4 tys. rodzin, a tym samym ponad 8,2 tys. ich członków.

W 2012 r. wsparcie w postaci poradnictwa specjalistycznego najczęściej otrzymywali klienci pomocy społecznej w powiatach: miechowskim (3,0% ogółu mieszkańców), chrzanowskim (2,1%) oraz wielickim (2,0%). Najmniej korzystna sytuacja pod tym względem miała miejsce natomiast w powiatach: nowotarskim i bocheńskim (po 0,3%) oraz tatrzańskim (0,4%).

⁷⁹ Brak danych z Krakowa.

⁸⁰ Do danych zgromadzonych w sprawozdaniu OZPS zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03.

Podstawowe jednostki pomocy społecznej udzielają także natychmiastowej specjalistycznej **pomocy w ramach interwencji kryzysowej**. Taką formą wsparcia objęto w Małopolsce w 2012 r. łącznie ponad 8 tys. rodzin i ponad 13,5 tys. osób w tych rodzinach. Należy nadmienić, iż w powiecie proszowickim zarówno jednostki gminne, jak i powiatowa nie prowadziły w 2012 r. żadnych działań w zakresie interwencji kryzysowej. Niewielki poziom świadczeń tego rodzaju (poniżej 1% ogółu ludności objętej wsparciem) można odnotować także w powiatach: nowotarskim, suskim i nowosądeckim. Natomiast stosunkowo najczęściej wspierały w taki sposób swoich mieszkańców: powiat miechowski (1,9%) i Kraków (0,6%)⁸¹.

Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie jednostki pomocy społecznej udzielają bezpłatnej pomocy. Jest ona kierowana zarówno do doświadczających przemocy (ofiar), jak stosujących przemoc (sprawców przemocy).

W 2012 r. w gminach i powiatach Małopolski udzielono pomocy prawie 3 tys. rodzin z problemem przemocy domowej, a tym samym prawie 10,5 tys. osób w tym rodzinach. Należy zauważyć, iż w 11 gminach (Bolesławiu w powiecie dąbrowskim, Bobowej – powiat gorlicki, Dobczycach – powiat myślenicki, Łukowicy – powiat limanowski, Pleśnej – powiat tarnowski, Ryrtrze – powiat nowosądecki, Łapszach Niższych i Spytkowicach – powiat nowotarski oraz w Koniuszy, Nowym Brzesku i Radziemicach w powiecie proszowickim) oraz 4 powiatach (gorlickim, miechowskim, oświęcimskim i tarnowskim) nie udzielano takiego wsparcia w 2012 r.

Największy odsetek mieszkańców, którym udzielono pomocy w związku z przemocą w rodzinie można było zaobserwować w 2012 r. w powiecie myślenickim (1,5% ogółu). Natomiast Kraków, Tarnów i powiat nowotarski charakteryzują się najniższym odsetkiem mieszkańców, którym udzielono takiego wsparcia (po 0,1%)⁸².

Z kolei wsparcie dla sprawców przemocy oferowano w 15 powiatowych centrach pomocy rodzinie i 163 ośrodkach pomocy społecznej oraz wszystkich 3 miejskich ośrodkach pomocy społecznej miast na prawach powiatu. **Łącznie w Małopolsce objęto wsparciem niemal 3,2 tys. osób stosujących przemoc**. Stosunkowo najwięcej (odnosząc do liczby ludności) pomocy udzielono sprawcom przemocy w powiatach limanowskim (0,3%) i krakowskim (0,2%)⁸³.

Jedną z metod pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie jest objęcie ich programem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Takie programy funkcjonowały w 2012 r. w 14 małopolskich powiatach i 3 miastach na prawach powiatów. Łącznie objęto nimi 453 osoby. Najwięcej sprawców przemocy objęto takim programem w Tarnowie (126 osób). Jednak miasto obejmuje programem nie tylko klientów z miasta, ale także z powiatu tarnowskiego, który nie oferuje tego rodzaju wsparcia. **Średnio programem oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc był objęty jedynie co ósmy sprawca przemocy z grupy objętych wsparciem ogółem** (najmniej co 25 – w powiecie oświęcimskim, najwięcej – co 2 sprawca – w Tarnowie i powiecie brzeskim)⁸⁴.

W Małopolsce od lat **najczęstszą przesłanką, która może być podstawą udzielenia pomocy społecznej jest ubóstwo**. W 2012 r. problem ten dotyczył niemal 59% korzystających z pomocy społecznej. Oprócz ubóstwa można wyróżnić inne problemy, które w ciągu ostatnich lat są dominujące w naszym regionie. W 2012 r. (podobnie jak w latach poprzednich) **do głównych problemów klientów pomocy społecznej należało: bezrobocie (ponad 44% ogółu klientów pomocy społecznej), długotrwała choroba (ponad 35%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (ponad 32%) oraz niepełnosprawność (blisko 30%)**. Pozostałe

⁸¹ Do danych zgromadzonych w sprawozdaniu OZPS zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03.

⁸² Do danych zgromadzonych w sprawozdaniu OZPS zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03.

⁸³ Do danych zgromadzonych w sprawozdaniu OZPS zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012 r.

⁸⁴ Do danych zgromadzonych w sprawozdaniu OZPS zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012 r.

(wymienione w art. 7 Ustawy o pomocy społecznej) przyczyny przyznawania pomocy występują znacznie rzadziej lub w ogóle⁸⁵.

Analizując powody udzielania pomocy społecznej w ciągu ostatnich lat można zauważyć pewne ogólne tendencje. **Obserwowany jest wzrost (po okresie spadkowym) odsetka klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z tytułu ubóstwa, bezrobocia i długotrwałej choroby. Z kolei odsetek klientów pomocy społecznej, którzy otrzymują wsparcie z powodu niepełnosprawności od 3 lat utrzymuje się na podobnym poziomie⁸⁶.**

Sytuacja w poszczególnych powiatach Małopolski pod tym względem jest jednak znacznie zróżnicowana⁸⁷:

- do powiatów, w których w roku 2012 najczęściej udzielano pomocy z powodu ubóstwa należały powiaty: suski, gorlicki, dąbrowski, nowosądecki i limanowski (odpowiednio: 83,2%; 74,2%; 74,1%; 68,0% i 63,2% ogółu klientów pomocy społecznej). Najmniejszy udział klientów, którzy skorzystali z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa odnotowano w Tarnowie (33,0%) i powiecie olkuskim (43,0%);
- bezrobocie było najczęściej powodem udzielania pomocy społecznej w 2012 roku w: Nowym Sączu (67,3%) i Tarnowie (65,8%) oraz powiecie olkuskim (64,7%). Relatywnie najrzadziej z tej przyczyny w 2012 r. z pomocy społecznej korzystali klienci powiatów: proszowickiego (29,0%), bocheńskiego (30,7%);
- długotrwała choroba była przesłanką do przyznania świadczeń najczęściej w Nowym Sączu (61,9%) i Krakowie (53,6%), najrzadziej zaś – w powiatach: oświęcimskim (24,4%), proszowickim (25,7%) i nowosądeckim (25,7%);
- z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych najczęściej wsparcie otrzymywali klienci w Nowym Sączu (48,6%), a najmniejszy odsetek klientów ośrodków pomocy społecznej korzystających z pomocy z tego powodu wystąpił w powiecie proszowickim (15,3%) i wielickim (17,5%);
- niepełnosprawność to znaczący problem klientów pomocy społecznej (wg udziału korzystających ze wsparcia z tej przyczyny) z: Krakowa (46,7% ogółu klientów pomocy społecznej), Nowego Sącza (43,3%) i Tarnowa (38,7%). Z kolei najrzadziej przyznawano pomoc biorąc pod uwagę tę przesłankę w powiatach: proszowickim, brzeskim i dąbrowskim (odpowiednio: 18,5%, 19,4% i 20,4%).

W Małopolsce w 2012 r. przyznano pomoc na usamodzielnienie przynajmniej⁸⁸ 7 439 osobom opuszczającym (po osiągnięciu pełnoletniości) rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub inne instytucje, o których mowa w art. 88 Ustawy o pomocy społecznej⁸⁹. Największą grupę osób, które otrzymały takie świadczenia stanowili wychowankowie rodzin zastępczych (5 876 osób). Najwięcej osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą otrzymało pomoc materialną w powiecie wadowickim (609 osób). Natomiast najmniej pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych otrzymało taką pomoc w powiecie brzeskim – 14 osób.

Z kolei pełnoletnich osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, którzy otrzymali pomoc na usamodzielnianie było w 2012 r. w regionie łącznie 1 474 (druga w kolejności pod względem liczebności grupa usamodzielnianej młodzieży). Najwięcej z nich opuszczało placówki w powiatach oświęcimskim (263 osoby) i krakowskim (205 osób), a najmniej powiecie brzeskim – 13 osób.

⁸⁵ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03.

⁸⁶ Analiza oparta na podstawie sprawozdań MPiPS-03 ze względu na brak danych pochodzących z formularza *Oceny zasobów pomocy społecznej* za poprzednie lata na czas przygotowywania raportu.

⁸⁷ Analiza oparta o sprawozdanie OZPS. Do zgromadzonych danych zostały dołączone informacje z miasta Krakowa pozyskane ze sprawozdania MPiPS-03.

⁸⁸ Brak danych z Krakowa.

⁸⁹ Instytucje, o których mowa w art. 88 Ustawy o pomocy społecznej to: domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Najmniejsza grupa usamodzielnianych osób opuszczała inne instytucje takie, jak: domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, itp. W 2012 r. opuściło takie instytucje jedynie 89 osób w 15 powiatach i 2 miastach na prawach powiatów. W poszczególnych powiatach wypłacano przeciętnie 5 świadczeń z omawianego tytułu, najwięcej w Tarnowie i Nowym Sączu (odpowiednio: 14 i 10 osobom) oraz powiecie oświęcimskim (13 osobom). W 2012 r. były i takie powiaty, które wypłaciły po jednym (powiat dąbrowski) lub po dwa świadczenia dla usamodzielnianych z tej grupy (powiaty: brzeski, miechowski i myślenicki).

VII ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ JEJ OTOCZENIA

VII.1 Kadra pomocy społecznej

Zapewnienie optymalnego poziomu usług i rozwój instrumentów wsparcia mieszkańców związane jest z zatrudnieniem w jednostkach pomocowych⁹⁰. **Małopolskie ośrodki pomocy społecznej zatrudniają ogółem 4 182 pracowników.** Jednostki te zatrudniają średnio 23 pracowników. **Najczęściej liczą one do 10 pracowników** (72 jednostki), rzadziej 11-20 pracowników (57 jednostek), w mniej licznych przypadkach większą ich liczbę (53 jednostki). **Między ośrodkami pomocy społecznej w Małopolsce ciągle istnieją duże różnice dotyczące wielkości zespołów.** Istnieją ośrodki, gdzie zatrudnia się czterech (4 jednostki – Mucharz p. wadowicki, Gnojnik p. brzeski, Radziemice p. proszowicki) lub pięciu pracowników (4 jednostki: Gręboszów p. dąbrowski, Łabowa p. nowosądecki, Łapsze Niżne p. nowotarski, Nowe Brzesko p. proszowicki i Raclawice p. miechowski). Z drugiej strony funkcjonuje 19 dużych jednostek, zatrudniających powyżej 40 pracowników (od 41 do 90 osób). Zupełnie odrębnymi, jeżeli chodzi o wielkość zespołów pracowniczych jednostkami są miejskie ośrodki pomocy społecznej powiatów grodzkich (Kraków, Nowy Sącz, Tarnów), które zatrudniają największą liczbę pracowników, odpowiednio: 661, 178 i 129. Należy jednak pamiętać, iż realizują one także powiatowe zadania z zakresu pomocy społecznej⁹¹.

Organizowanie dużej części zadań zapisanych w ustawie o pomocy społecznej, zwłaszcza zaś prowadzenie pracy socjalnej należy do obowiązków pracowników socjalnych. W ośrodkach pomocy społecznej w całym kraju było zatrudnionych w 2012 r. ponad 19,5 tysiąca pracowników socjalnych. Natomiast w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej zatrudniano w tym czasie 1 703⁹² pracowników socjalnych (o 28 więcej niż w 2011 r.). Taki poziom zatrudnienia pracowników socjalnych plasuje Małopolskę na trzecim miejscu wśród regionów (po województwie śląskim i mazowieckim)⁹³.

W Polsce na jednego pracownika socjalnego w gminie w 2012 roku przypadało średnio 1 966 mieszkańców⁹⁴, natomiast województwie małopolskim – 1 970 mieszkańców⁹⁵. Wskaźnik ten lokuje nasz region na dziesiątej pozycji w kraju⁹⁶ (tj. w 9 województwach na jednego pracownika socjalnego przypada mniej-sza liczba mieszkańców niż w Małopolsce).

Szczegółowa analiza struktury kadry pomocy społecznej w Małopolsce została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej⁹⁷. Należy jednak zaznaczyć, iż dane te odbiegają nieco od sprawozdawczości resortowej zbieranej poprzez sprawozdania MPiPS-03, gdyż inaczej zdefiniowane zostały w formularzu OZPS zasoby kadrowe jednostek pomocy społecznej.

Dane pozyskane w sprawozdaniu OZPS w systemie elektronicznym SAC wskazują, iż w 2012 r. **w regionie było zatrudnionych łącznie 1 716 pracowników socjalnych, a tym samym na jednego takiego specjalistę przypadało przeciętnie 1 955 mieszkańców Małopolski.** Z kolei więcej niż dopuszczalne 2 000 mieszkańców przypadało na statystycznego pracownika socjalnego w 2012 r. w 9 małopolskich powiatach (średnia

⁹⁰ Analiza stanu zatrudnienia w OPS i PCPR została dokonana na podstawie danych formularza OZPS (łączna liczba osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę bez względu na wymiar etatu oraz osób zatrudnionych na umowę-zlecenie. Do kadry jednostki zaliczono również osoby zatrudnione na zastępstwo oraz osoby na urloпах macierzyńskich. Natomiast nie zaliczono osób na urloпах bezpłatnych. Stan na dzień 31.12.2012 r. Zdefiniowanie kadry jednostki w formularzu OZPS jest nieco inne niż w sprawozdaniu MPiPS-03.

⁹¹ Analiza została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej.

⁹² Według danych z formularza oceny zasobów pomocy społecznej – 1 716 osób.

⁹³ Analiza oparta na podstawie sprawozdań MPiPS-03 ze względu na brak ogólnopolskich danych pochodzących z formularza oceny zasobów pomocy społecznej na czas przygotowywania raportu.

⁹⁴ Zgodnie z ustawą każdy ośrodek pomocy społecznej powinien zatrudniać przynajmniej 3 pracowników socjalnych bez względu na wielkość gminy, przy czym na 2 000 mieszkańców gminy powinien przypadać przynajmniej jeden taki specjalista.

⁹⁵ Według danych z formularza oceny zasobów pomocy społecznej – 1 955 osób.

⁹⁶ Analiza oparta na podstawie sprawozdań MPiPS-03 ze względu na brak ogólnopolskich danych pochodzących z formularza oceny zasobów pomocy społecznej na czas przygotowywania raportu.

⁹⁷ Brak danych z Krakowa.

z gmin). Ponadto, jak pokazują jednak dane w sprawozdaniu OZPS, ciągle jeszcze istnieją w regionie gminy zatrudniające mniej niż 3 wymaganych pracowników socjalnych – 7 gmin: Czchów, Gnojnik, Iwkowa, Koszyce, Radziemice, Bystra - Sidzina i Wietrzychowice. Tym samym w 2012 roku ustawowy wymóg zatrudniania pracowników socjalnych w gminach w określonych proporcjach spełniało 96 ze 179 gmin (53,6%) nie będących jednocześnie powiatami grodzkimi⁹⁸.

Warto wspomnieć, że w 13 OPS i 3 PCPR zaangażowano w 2012 r.⁹⁹ 184 wolontariuszy¹⁰⁰. Najwięcej wolontariuszy angażowały jednostki miejskie: Oświęcim (36 osób) i Bochnia (28 osób) oraz miejsko-gminna – Myślenice (30 osób) i gminna – Babice (25 osób), a najmniej gminy: Raclawice i Bukowno (po 1 osobie). W 3 powiatowych centrach pomocy rodzinie zatrudniano w 2012 r. po jednym wolontariuszu (powiaty: gorlicki, proszowicki i tarnowski).

W Małopolsce w ramach struktury organizacyjnej 4 ośrodków pomocy społecznej (powiat krakowski: Świątniki Górne i Liszki, powiat nowotarski – Ochotnica Dolna i miasto Limanowa) funkcjonowały w 2012 r. zespoły pracy socjalnej¹⁰¹.

Jeżeli chodzi o strukturę zatrudnienia **w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej zwraca uwagę fakt, iż kobiety stanowią ponad 90% ogółu zatrudnionej tam kadry. Jeszcze większy odsetek kobiet odnotujemy w grupie pracowników socjalnych gmin** – kobiety stanowią ponad 94% tej grupy pracowników. Relatywnie **mniejszy odsetek kobiet można odnotować wśród kadry kierowniczej ośrodków pomocy społecznej** – ponad 88%¹⁰².

W powiatowych centrach pomocy rodzinie, realizujących powiatowe zadania pomocy społecznej, w 2012 r. zatrudniano łącznie 442 pracowników. Przeciętnie w jednym centrum zatrudnionych było około 23 osób. Przy czym także pomiędzy PCPR istnieją dość duże różnice w zatrudnieniu – **liczba pracowników w poszczególnych centrach wynosi od 6 (powiat dąbrowski) do 45 (powiat bocheński)**. W PCPR zatrudnionych jest 70 pracowników socjalnych i stanowią oni średnio 16% ogółu osób zatrudnionych w tego typu jednostkach. Liczba pracowników socjalnych w powiatowych centrach pomocy rodzinie waha się od 1 (2 PCPR: myślenicki i proszowicki) do 7 (1 PCPR krakowski), najczęściej w PCPR zatrudnia się 2 takich specjalistów (6 jednostek).

Kobiety wśród pracowników PCPR stanowiły w 2012 r. ponad 85% ogółu zatrudnionych. Przy czym stonkowo najwięcej kobiet jest zatrudnionych na stanowiskach pracowników socjalnych (ponad 91%), a najmniej – wśród kadry zarządzającej (77%).

Uzupełnieniem diagnozy stanu zasobów pomocy społecznej jest bilans wykształcenia pracowników socjalnych w gminnych ośrodkach pomocy społecznej i miejskich ośrodkach pomocy społecznej powiatów grodzkich¹⁰³.

W ośrodkach pomocy społecznej pracownicy socjalni posiadający wyższe wykształcenie stanowią prawie 61%. Sytuacja pod względem poziomu wykształcenia pracowników socjalnych jest znacznie zróżnicowana terytorialnie. Najczęściej taki poziom wykształcenia pracownicy socjalni posiadają w powiecie krakowskim (78,9%), natomiast najrzadziej – w Tarnowie (37,9%). Generalnie można stwierdzić, iż najkorzystniejsza sytuacja pod tym względem jest w okolicach Krakowa i na zachodzie regionu, najmniej korzystne wskaźniki notuje się na ścianie wschodniej województwa.

⁹⁸ Analiza została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej, dane z Krakowa zostały pozyskane ze sprawozdania MPIPS-03.

⁹⁹ Brak danych z Krakowa.

¹⁰⁰ Suma wszystkich osób zatrudnianych w ciągu całego roku.

¹⁰¹ W ramach struktury organizacyjnej ośrodka pomocy społecznej może zostać wyodrębniony zespół realizujący zadania tego ośrodka w zakresie pracy socjalnej i integracji społecznej, w skład którego wchodzi co najmniej trzech pracowników socjalnych oraz także inni specjaliści realizujący zadania w zakresie integracji społecznej (Art. 110a Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz. U. z 2013 r., poz. 182/).

¹⁰² Analiza została przeprowadzona w oparciu o ogólnopolski formularz oceny zasobów pomocy społecznej z wyłączeniem miasta Krakowa.

¹⁰³ Brak danych z Krakowa.

Przyglądając się poszczególnym gminom województwa można dostrzec, iż istnieją gminy, w których wszyscy pracownicy socjalni posiadają wykształcenie wyższe (24 jednostki), ale i takie, w których żaden z tych specjalistów nie legitymuje się nim (7 jednostek).

Zgromadzone dane pokazują także, iż **małopolscy pracownicy socjalni w większości nie legitymują się specjalizacjami zawodowymi II stopnia**. Posiadają je pracownicy socjalni nielicznych gmin regionu, głównie z powiatów zachodnich województwa: oświęcimskiego (14% pracowników socjalnych OPS), olkuskiego (14%), chrzanowskiego (19%), a także miasta Nowy Sącz (23%) oraz powiatu brzeskiego (7%) i tarnowskiego (8%). Specjalizacje zawodowe II stopnia posiadają też pracownicy socjalni pojedynczych gmin – w powiatach: krakowskim, bocheńskim, myślenickim, nowotarskim, nowosądeckim i gorlickim. W pozostałych małopolskich powiatach żaden z pracowników socjalnych nie posiada II stopnia specjalizacji w zawodzie¹⁰⁴.

W powiatowych centrach pomocy rodzinie pracownicy socjalni posiadający wyższe wykształcenie stanowią ponad 91%, w tym w 15 centrach wszyscy ci specjaliści legitymują się takim poziomem wykształcenia.

Zebrane poprzez sprawozdanie OZPS dane pozwalają także na analizę struktury wykształcenia kadry kierowniczej OPS oraz PCPR. **W małopolskich OPS na stanowiskach kierowniczych zatrudnionych było łącznie 209 osób, spośród których 127 legitymowało się wyższym wykształceniem (61,7%)¹⁰⁵**. Do powiatów o najkorzystniejszej strukturze wykształcenia kadry kierowniczej należały: miasto Nowy Sącz i miasto Tarnów (po 100% kadry kierowniczej zatrudnionej w OPS posiadało wyższe wykształcenie), oświęcimski (92,3%), olkuski i chrzanowski (po 87,5%). Najniższy udział osób z wyższym wykształceniem zanotowano natomiast wśród kadry zarządzającej OPS zlokalizowanych na terenie powiatów: bocheńskiego, nowosądeckiego, miechowskiego oraz suskiego (odpowiednio 30%, 31,3%, 42,9%, 44,4%).

Jeśli chodzi o posiadanie przez kadre kierowniczą OPS specjalizacji z organizacji pomocy społecznej, 192 pracowników na stanowiskach kierowniczych¹⁰⁶ spełniało ten wymóg nałożony Ustawą o pomocy społecznej (93,2%). W 12 powiatach województwa wszyscy pracownicy kadry zarządzającej OPS posiadali specjalizację z organizacji pomocy społecznej (powiaty: bocheński, chrzanowski, gorlicki, miechowski, olkuski, oświęcimski, proszowicki, suski, tatrzański, wadowicki, Nowy Sącz i Tarnów). W powiatach: krakowskim, nowosądeckim, limanowskim, nowotarskim i myślenickim 91-94% kadry kierowniczej posiadało wymaganą specjalizację, w powiatach brzeskim i tarnowskim odpowiednio 86% i 82%, natomiast najmniej pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych legitymowało się specjalizacją w OPS zlokalizowanych na terenie powiatów wielickiego (71%) oraz dąbrowskiego (70%).

Inaczej przedstawia się sytuacja dotycząca struktury wykształcenia pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych w małopolskich PCPR. **Wszystkie spośród 30 osób kierujących tymi jednostkami posiadają wyższe wykształcenie**, a specjalizację z organizacji pomocy społecznej posiada 25 osób (83,3%) – omawiany wymóg spełnia 50% kadry kierowniczej w powiatach limanowskim i oluskim, 25% w powiecie nowotarskim i cała kadra zarządzająca w pozostałych powiatach.

¹⁰⁴ Brak danych z Krakowa.

¹⁰⁵ Brak danych o wykształceniu dla Krakowa; odsetek liczony od 206 pracowników.

¹⁰⁶ Brak danych o wykształceniu dla Krakowa; odsetek liczony od 206 pracowników.

VII.2 Infrastruktura wsparcia mieszkańców

W ramach systemu pomocy społecznej i jego otoczenia gminy i powiaty podejmują szereg działań oraz prowadzą infrastrukturę socjalną mającą zapewnić kompleksowe wsparcie mieszkańcom o określonych problemach. Infrastruktura wspierająca mieszkańców w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i rodzinnych niejednokrotnie sprofilowana jest na pomoc konkretnym grupom osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej¹⁰⁷ gminy i powiaty dla planowania działań polityki społecznej – w tym pomocy społecznej - opracowują **strategie rozwiązywania problemów społecznych**. Strategie zawierają diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian w zakresie objętym strategią, a także określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii i jej ram finansowych.

W ciągu ostatnich lat stale przybywało w regionie gmin i powiatów posiadających lokalne strategie rozwiązywania problemów społecznych. Łączyło się to z warunkiem uczestniczenia w tzw. projektach systemowych pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. W roku 2012 lokalne strategie rozwiązywania problemów społecznych obowiązywały we wszystkich powiatach ziemskich (19) i grodzkich (3) oraz w 177 gminach województwa. Aktualnych strategii brakowało jedynie w 2 gminach: Lipnica Wielka (powiat nowotarski) i Radziemice (powiat proszowicki). Brak aktualnej strategii w wymienionych gminach wynikał z faktu, że zakończył się okres obowiązywania poprzednich dokumentów i nie przyjęto jeszcze ich aktualizacji. Gminy, w których w końcu 2012 roku brakowało aktualnych strategii, obecnie przyjęły już nowe dokumenty (obowiązujące od 2013 roku).

RODZINA:

W ramach systemu pomocy społecznej i jego otoczenia gminy i powiaty udzielają wsparcia mieszkańcom w trudnej sytuacji m. in. poprzez interwencję kryzysową i poradnictwo specjalistyczne. Zgodnie ze zgrupowanymi danymi w województwie małopolskim w 2012 roku funkcjonowało **14 ośrodków interwencji kryzysowej** w 13 powiatach (w tym 2 w Krakowie). Oznacza to, że mieszkańcy 9 powiatów na swoim terenie nie mieli dostępu do usług ośrodka interwencji kryzysowej – powiaty: brzeski, dąbrowski, gorlicki, limanowski, miechowski, nowosądecki, olkuski, proszowicki i wielicki. Małopolskie ośrodki interwencji kryzysowej dysponowały łącznie 150 miejscami, a z ich pomocy skorzystało w ciągu 2012 roku 7 911 osób (w tym 4 548 osób w Krakowie).

Według danych wykazanych w sprawozdaniu OZPS przez małopolskie OPS i PCPR w 2012 roku na terenie województwa funkcjonowało łącznie **38 jednostek poradnictwa specjalistycznego (JPS)** prowadzonych zarówno przez gminy (33 jednostki), jak i powiaty (5 jednostek). Zlokalizowane były one na terenie 17 z 22 małopolskich powiatów. Najwięcej, bo 6 jednostek poradnictwa specjalistycznego, funkcjonowało na terenie powiatu krakowskiego, następnie kolejno, w Krakowie – 4 JPS, oraz w powiatach: miechowski, oświęcimski i wielicki po 3 JPS. Mieszkańcy 5 powiatów nie mieli na swoim terenie w 2012 roku dostępu do usług jednostek specjalistycznego poradnictwa – powiaty: brzeski, proszowicki, suski, tatrzański i Nowy Sącz.

Zgodnie z danymi wykazanymi przez małopolskie OPS w 2012 roku w naszym województwie funkcjonowały również **inne placówki zajmujące się udzielaniem poradnictwa specjalistycznego**. W sprawozdaniu OZPS **wykazano 10 takich placówek**. Były to: punkty konsultacyjno-informacyjne dla osób uzależnionych i ich rodzin, dla osób dotkniętych przemocą oraz ośrodki poradnictwa i terapii rodzin lub młodzieży. Wymienione w badaniu placówki zlokalizowane były na terenie 9 gmin (w 8 powiatach). Powiaty, w których zlokalizowane były wymienione placówki to: bocheński, brzeski, krakowski, myślenicki, nowotarski, oświęcimski, wielicki i Nowy Sącz. Przy czym w powiecie myślenickim jako jedynym wykazano 3 placówki. W pozostałych powiatach wykazano pojedyncze tego typu placówki.

¹⁰⁷ Art. 16 a, Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, Dz. U. z 2013 r. poz. 182.

W sprawozdaniu OZPS wykazano **1 powiatowy i 9 gminnych klubów samopomocy** prowadzonych lub finansowanych przez samorząd terytorialny. Formularz sprawozdania nie pozwolił jednak pozyskać szczegółowej informacji dotyczącej osób, którym kluby udzielają wsparcia. Po 2 kluby wykazano w powiatach: miechowskim (w Miechowie i Raclawicach) i Wadowickim (2 w Wadowicach). Pozostałe kluby zlokalizowane były w powiatach (po 1 w powiecie): gorlickim, krakowskim, nowosądeckim, olkuskim, suskim i w Nowym Sączu.

Analiza zgromadzonych danych pokazuje, iż nie wszystkie małopolskie gminy dysponowały w 2012 roku **mieszkaniami (lokalami) socjalnymi**. Według informacji wykazanych przez OPS mieszkania socjalne zlokalizowane były na terenie łącznie 90 gmin¹⁰⁸ (we wszystkich powiatach). **Małopolskie gminy dysponowały łącznie 2 423 takimi mieszkaniami**, z czego najwięcej zlokalizowanych było w gminach na terenie powiatów: chrzanowskiego (463 mieszkania), oświęcimskiego (398) oraz Tarnowa (320). Powyżej 100 mieszkań (lokali) socjalnych posiadały w swoich zasobach również gminy w powiatach: bocheńskim, krakowskim, olkuskim, wadowickim i w Nowym Sączu. Najmniejszą liczbą mieszkań socjalnych w 2012 roku dysponowały gminy na terenie powiatów: dąbrowskiego (13 mieszkań) i limanowskiego (14). Podobne zróżnicowanie powiatów występowało w 2012 roku pod względem liczby wniosków o mieszkanie socjalne złożonych w ciągu roku. W całym województwie w tym czasie złożono 1 436 takich wniosków. Najwięcej w gminach na terenie powiatu oświęcimskiego (242 wnioski), a następnie w Tarnowie (227) i na terenie powiatu chrzanowskiego (183), czyli na terenie powiatów dysponujących jednocześnie największą liczbą mieszkań (lokali) socjalnych. Natomiast najmniej wniosków o przyznanie lokalu socjalnego złożono na terenie powiatów, w których gminy dysponowały najmniejszą liczbą mieszkań socjalnych: powiat dąbrowski – 6 wniosków i powiat limanowski – 7 wniosków.

Zgodnie z danymi pozyskanymi w sprawozdaniu OZPS jedynie w 17 małopolskich gminach (na terenie 15 powiatów) w 2012 roku funkcjonowały **żłobki (kluby dziecięce)** dla dzieci do lat 3, łącznie **36 placówek**¹⁰⁹. Po 8 żłobków wykazano w Tarnowie oraz w Nowym Brzesku (powiat proszowski), 4 żłobki wykazano w Nowym Sączu, 3 żłobki – w Limanowej (w tym 2 w gminie miejskiej i 1 w gminie wiejskiej), 2 żłobki – w Wieliczce. W pozostałych 12 gminach wykazano po 1 tego typu placówce – gminy: Skawina i Liszki (powiat krakowski), Kęty i Oświęcim - gmina miejska (powiat oświęcimski), Chrzanów (powiat chrzanowski), Szczucin (powiat dąbrowski), Myślenice (powiat myślenicki), Nowy Targ - gmina miejska (powiat nowotarski), Klucze (powiat olkuski), Zakopane (powiat tatrzański) oraz Wieprz (powiat wadowicki).

W sprawozdaniu OZPS uwzględniono również funkcjonujące na terenie małopolskich gmin **przedszkola** – czyli placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, wspomagające indywidualny rozwój, zapewniające opiekę odpowiednią do potrzeb dziecka oraz przygotowujące do nauki w szkole¹¹⁰. Zgodnie z danymi wykazanymi przez OPS w Małopolsce w 2012 roku funkcjonowały **łącznie 1 133 przedszkola**¹¹¹. Zlokalizowane one były na terenie 177 gmin (we wszystkich powiatach regionu). Dzieci zamieszkujące teren 5 gmin nie miały na swoim terenie dostępu do przedszkoli – gminy: Kozłów, Raclawice i Słaboszów (powiat miechowski) oraz Gródek nad Dunajcem (powiat nowosądecki) i Limanowa - gmina wiejska (powiat limanowski). Najwięcej przedszkoli zlokalizowanych było w Krakowie (247 placówek), a następnie w powiatach: krakowskim (80 placówek), nowosądeckim (74), tarnowskim (69), oświęcimskim i wielickim (po 59) oraz wadowickim (52) i chrzanowskim (51). W gminach na terenie pozostałych 14 powiatów dzieci miały dostęp od 12 (powiat proszowski) do 47 przedszkoli.

¹⁰⁸ Brak danych z Krakowa.

¹⁰⁹ Brak danych z Krakowa.

¹¹⁰ Definicja wg GUS na podstawie *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 roku w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół* (Dz.U. nr 61 z 2001 roku poz. 624) – dostępna na stronie: www.stat.gov.pl/gus/definicje.

¹¹¹ Dane dla Krakowa pochodzą ze wstępnie zasilanych komórek sprawozdania OZPS z danych Ministerstwa Edukacji Narodowej (informacja udostępniona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie).

DZIECI I MŁODZIEŻ:

W przypadkach braku możliwości sprawowania opieki nad dziećmi i ich wychowywania przez rodziców biologicznych organizowane jest wsparcie realizowane poprzez system tzw. pieczy zastępczej. Jedną z podstawowych form pieczy zastępczej jest **rodzinna piecza zastępcza**. W jej ramach, Małopolsce w 2012 roku funkcjonowało **1 488 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem**, w których przebywało 1 511 dzieci oraz **733 rodziny zastępcze niezawodowe**, w których przebywało 840 dzieci. Dodatkowo w samym mieście Kraków w 2012 roku w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych przebywało łącznie 610 dzieci¹¹². Wymienione dwa typy rodzin zastępczych funkcjonowały w każdym powiecie Małopolski.

Pozostałe formy rodzinnej pieczy zastępczej (rodziny zawodowe oraz rodzinne domy dziecka) w 2012 roku funkcjonowały w zdecydowanie mniejszej liczbie i nie we wszystkich powiatach województwa. Łącznie w Małopolsce funkcjonowało **135 rodzin zastępczych zawodowych**, które świadczyły opiekę i wychowanie 500 dzieciom. Największa liczba tego typu rodzin zastępczych funkcjonowała w Krakowie (34 rodziny), a następnie w powiatach: krakowskim (17 rodzin), nowotarskim, wielickim i w Nowym Sączu (po 8) oraz w powiatach: suskim, tarnowskim i wadowickim (po 7 rodzin zastępczych zawodowych). Ponadto w powiecie oświęcimskim funkcjonowało 6, a w powiecie gorlickim 5 takich rodzin. Pozostałe powiaty oferowały zastępczą opiekę nad dziećmi w rodzinach zawodowych w liczbie od 1 (3 powiaty) do 4 rodzin. Powiat dąbrowski był jedynym powiatem w tym czasie, w którym nie funkcjonowała ani jedna zawodowa rodzina zastępcza.

Łącznie we wszystkich wykazanych powyżej **typach rodzin zastępczych tj. 2 356 rodzinach zastępczych w 2012 roku przebywało 3 461 dzieci**. Oznacza to, że przeciętnie w województwie małopolskim na 1 rodzinę zastępczą przypadało w 2012 roku 1,5 dziecka. Przy czym na 1 rodzinę zastępczą zawodową przypadało przeciętnie 3,7 dziecka.

Najmniej rozbudowaną formą rodzinnej pieczy zastępczej były w 2012 roku **rodzinne domy dziecka**. W całym województwie było ich **34** i przebywało w nich 229 dzieci. Przeciętnie w 2012 roku na 1 rodzinny dom dziecka przypadało 7,2 dziecka. Najwięcej domów funkcjonowało w powiecie oświęcimskim (5 domów), a następnie w powiatach: krakowskim i wadowickim (po 4), bocheńskim, chrzanowskim, olkuskim oraz w Krakowie i Nowym Sączu (po 3). 4 powiaty dysponowały pojedynczymi rodzinnymi domami dziecka, natomiast aż 10 powiatów nie posiadało ani jednego domu tego typu.

Według uzyskanych danych w 2012 roku w Małopolsce, w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej, funkcjonowały **73 placówki opiekuńczo-wychowawcze (POW)** oferujące łącznie 1 373 miejsca. W całym roku z usług POW skorzystało 1 834 dzieci. POW zlokalizowane były w całym województwie, jednakże poszczególne powiaty były pod tym względem bardzo zróżnicowane. Najwięcej, bo aż 30 placówek zlokalizowanych było w Krakowie. W pięciu powiatach (chrzanowskim, krakowskim, nowosądeckim oraz w Nowym Sączu i Tarnowie) funkcjonowały po 4 POW, a w powiecie oświęcimskim – 3 takie placówki. Ponadto w 5 powiatach zlokalizowane były po 2 POW, a w pozostałych dziesięciu – po jednej.

W Małopolsce funkcjonują 4 typy POW: socjalizacyjne, interwencyjne, rodzinne i specjalistyczno-terapeutyczne. Jednakże z grupy wszystkich POW w formularzu oceny zasobów pomocy społecznej wyodrębniono tylko placówki typu rodzinnego, do których dostęp w 2012 roku możliwy był tylko w 9 powiatach regionu. **Łącznie w całym województwie funkcjonowało 21 POW typu rodzinnego**, z których 8 zlokalizowanych było w Krakowie. Pozostałe zlokalizowane były w powiatach: chrzanowskim i w Nowym Sączu (po 3 placówki), nowotarskim (2) oraz krakowskim, nowosądeckim, oświęcimskim, suskim i tatrzańskim (po 1 placówce).

Oprócz pieczy zastępczej zapewniającej całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, opisanej powyżej, pomoc społeczna oferuje również wsparcie rodzin poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w formie dziennej. W województwie małopolskim w 2012 roku funkcjonowały **122 placówki wsparcia dziennego**

¹¹² Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, Kraków 2013, s. 127.

(PWD) z łączną liczbą 5 394 miejsc. Najwięcej PWD (36 placówek) zlokalizowanych było w Krakowie, z kolei 14 placówek funkcjonowało w powiecie tarnowskim i 13 – w powiecie krakowskim. Po 9 placówek zlokalizowanych było w powiatach: wielickim i w Tarnowie, a 7 – w powiecie wadowickim. Pozostałe powiaty dysponowały placówkami w liczbie od 1 (4 powiaty) do 5 PWD. Na terenie trzech powiatów: limanowskiego, miechowskiego i Nowego Sącza w 2012 roku rodziny nie miały w ogóle dostępu do wsparcia w postaci PWD. Łącznie w formularzu oceny zasobów pomocy społecznej tego typu placówki finansowane przez samorząd terytorialny wykazało 40 gmin i 4 powiaty. Oznacza to, że aż w 142 małopolskich gminach nie jest prowadzona taka forma wsparcia rodziny z poziomu samorządu gminy.

Obok placówek wsparcia dziennego małopolskie jednostki pomocy społecznej wykazały w sprawozdaniu OZPS także inne **pozaszkolne świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży**, które należy rozumieć jako placówki prowadzące działalność kulturalną lub społeczną (np. świetlice środowiskowe, socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe), z wyłączeniem świetlic, których pomieszczenia służą również innym celom niż zapewnienie opieki i organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży. Zgodnie z uzyskanymi danymi w 2012 roku **w województwie funkcjonowały 522¹¹³** tego typu placówki. Zlokalizowane były one na terenie 124 gmin we wszystkich powiatach województwa, co oznacza, że na terenie 58 gmin nie funkcjonowały świetlice i kluby dla dzieci inne niż placówki wsparcia dziennego. Najliczniej takie placówki wykazano w powiecie krakowskim (72 świetlice i kluby), a następnie w kolejności w powiatach: nowosądeckim (60 placówek), tarnowskim (53 placówki), bocheńskim (49 placówek), oświęcimskim (39 placówek) oraz brzeskim i gorlickim (po 29 placówek). Jedynie na terenie 4 powiatów dzieci i młodzież miały dostęp do mniej niż 10 świetlic i klubów – powiaty: tatrzański, proszowicki, dąbrowski i Tarnów. Przy czym powiat tatrzański jest jedynym, na którego terenie wykazano tylko jedną świetlicę dla dzieci i młodzieży.

Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne i interwencyjne ośrodki preadopcyjne nie funkcjonują w regionie.

Samorząd Województwa Małopolskiego realizując zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej w zakresie organizowania i prowadzenia ośrodków adopcyjnych prowadzi **Małopolski Ośrodek Adopcyjny (MOA) w strukturze Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie**, zlokalizowany w Nowym Sączu. Ponadto od dnia 1 stycznia 2013 roku procedury adopcyjne na terenie Małopolski realizują także **4 niepubliczne ośrodki adopcyjne (OA)** prowadzone przez organizacje pozarządowe, którym przyznana została dotacja z budżetu Województwa Małopolskiego na ten cel. Trzy z nich zlokalizowane są w Krakowie i jeden w Tarnowie.

Kolejną formą pomocy dzieciom i młodzieży jest pomoc w usamodzielnianiu pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych. Pomocą w usamodzielnianiu w formie instytucjonalnej są mieszkania chronione. Zgodnie z danymi wykazanymi w formularzu oceny zasobów pomocy społecznej **w 2012 roku funkcjonowało w Małopolsce 60 mieszkań chronionych**, przy czym zgromadzone dane uniemożliwiły określenie, jakiego typu były to mieszkania. Można przypuszczać, że część z nich przeznaczona była dla usamodzielnianej młodzieży, ponieważ zgodnie ze sprawozdaniem MPiPS-03 za rok 2012 w Małopolsce funkcjonowało 21 tego typu mieszkań chronionych¹¹⁴. W sprawozdaniu OZPS małopolskie jednostki pomocy społecznej wykazały większą liczbę mieszkań chronionych (o 20) niż w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03. Możemy zatem zakładać, że liczba mieszkań chronionych dla osób usamodzielnianych w 2012 roku była większa niż 21.

Zgodnie z w/w danymi dostęp do mieszkań chronionych w 2012 roku mieli na swoim terenie mieszkańcy 17 z 22 powiatów, a w ich ramach na terenie 31 gmin. Przy czym mieszkania gminne były jedynymi na terenie 6 powiatów: dąbrowskiego, krakowskiego, limanowskiego, miechowskiego, nowotarskiego i tarnowskiego. Wśród wszystkich mieszkań chronionych dominują mieszkania gminne (46 z 60 mieszkań). Najwięcej mieszkań chronionych funkcjonowało w Krakowie (10 mieszkań), a następnie w kolejności w powiatach:

¹¹³ Brak danych z Krakowa.

¹¹⁴ W sprawozdaniu MPiPS-03 za rok 2013 wykazano łącznie 40 mieszkań chronionych, w tym: 21 mieszkań dla osób usamodzielnianych i 10 mieszkań dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

nowosądeckim i oświęcimskim (po 7), limanowskim (6), wadowickim (5) oraz tarnowskim (4). Mieszkańcom żadnej z gmin w 5 powiatach Małopolski nie oferowano miejsc w mieszkaniach chronionych – powiaty: gorlicki, myślenicki, tatrzański, wielicki i Tarnów.

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE:

Relatywnie dobrze rozbudowana jest infrastruktura małopolskich warsztatów terapii zajęciowej (WTZ). Zgodnie z danymi wykazanymi przez małopolskie jednostki pomocy społecznej **w 2012 roku funkcjonowało 65 WTZ w województwie**. Dostęp na swoim terenie do tego rodzaju wsparcia mieli mieszkańcy każdego z powiatów regionu. Na terenie poszczególnych powiatów zlokalizowanych było od 1 (na terenie 7 powiatów) do 14 warsztatów. Najwięcej, bo 14 WTZ funkcjonowało w Krakowie, 6 w powiecie nowosądeckim i po 5 WTZ w powiatach: gorlickim i krakowskim. W 2012 roku w Małopolsce w zajęciach WTZ uczestniczyło łącznie 2 405 osób niepełnosprawnych.

Małopolska posiada zdecydowanie ubogą infrastrukturę wsparcia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych (w tym również osób dotkniętych niepełnosprawnością z powodu zaburzeń psychicznych) w postaci **zakładów aktywności zawodowej (ZAZ)**. W całym województwie w 2012 roku działało tylko **6 ZAZ**¹¹⁵. Dwa zakłady zlokalizowane były w Krakowie, a pozostałe 4 w gminach: Świątniki Górne (powiat krakowski), Charsznica (powiat miechowski), Klucze (powiat olkuski) i w gminie wiejskiej Tarnów (powiat tarnowski).

Obecnie w województwie małopolskim funkcjonuje **107 zakładów pracy chronionej**¹¹⁶. Zlokalizowane są one na terenie 33 małopolskich gmin (w 18 powiatach), z czego aż 50 zakładów zlokalizowanych jest w Krakowie, 12 zakładów w Tarnowie, 6 zakładów w Olkuszu, 4 zakłady w Nowym Sączu, po 3 zakłady w Andrychowie i Wadowicach oraz po 2 zakłady w Skawinie, Sułkowicach (powiat myślenicki) i gminie wiejskiej Tarnów. W pozostałych 24 gminach funkcjonują pojedyncze zakłady pracy chronionej. Niepełnosprawni mieszkańcy czterech powiatów nie mają możliwości na swoim terenie podjęcia pracy w zakładzie pracy chronionej – powiaty: brzeski, dąbrowski, miechowski i suski.

Jeszcze inną formą wsparcia dla osób niepełnosprawnych w sferze otoczenia systemu pomocy społecznej jest umożliwienie im rehabilitacji. W województwie małopolskim działa obecnie stosunkowo duża liczba ośrodków, w których mogą odbywać się **turnusy rehabilitacyjne (115 ośrodków) oraz organizatorów turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych (70 organizatorów)**¹¹⁷. Ośrodki, w których mogą odbywać się turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych zlokalizowane są w 31 małopolskich gminach (na terenie 13 powiatów). Najwięcej takich ośrodków funkcjonuje obecnie w powiatach: nowosądeckim (42 ośrodki), nowotarskim (24) i tatrzańskim (23). W pozostałych 10 powiatach ośrodki działają w zdecydowanie mniejszej liczbie: od 1 (w czterech powiatach) do 7 ośrodków. Mieszkańcy 9 powiatów nie mają na swoim terenie dostępu do ośrodków realizujących turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych – powiaty: chrzanowski, dąbrowski, krakowski, olkuski, oświęcimski, proszowicki oraz miasta na prawach powiatu: Kraków, Nowy Sącz i Tarnów. Lokalizacja takich ośrodków łączy się przede wszystkim z czynnikami środowiskowymi, geograficznymi i klimatycznymi poszczególnych rejonów Małopolski.

Odmienne czynniki decydują o terenie działania organizatorów turnusów rehabilitacyjnych, którzy organizują często turnusy dla osób z terenów mniej atrakcyjnych dla zdrowia (np. miejskich) i kierują ich do ośrodków zlokalizowanych w górzystym lub uzdrowiskowym terenie. Obecnie w Małopolsce działa 70 organizatorów turnusów rehabilitacyjnych. Ich działalność prowadzona jest łącznie w 25 gminach (na terenie 13 powiatów). Najliczniej organizatorzy turnusów działają w Krakowie (18 organizatorów), powiecie

¹¹⁵ Na podstawie wykazu zakładów aktywności zawodowej działających na terenie województwa małopolskiego (stan od 15 czerwca 2012 roku) dostępnego na stronie internetowej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=zaklad_aktywnosci_zawodowej.

¹¹⁶ Na podstawie wykazu zakładów pracy chronionej (stan na 1 marca 2013 roku) dostępnego na stronie internetowej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=zaklad_pracy_chronionej.

¹¹⁷ Wykaz ośrodków i organizatorów turnusów rehabilitacyjnych pobrano dnia 03 czerwca 2013 roku. Dane pochodzą z Centralnej Bazy Danych Ośrodków i Organizatorów Turnusów dla Osób Niepełnosprawnych i są ogólnodostępne na stronie internetowej: <http://ebon.mpips.gov.pl>.

nowosądeckim (16 organizatorów) i nowotarskim (11 organizatorów). Pozostałe miasta na prawach powiatu również dysponują na swoim terenie organizatorami turnusów rehabilitacyjnych: w Nowym Sączu działa trzech, a w Tarnowie – dwóch organizatorów. Ponadto w powiecie krakowskim działa 1 organizator turnusów – choć nie występuje na jego terenie ani jeden ośrodek realizujący turnusy.

Dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które posiadają orzeczony stopień niepełnosprawności, w województwie małopolskim w 2012 roku wsparcie oferowały **74 środowiskowe domy samopomocy (ŚDS)**. 14 z nich zlokalizowanych było w Krakowie, 8 – w powiecie krakowskim, a po 6 – w powiatach: tarnowskim i wielickim. Po 4 ŚDS zlokalizowane były w powiatach: bocheńskim, proszowickim, nowosądeckim i nowotarskim. W pozostałych powiatach mieszkańcy mieli dostęp do usług od 1 (6 powiatów) do 3 ŚDS. Powiat tatrzański był jedynym, który w 2012 roku nie dysponował ani jednym ŚDS na swoim terenie.

OSOBY STARSZE:

W województwie małopolskim, według danych uzyskanych w sprawozdaniu OZPS, w 2012 roku funkcjonowało **89 domów pomocy społecznej (DPS)**, w tym 3 placówki prowadzone były przez gminy (Sękowa, Bukowina Tatrzańska i Grybów), pozostałe przez powiaty. Łącznie w całym województwie DPS oferowały w 2012 roku 7 585 miejsc i skorzystało z nich w ciągu całego roku 8 206 osób. Najwięcej domów, bo aż 16, zlokalizowanych było w Krakowie. 9 DPS funkcjonowało w powiecie krakowskim, 8 w powiecie tarnowskim. Po 5 DPS zlokalizowanych było w powiatach: limanowskim, miechowskim i wadowickim. Natomiast powiaty gorlicki, nowosądecki i Tarnów posiadały na swoim terenie po 4 domy. W pozostałych powiatach mieszkańcy mieli dostęp do usług od 1 (3 powiaty) do 3 domów.

Formularz oceny zasobów pomocy społecznej nie pozwolił na uzyskanie danych dotyczących typów poszczególnych domów. Jednakże według rejestru prowadzonego przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie można stwierdzić, że 23 domy przeznaczone były dla osób w podeszłym wieku, a 26 domów – dla osób przewlekle somatycznie chorych. Osoby starsze przebywają głównie w tych typach DPS.

W Małopolsce funkcjonują również inne **placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku**. Według rejestru Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego obecnie funkcjonują w regionie **33** takie placówki, w tym 24 prowadzone w oparciu o działalność gospodarczą („domy opieki”, „domy seniora”, „pensjonaty”, „domy spokojnej jesieni”, „domy dla emerytów”) i 9 placówek prowadzących w oparciu o działalność statutową¹¹⁸ (placówki prowadzone przez organizacje kościelne czy organizacje pozarządowe). Są one zlokalizowane na terenie 25 małopolskich gmin (w 15 powiatach). W 7 małopolskich powiatach (w 157 gminach) taka działalność nie jest prowadzona ani przez sektor prywatny, ani też organizacje not for profit różnego typu.

W województwie małopolskim szczególnie mało rozpowszechnione są usługi dla osób starszych i niepełnosprawnych w formie **rodziny domów pomocy**. Według danych sprawozdania OZPS w 2012 roku prowadzone były jedynie **3** takie domy: 2 w Krakowie i 1 w gminie Lisia Góra (powiat tarnowski). Łącznie starsi i niepełnosprawni mieszkańcy wymienionych gmin mieli dostęp do 20 miejsc w rodzinnych domach pomocy, a korzystały z nich w 2012 roku 22 osoby.

Uboga jest w Małopolsce również infrastruktura ośrodków wsparcia, jakimi są **dzienne domy pomocy (DDP)** przeznaczone głównie dla osób starszych. Zgodnie z danymi wykazanymi przez jednostki pomocy społecznej w 2012 roku w całym województwie funkcjonowały jedynie **4 tego typu jednostki prowadzone przez samorząd terytorialny** – po jednej w gminach: Chrzanów, Kraków, Oświęcim i Tarnów¹¹⁹. Ponadto w dokumencie „Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie” opracowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie wykazano dodatkowo **3 ośrodki wsparcia dla osób starszych prowadzone**

¹¹⁸ Zgodnie ze stanem na dzień 15 kwietnia 2013 roku. Wykaz dostępny na stronie internetowej:

http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=sprawdz_placowke_w_rejestrze_wojewody.

¹¹⁹ W Chrzanowie DDP nie jest wydzieloną jednostką organizacyjną, lecz działa w ramach struktury Centrum Usług Socjalnych. Natomiast w Tarnowie wykazano DDP wchodzący w struktury Domu Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta – jest jego działem.

przez podmioty niepubliczne na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków¹²⁰. Zatem można uznać, iż łącznie w Małopolsce funkcjonuje jedynie 7 dziennych domów pomocy.

Zgodnie z danymi wykazanymi przez małopolskie ośrodki pomocy społecznej w 2012 roku funkcjonowały w naszym województwie również **inne ośrodki wsparcia dla osób starszych**. W sprawozdaniu OZPS wykazano 5 ośrodków wsparcia adresowanych tylko dla osób starszych (w Chrzanowie, Nowym Wiśniczu, Suchej Beskidzkiej, Tarnowie i Zabierzowie), z usług których skorzystały łącznie 393 osoby. Ponadto ośrodki pomocy społecznej wykazały 5 ośrodków wsparcia dla osób starszych i młodzieży, z których w 2012 roku skorzystało łącznie 258 osób (gminy: Olkusz, Nowy Wiśnicz, Raciechowice oraz gmina wiejska Tarnów, która wykazała 2 takie ośrodki). Zgodnie z informacjami uzyskanymi w Wydziale Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, wspomniane ośrodki dla osób starszych i młodzieży utworzono w ramach dotacji celowej przyznanej gminom. Przy czym należy podkreślić, że dotacja w 2012 roku objęła łącznie 26 gmin, które utworzyły opisywane ośrodki wsparcia w formie klubów samopomocy. Ośrodki te nie są wykazywane w sprawozdaniach MPiPS-03 i w rejestrach prowadzonych przez Małopolski Urząd Wojewódzki, jednak należy uwzględnić je dla pełnego zobrazowania zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego.

Omawiając instytucjonalne zasoby pomocy społecznej i jej otoczenia oferujące wsparcie osobom starszym warto wspomnieć także, że w Małopolsce obserwujemy **dynamiczny rozwój uniwersytetów trzeciego wieku (UTW)** – będących istotnym uzupełnieniem działań służb publicznych na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu seniorów. Sytuacja w tym względzie uległa zdecydowanej zmianie w ciągu ostatnich lat. **W województwie małopolskim aktualnie działa już 41 UTW** (i dodatkowo 1 filia UTW)¹²¹. Warto przypomnieć, że w odniesieniu do danych z roku poprzedniego, liczba UTW w regionie wzrosła z 30 do 41, czyli o 36,7%¹²².

Małopolskie UTW działają w 30 gminach, zlokalizowanych na terenie 21 powiatów. Powiat tarnowski jest jedynym, na terenie którego nie działa jeszcze uniwersytet trzeciego wieku, przy czym dwa UTW działające w Tarnowie stwarzają możliwość uczestnictwa w zajęciach również mieszkańcom okolic Tarnowa. Najwięcej UTW działa w Krakowie (10), a następnie w kolejności 4 UTW działają w powiecie wielickim, 3 UTW – w powiecie olkuskim oraz po 2 UTW w powiatach: brzeskim, chrzanowskim, nowotarskim, oświęcimskim oraz w Nowym Sączu i Tarnowie.

OSOBY BEZROBOTNE:

W województwie małopolskim w 2012 roku funkcjonowało **5 centrów integracji społecznej (CIS)** oraz **12 klubów integracji społecznej (KIS)**. W Krakowie funkcjonowały 2 kluby oraz 2 centra integracji społecznej, w powiecie oświęcimskim zlokalizowane były 3 kluby (w Brzeszczach, Kętach i Oświęcimiu), natomiast w powiecie chrzanowskim funkcjonowały 2 kluby (w Libiążu i Trzebini). W powiecie olkuskim zlokalizowany był 1 KIS i 1 CIS – w gminie Klucze, w powiecie wadowickim funkcjonował jeden klub i centrum integracji społecznej – w gminie Wieprz. Pozostałe 3 KIS zlokalizowane były w powiatach: krakowskim (w Zielonkach), proszowickim (w Proszowicach) i tatrzańskim (w Zakopanem). Jedno centrum integracji społecznej zlokalizowane było także w Nowym Sączu.

Zgodnie z danymi wykazanymi przez ośrodki pomocy społecznej małopolskie kluby integracji społecznej w 2012 roku objęły wsparciem łącznie 1 731 osób. Natomiast liczba uczestników centrów integracji społecznej była znacząco mniejsza i wynosiła łącznie 244 osoby.

¹²⁰ Ocena zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012..., op. cit., s. 53.

¹²¹ Opracowanie na podstawie danych udostępnionych przez Ogólnopolską Uniwersytetów Trzeciego Wieku w dniu 6 marca 2013 roku.

¹²² Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego (za rok 2011), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Kraków 2012, s. 34 i 55.

Obecnie w województwie małopolskim funkcjonuje **55 spółdzielni socjalnych**^{123,124}. Zlokalizowane są one na terenie 17 małopolskich gmin, z czego aż 36 spółdzielni funkcjonuje na terenie miasta Krakowa, po 2 spółdzielnie działają w Jordanowie (powiat suski), Rabce Zdroju (powiat nowotarski) i Raciechowicach (powiat myślenicki), a w pozostałych 13 gminach działają pojedyncze spółdzielnie. Mieszkańcy 8 małopolskich powiatów nie utworzyli jeszcze żadnej spółdzielni socjalnej – powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski, miechowski, oświęcimski, proszowicki, tarnowski i tatrzański.

Sytuacja Małopolski pod względem liczby spółdzielni socjalnych korzystnie przedstawia się na tle kraju. W Polsce obecnie zarejestrowanych jest 687 spółdzielni socjalnych¹²⁵. Najwięcej zlokalizowanych jest w województwie wielkopolskim (83 spółdzielnie), a następnie w województwach: mazowieckim (64) i łódzkim (63). Małopolska zajmuje pod tym względem szóste miejsce w kraju. Najmniej spółdzielni funkcjonuje natomiast w województwach: opolskim (15 spółdzielni) i świętokrzyskim (19) oraz w województwach zlokalizowanych w północnej części kraju.

INNE GRUPY OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM: OSOBY BEZDOMNE

Województwo małopolskie dysponowało w 2012 roku 18 placówkami oferującymi miejsca noclegowe dla osób bezdomnych (noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych), które były prowadzone lub finansowane w ramach zlecenia zadania publicznego przez jednostki samorządu terytorialnego. W badaniu wykazano, że 4 z nich zlokalizowane były na terenie Krakowa, po 2 w powiatach: chrzanowskim i oświęcimskim, natomiast po jednej w powiatach: brzeskim, gorlickim, limanowskim, miechowskim, nowotarskim, wadowickim, wielickim, tatrzańskim oraz w Nowym Sączu i Tarnowie. Oznacza to, że w pozostałych 8 powiatach Małopolski samorządy gmin i powiatów nie oferowały pomocy w formie miejsc noclegowych.

Zgodnie z rejestrem prowadzonym przez Wydział Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego placówek zapewniających miejsca noclegowe na terenie województwa jest więcej niż wykazano w sprawozdaniu OZPS. Według stanu na grudzień 2012 roku było ich łącznie 38¹²⁶. Placówki wykazane w rejestrze zlokalizowane są również w 4 z 8 powiatów, które w sprawozdaniach OZPS widnieją jako pozbawione miejsc noclegowych. Były to powiaty: krakowski i olkuski (po 2 placówki) oraz myślenicki i tarnowski (po 1 placówce).

Ponadto Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie prowadzi także rejestr **ośrodków wsparcia doraźnego dla bezdomnych**, które świadczą pomoc bez udziału samorządu terytorialnego (np. poprzez działalność charytatywną). Zgodnie ze stanem na grudzień 2012 roku w regionie funkcjonowały **63** takie ośrodki wsparcia¹²⁷. Wśród nich zdecydowana większość świadczyła pomoc w formie posiłków: 41 jadłodajni i 1 punkt wydawania paczek żywnościowych. Kolejnych 10 ośrodków udzielało osobom bezdomnym pomocy medycznej, a 9 ośrodków umożliwiało osobom bezdomnym skorzystanie z łaźni. Najwięcej ośrodków wsparcia doraźnego dla osób bezdomnych w 2012 roku funkcjonowało w Krakowie (18 ośrodków), a następnie kolejno w Tarnowie (8 ośrodków) oraz w powiatach: nowosądeckim (6 ośrodków) i nowotarskim (4 ośrodki). W pozostałych powiatach osoby bezdomne miały dostęp do usług od 1 (7 powiatów) do 3 takich ośrodków. Jedynie w czterech powiatach ośrodki wsparcia tego rodzaju nie funkcjonowały w ogóle – powiaty: bocheński, suski, tarnowski i Nowy Sącz.

¹²³ Na podstawie wykazu spółdzielni socjalnych według rejestracji w KRS dostępnego na stronie internetowej Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych (stan na dzień 4 czerwca 2013 r.): <http://ozrss.pl/spoldzielnie-socjalne/katalog>.

¹²⁴ W stosunku do poprzedniego roku (39 spółdzielni) liczba spółdzielni socjalnych znacząco wzrosła, tj. o 16 nowych spółdzielni (czyli o 41%) - na podstawie raportu *Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego* (za rok 2011), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Kraków 2012, s. 33 i 54.

¹²⁵ Na podstawie danych Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych – wykazu spółdzielni socjalnych: <http://www.ozrss.pl/kmal.htm> (stan na dzień 11 czerwca 2013 r.).

¹²⁶ Wykaz placówek zapewniających miejsca noclegowe dostępny na stronie: http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=pomoc_dla_bezdomnych.

¹²⁷ Wykaz Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie dostępny na stronie: http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=pomoc_dla_bezdomnych.

VII.3 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Gminy i powiaty mają możliwość zlecania części zadań pomocy społecznej do realizacji organizacjom pozarządowym. **W roku 2012 w województwie małopolskim gminy i powiaty udzieliły łącznie 464 zleceń zadań w obszarze zadań pomocy społecznej. Łączna wartość tych zleceń wynosiła 36 961 327 zł¹²⁸.**

Zadania zleczone w obszarze pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 roku obejmowały m.in.: realizację usług opiekuńczych, realizację specjalistycznych usług opiekuńczych oraz prowadzenie różnego rodzaju placówek pomocy społecznej. Według danych wykazanych w sprawozdaniu OZPS w 2012 roku udzielono łącznie 25 zleceń¹²⁹ dotyczących realizacji usług opiekuńczych. To zadanie zlecono w gminach 10 powiatów, przy czym najwięcej takich zleceń wykazano w powiecie bocheńskim (13 zleceń), a w większości pozostałych powiatów były to zlecenia pojedyncze (6 powiatów). Łączna wartość zleceń na realizację usług opiekuńczych w gminach w 2012 roku wyniosła ponad 3 mln zł.

Realizację specjalistycznych usług opiekuńczych w 2012 roku zlecono jedynie w gminach 5 powiatów regionu: w powiecie tarnowskim (4 zlecenia), w Nowym Sączu (2 zlecenia) oraz w Tarnowie, powiecie wielickim i powiecie nowotarskim (po 1 zleceniu). Łączna wartość zleceń na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych w gminach wyniosła w 2012 roku ponad 1 mln zł.

W 2012 roku łącznie udzielono 25 zleceń dotyczących prowadzenia placówek pomocy społecznej (w tym 11 zleceń udzieliły PCPR, a 13 zleceń – OPS). Zlecenia te realizowano na terenie 13 powiatów. Najwięcej takich zleceń realizowanych było w powiecie chrzanowskim (4 zlecenia). Po 3 zlecenia podpisano w powiatach: gorlickim, nowosądeckim, suskim i w Tarnowie. 2 zlecenia podpisano w powiecie dąbrowskim, a w pozostałych 7 powiatach zlecono prowadzenie tylko pojedynczych placówek pomocy społecznej. Przy czym należy podkreślić, że narzędzie wykorzystane w badaniu nie pozwoliło określić, jakiego typu placówki pomocy społecznej prowadzone były przez organizacje pozarządowe na zlecenie. Łączna wartość zleceń dotyczących prowadzenia placówek pomocy społecznej w 2012 roku wyniosła w Małopolsce ponad 8,6 mln zł.

Wśród wszystkich zleceń zadań pomocy społecznej do realizacji organizacjom pozarządowym w 2012 roku zdecydowanie dominowały zlecenia gminne. Jedynie 15,3% zleceń (tj. 71 zleceń o łącznej wartości 18 847 099 zł) dotyczyło małopolskich powiatów. Przy czym zgodnie z danymi sprawozdania OZPS, 4 z 19 powiatów nie zlecały organizacjom pozarządowym zadań w obszarze pomocy społecznej – powiaty: bocheński, brzeski, miechowski i tarnowski. W poszczególnych powiatach, w których zlecano powiatowe zadania z pomocy społecznej w 2012 roku liczba zleceń była bardzo zróżnicowana (od 1 do 18 zleceń). Największą liczbę zleceń powiatowych zadań udzielono w powiecie olkuskim, a następnie w krakowskim i wielickim. Po jednym zleceniu zadań podpisały natomiast 3 powiaty: gorlicki, nowotarski i tatrzański. Liczba realizowanych zleceń nie przekłada się jednak na ich wartość w złotych. Zlecenia o największej wartości realizowane były bowiem w powiecie krakowskim (ponad 5,6 mln zł), a następnie w powiatach: wielickim (ponad 2,6 mln zł) i oświęcimskim (ponad 2 mln zł). Powiat olkuski udzielił najwięcej zleceń, jednak ich łączna wartość była najniższa na tle wszystkich powiatów, które zlecały w 2012 roku zadania pomocy społecznej.

Gminne zadania pomocy społecznej w 2012 roku realizowały organizacje pozarządowe w 19 z 22 małopolskich powiatów, a na ich terenie w 50 gminach¹³⁰. Łącznie w regionie realizowano 393 zlecenia gminnych zadań pomocy społecznej o łącznej wartości 18 114 228 zł. Największą liczbę zleceń gminnych zadań udzielono w Nowym Sączu (155 zleceń). Następnie największa liczba zleceń realizowana była w gminach w powiecie chrzanowskim (45 zleceń). Powyżej 20 zleceń udzieliły również gminy w powiatach: oświęcimskim, tarnowskim, miechowskim oraz w Tarnowie. W dwóch powiatach (brzeskim i limanowskim) w 2012 roku ani jedna gmina nie zleciła zadań pomocy społecznej organizacjom pozarządowym. Zlece-

¹²⁸ Wszystkie dane dotyczące zlecenia zadań pomocy społecznej nie obejmują Krakowa.

¹²⁹ Brak danych z Krakowa.

¹³⁰ Brak danych z Krakowa.

nia gminnych zadań pomocy społecznej o największej łącznej wartości zrealizowano w Tarnowie (ponad 3,8 mln zł) i Nowym Sączu (ponad 3,3 mln zł). Gminne zlecenia o łącznej wartości przekraczającej 1 mln zł zrealizowano natomiast w powiatach: chrzanowskim, krakowskim, nowotarskim i wielickim.

VII.4 Wybrane nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej

Zasoby pomocy społecznej to zarówno kadra, infrastruktura, jak i środki finansowe, jakie są przeznaczane na udzielanie świadczeń. **W 2012 roku w Małopolsce na udzielone świadczenia z zakresu pomocy społecznej, będące sumą zadań własnych i zleconych przez administrację rządową, samorządy terytorialne – gminne i powiatowe – wydatkowały łącznie ponad 252 mln zł.** Zdecydowaną większość tych środków wydatkowały ośrodki pomocy społecznej (gminy), które na świadczenia udzielone w 2012 roku z tytułu zadań własnych i zleconych wydatkowały ponad 251,6 mln zł. Najwięcej środków na świadczenia w tym zakresie wydatkowano w Krakowie (ponad 55,8 mln zł), a następnie w ośrodkach pomocy społecznej w powiatach: nowosądeckim (ponad 19,8 mln zł), dąbrowskim (ponad 15,7 mln zł), tarnowskim (ponad 13,9 mln zł) i krakowskim (ponad 13,6 mln zł).

Małopolskie powiatowe centra pomocy rodzinie na świadczenia z tytułu zadań własnych i zleconych z pomocy społecznej wydatkowały w 2012 roku ponad 578,5 tys. zł. Najwięcej środków w tym zakresie wydatkowano w Krakowie (niemal 273 tys. zł). W 5 powiatach w 2012 roku w ogóle nie wydatkowano środków na świadczenia z tytułu zadań własnych i zleconych z pomocy społecznej – powiaty: myślenicki, proszowicki, tarnowski, tatrzański i wielicki¹³¹. Natomiast w pozostałych 16 powiatach środki wydatkowane w tym zakresie w 2012 roku przez PCPR wynosiły od 5,4 tys. zł do niemal 49,2 tys. zł.

Należy pamiętać także, że **małopolski sektor pomocy społecznej uczestniczy w realizacji projektów unijnych (systemowych) w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013** – Poddziałanie 7.1.1 - „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”, Poddziałanie 7.1.2 - „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie”. **Na w/w działania na lata 2008 - 2015 zakontraktowano w regionie ponad 276,6 mln zł, w tym ponad 220 mln zł na zadania gminne i niemal 56,7 mln zł na zadania powiatów¹³².**

Na zadania gminne (Poddziałanie 7.1.1) najwięcej środków zakontraktowano w Krakowie (ponad 40,8 mln zł), a następnie w powiatach: nowosądeckim (ponad 16,6 mln zł), krakowskim (ponad 15,1 mln zł) i tarnowskim (niemal 13,2 mln zł). Natomiast na zadania powiatowe (Poddziałanie 7.1.2) najwyższe środki zakontraktowano w powiatach: nowosądeckim i krakowskim (po ponad 4,9 mln zł), gorlickim (ponad 3,7 mln zł) i oświęcimskim (ponad 3,6 mln zł).

Łącznie na realizację projektów systemowych (Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2) do roku 2015 najwięcej środków zakontraktowano w Krakowie (ponad 43 mln zł) oraz w powiatach: nowosądeckim (ponad 21,6 mln zł) i krakowskim (ponad 20 mln zł). W pozostałych powiatach zakontraktowano środki w wysokości od ponad 4,5 mln zł (powiat tatrzański) do ponad 16,2 mln zł (powiat tarnowski).

Do realizacji gminnych projektów systemowych od roku 2013 przystąpiły łącznie 134 ze 182 małopolskich ośrodków pomocy społecznej (czyli projekty systemowe realizuje obecnie 73,6% gmin), w tym ośrodki

¹³¹ Oznacza to, że wymienione powiaty prawdopodobnie realizację zadań finansują z systemu pieczy zastępczej.

¹³² Zgodnie z wykazem projektów obecnie realizowanych w ramach komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie małopolskim dostępnym na stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, stan na dzień 29 maja 2013 roku (<http://www.pokl.wup-krakow.pl/index.php/projekty-realizowane.html>). Należy dodać, iż w dniu 10.06.2013 r. gmina Miechów przystąpiła do realizacji projektu na lata 2012 – 2014 w ramach Poddziałania 7.1.1.

w miastach na prawach powiatów (Kraków, Nowy Sącz i Tarnów) oraz wszystkie ośrodki w powiatach: brzeskim, dąbrowskim, gorlickim, oświęcimskim, wadowickim i wielickim. W pozostałych 13 małopolskich powiatach występują gminy, które obecnie nie realizują opisywanych projektów¹³³.

Spośród 48 gmin, które obecnie nie realizują projektów systemowych w ramach Poddziałania 7.1.1, 3 gminy nie realizowały ich w ogóle (poczynając od 2008 roku): Świątniki Górne (powiat krakowski), Bukowina Tatrzańska (powiat tatrzański) i Piwniczna Zdrój (powiat nowosądecki). Przy czym należy podkreślić, że gmina Piwniczna Zdrój była partnerem w projekcie systemowym powiatu nowosądeckiego w ramach Poddziałania 7.1.2. Pozostałe 45 gmin nie przystąpiło do kontynuacji projektów systemowych po 2012 roku: 10 gmin w powiecie limanowskim (Dobra, Jodłownik, Kamienica, Limanowa - gmina wiejska, Łukowica, Mszana Dolna - gmina miejska, Mszana Dolna - gmina wiejska, Niedźwiedź, Słopnice i Tymbark), 6 gmin w powiecie tarnowskim (Radłów, Szerzyny, Tuchów, Wietrzychowice, Wojnicz i Żabno), 5 gmin w powiecie olkuskim (Bolesław, Bukowno, Olkusz, Trzyciąż i Wolbrom), 4 gminy w powiecie nowotarskim (Czarny Dunajec, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna i Szczawnica), po 3 gminy w powiatach: bocheńskim (Lipnica Murowana, Łapanów i Żegocina), miechowskim (Kozłów, Miechów i Słaboszów), myślenickim (Raciechowice, Siepraw i Wiśniowa) i proszowickim (Koniusza, Nowe Brzesko i Radziemice), po 2 gminy w powiatach: krakowskim (Iwanowice i Kocmyrzów-Luborzyca), nowosądeckim (Łabowa i Rytro) i tatrzańskim (Biały Dunajec i Zakopane) oraz po 1 gminie w powiatach: chrzanowskim (Alwernia) i suskim (Zawoja). Tym samym najmniejszy odsetek gmin realizujących projekty systemowe w 2013 roku wystąpił w powiatach: olkuskim i limanowskim (po 16,7% gmin), a następnie tatrzańskim (40,0% gmin) i proszowickim (50,0% gmin).

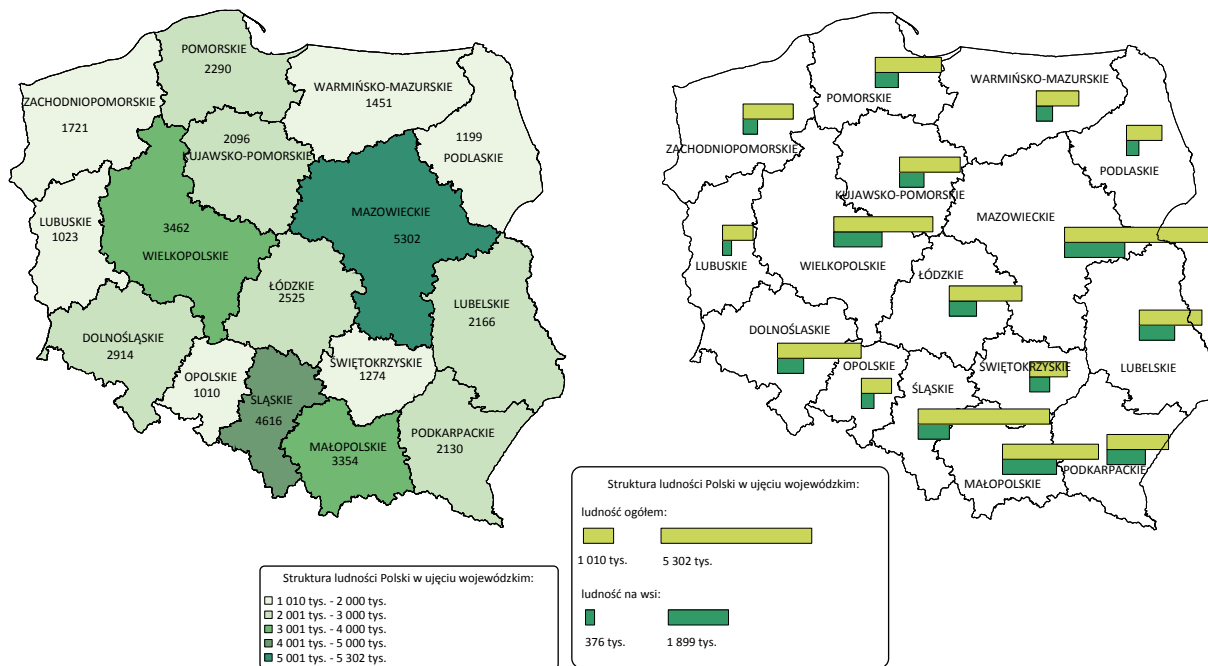
Do realizacji powiatowych projektów systemowych w Małopolsce od roku 2013 przystąpiły wszystkie z 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie, lecz ani jeden ośrodek pomocy społecznej w powiatach grodzkich.

¹³³ Zgodnie z wykazem projektów obecnie realizowanych w ramach Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w województwie małopolskim przekazany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, stan na dzień 6 czerwca 2013 roku. Należy dodać, iż w dniu 10.06.2013 r. gmina Miechów przystąpiła do realizacji projektu na lata 2012 – 2014.

VIII OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO – ATLAS

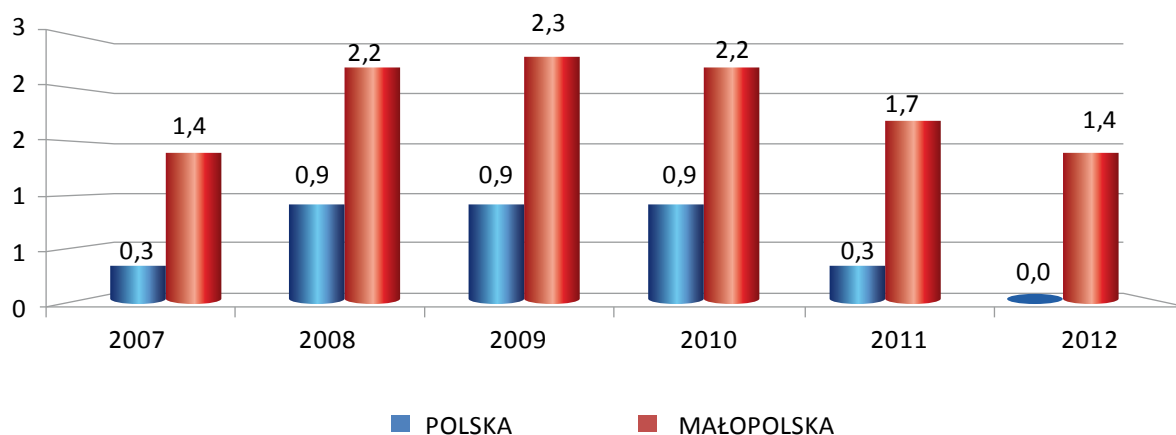
Wybrane elementy sytuacji społeczno – demograficznej

Mapa 3 i 4: Ludność w Polsce wg województw w 2012 r.

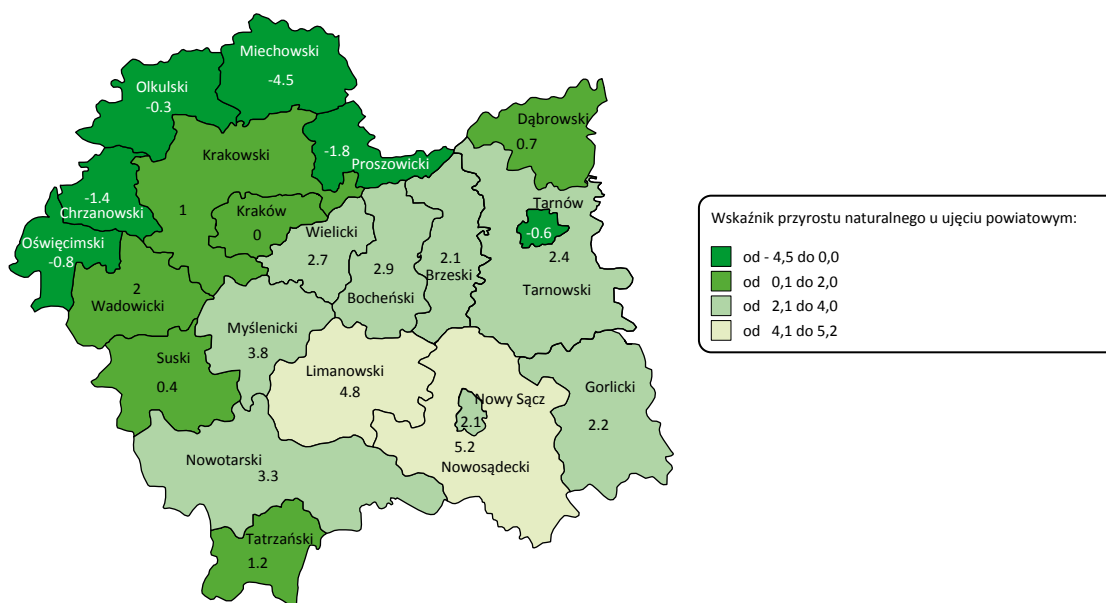
Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych BDL, GUS.

Wykres 1: Przyrost naturalny w Polsce i Małopolsce w latach 2007 – 2012

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych BDL, GUS.

Mapa 5: Przyrost naturalny w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych BDL, GUS.

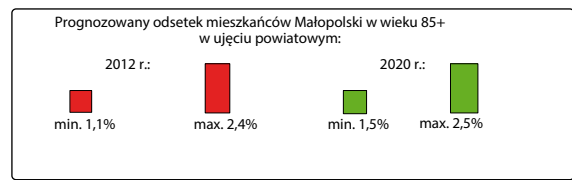
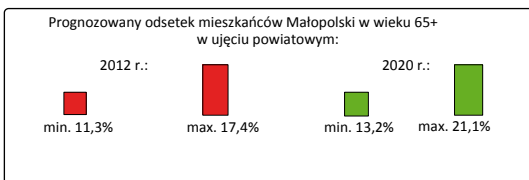
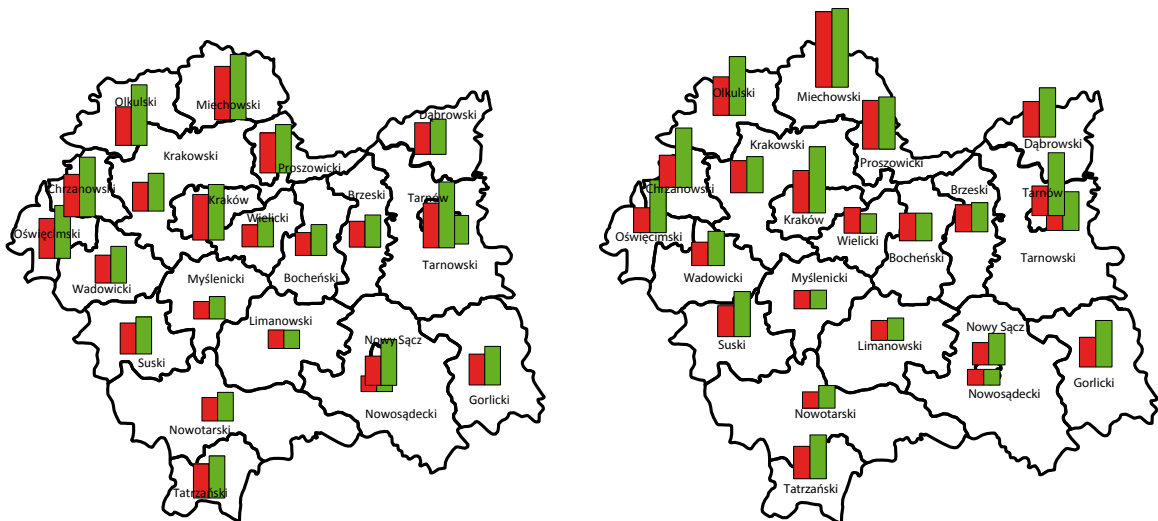
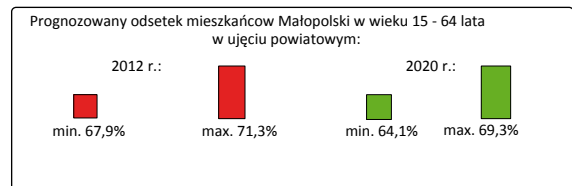
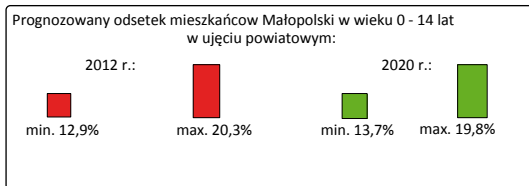
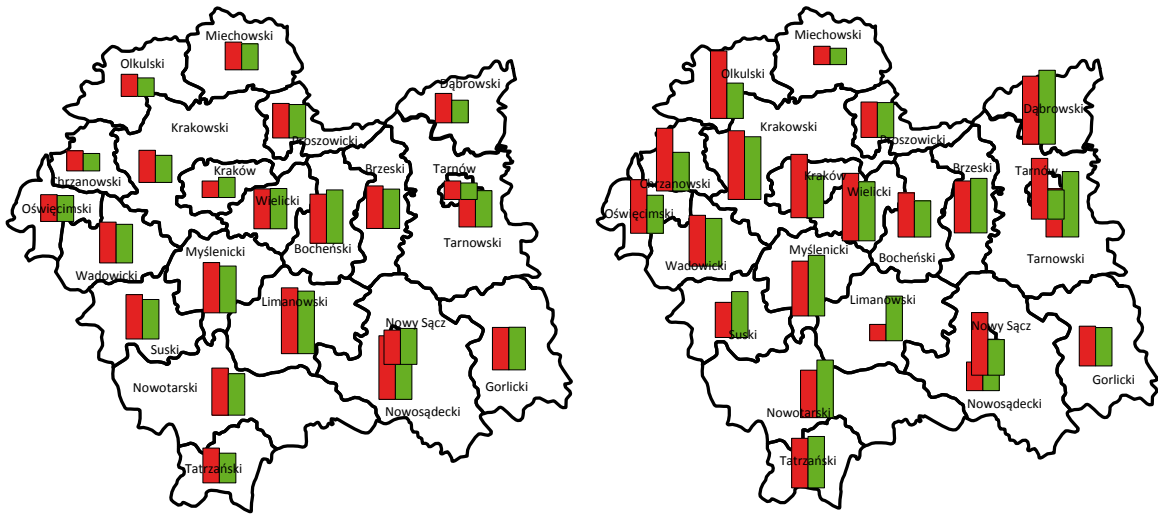
Tabela 1: Ludność w Polsce według województw

Województwa	Ludność w tysiącach stan w dniu 31.12				Średnioroczne tempo przyrostu (ubytku) ludności w %			
	2000	2005	2011 ^a	2012 ^b	2000	2005	2011	2012 ^b
Polska	38254,0	38157,1	38538,4	38542,4	-0,02	-0,04	+0,02	+0,01
Dolnośląskie	2912,2	2888,2	2916,6	2915,4	-0,17	-0,17	-0,02	-0,04
Kujawsko-pomorskie	2067,8	2068,3	2098,4	2097,6	-0,05	-0,00	-0,02	-0,04
Lubelskie	2206,2	2179,6	2171,9	2167,1	-0,13	-0,25	-0,31	-0,22
Lubuskie	1008,5	1009,2	1023,2	1023,5	+0,05	+0,00	-0,01	+0,03
Łódzkie	2627,8	2577,5	2533,7	2527,0	-0,36	-0,40	-0,34	-0,26
Małopolskie	3222,4	3266,2	3346,8	3353,6	+0,35	+0,18	+0,30	+0,20
Mazowieckie	5115,0	5157,7	5285,6	5299,3	+0,05	+0,23	+0,35	+0,26
Opolskie	1070,6	1047,4	1014,0	1011,6	-0,34	-0,39	-0,32	-0,24
Podkarpackie	2101,4	2098,3	2128,7	2129,9	+0,12	+0,01	+0,03	+0,06
Podlaskie	1210,7	1199,7	1201,0	1199,3	-0,13	-0,23	-0,20	-0,14
Pomorskie	2172,3	2199,0	2283,5	2289,1	+0,28	+0,23	+0,35	+0,24
Śląskie	4768,7	4685,8	4626,4	4619,3	-0,37	-0,32	-0,19	-0,15
Świętokrzyskie	1302,7	1285,0	1278,1	1274,7	+0,01	-0,29	-0,35	-0,27
Warmińsko-mazurskie	1427,5	1428,6	1452,6	1451,7	+0,19	-0,01	-0,08	-0,06
Wielkopolskie	3345,3	3372,4	3455,5	3461,5	+0,17	+0,21	+0,25	+0,18
Zachodniopomorskie	1697,9	1694,2	1722,7	1722,0	+0,06	-0,04	-0,06	-0,04

a Począwszy od danych za 2010 r. bilans jest opracowywany na bazie wyników NSP 2011. b 2012 r. – dane wstępne.

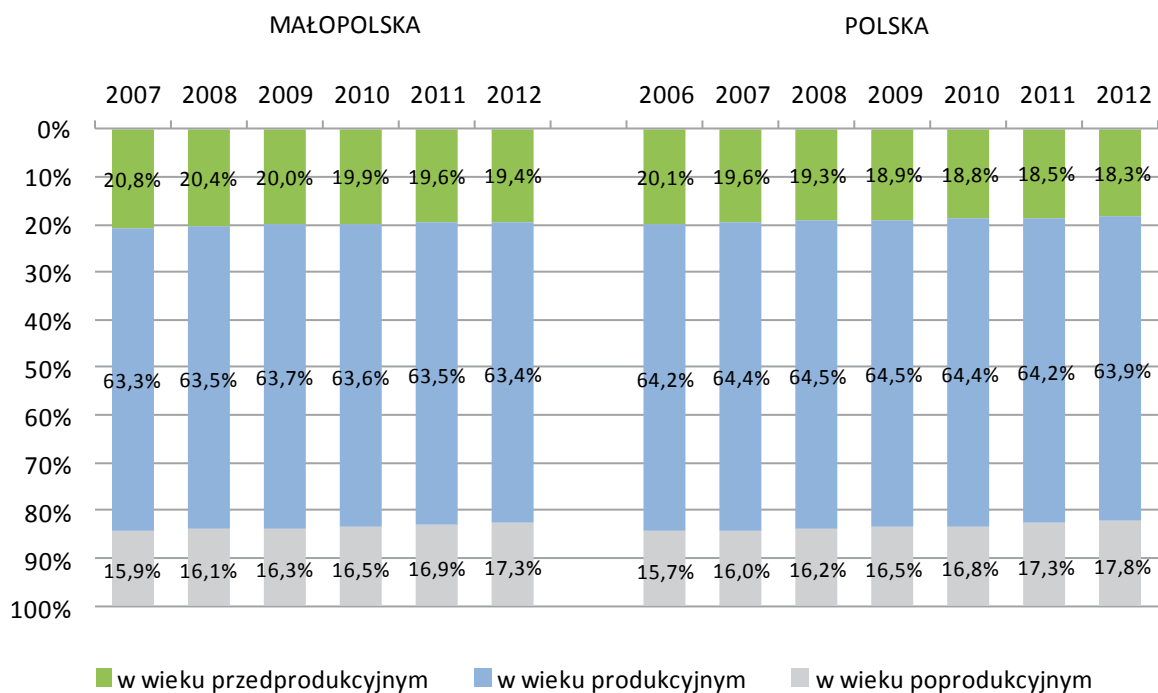
Źródło: Podstawowe informacje o rozwoju demograficznym Polski do 2012 roku, GUS, Warszawa 2013 r.

Mapa 6, 7, 8 i 9: Struktura ludności Małopolski według funkcjonalnych grup wieku w 2012 i 2020 r. – prognozy

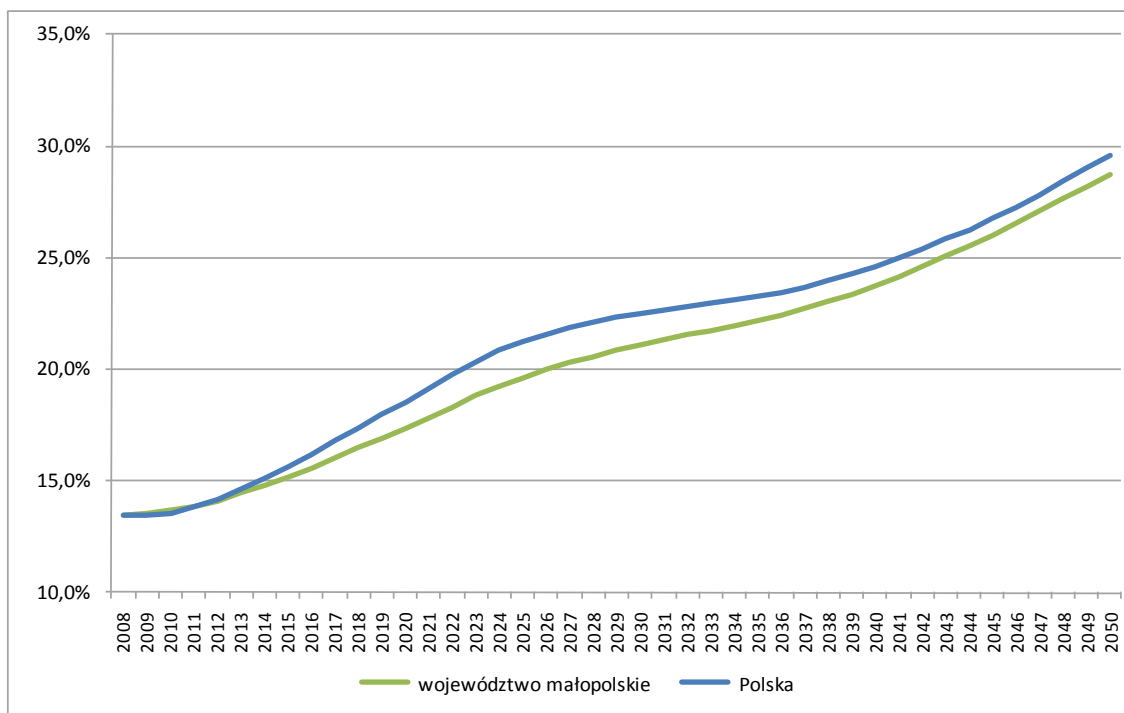
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2012 r. – www.stat.gov.pl

Wykres 2: Struktura wieku mieszkańców Małopolski na tle kraju w latach 2007-2012

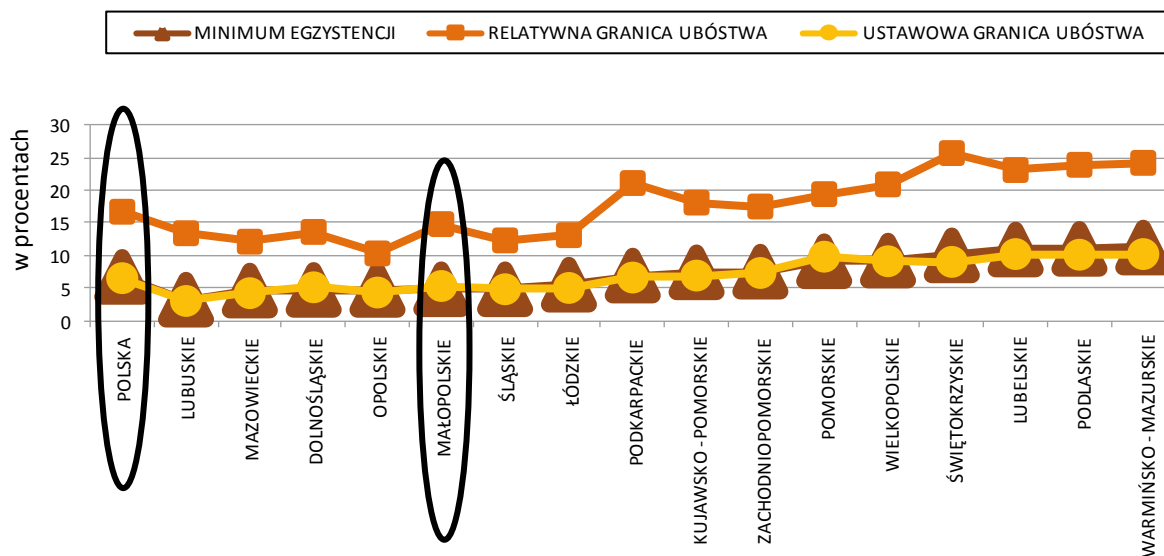
Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych BDL, GUS.

Wykres 3: Prognoza udziału osób w wieku 65+ w populacji Małopolski i Polski

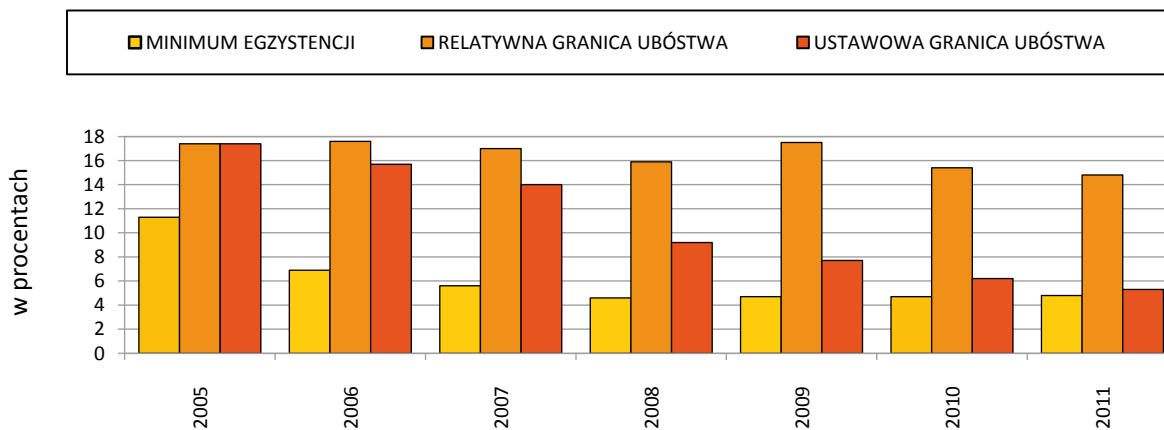
Źródło: Wyzwania Małopolski w kontekście starzenia się społeczeństwa. Podejście strategiczne, Golinowska S., Kraków 2010

Wykres 4: Odsetek mieszkańców Polski i regionów żyjących w 2011 r. poniżej minimum egzystencji, relatywnej granicy ubóstwa oraz ustawowej granicy ubóstwa

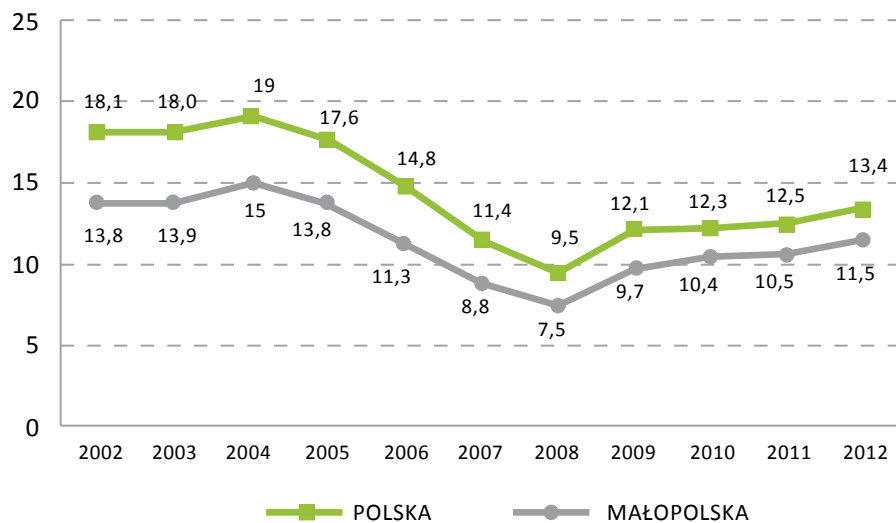
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 5: Odsetek mieszkańców Małopolski żyjących poniżej minimum egzystencji, relatywnej granicy ubóstwa oraz ustawowej granicy ubóstwa w latach 2005 - 2011

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wykres 6: Stopa bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce i w kraju w latach 2002-2012

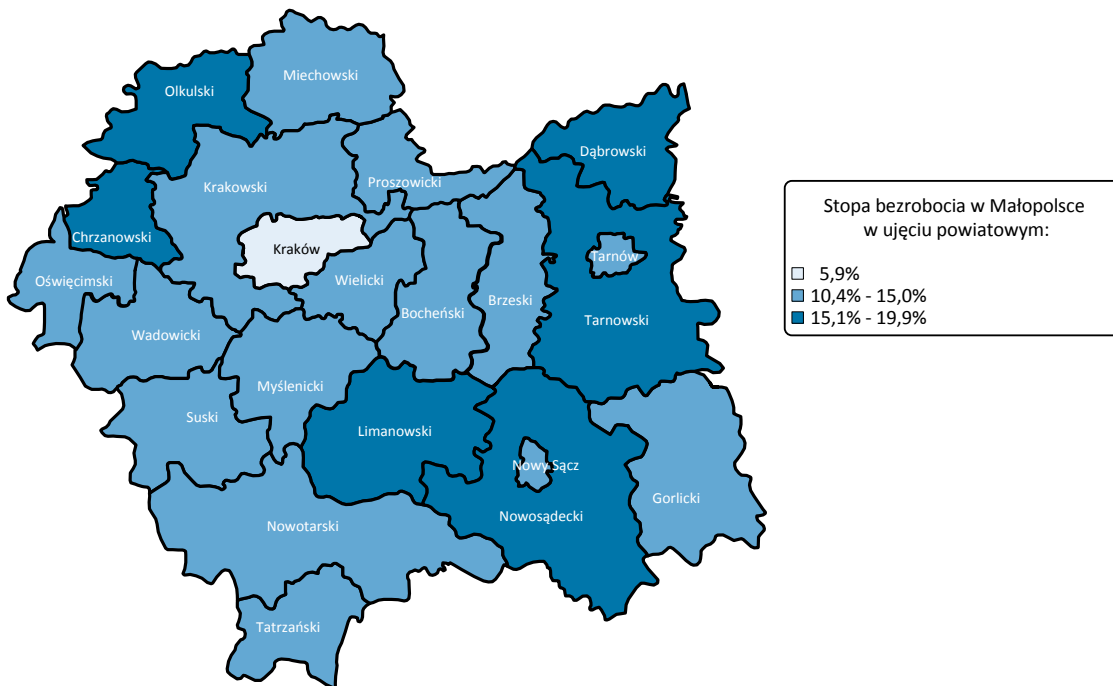
Źródło: Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2012, WUP w Krakowie, 2013 r.

MAPA 10: Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce na koniec 2012 roku

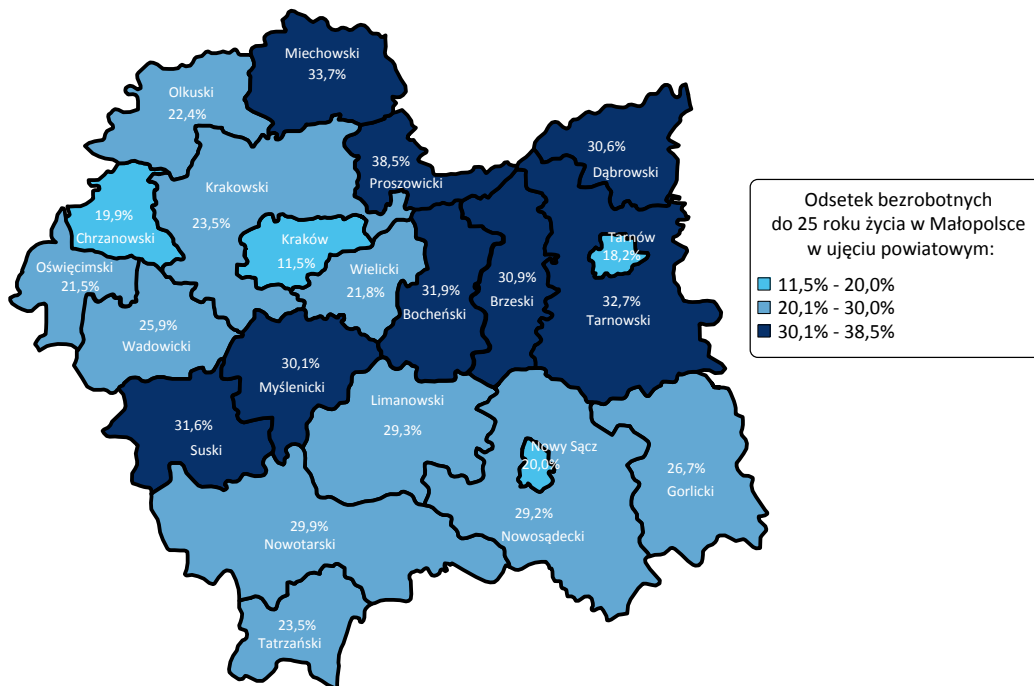
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z raportu: Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2012, WUP w Krakowie, 2013 r.;

MAPA 11: Stopa bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce na koniec 2012 roku

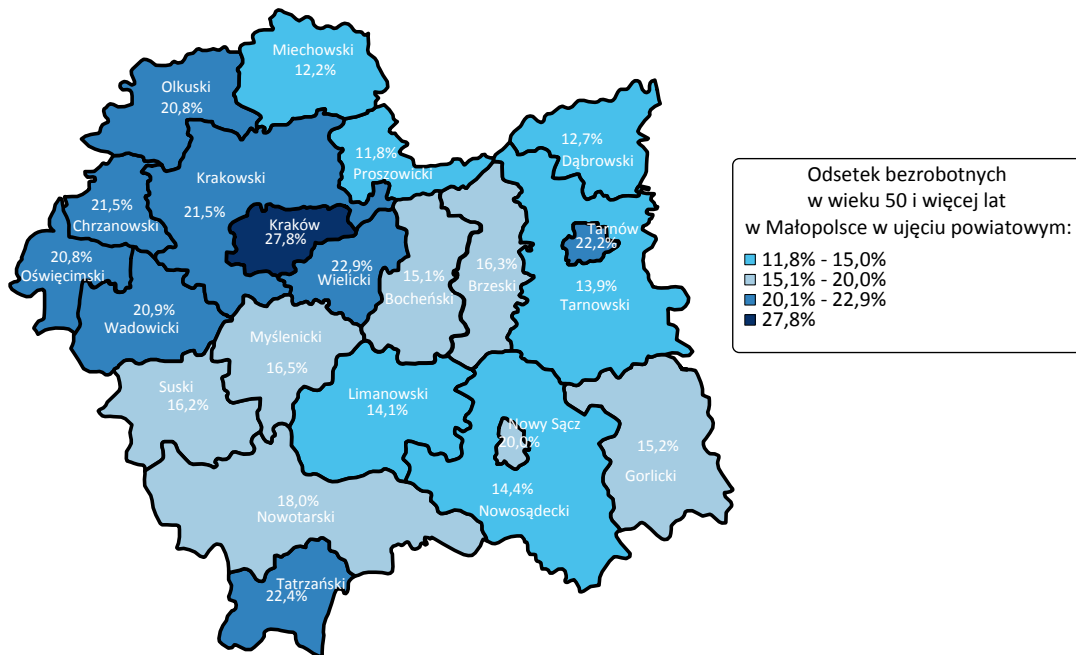
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z WUP w Krakowie: <http://wup-krakow.pl/malopolski-rynek-pracy/regionalna-mapa-bezrobocia>

Mapa 12: Udział bezrobotnych do 25 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w Małopolsce w 2012 r.

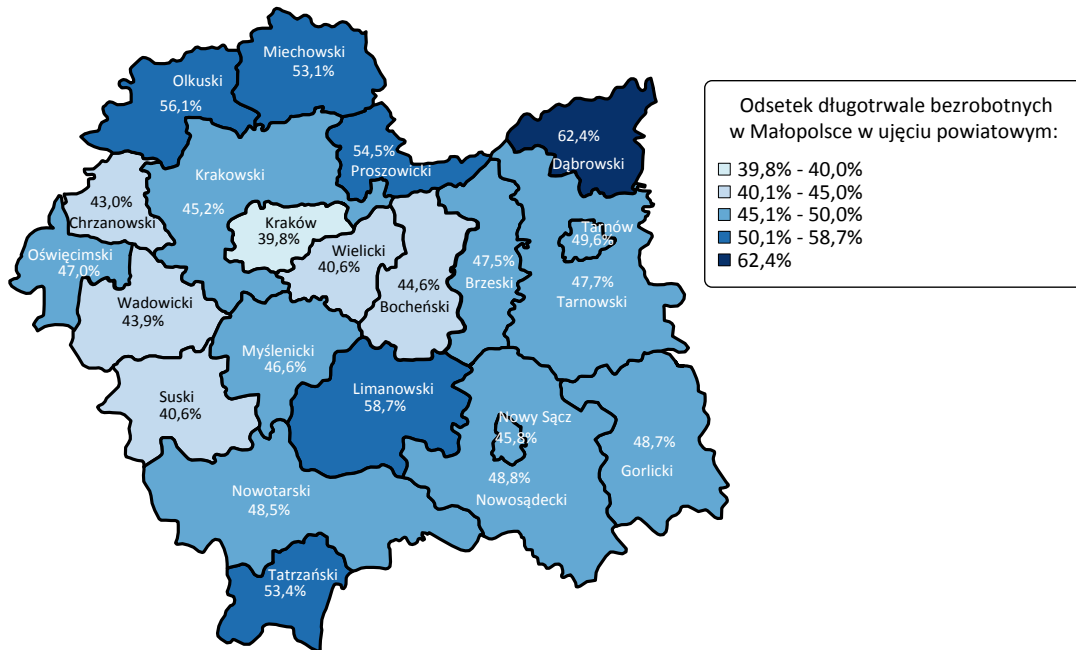
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z WUP w Krakowie: <http://wup-krakow.pl/malopolski-rynek-pracy/regionalna-mapa-bezrobocia>

Mapa 13: Udział bezrobotnych w wieku 50 i więcej lat w ogólnej liczbie bezrobotnych w Małopolsce w 2012 r.

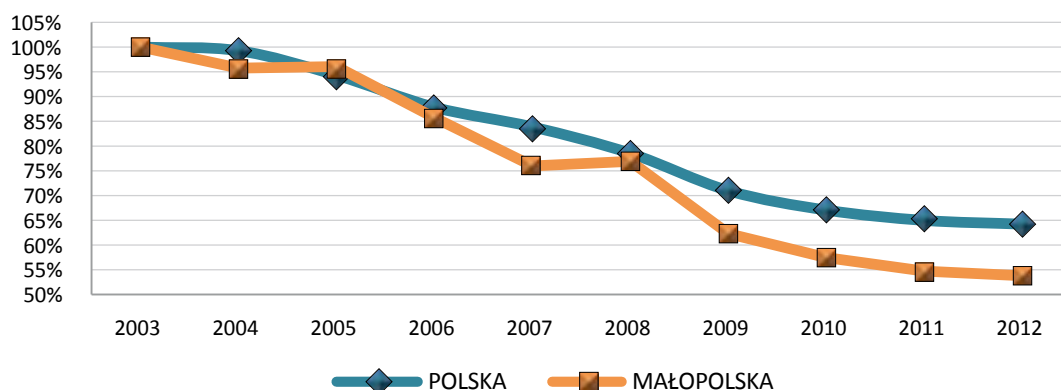
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z WUP w Krakowie: <http://wup-krakow.pl/malopolski-rynek-pracy/regionalna-mapa-bezrobocia>

Mapa 14: Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w Małopolsce w 2012 r.

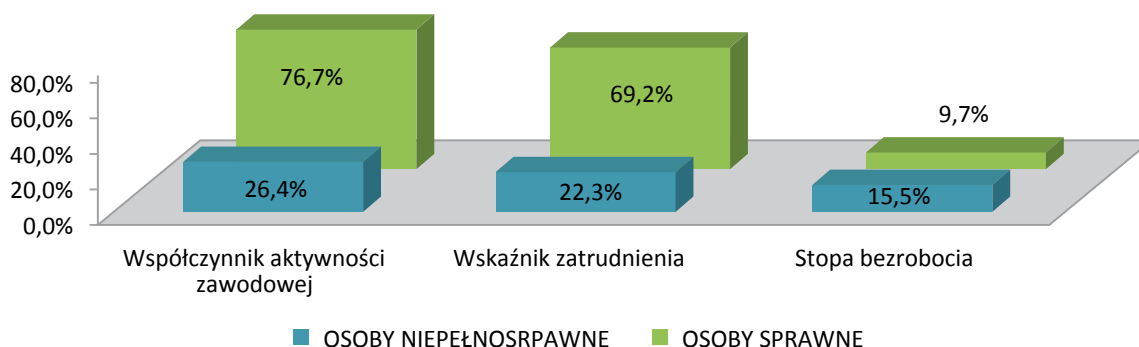
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z WUP w Krakowie: <http://wup-krakow.pl/malopolski-rynek-pracy/regionalna-mapa-bezrobocia>

Wykres 7. Dynamika liczby osób biernych zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności w latach 2003-2012, dane średnioroczne, rok 2003=100%

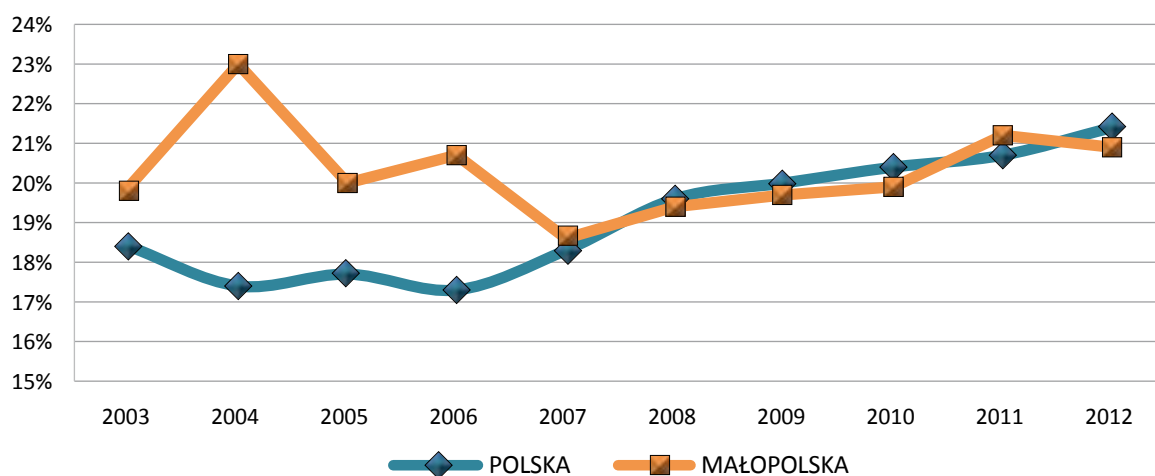
Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z raportu: *Niepełnosprawni w województwie małopolskim*, Małopolski Ośrodek Badań Regionalnych, Kraków 2010.

Wykres 8. Aktywność zawodowa osób w wieku produkcyjnym 18-59/64 lata w Polsce w 2011 r., dane średnioroczne

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, GUS

Wykres 9. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata, dane średnioroczne w latach 2003 - 2012

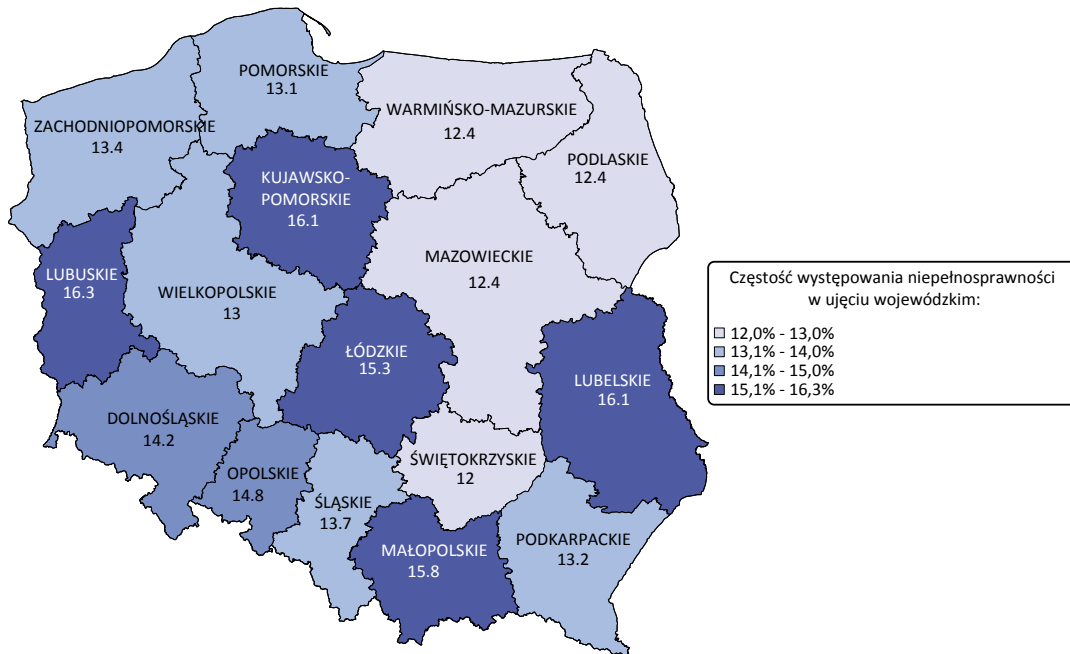

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, GUS

GRUPY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

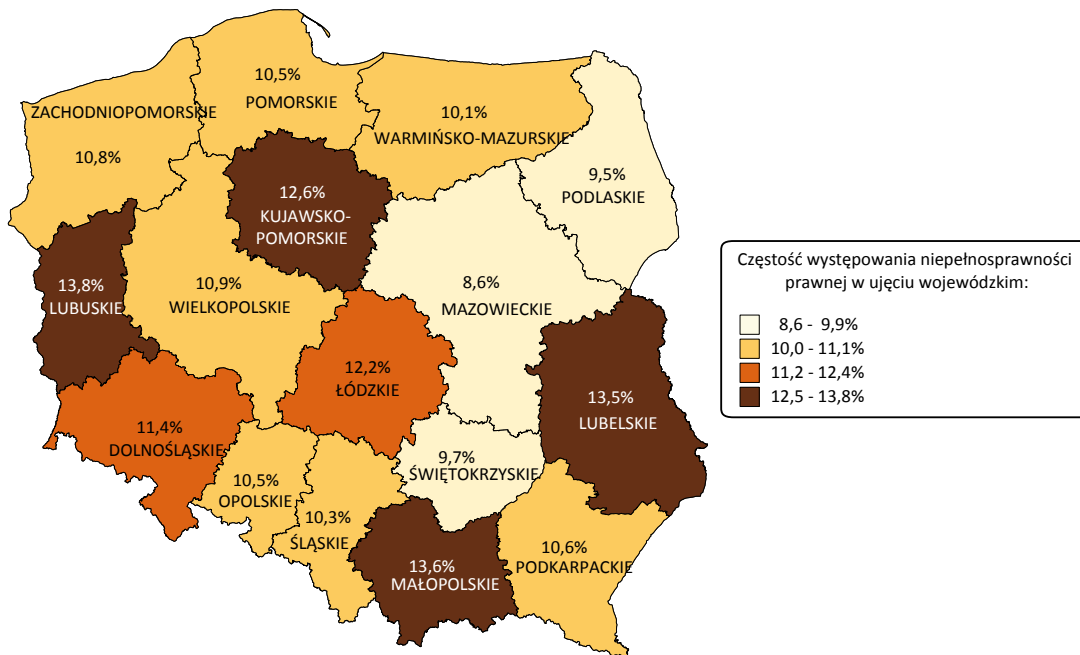
OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Mapa 15: Częstość występowania niepełnosprawności w Polsce wg województw w 2009 r.

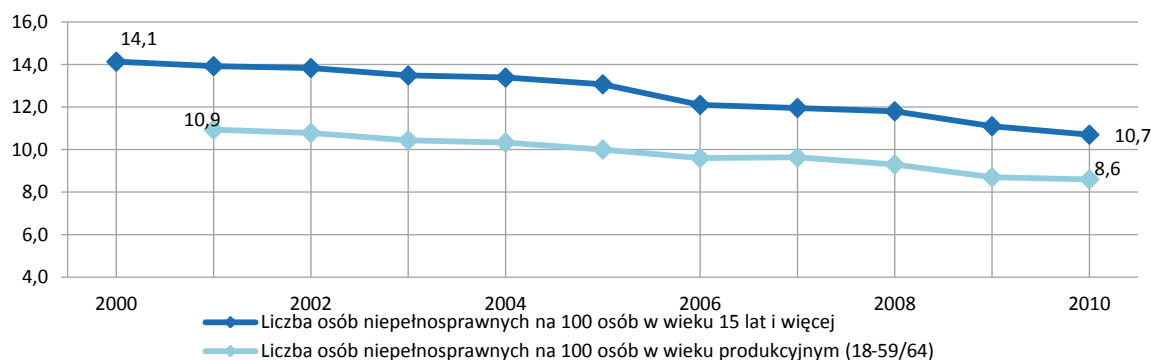
Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych badania *Stan Zdrowia Ludności Polski w 2009 r.*, GUS, Warszawa 2011.

Mapa 16: Częstość występowania niepełnosprawności prawnej w Polsce wg województw w 2009 r.

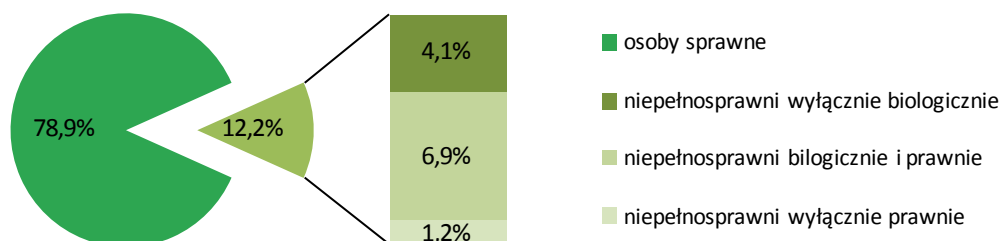
Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych badania *Stan Zdrowia Ludności Polski w 2009 r.*, GUS, Warszawa 2011.

Wykres 10. Częstość niepełnosprawności prawnej w Polsce, dane średnioroczne w latach 2000 – 2010

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z *Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności*.

Wykres 11: Osoby niepełnosprawne w Polsce w 2011 roku (w stosunku do ogółu ludności)

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych *Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników*, GUS, Warszawa 2012

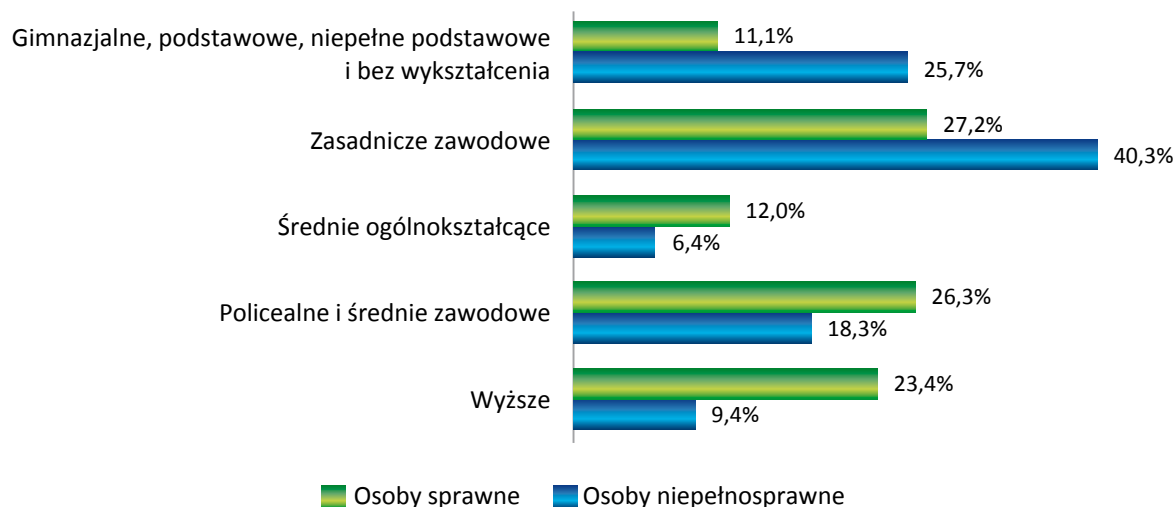
Tabela 2. Częstość występowania niepełnosprawności prawnej wg wieku i województw w 2009 r.

Województwa	0-14 lat	15-29 lat	30-49 lat	50-69 lat	70 i więcej lat
	w odsetkach danej grupy wieku				
Polska	2,9%	3,5%	6,0%	21,2%	29,5%
Dolnośląskie	2,7%	4,0%	5,9%	20,3%	31,4%
Kujawsko-pomorskie	4,1%	4,7%	8,2%	22,2%	34,3%
Lubelskie	3,0%	2,9%	8,9%	25,7%	35,7%
Lubuskie	3,2%	3,8%	6,0%	29,0%	38,0%
Łódzkie	3,0%	3,4%	6,0%	23,2%	29,7%
Małopolskie	1,9%	3,8%	5,7%	27,3%	46,8%
Mazowieckie	4,6%	3,3%	3,3%	16,5%	20,6%
Opolskie	5,0%	3,2%	7,4%	15,9%	28,8%
Podkarpackie	3,0%	4,2%	7,8%	22,4%	20,5%
Podlaskie	1,1%	3,9%	6,8%	16,2%	25,9%
Pomorskie	2,0%	3,3%	6,9%	21,9%	26,4%
Śląskie	1,5%	3,1%	5,9%	19,4%	27,6%
Świętokrzyskie	3,6%	3,5%	5,7%	17,0%	24,0%
Warmińsko-mazurskie	2,3%	3,3%	6,1%	19,2%	32,4%
Wielkopolskie	2,5%	2,6%	4,5%	24,8%	31,7%
Zachodniopomorskie	4,7%	3,6%	7,4%	19,2%	25,4%

Źródło: *Stan Zdrowia Ludności Polski w 2009 r.*, GUS 2011

Niebieskie paski danych należy odczytywać osobno w poszczególnych w kolumnach – wskazują natężenie zjawiska w porównaniu do innych województw.

Wykres 12. Struktura wykształcenia osób sprawnych i niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym¹³⁴, dane ogólnopolskie średnioroczne za 2011 r.

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych z *Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności*. [<http://www.niepełnosprawni.gov.pl/>]

Tabela 3. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia oraz województw w 2002 r.¹³⁵

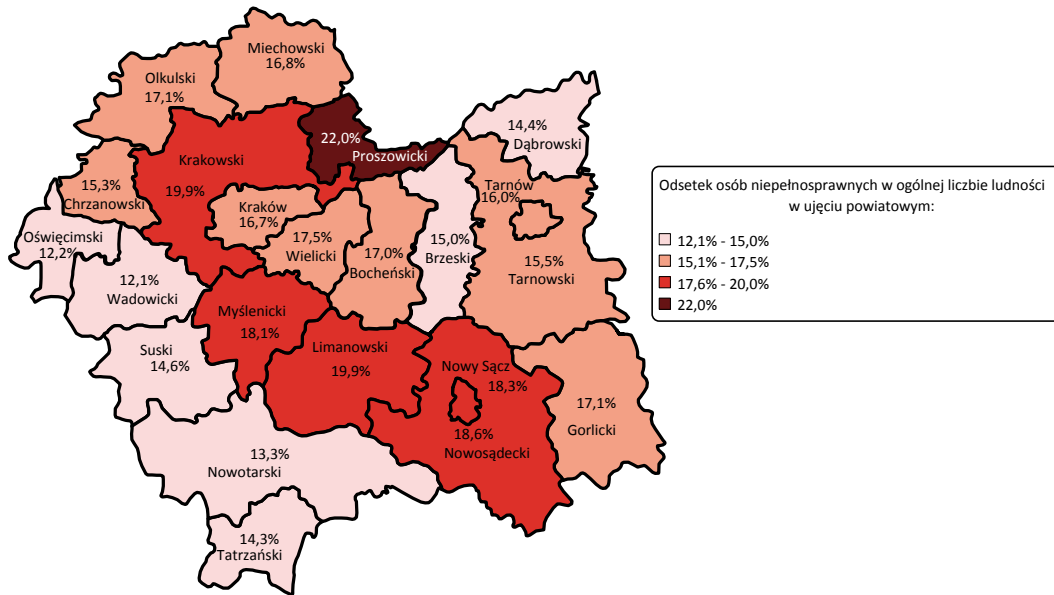
Województwo	Wykształcenie:						
	wyższe	policealne	średnie	zasadnicze zawodowe	podstawowe	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	nieustalone
Polska	4,6%	1,9%	21,2%	21,8%	42,2%	8,1%	0,3%
Dolnośląskie	4,4%	1,9%	21,9%	22,2%	41,0%	8,4%	0,2%
Kujawsko-pomorskie	3,8%	1,6%	20,0%	25,3%	43,1%	6,0%	0,2%
Lubelskie	3,7%	1,8%	18,8%	17,3%	47,1%	11,1%	0,1%
Lubuskie	3,9%	2,0%	21,8%	22,9%	40,5%	8,8%	0,3%
Łódzkie	4,0%	1,9%	21,0%	18,3%	44,8%	9,8%	0,2%
Małopolskie	5,1%	1,9%	20,3%	22,6%	43,2%	6,6%	0,2%
Mazowieckie	7,2%	2,5%	24,5%	17,2%	38,9%	9,2%	0,4%
Opolskie	3,8%	1,7%	19,6%	21,9%	44,2%	8,3%	0,5%
Podkarpackie	3,3%	1,7%	19,0%	21,1%	46,3%	8,2%	0,2%
Podlaskie	4,1%	1,9%	18,4%	13,6%	44,7%	17,0%	0,3%
Pomorskie	6,1%	2,2%	23,3%	22,9%	39,7%	5,4%	0,4%
Śląskie	4,2%	1,7%	22,8%	28,7%	37,4%	4,8%	0,5%
Świętokrzyskie	3,5%	1,9%	19,3%	17,9%	45,9%	11,2%	0,3%
Warmińsko-mazurskie	3,7%	1,7%	18,9%	18,1%	45,9%	11,4%	0,3%
Wielkopolskie	4,7%	1,7%	21,1%	27,5%	40,3%	4,7%	0,1%
Zachodniopomorskie	4,4%	1,8%	21,5%	20,0%	42,0%	10,0%	0,3%

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2002 r.

¹³⁴ Zgodnie z terminologią GUS, za wiek produkcyjny w przypadku kobiet przyjmuje się przedział 18 - 59 lat; w przypadku mężczyzn przedział 18 - 64 lat.

¹³⁵ Prezentowane dane ze spisu powszechnego odnośnie wykształcenia dotyczą zarówno osób niepełnosprawnych prawnie jak i osób, które zadeklarowały poważne lub całkowite ograniczenie sprawności nie posiadając orzeczenia.

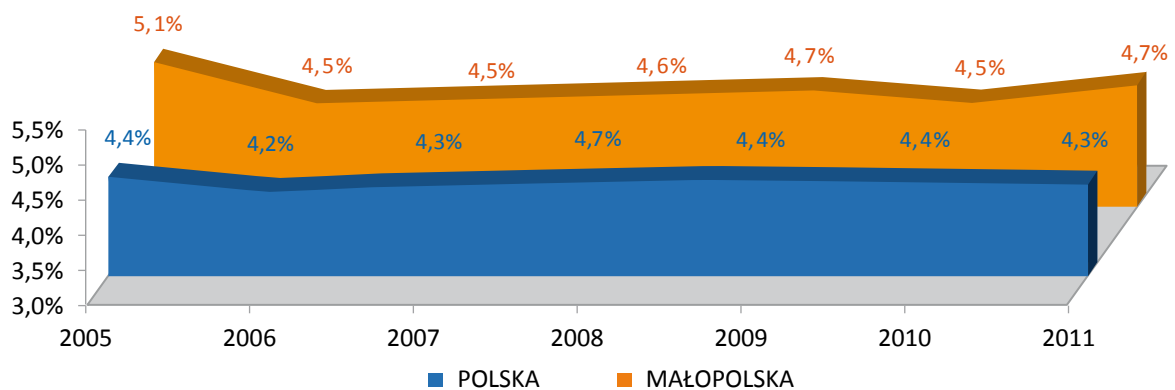
Mapa 17: Udział mieszkańców z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie mieszkańców Małopolski w 2007 r.

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych PFRON – podstawa do podziału środków PFRON dla samorządów wojewódzkich w 2007 roku, dane zamieszczone w *Wojewódzkim Programie Dotyczącym Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych w Województwie Małopolskim na lata 2007 – 2013*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Departament Polityki Społecznej, 2007 r.

OSOBY CHORUJĄCE PSYCHICZNIE

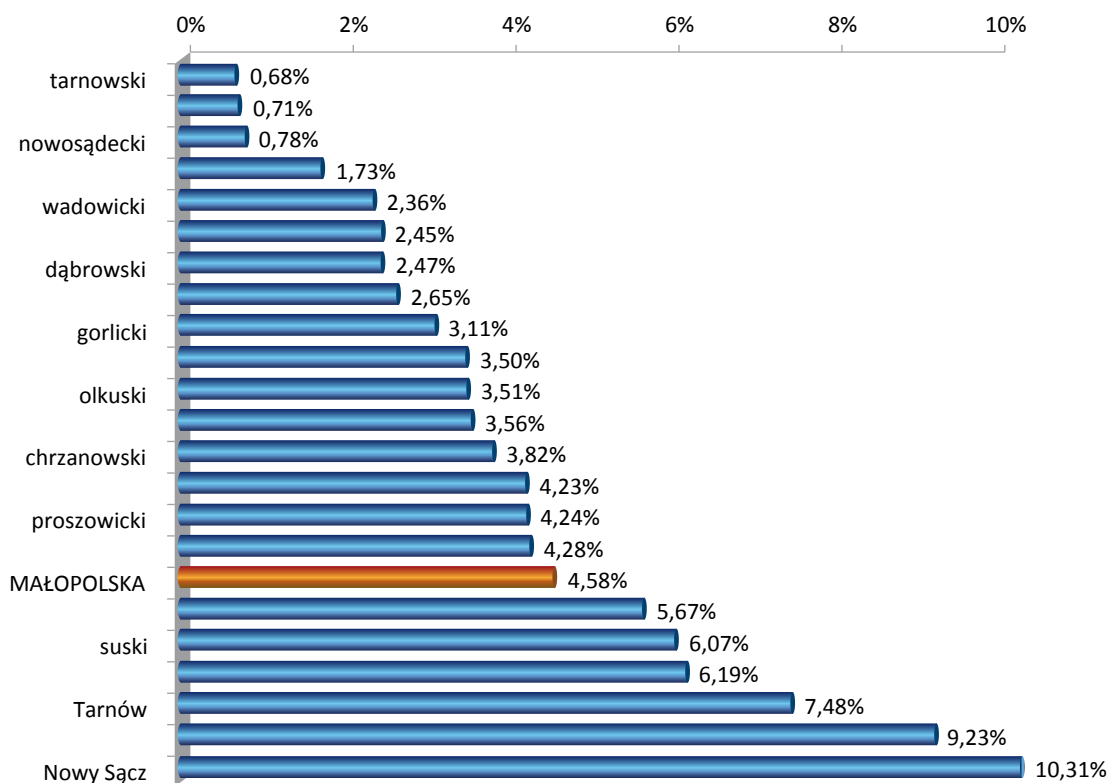
Wykres 13. Udział leczonych osób z zaburzeniami psychicznymi w ogólnej liczbie ludności w latach 2005-2011

* osoby zarejestrowane w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi i uzależnione od alkoholu oraz osoby leczone w szpitalach i oddziałach psychiatrycznych

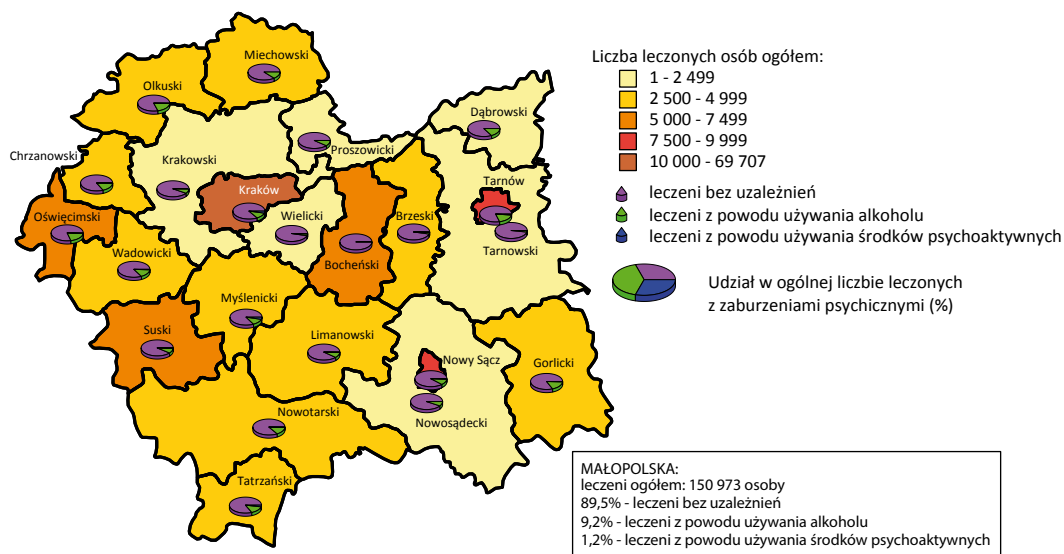
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych, GUS: *Podstawowe dane z zakresu ochrony zdrowia w 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009 roku* oraz GUS: *Zdrowie i ochrona zdrowia w 2010 i 2011 roku*.

Wykres 14. Udział osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych stacjonarnie i ambulatoryjnie w ogólnej liczbie ludności Małopolski w 2009 roku, według powiatów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych oraz *Biuletyn statystyczny ochrony zdrowia województwa małopolskiego za rok 2009*, Małopolski Urząd Wojewódzki, Kraków 2011.

Mapa 18. Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w powiatach Małopolski w 2009 roku oraz procentowy udział leczonych z powodu używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych

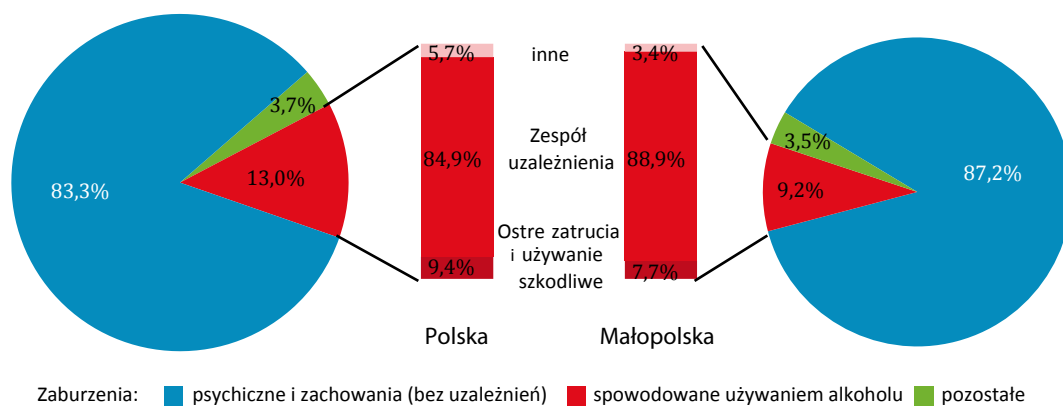
Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych *Biuletynu statystycznego ochrony zdrowia województwa małopolskiego za rok 2009*, Małopolski Urząd Wojewódzki, Kraków 2011

Tabela 4. Struktura osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych stacjonarnie i ambulatoryjnie w powiatach Małopolski w 2009 roku, według typu zaburzeń

powiat:	Leczeni z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień)	Leczeni z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu	Leczeni z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych
bocheński	100,0%	0,0%	0,0%
tarnowski	98,4%	1,5%	0,1%
brzeski	97,9%	1,8%	0,3%
wielicki	97,8%	1,8%	0,5%
nowosądecki	95,0%	5,0%	0,0%
krakowski	94,8%	5,1%	0,1%
suski	93,8%	5,9%	0,3%
proszowicki	93,5%	6,5%	0,0%
limanowski	93,3%	6,5%	0,2%
Nowy Sącz	92,4%	7,1%	0,5%
miechowski	91,3%	8,7%	0,0%
nowotarski	89,1%	10,7%	0,2%
Kraków	89,0%	8,9%	2,1%
dąbrowski	88,3%	11,7%	0,0%
wadowicki	88,1%	11,4%	0,5%
myślenicki	87,9%	9,7%	2,3%
chrzanowski	86,6%	13,2%	0,1%
tatrzański	86,4%	11,9%	1,7%
gorlicki	85,9%	13,7%	0,4%
olkuski	83,1%	16,7%	0,3%
Tarnów	82,6%	16,3%	1,1%
oświęcimski	82,1%	17,3%	0,6%

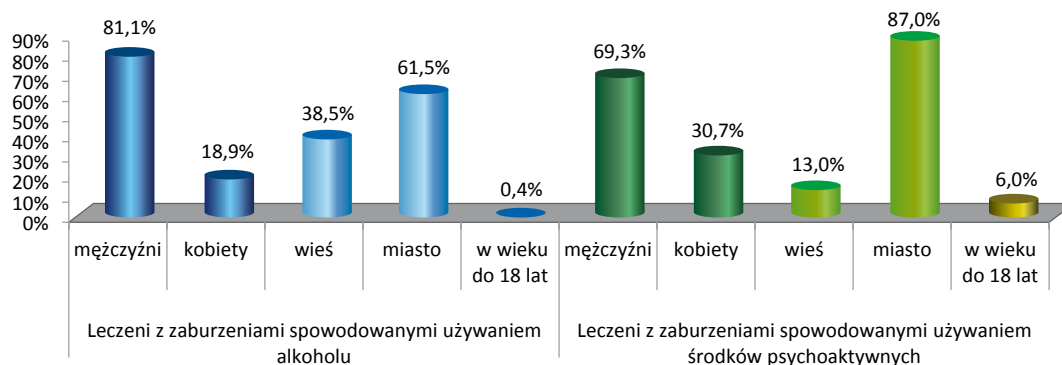
Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych *Biuletynu statystycznego ochrony zdrowia województwa małopolskiego za rok 2009*, Małopolski Urząd Wojewódzki, Kraków 2011

Wykres 15. Zarejestrowani w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi i uzależnionych od alkoholu w 2010 roku

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2011. Portret województwa. Województwo Małopolskie*, Urząd Statystyczny w Krakowie (http://www.stat.gov.pl/krak/69_1155_PLK_HTML.htm).

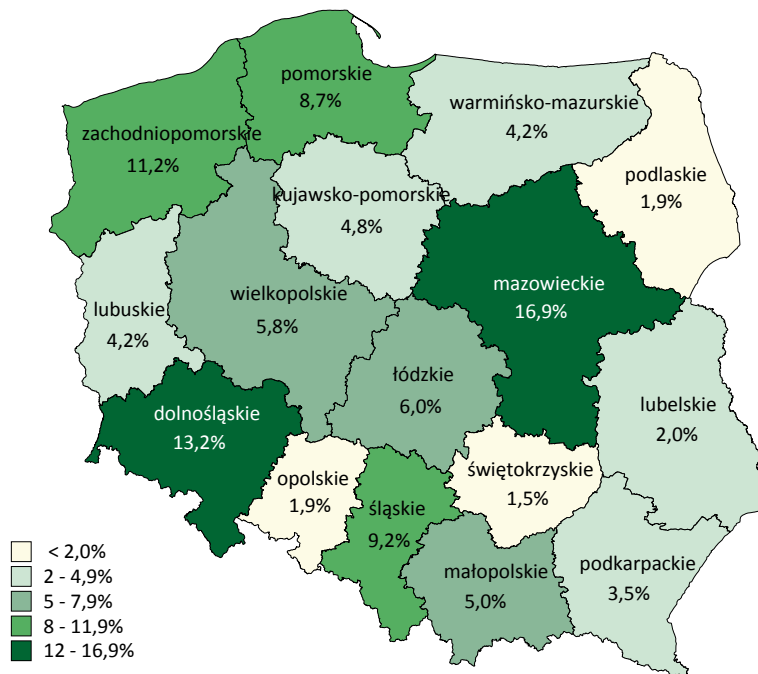
Wykres 16. Struktura leczonych osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w Małopolsce w 2009 roku

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych *Biuletynu statystycznego ochrony zdrowia województwa małopolskiego za rok 2009*, Małopolski Urząd Wojewódzki, Kraków 2011

OSOBY BEZDOMNE

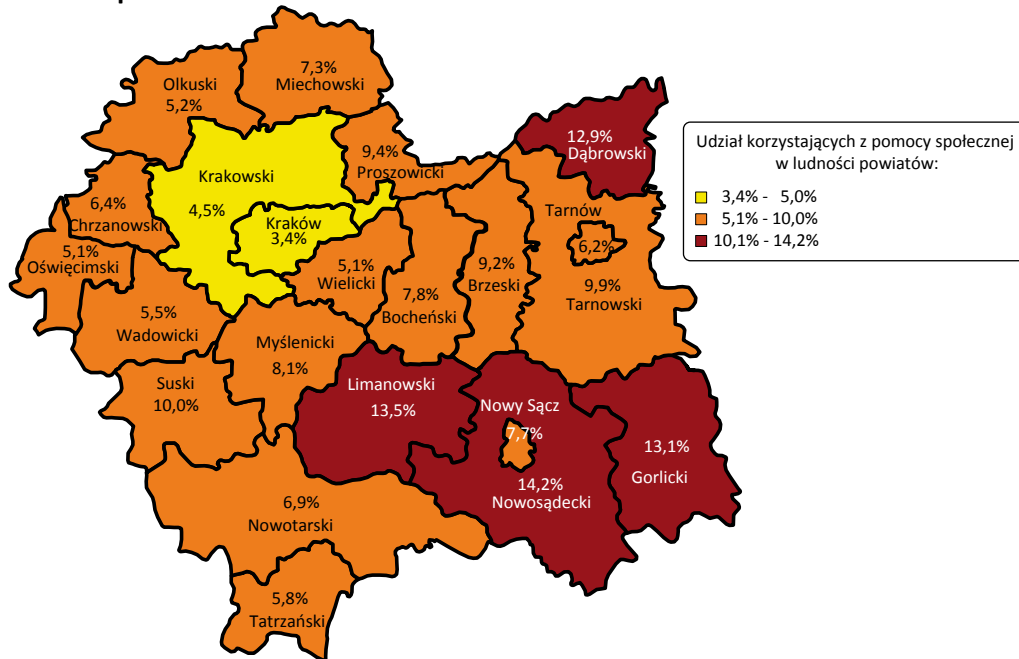
Mapa 19. Udział procentowy osób „bez dachu nad głową” w 2011 r. (w % ogółu tej kategorii osób bezdomnych)

Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych *Raportu z wyników. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2012

OSOBY I RODZINY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY

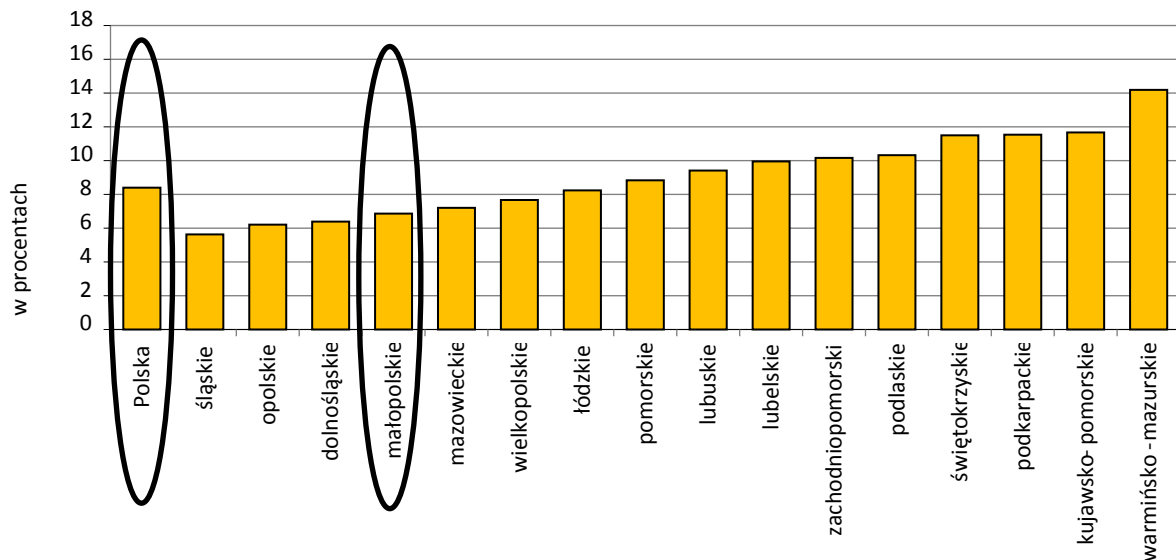
Mapa 20: Udział osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.

Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie ludności danego powiatu (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną, świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

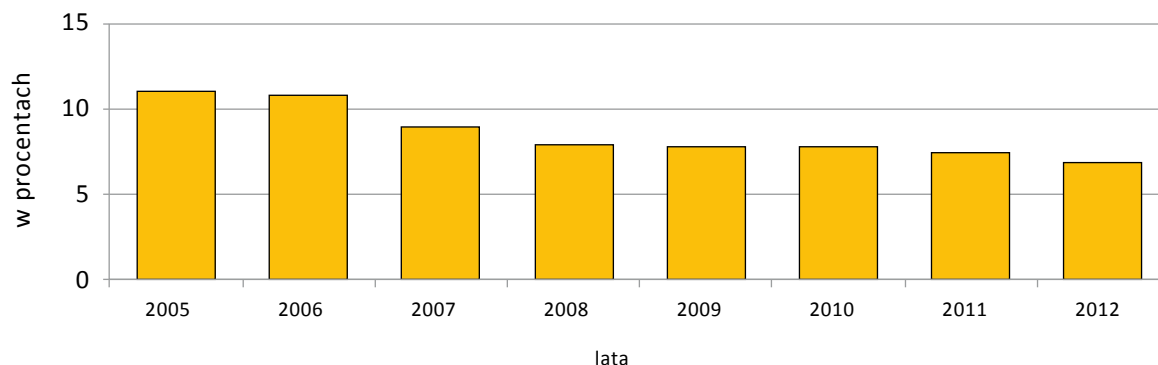
Wykres 17: Udział korzystających z pomocy społecznej w ludności Polski i regionów w 2012 r.

Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie mieszkańców kraju i regionów (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną - świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie: danych Sprawozdania MPiPS-03 (stan na dzień 31 XII 2012 r.) oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

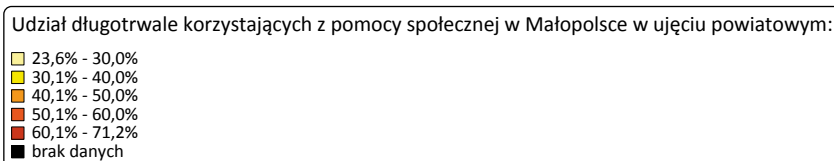
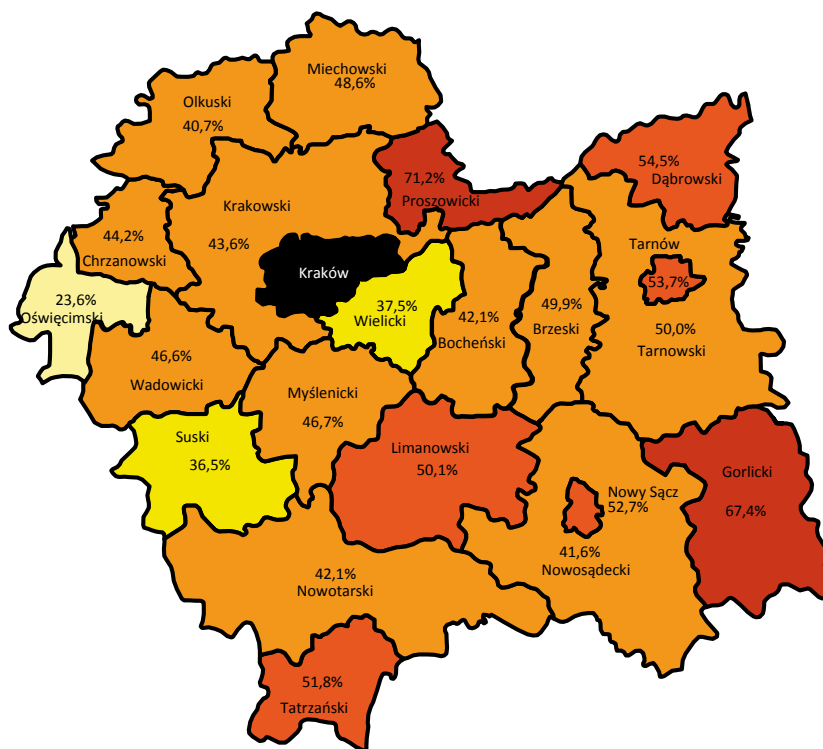
Wykres 18: Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej ludności Małopolski w latach 2005 – 2012

Odsetek liczby osób w rodzinach świadczeniobiorców w liczbie mieszkańców Małopolski (rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną - świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).

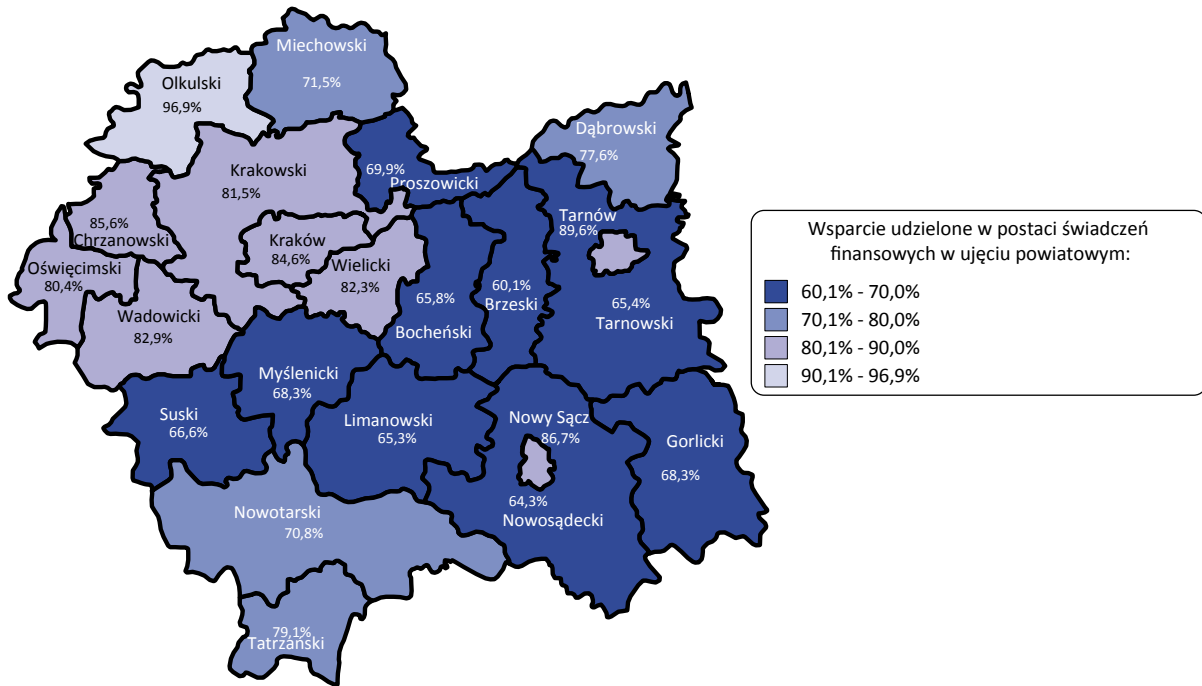
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie: danych Sprawozdania MPiPS-03 za lata: 2005 – 2012 r. oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Mapa 21: Udział długotrwale korzystających z pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.

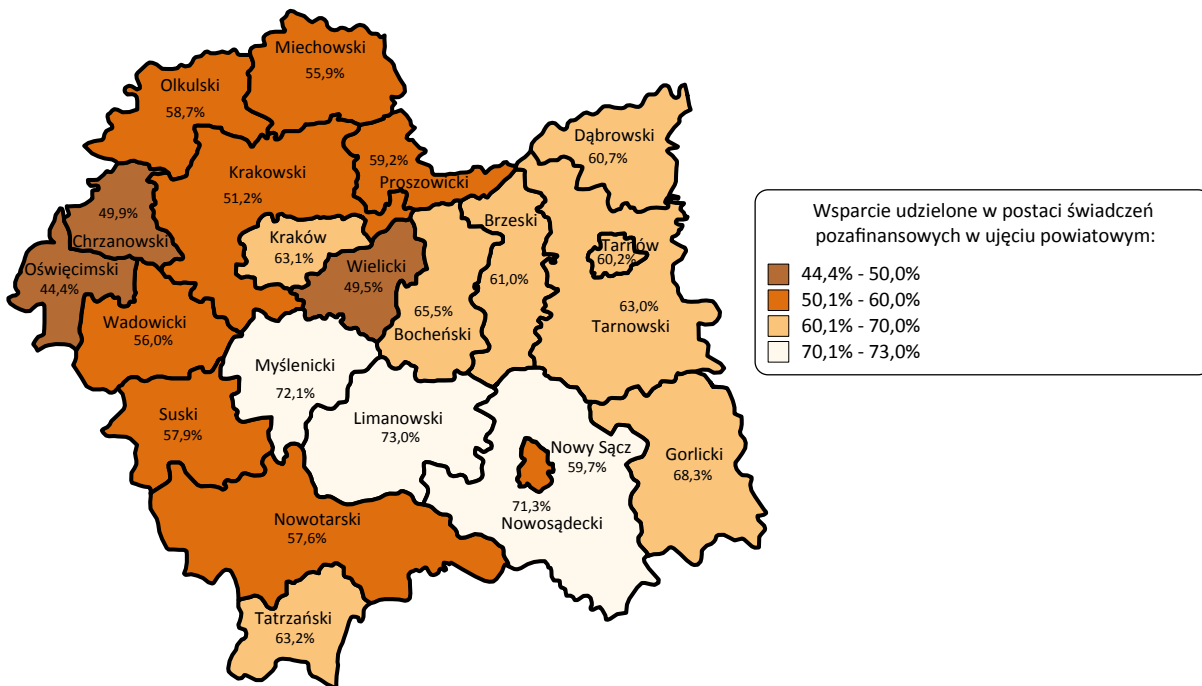
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 22: Odsetek świadczeń finansowych w ogólnej liczbie świadczeń przyznawanych w ramach pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.

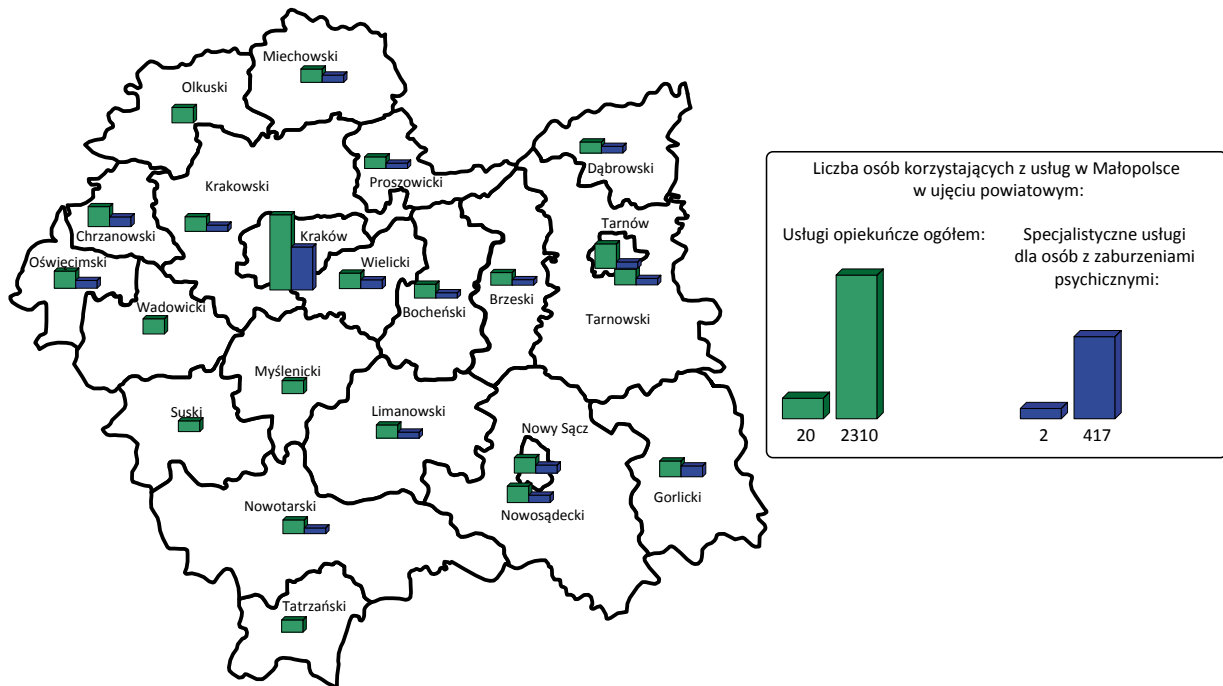
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 23: Odsetek świadczeń niefinansowych w ogólnej liczbie świadczeń przyznawanych w ramach pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.

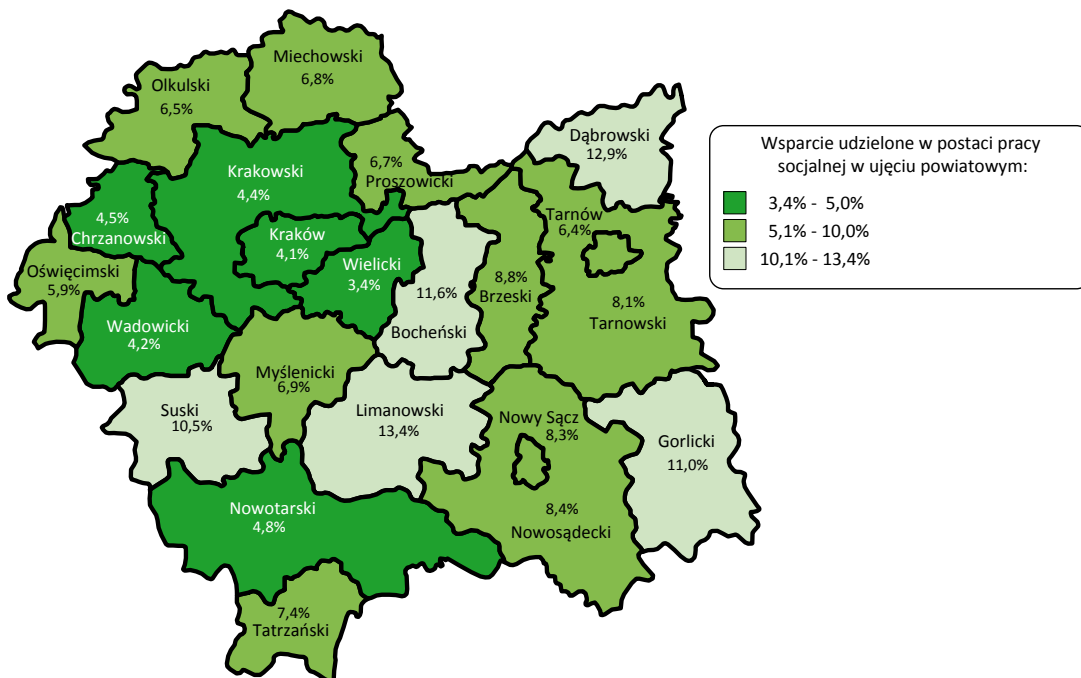
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 24: Liczba osób korzystających w usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w Małopolsce w 2012 r.

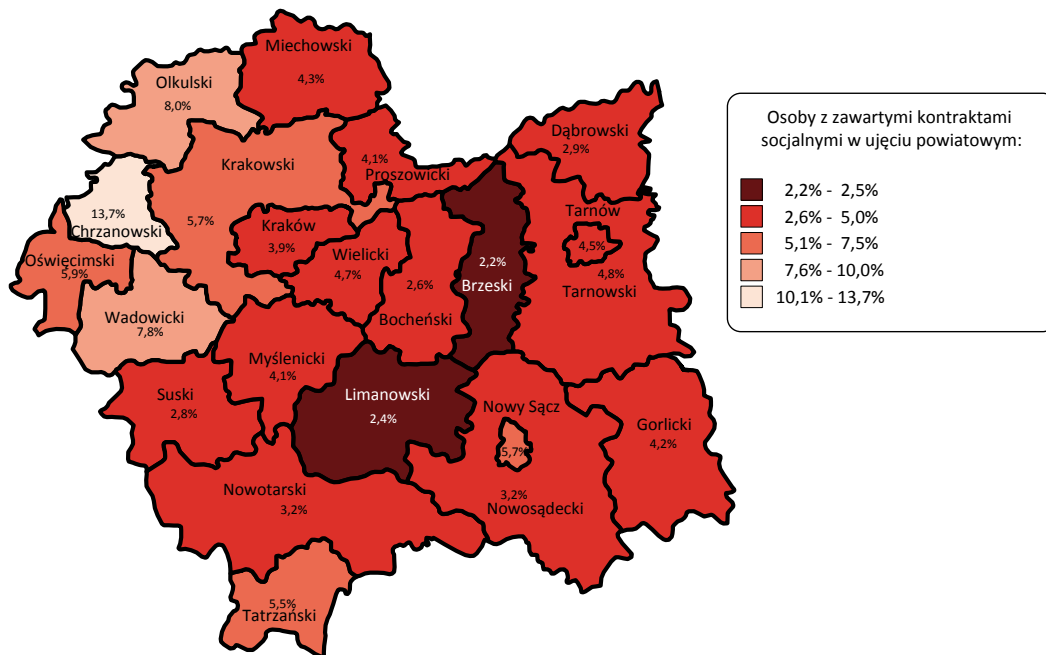
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 25: Odsetek osób, którym udzielono wsparcia w postaci pracy socjalnej w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.

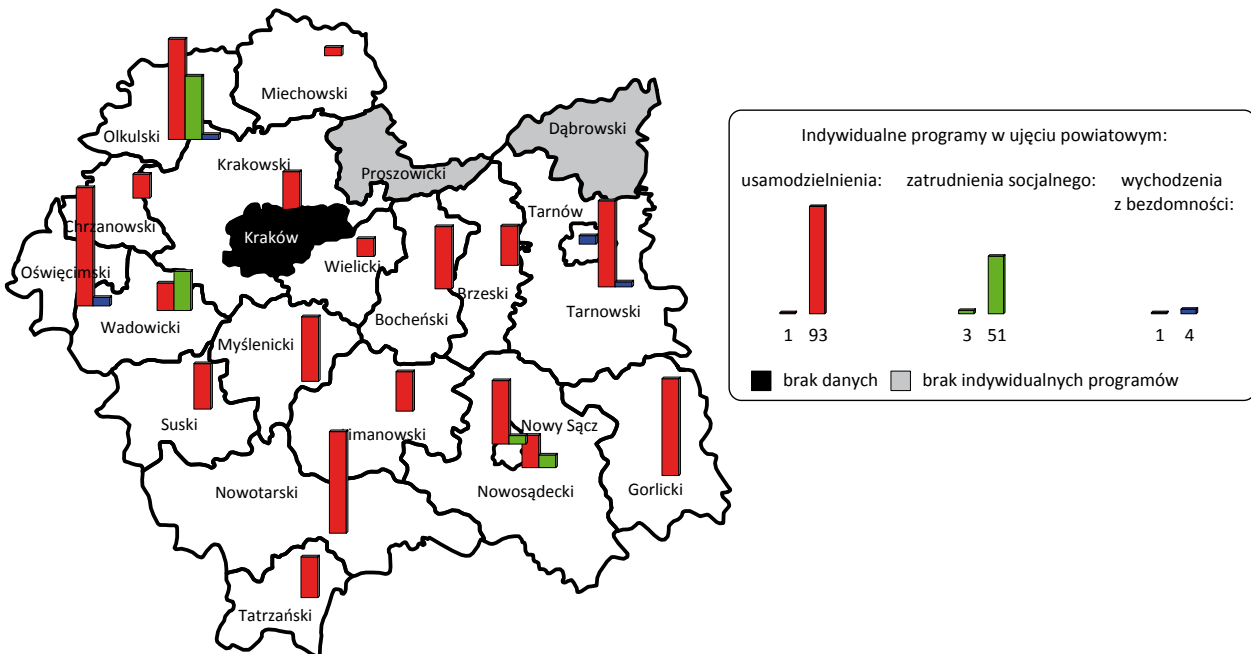
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 26: Odsetek osób objętych kontraktami socjalnymi w liczbie osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.

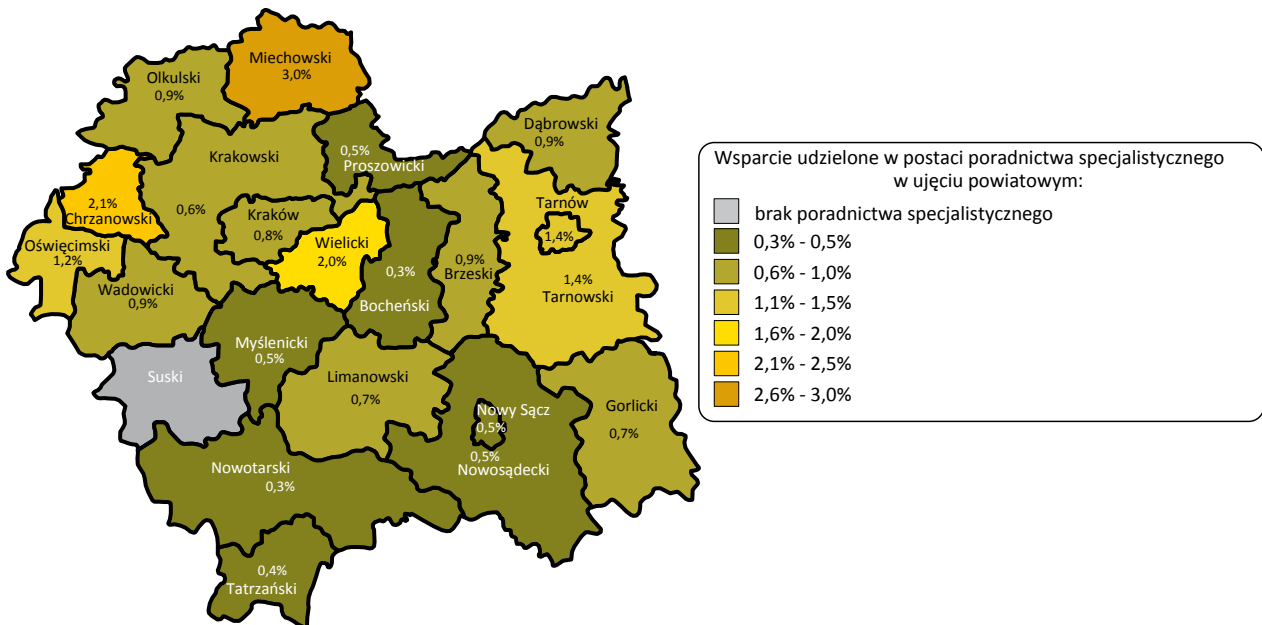
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 27: Liczba indywidualnych programów w Małopolsce w 2012 r.

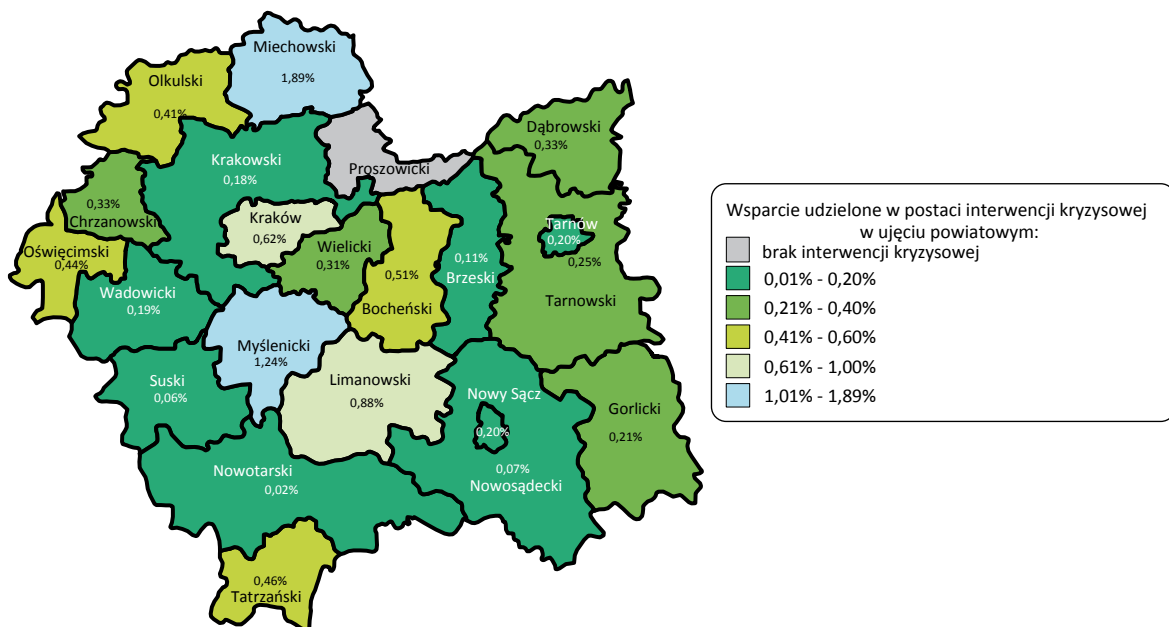
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 28: Odsetek osób, którym udzielono wsparcia poprzez poradnictwo specjalistyczne w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.

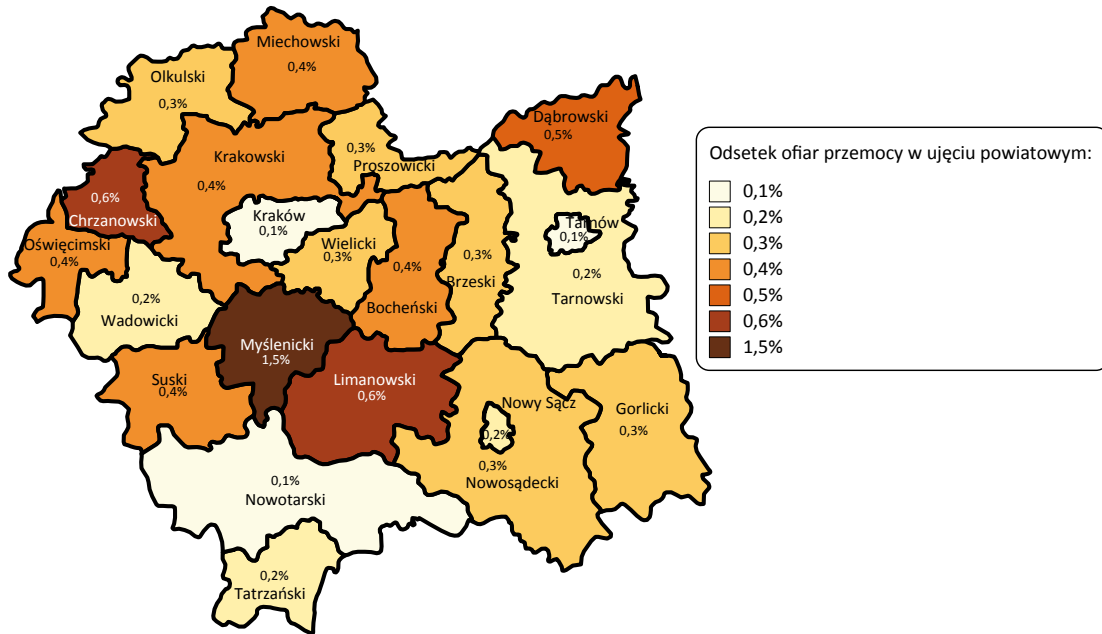
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz sprawozdania MPIPS-03 (stan na dzień 31 XII 2012 r.)

Mapa 29: Odsetek osób, którym udzielono wsparcia poprzez interwencję kryzysową w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.

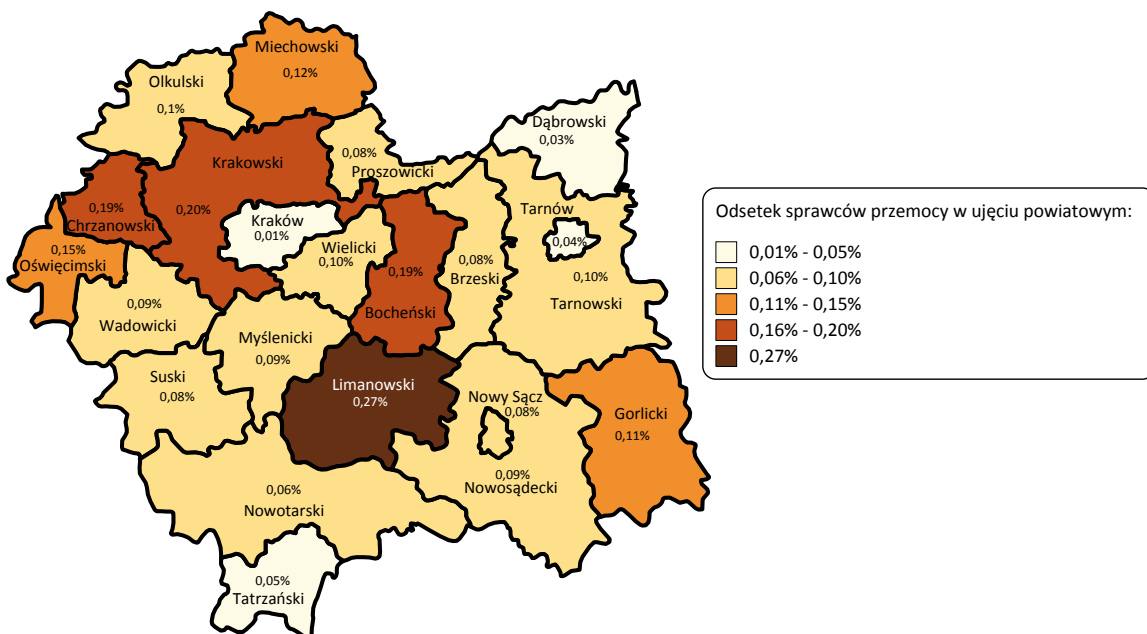
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz sprawozdania MPIPS-03 (stan na dzień 31 XII 2012 r.)

Mapa 30: Odsetek ofiar przemocy, którym udzielono wsparcia w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.

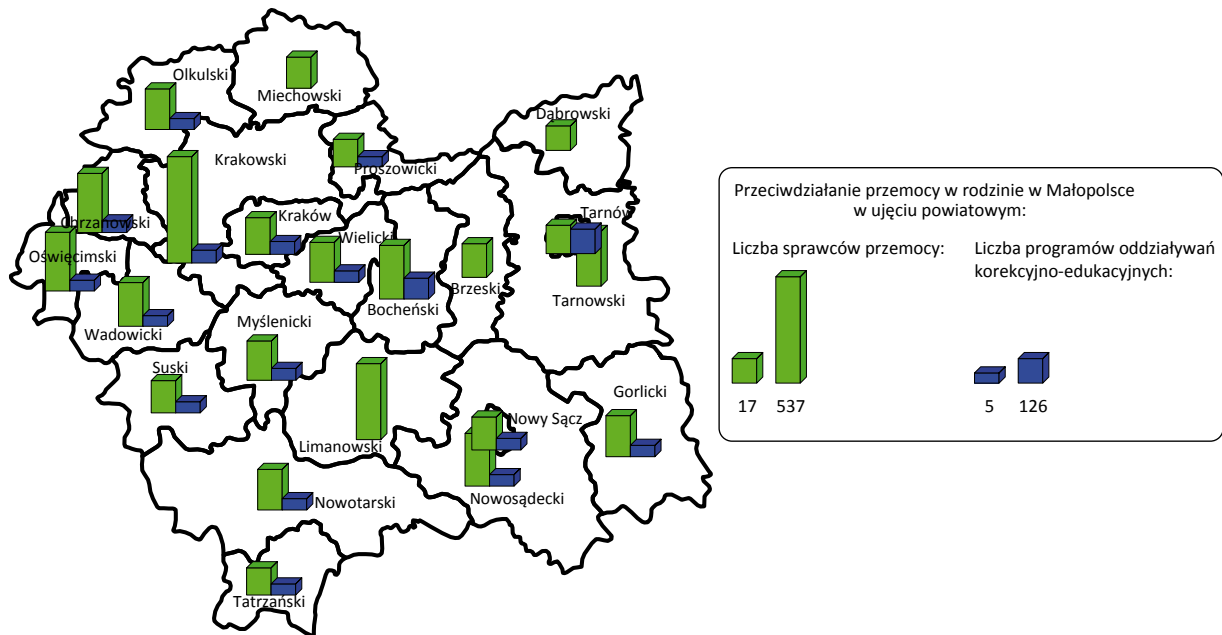
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz sprawozdania MPiPS-03 (stan na dzień 31 XII 2012 r.)

Mapa 31: Odsetek sprawców przemocy, którym udzielono wsparcia w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.

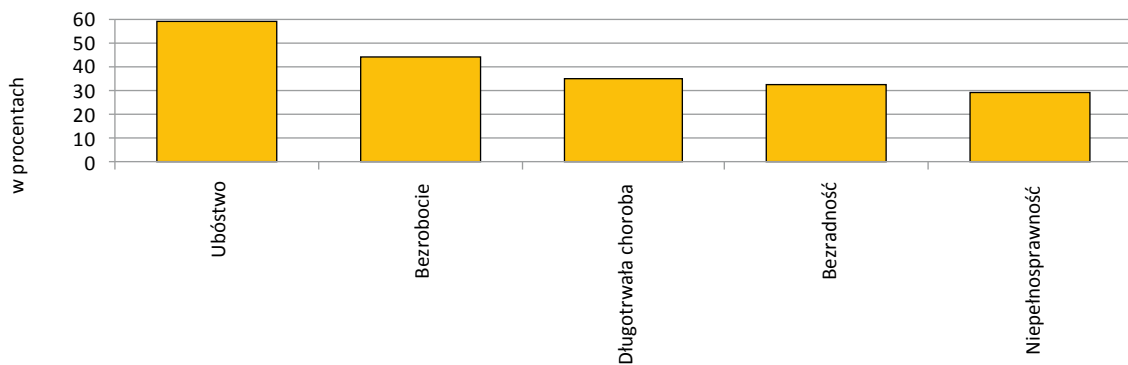
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012 r.

Mapa 32: Liczba sprawców przemocy w rodzinie oraz liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za I-XII 2012 r.

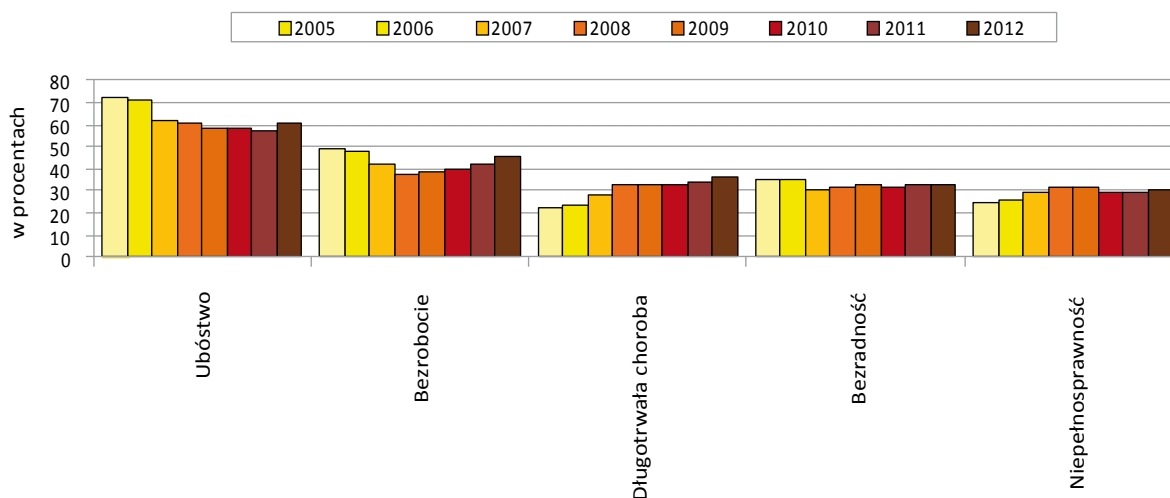
Wykres 19: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.

Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z danej przyczyny w ogólnej liczbie klientów (l. osób w rodzinach świadczeniobiorców). Podane wartości nie sumują się do 100%, ponieważ sytuację wielu osób charakteryzuje występowanie kilku problemów jednocześnie.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* oraz sprawozdania MPiPS-03 I-XII 2012.

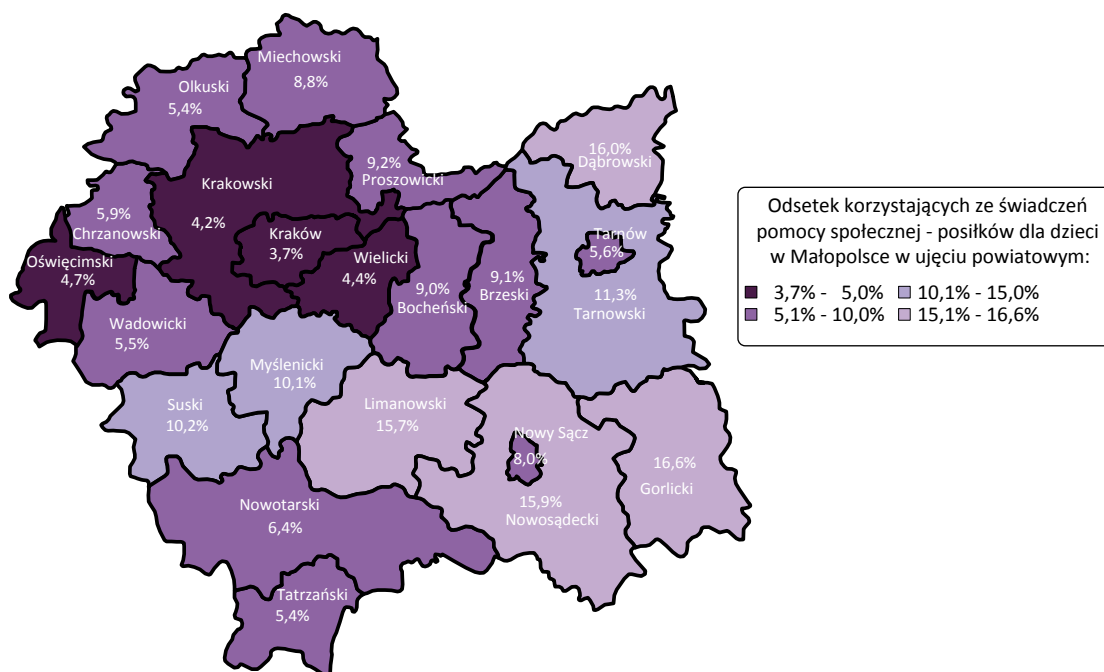
Wykres 20: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Małopolsce w latach 2005 – 2012

Odsetek klientów pomocy społecznej korzystających ze wsparcia z danej przyczyny w ogólnej liczbie klientów (l. osób w rodzinach świadczeniobiorców). Podane wartości nie sumują się do 100%, ponieważ sytuację wielu osób charakteryzuje występowanie kilku problemów jednocześnie.

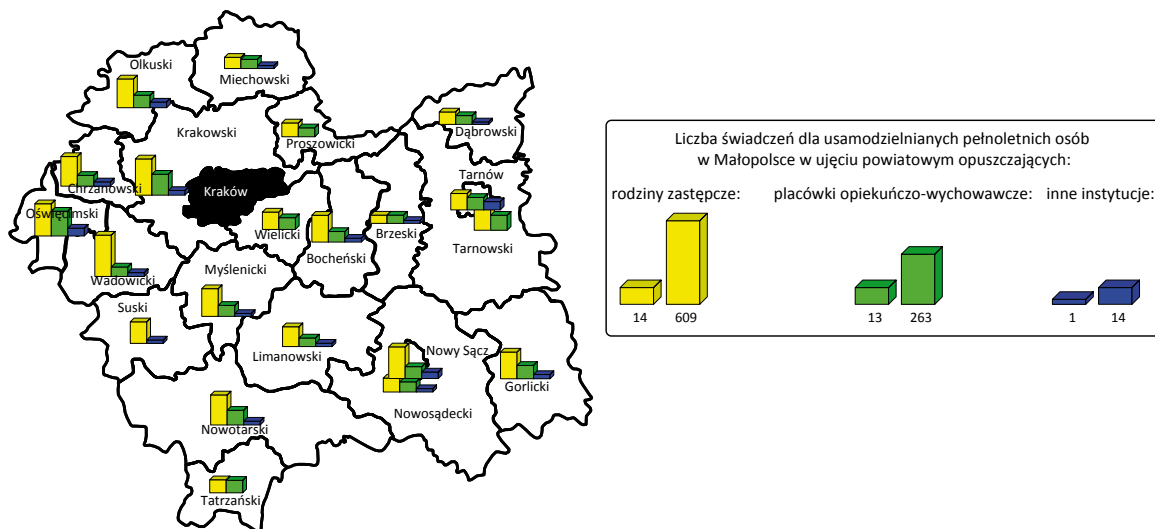
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania MPiPS-03 za lata: 2005 – 2012

Mapa 33: Odsetek dzieci i młodzieży korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej – posiłków w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 r.ż.) w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012.

Mapa 34: Liczba świadczeń udzielonych usamodzielnianym pełnoletnim osobom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze i inne instytucje¹³⁶ w Małopolsce w 2012 r.

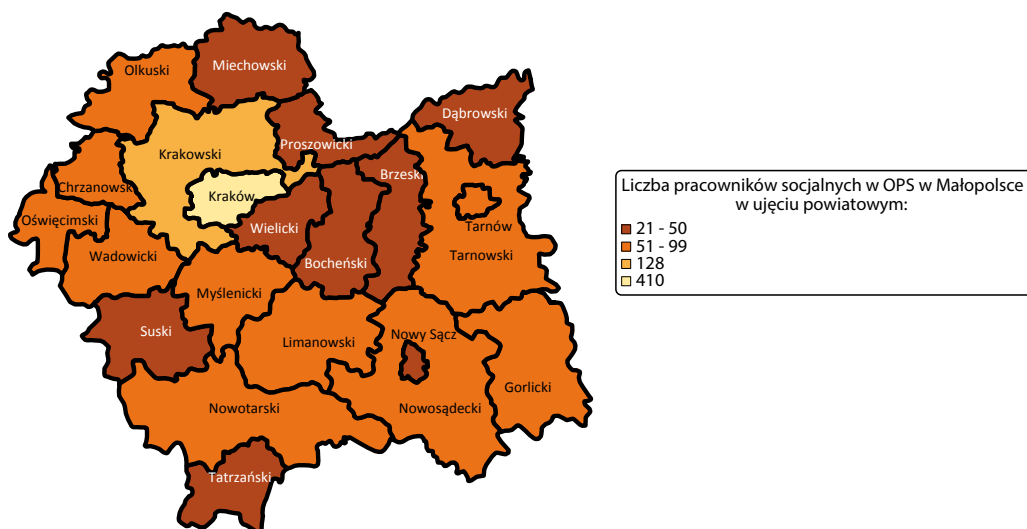

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ JEJ OTOCZENIA

KADRA POMOCY SPOŁECZNEJ

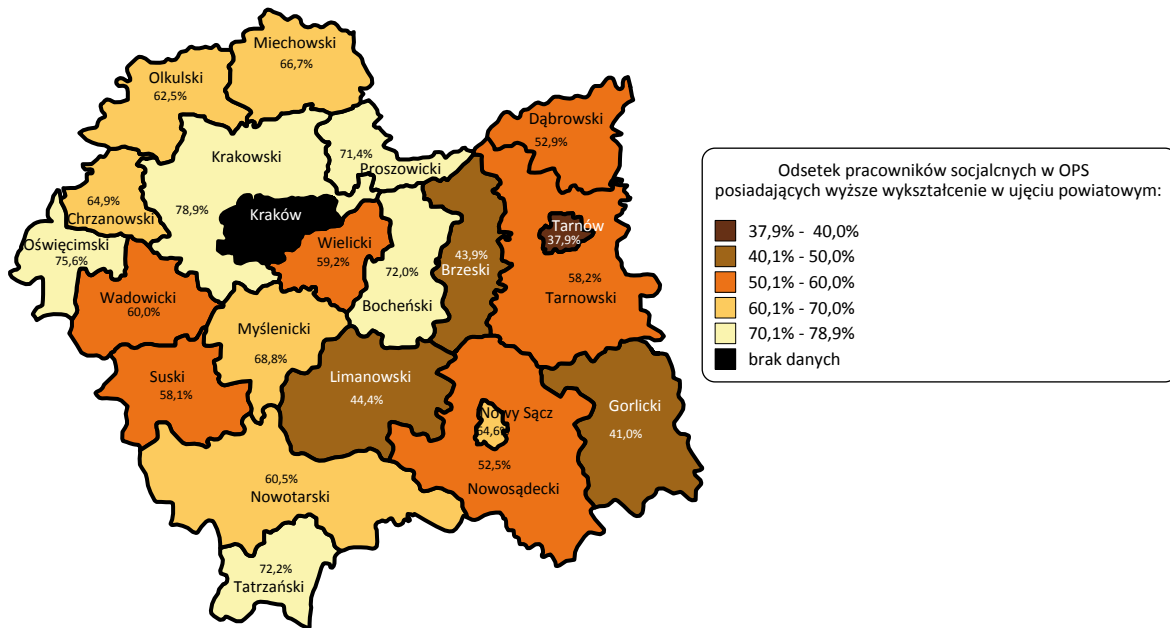
Mapa 35: Liczba pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i sprawozdania MPiPS-03

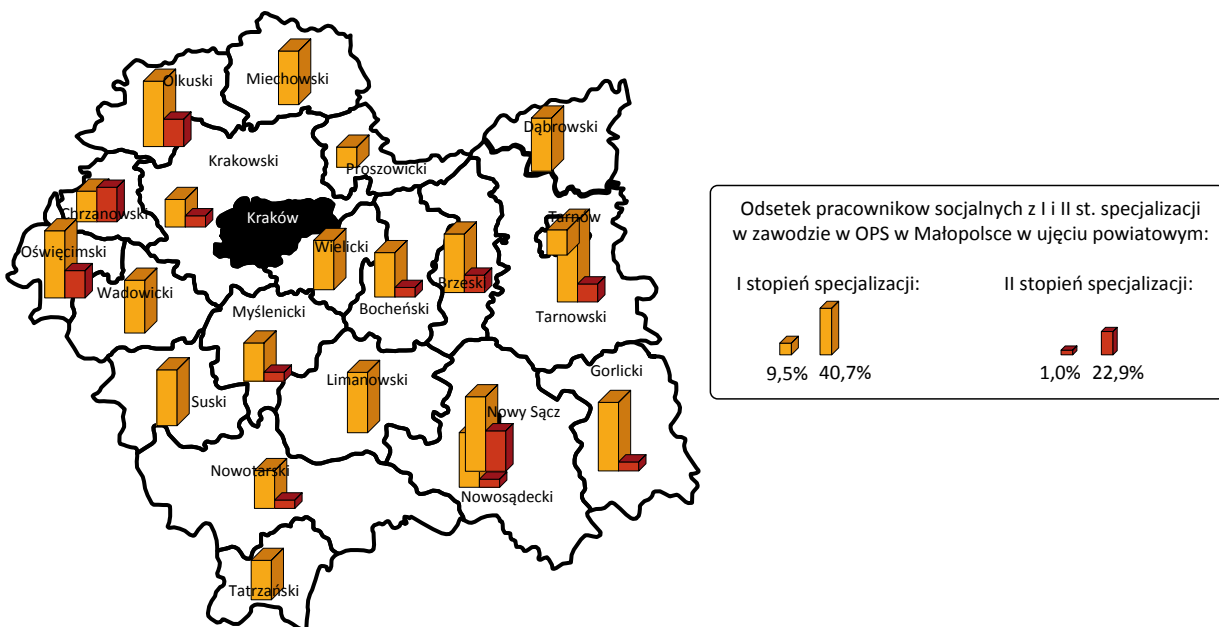
¹³⁶ Instytucje, o których mowa w art. 88 Ustawy o pomocy społecznej, czyli: domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze

Mapa 36: Odsetek pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej w Małopolsce posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.

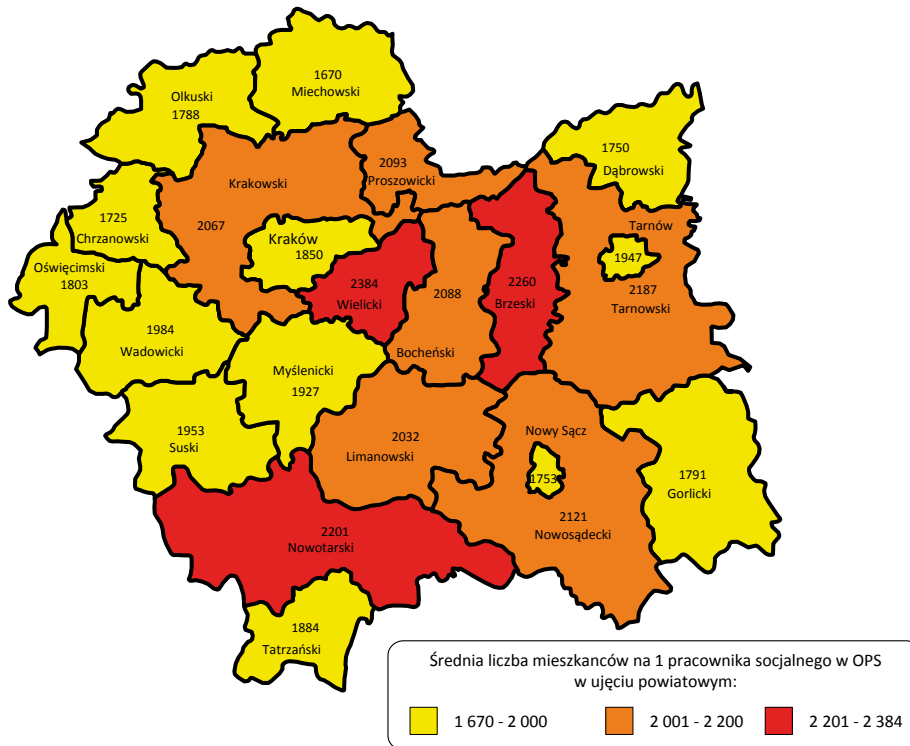
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 37: Pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej w Małopolsce posiadający I i II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.

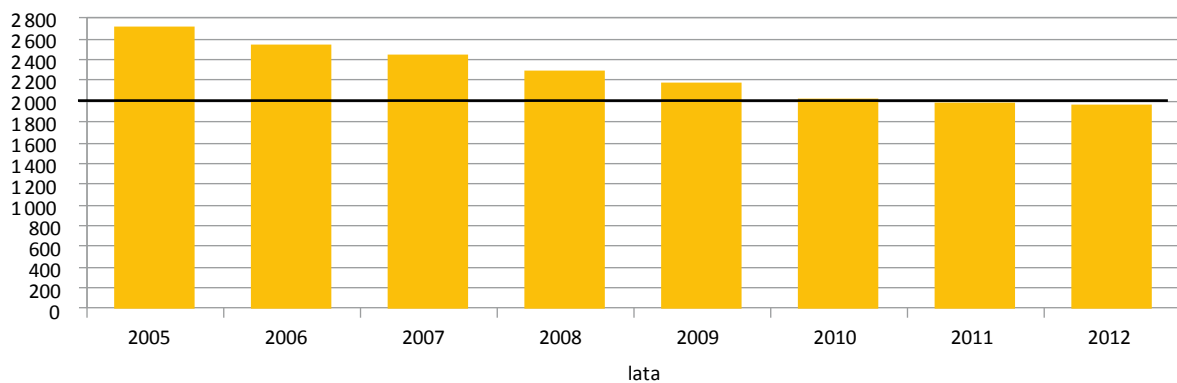
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

Mapa 38: Średnia liczba mieszkańców Małopolski na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.

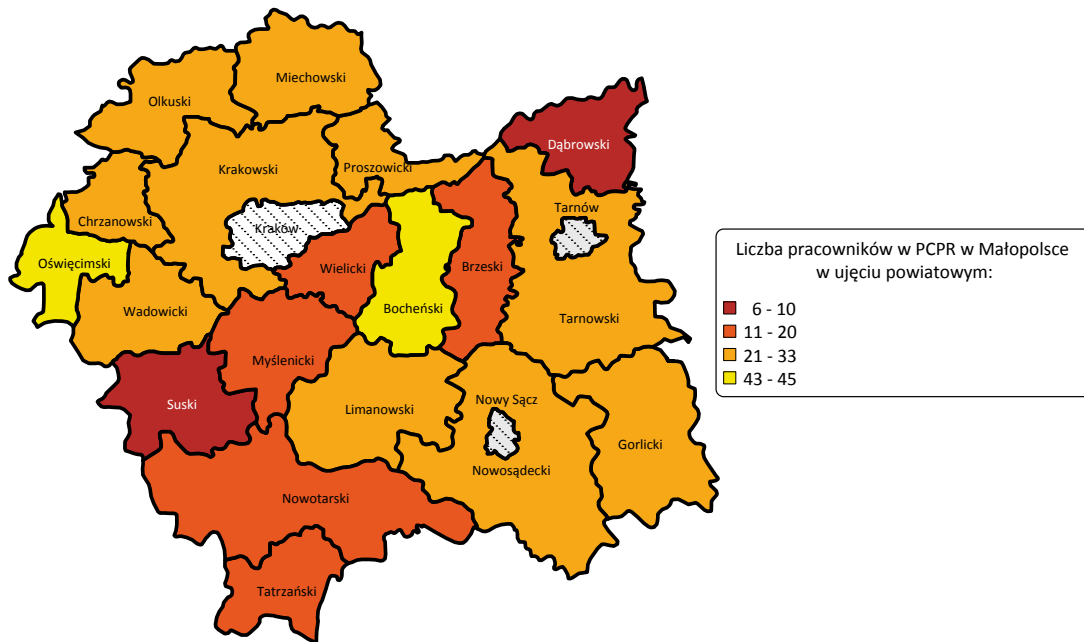
Źródło: Opracowanie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie: danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*, sprawozdania MPiPS-03 oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

Wykres 21: Średnia liczba mieszkańców Małopolski na 1 pracownika socjalnego w OPS w latach 2005 – 2012

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Sprawozdania MPiPS-03 za lata: 2005 – 2012 r. oraz danych Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl.

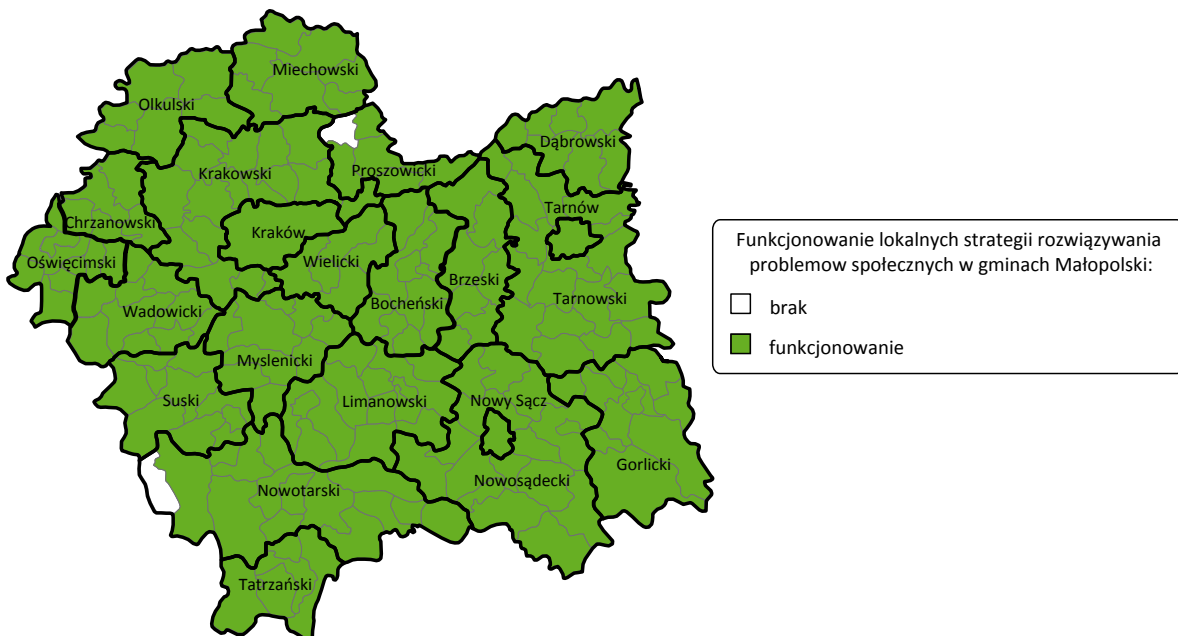
Mapa 39: Liczebność kadry powiatowych centrów pomocy rodzinie w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

INFRASTRUKTURA WSPARCIA MIESZKAŃCÓW

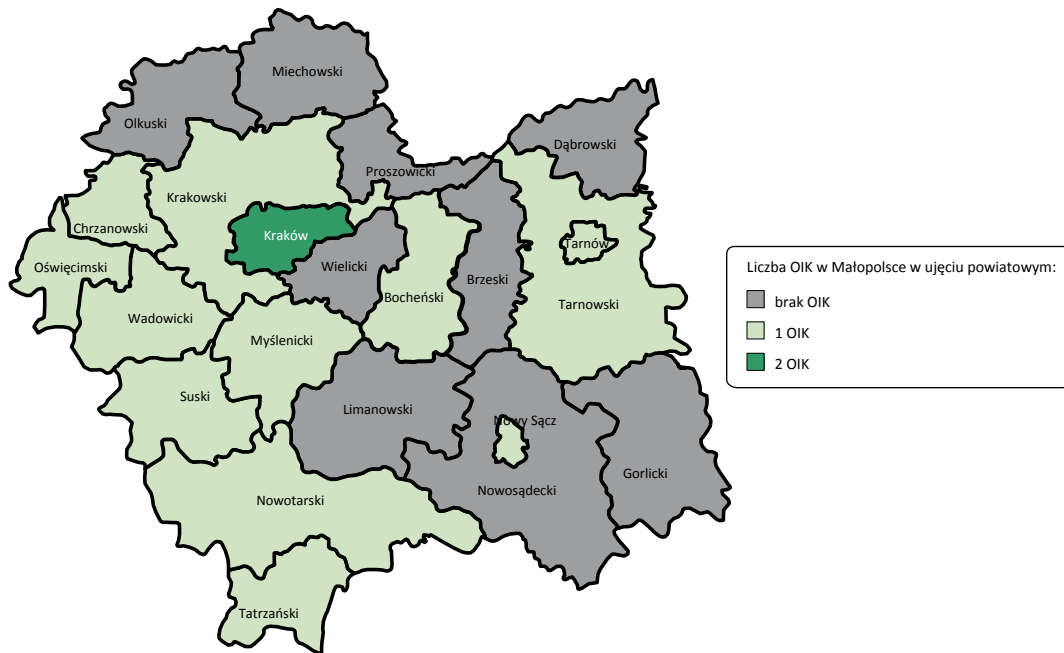
Mapa 40: Gminne strategie rozwiązywania problemów społecznych w Małopolsce w 2012 r. (stan na 31.12.2012 r.)

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych własnych – Internetowa Biblioteka Małopolskich Obserwatoriów (IBMO): <http://www.politykaspoleczna.obserwatoria.malopolska.pl/pl/biblioteka.html>.

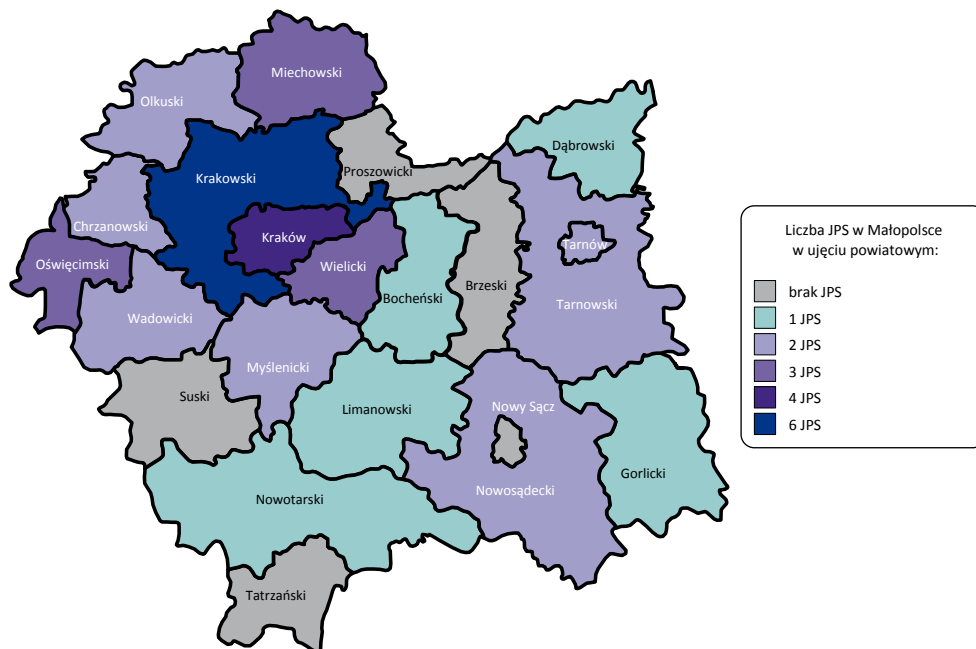
RODZINA

Mapa 41: Ośrodki interwencji kryzysowej w Małopolsce w 2012 r.

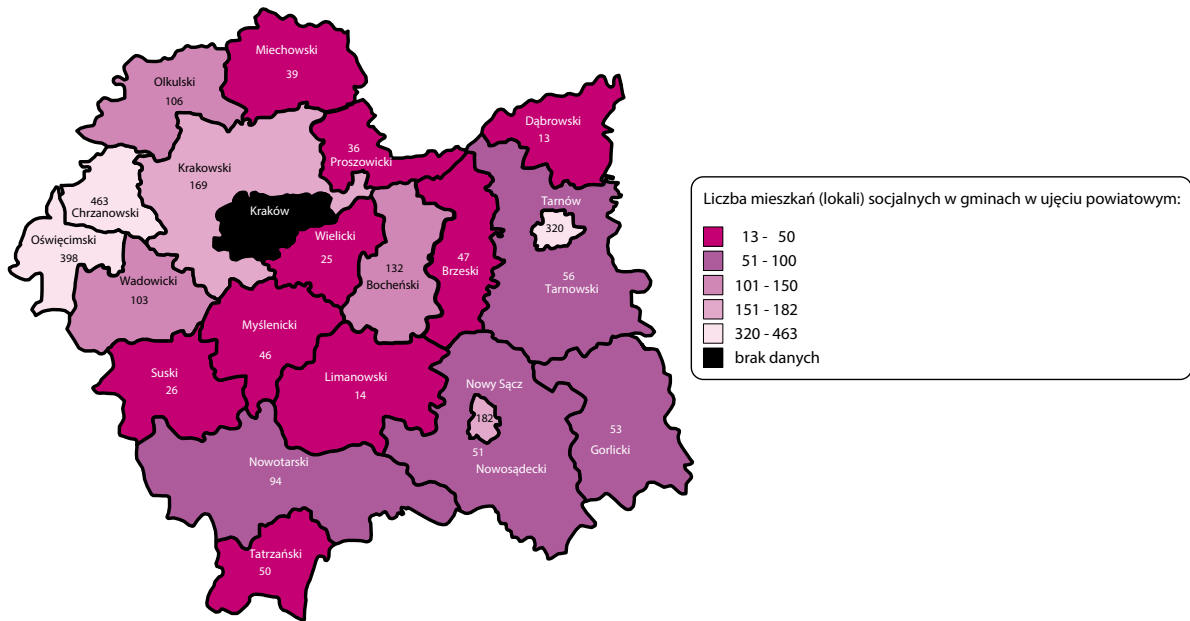
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012*

Mapa 42: Jednostki specjalistycznego poradnictwa w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i sprawozdania MPiPS-03.

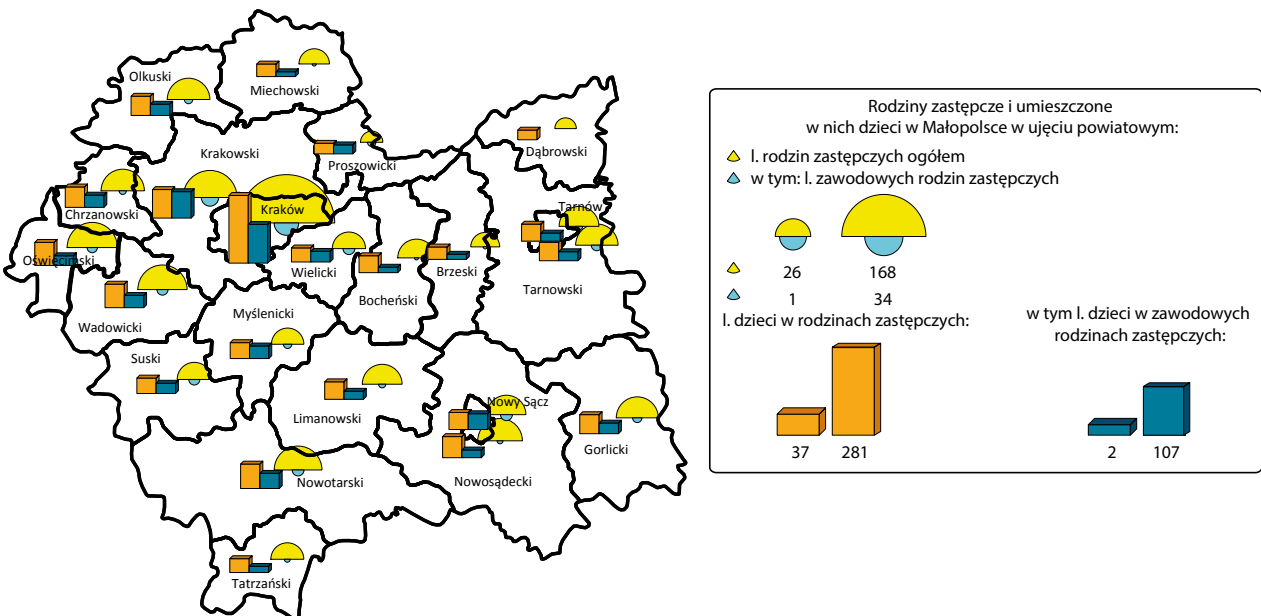
Mapa 43: Mieszkania socjalne w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

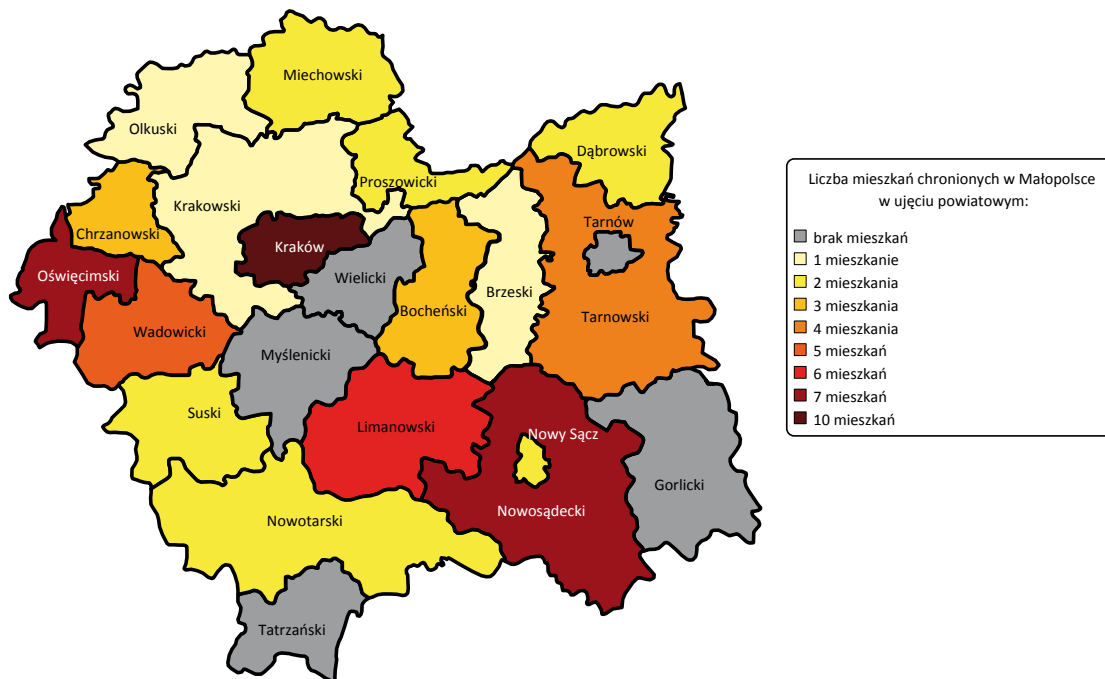
DZIECI I MŁODZIEŻ

Mapa 44: Rodziny zastępcze i liczba umieszczonych w nich dzieci w Małopolsce w 2012 r.

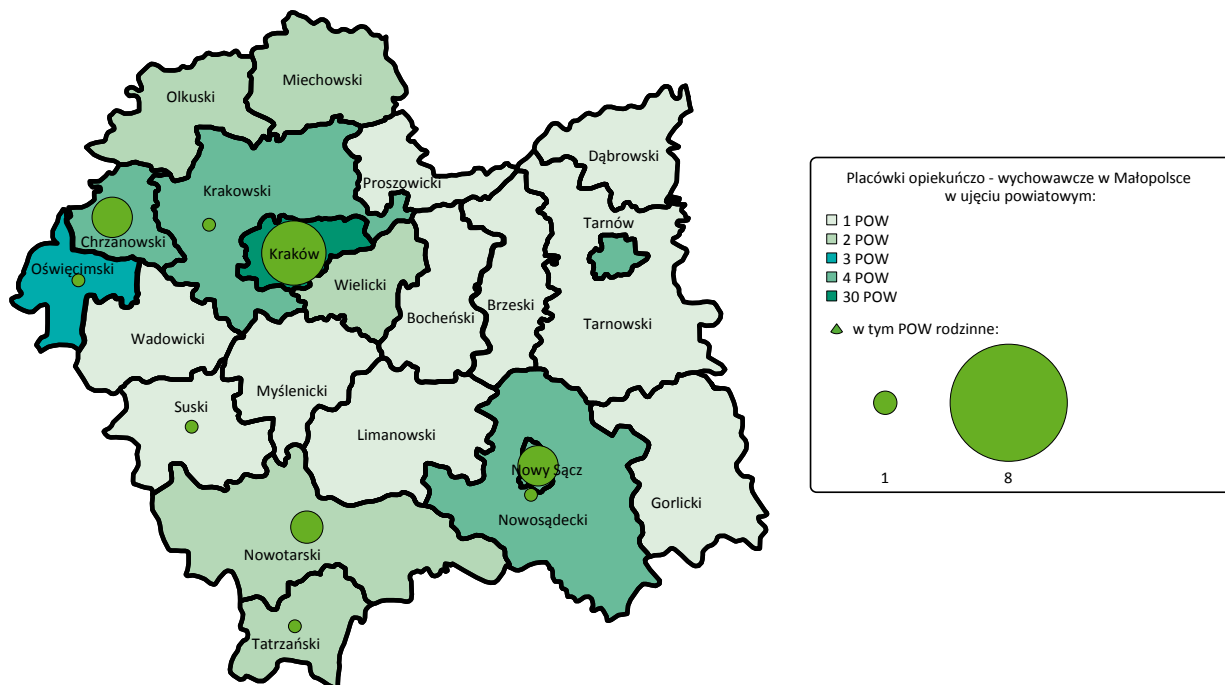
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i *Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012*.

Mapa 45: Mieszkania chronione w Małopolsce w 2012 r.

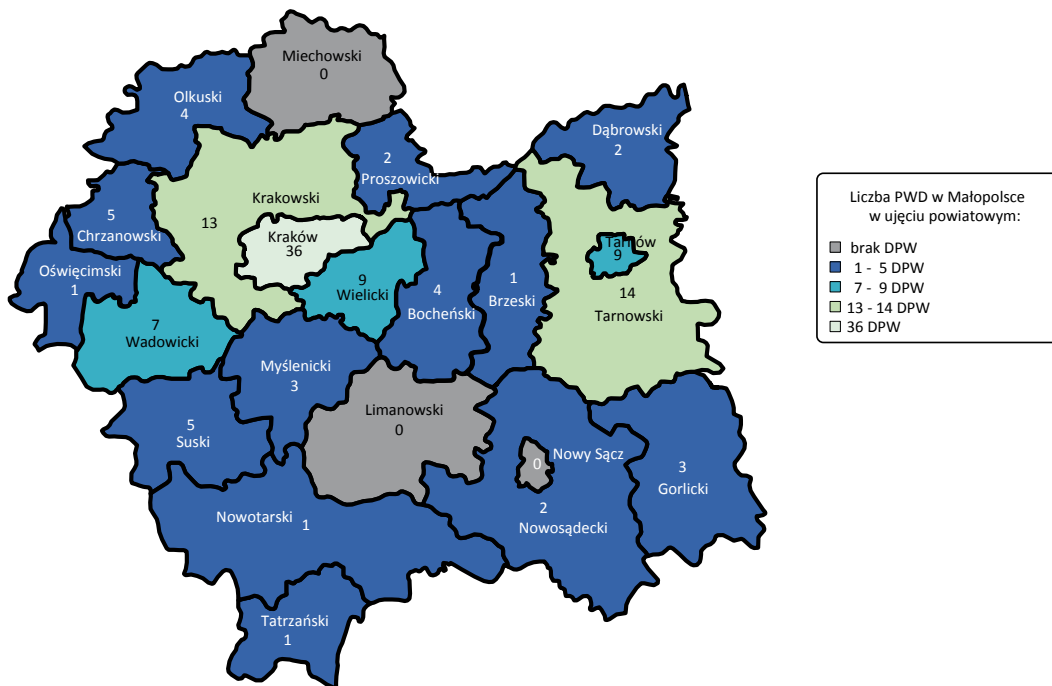
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i MPiPS-03.

Mapa 46: Placówki opiekuńczo – wychowawcze w Małopolsce w 2012 r.

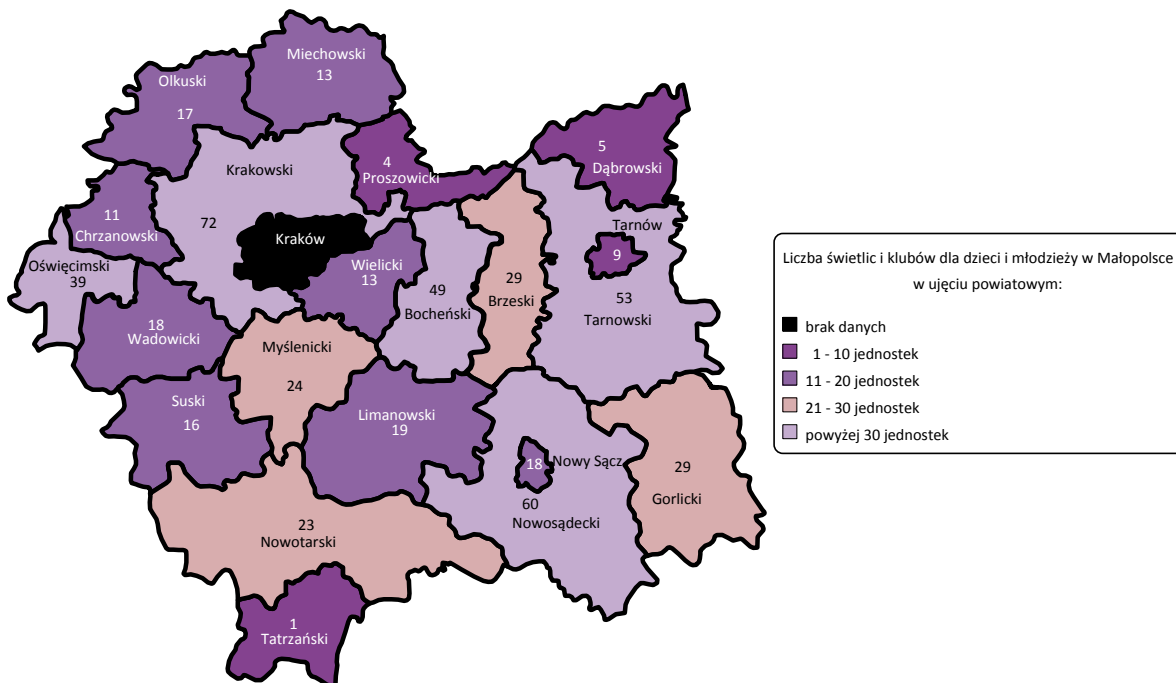
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i *Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012*.

Mapa 47: Placówki wsparcia dziennego w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012.*

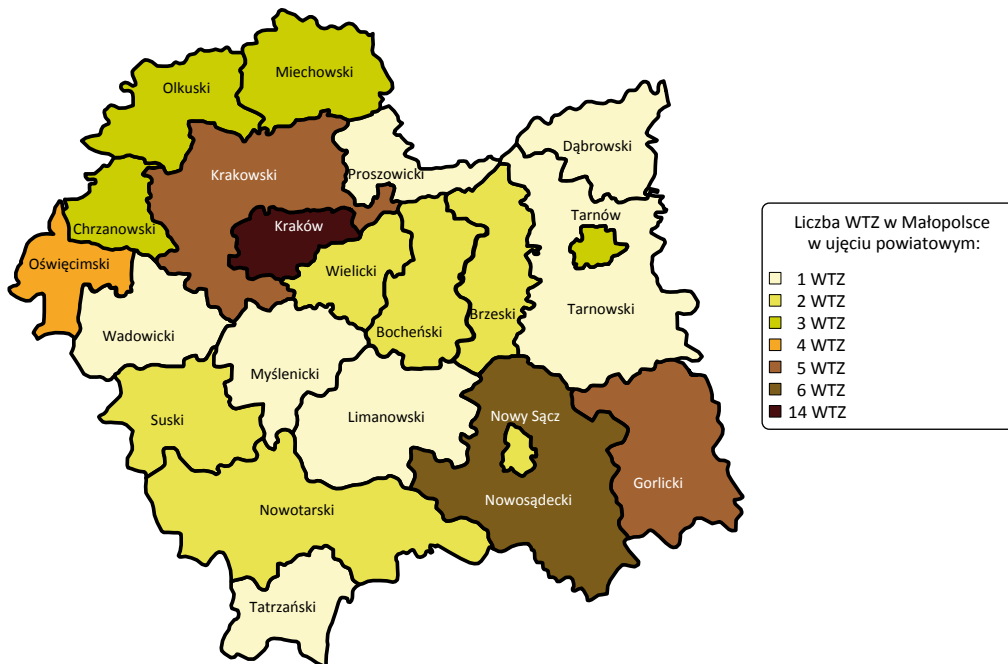
Mapa 48: Świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej.*

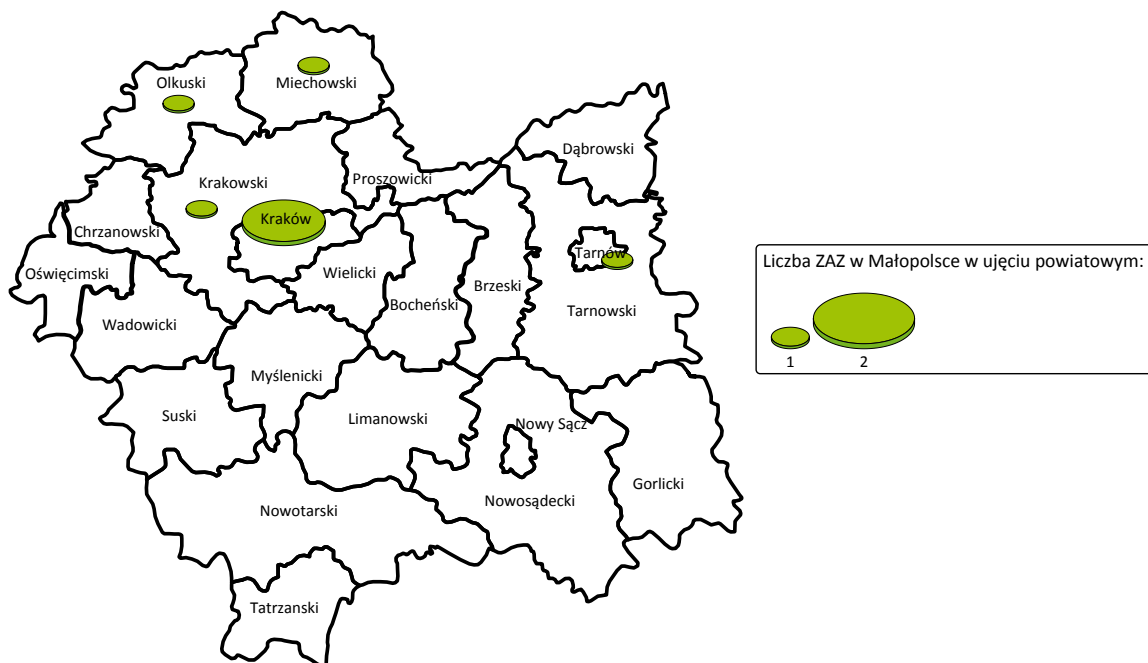
OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

Mapa 49: Warsztaty terapii zajęciowej w Małopolsce w 2012 r.

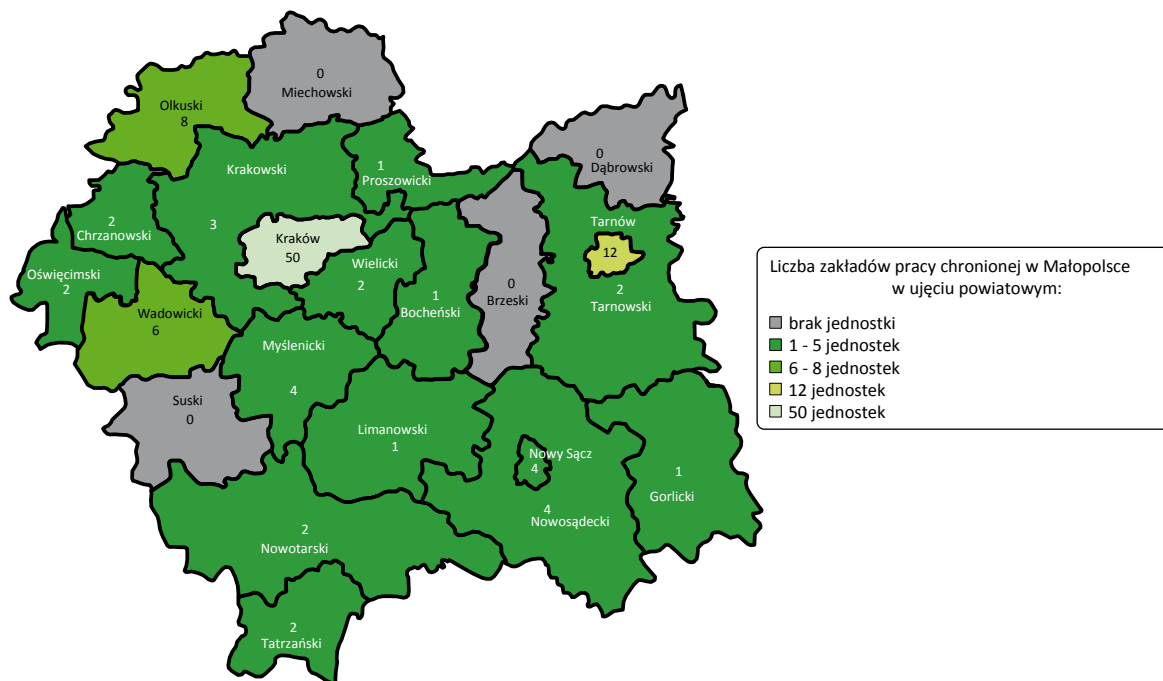
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012.*

Mapa 50: Zakłady aktywności zawodowej w Małopolsce w 2012 r.

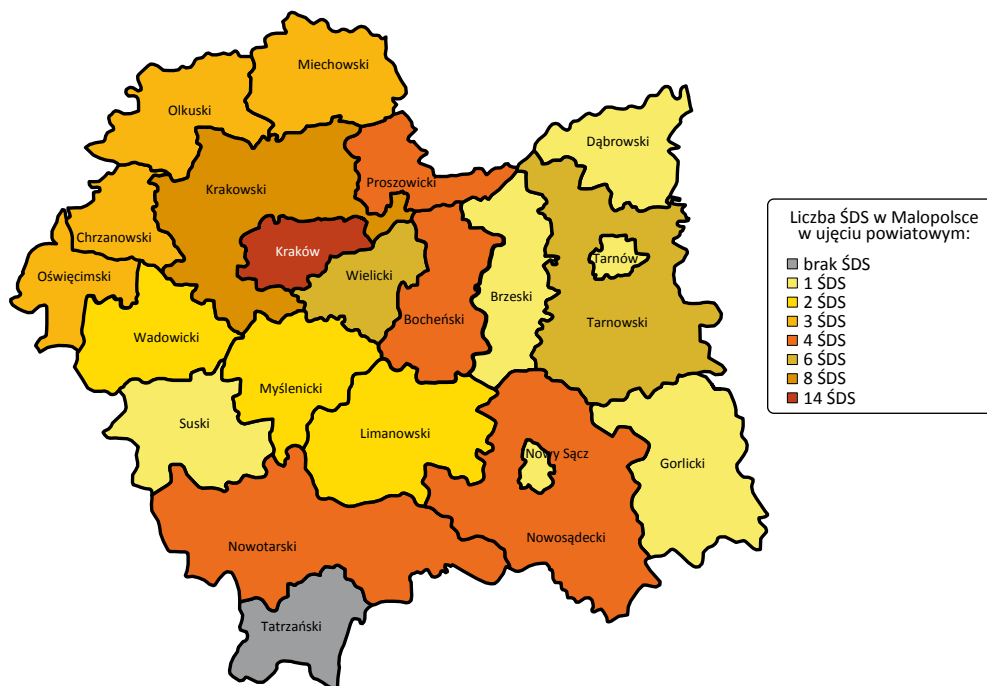
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych MUW w Krakowie, (stan na stan na 15 czerwca 2012 r.): http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=zaklad_aktynosci_zawodowej

Mapa 51: Zakłady pracy chronionej w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie wykazu zakładów pracy chronionej (stan na 1 marca 2013 roku), MUW w Krakowie: http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=zaklad_pracy_chronionej (stan na dzień 01.03.2013 r.).

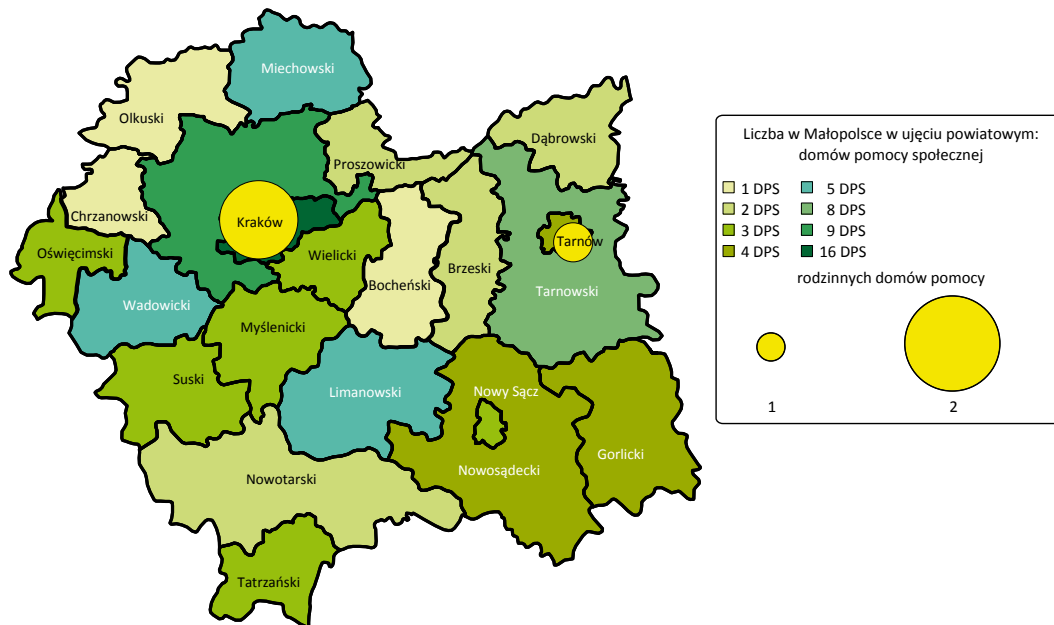
Mapa 52: Środowiskowe domy samopomocy w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012*.

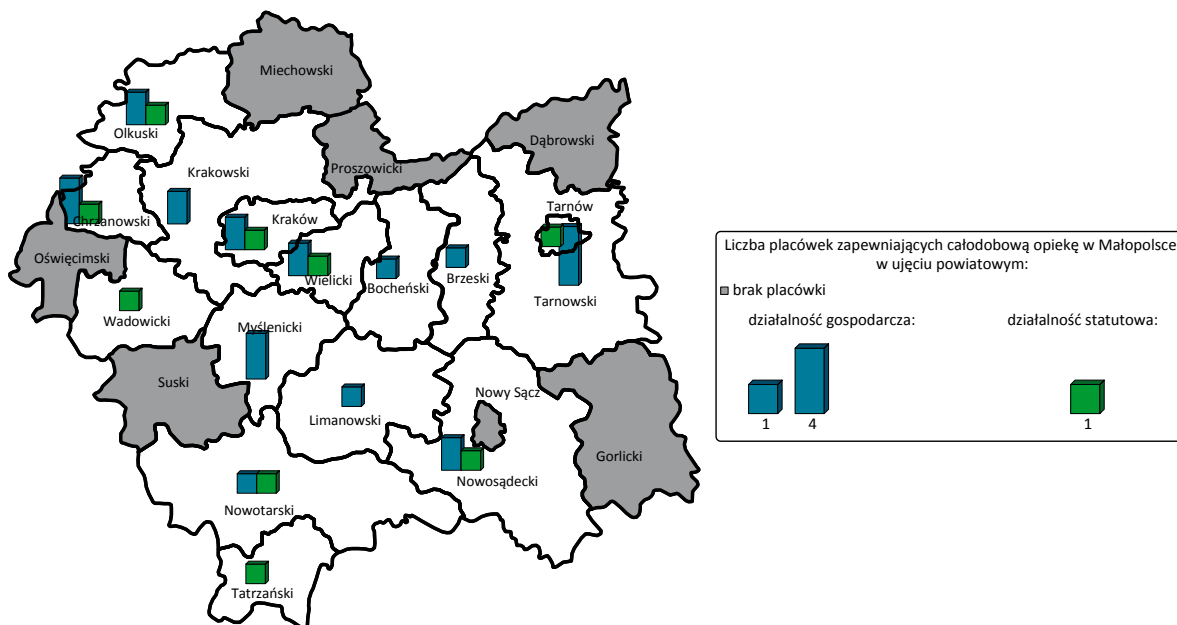
OSOBY STARSZE

Mapa 53: Domy pomocy społecznej i rodzinne domy pomocy w Małopolsce w 2012 r.

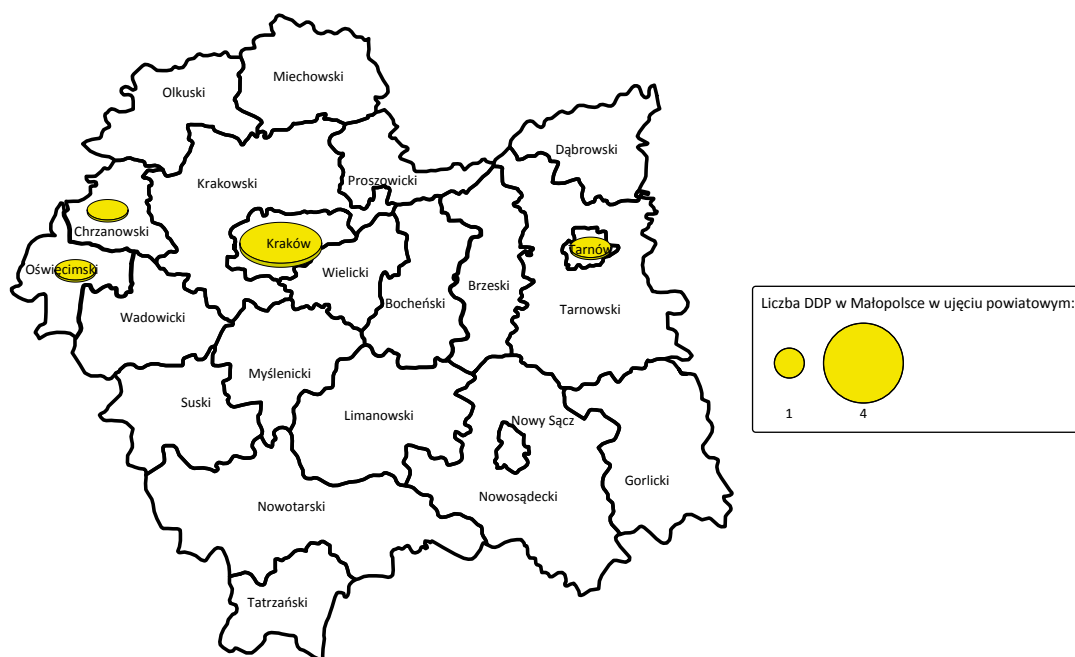
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012*.

Mapa 54: Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w Małopolsce w 2013 r.

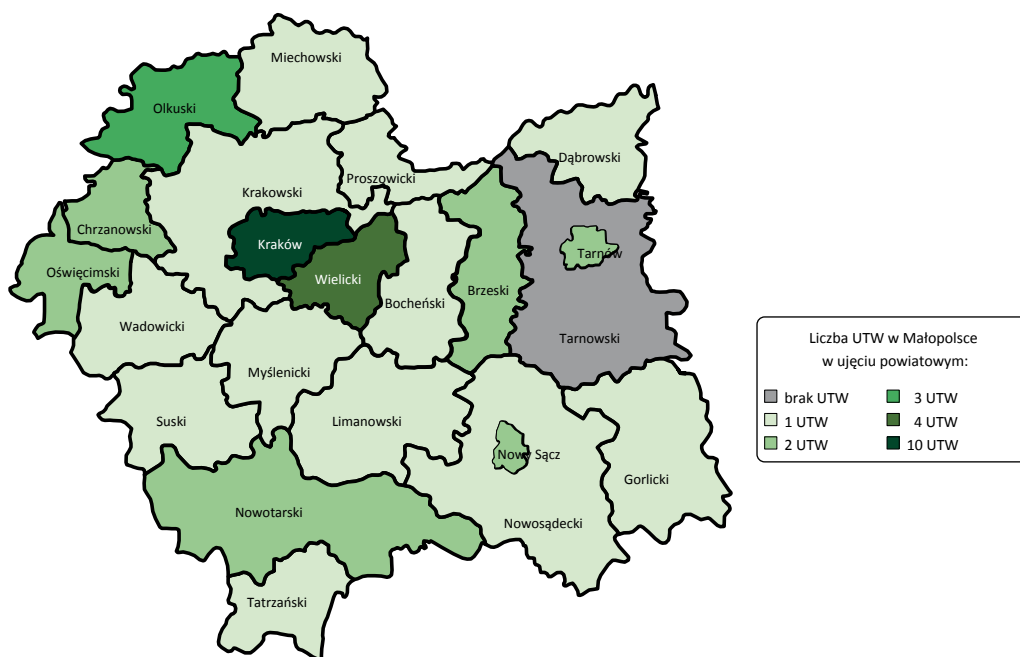
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: (na dzień 15 kwietnia 2013 r.): http://www.malopolska.uw.gov.pl/default.aspx?page=sprawdz_placowke_w_rejestrze_wojowody

Mapa 55: Dzielne domy pomocy w Małopolsce w 2012 r.:

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej* i MPiPS-3.

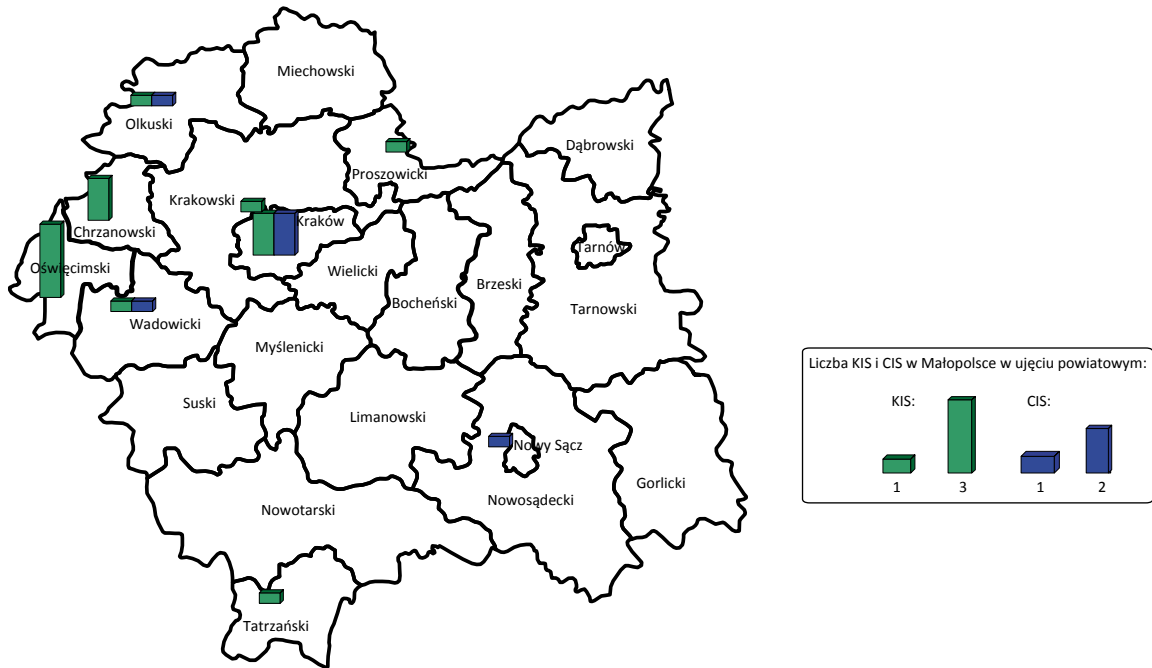
Mapa 56: Uniwersytety trzeciego wieku w Małopolsce w 2013 r.:

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

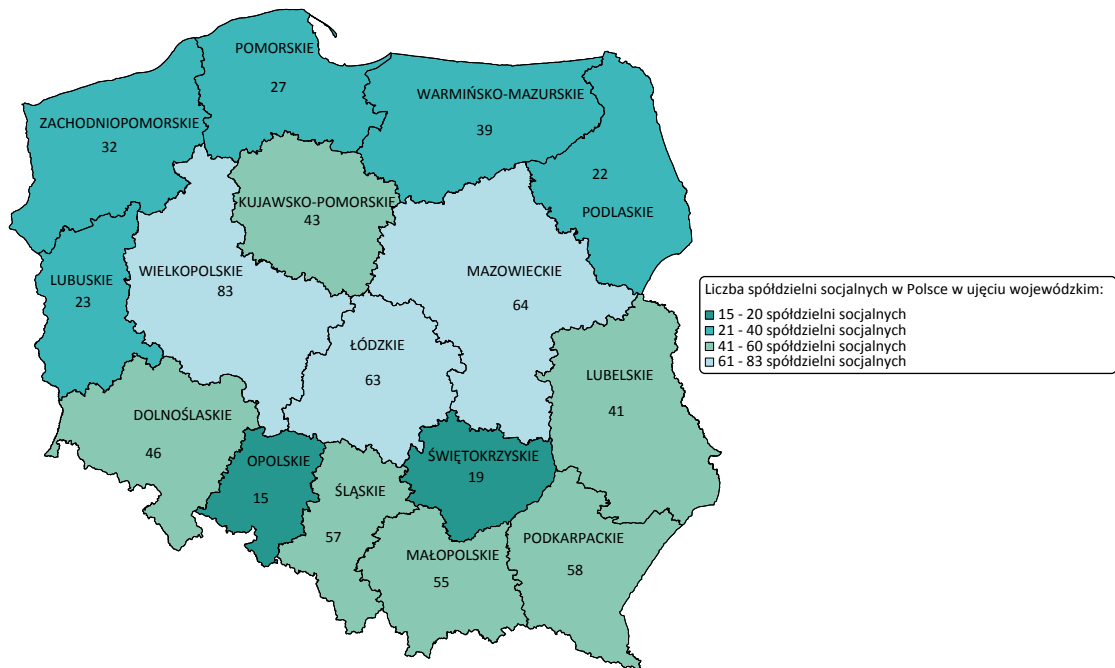
OSOBY BEZROBOTNE

Mapa 57: Centra i kluby integracji społecznej w Małopolsce w 2012 r.

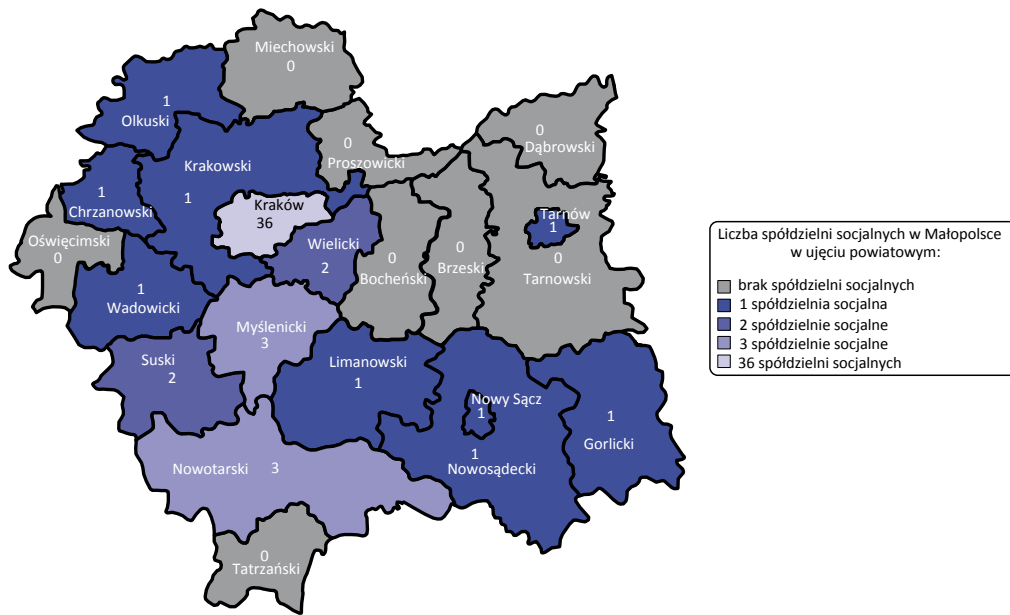
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012*.

Mapa 58: Spółdzielnie socjalne w Polsce w 2013 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych – wykazu zarejestrowanych spółdzielni socjalnych: <http://www.ozrss.pl/kmal.htm>, (stan na dzień 11.06.2013 r.).

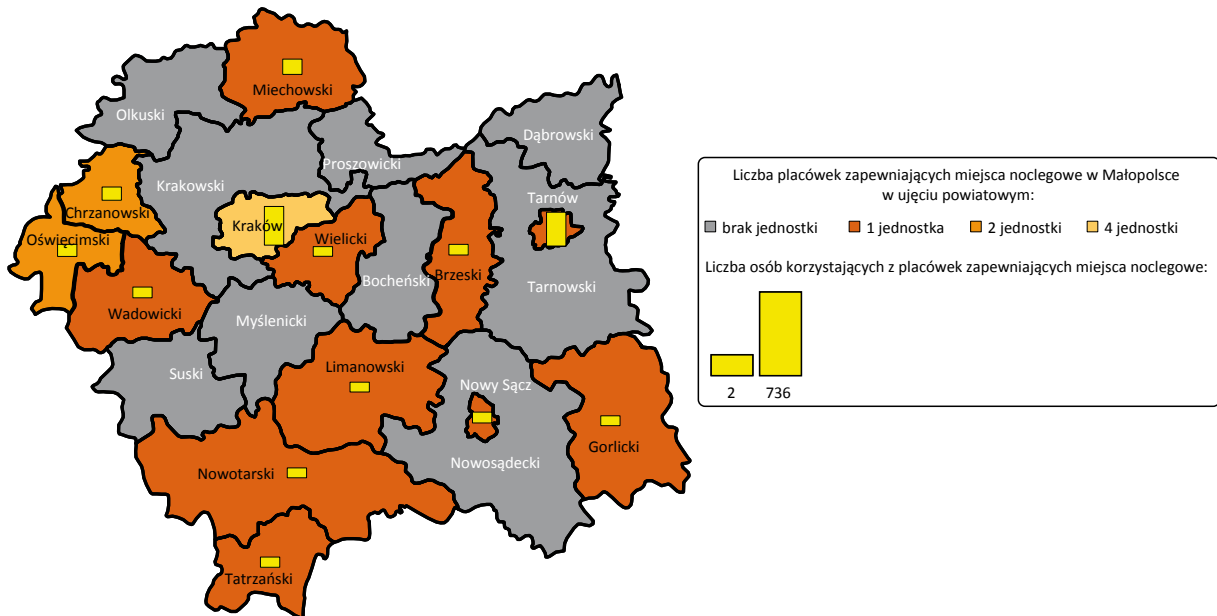
Mapa 59: Spółdzielnie socjalne w Małopolsce w 2013 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych – wykazu zarejestrowanych spółdzielni socjalnych: <http://www.ozrss.pl/kmal.htm>, (stan na dzień 04.06.2013 r.).

INNE GRUPY OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM: OSOBY BEZDOMNE

Mapa 60: Placówki zapewniające miejsca noclegowe i liczba osób z nich korzystających w Małopolsce w 2012 r.¹³⁷

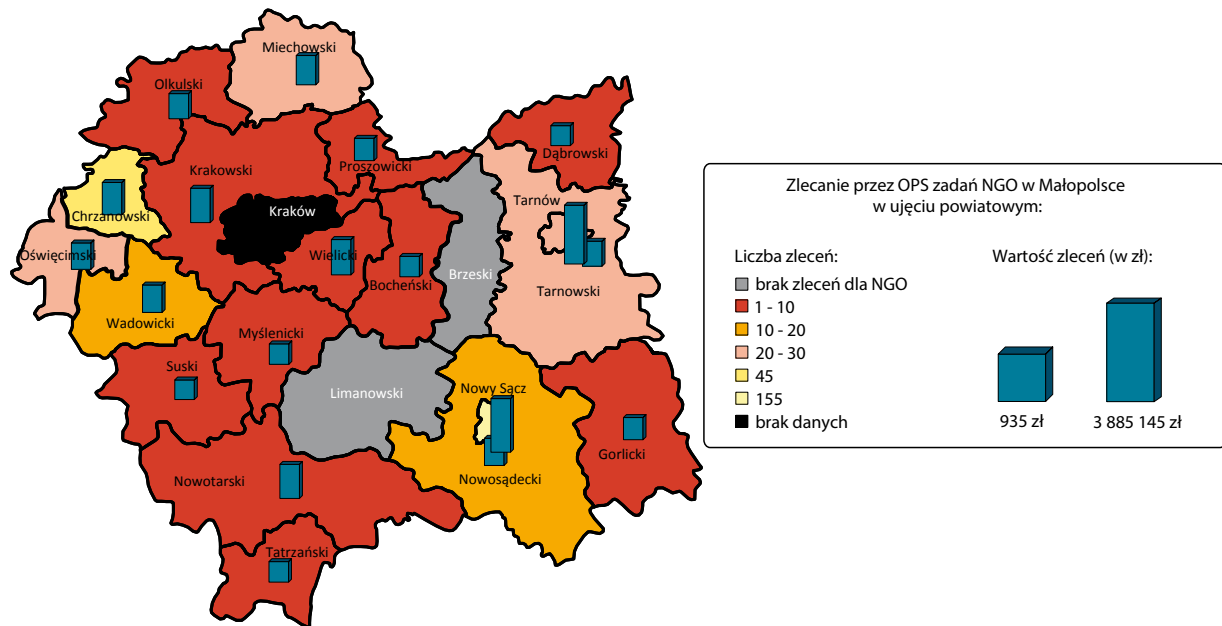

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej i Oceny zasobów pomocy społecznej w Krakowie za rok 2012*.

¹³⁷ Placówki prowadzone lub finansowane przez gminy i powiaty Małopolski

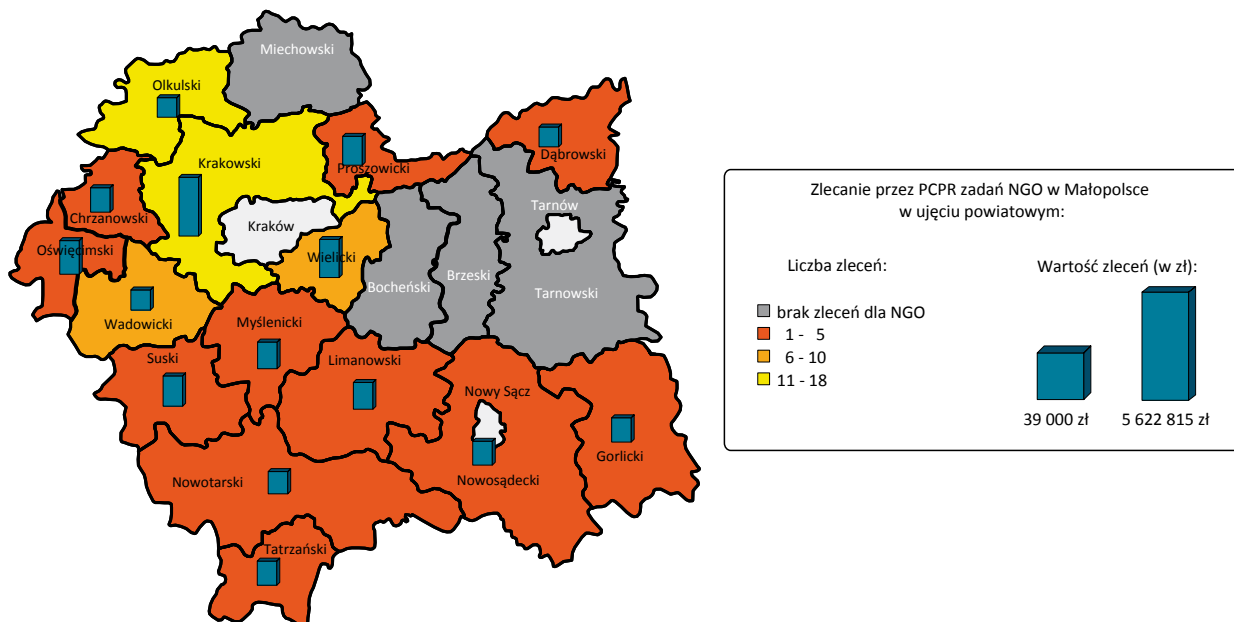
WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Mapa 61: Zlecenie przez gminy zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

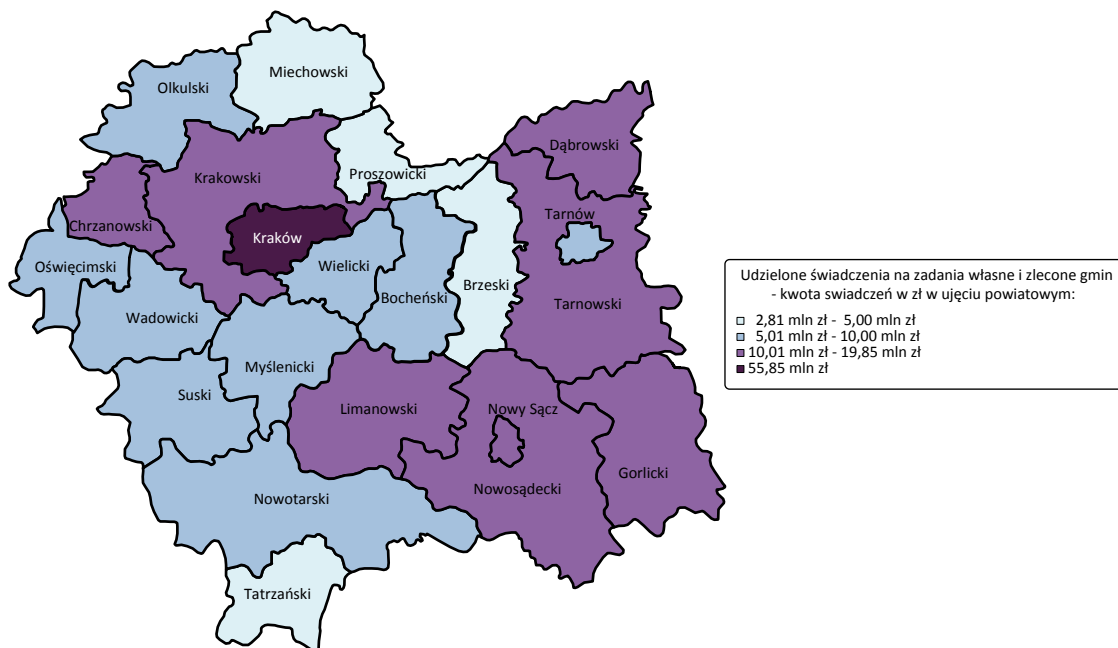
Mapa 62: Zlecenie przez powiaty zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym w Małopolsce w 2012 r.

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych sprawozdania *Ocena zasobów pomocy społecznej*.

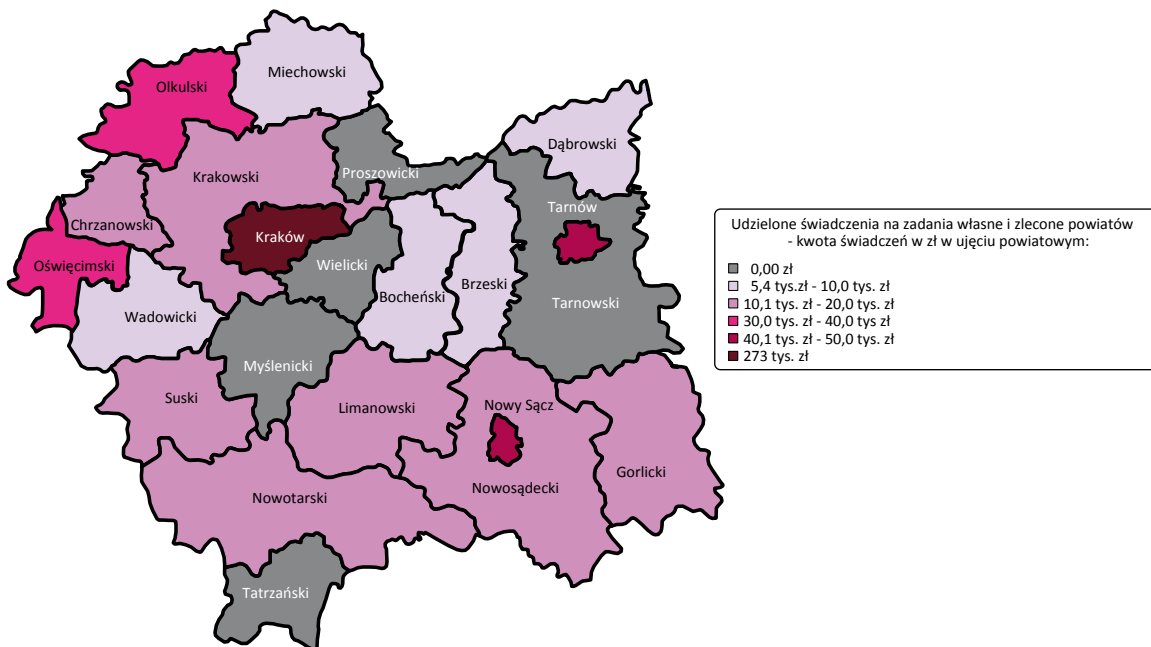
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Mapa 63: Środki finansowe przeznaczone na świadczenia z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych gmin w Małopolsce w 2012 r.

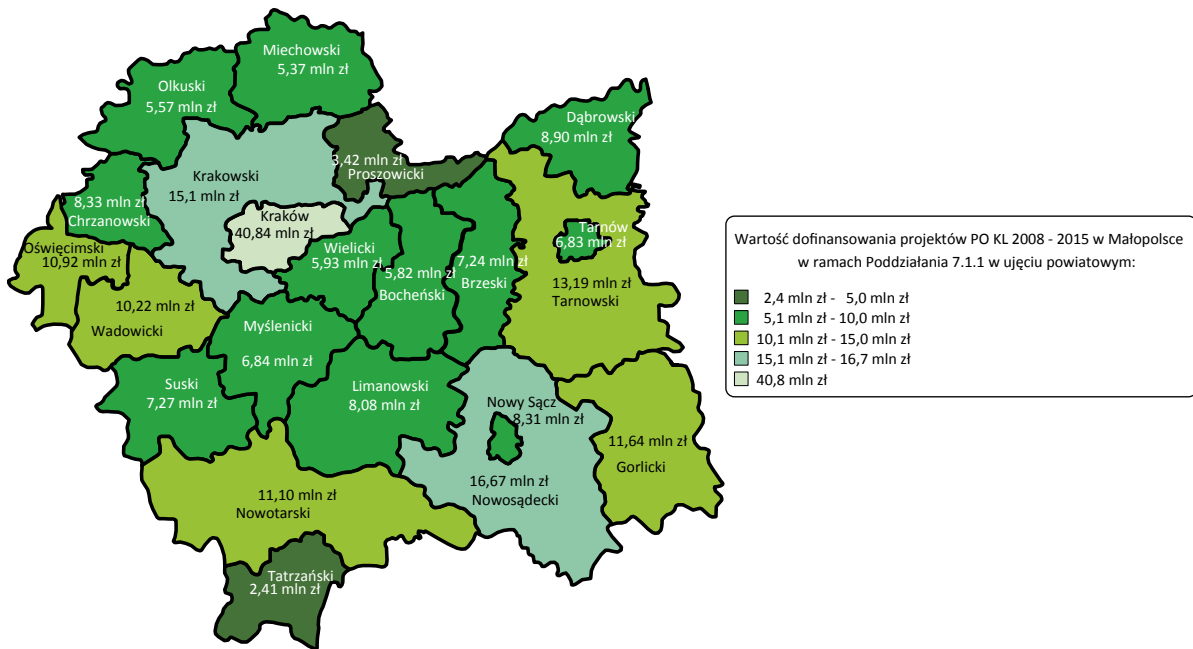
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Sprawozdania MPIPS – 03 I-XII 2012.

Mapa 64: Środki finansowe przeznaczone na świadczenia z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych powiatów w Małopolsce w 2012 r.

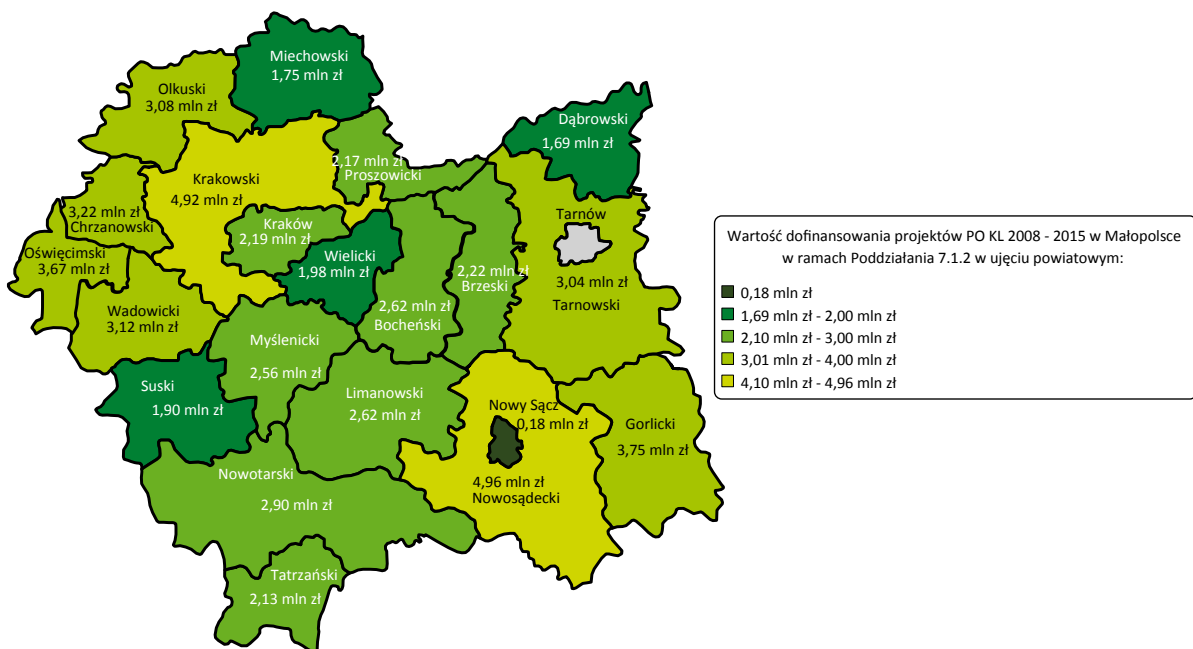
Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie Sprawozdania MPIPS – 03 I-XII 2012.

Mapa 65: Wartość zakontraktowanego na lata 2008 – 2015 dofinansowania projektów PO KL w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie (stan na dzień 29.05.2013 r.).

MAPA 66: Wartość zakontraktowanego na lata 2008 – 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 – 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)

Źródło: Opracowanie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie „Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej – Etap I” na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie (stan na dzień 29.05.2013 r.).

IX OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO – KARTY POWIATÓW

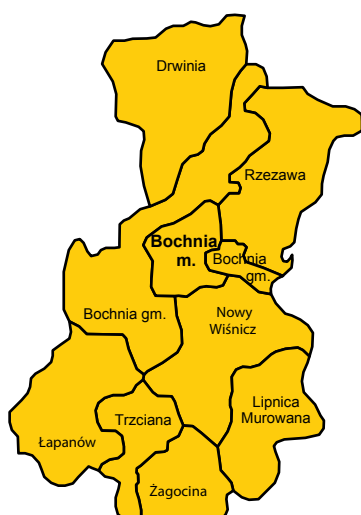
WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		3 354 077	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		1,4	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		11,5%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		47,5%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	137 335	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	46,6% *	
		liczba rodzin	81 264	
		liczba osób w rodzinach	236 437	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		73,8%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		62,2%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		7,0%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	58,9%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	44,1%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	29,6%
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		% liczby osób w rodzinach	32,2%	
Potrzeba ochrony macierzyństwa		% liczby rodzin	11,5%	
w tym: wielodzietność		% liczby rodzin	8,6%	

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		10 486
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		3 177
	Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		453
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)			8,0%
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.			5 767
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.			758
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.			28 519
Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.			6,5%
Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.			13 522
Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)			4,4%
Liczba osób objętych indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności w 2012 r.			8 *
Liczba osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego (w CIS) w 2012 r.			112 *
Liczba osób objętych indywidualnym programem usamodzielnienia w 2012 r.			768 *
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	2 356
		liczba dzieci	3 461
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	135
		liczba dzieci	500
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	32
		liczba dzieci	229
Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności			1,1% *
Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat			13,9% *
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		4 182
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		1 716
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 955
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		60,9% *
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		25,2% *
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		5,0% *
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		61,7% *
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		93,2% *
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		442
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		83,3%
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		89
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		74

	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		7	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		3	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		60	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		14	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		38	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		122	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem	73	
		w tym: placówki typu rodzinnego	21	
ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		5	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		12	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		65	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		6	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		107	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		55	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		2 423 *	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		522 *	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		41	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		24
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		9
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich powiatach ziemskich (19) i grodzkich (3) oraz w 177 gminach, zakończony okres obowiązywania w 2 gminach: Lipnica Wielka (powiat nowotarski) i Radziemice (powiat proszowicki)	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		393 *
		wartość zleceń (w zł)		18 114 228 *
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		71	
	wartość zleceń (w zł)		18 847 099	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		251 659 707	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		578 556	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		220 006 452,58	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		56 673 010,34	

* dane nie obejmują Krakowa.

POWIAT BOCHEŃSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		104 404	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		2,9	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		11,3%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		44,6%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	5 435	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	42,1%	
		liczba rodzin	2 594	
		liczba osób w rodzinach	8 191	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		65,8%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		65,5%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		7,8%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	55,6%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	30,7%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	29,3%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	31,9%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	11,1%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	8,5%
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		431
Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		202		
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		95		
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		9,0%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		132		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		2		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		325
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		11,6%
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		534
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		2,6%
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	79
		liczba dzieci	122
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	1
		liczba dzieci	4
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	3
		liczba dzieci	24
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,5%
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		10,0%
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		136
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		50
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 088
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		72,0%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		22,0%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		2,0%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		30,0%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		45
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		1
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		4
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		3
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		1
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		4
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem	
w tym: placówki typu rodzinnego			0

	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		2	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		1	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		132	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		49	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1	
ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	1	
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	0	
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		3
		wartość zleceń (w zł)		82 577
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		0
wartość zleceń (w zł)			0	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		6 634 425	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		7 906	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		5 819 973,98	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		2 624 106,00	

POWIAT BRZESKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		92 645	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		2,1	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		12,6%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		47,5%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	4 313	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	49,9%	
		liczba rodzin	2 538	
		liczba osób w rodzinach	8 532	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		60,1%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		61,0%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		9,2%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	49,1%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	35,6%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	19,4%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	28,3%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	13,2%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	9,1%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem			75	
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			0	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		9,1%		

	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		88	
	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		4	
	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		839	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		8,8%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		103	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		2,2%	
Rodzina piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	47	
		liczba dzieci	69	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	1	
		liczba dzieci	3	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,2%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 - 24 lat		14,0%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		110	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		41	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 260	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		43,9%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		29,3%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		7,3%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		71,4%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		85,7%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		17	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		2	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		1	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		1	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		0	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		1	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		2	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		0	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		47	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		29	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		2	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.		funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	1
			funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.		liczba zleceń	0
			wartość zleceń (w zł)	0
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.		liczba zleceń	0	
		wartość zleceń (w zł)	0	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		4 782 195	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		7 906	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		7 236 083,04	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		2 221 451,91	

POWIAT CHRZANOWSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		127 644	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		-1,4	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		15,5%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		43,0%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	5 144	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	44,2%	
		liczba rodzin	3 503	
		liczba osób w rodzinach	8 107	
		Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)	85,6%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)	49,9%		
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)	6,4%		
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	59,9%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	56,7%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	30,5%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	41,7%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	11,8%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	3,5%
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.		Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	824	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem	237		
	Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	18		
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)	5,9%			
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.	347			
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.	50			

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		2 742	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		4,5%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		423	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		13,7%	
Rodzina piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	105	
		liczba dzieci	163	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	3	
		liczba dzieci	25	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	3	
		liczba dzieci	34	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		2,0%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 - 24 lat		4,7%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		256	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		74	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 725	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		64,9%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		14,9%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		18,9%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		87,5%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		22	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		1	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		3	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		1	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		3	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		2	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		5	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		4
		w tym: placówki typu rodzinnego		3

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		2
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		3
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		2
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		1
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		463
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		11
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		2
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	3
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	1
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	45
		wartość zleceń (w zł)	1 263 317
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń	4	
	wartość zleceń (w zł)	737 216	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		10 178 945
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		16 665
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		8 331 898,15
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		3 215 059,62

POWIAT DĄBROWSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		59 492	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		0,7	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		19,9%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		62,4%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	3 796	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	54,5%	
		liczba rodzin	2 192	
		liczba osób w rodzinach	7 656	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		77,6%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		60,7%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		12,9%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	74,1%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	51,1%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	20,4%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	36,1%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	7,5%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	6,4%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		17	
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			0	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		16,0%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		32		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		17		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		559	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		12,9%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		198	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		2,9%	
Rodzina piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	26	
		liczba dzieci	37	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	0	
		liczba dzieci	0	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,9%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		21,7%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		74	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		34	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 750	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		52,9%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		26,5%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		50,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		70,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		6	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		2	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		1	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		2	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		1	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		2	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		1	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		0	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		13	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		5	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		0
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		1
		wartość zleceń (w zł)		40 000
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		2	
	wartość zleceń (w zł)		79 884	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		15 737 488	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		5 435	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		8 899 073,14	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		1 687 642,12	

POWIAT GORLICKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		109 265	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		2,2	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		13,3%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		48,7%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	7 643	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	67,4%	
		liczba rodzin	4 399	
		liczba osób w rodzinach	14 357	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		68,6%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		68,3%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		13,1%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	74,2%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	37,7%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	30,2%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	21,5%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	17,5%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	14,6%
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.		Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		347
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		122	
	Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		15	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		16,6%		

	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		201	
	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		63	
	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		805	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		11,0%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		224	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		4,2%	
Rodzina piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	99	
		liczba dzieci	147	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	5	
		liczba dzieci	20	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		1,2%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		24,8%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		186	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		61	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 791	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		41,0%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		34,4%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		1,6%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		70,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		23	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		4	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		1	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		0	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		1	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		3	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		5
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		1
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		1
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		53
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		29
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1
	ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą
funkcjonujących w oparciu o działalność statutową			0
Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	10
		wartość zleceń (w zł)	260 884
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń	1
		wartość zleceń (w zł)	712 140
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		12 075 270
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		15 913
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		11 640 496,10
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		3 746 133,78

POWIAT KRAKOWSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		264 639	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 201 r.		1,0	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		10,8%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		45,2%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	7 925	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	43,6%	
		liczba rodzin	4 648	
		liczba osób w rodzinach	12 027	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		81,5%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		51,2%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		4,5%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	52,2%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	38,4%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	30,1%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	29,8%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	11,7%
w tym: wielodzietność		% liczby rodzin	6,8%	
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		987	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		537	
	Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		28	

Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		4,2%	
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		158	
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		12	
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		1 486	
Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		4,4%	
Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		483	
Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		5,7%	
Rodzinną pieczę zastępczą w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	164
		liczba dzieci	258
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	17
		liczba dzieci	69
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	4
		liczba dzieci	23
Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,7%	
Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		5,8%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		292
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		128
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 067
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		78,9%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		13,3%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		3,1%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		64,7%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		94,1%
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		31
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		9
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		8
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		1
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		6
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		13
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem	4
w tym: placówki typu rodzinnego		1	

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		1	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		5	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		1	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		3	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		1	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		169	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		72	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		2
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		8
		wartość zleceń (w zł)		1 472 095
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.		liczba zleceń		11
		wartość zleceń (w zł)		5 622 815
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		13 638 043	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		18 923	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		15 102 976,63	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		4 923 733,72	

POWIAT LIMANOWSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		128 045	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		4,8	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		18,8%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		58,7%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	8 549	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	50,1%	
		liczba rodzin	4 361	
		liczba osób w rodzinach	17 326	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		65,3%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		73,0%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		13,5%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	63,2%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	49,4%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	26,5%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	31,8%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	13,2%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	12,9%
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		821
Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		344		
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		0		
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		15,7%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		107		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		9		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		945	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		13,4%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		1 123	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		2,4%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	89	
		liczba dzieci	129	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	3	
		liczba dzieci	12	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,2%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		27,4%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		146	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		63	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 032	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		44,4%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		30,2%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		64,3%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		92,9%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		21	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		50,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		5	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		2	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		6	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		1	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		0	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		1
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		1
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		1
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		14
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		19
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1
	ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą
funkcjonujących w oparciu o działalność statutową			0
Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.		liczba zleceń	0
		wartość zleceń (w zł)	0
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń	2	
	wartość zleceń (w zł)	1 061 756	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		10 111 466
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		15 591
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		8 077 264,64
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		2 618 373,52

MIASTO KRAKÓW

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		758 334	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		0,0	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		5,9%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		39,8%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	18 852	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	bd	
		liczba rodzin	13 787	
		liczba osób w rodzinach	25 529	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		84,6%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		63,1%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		3,4%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	60,2%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	50,7%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	46,7%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	33,6%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	4,3%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	1,6%
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		435
		Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		94
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		27		
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		3,7%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		2 310		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		417		
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		6 270		
Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		4,1%		

	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		4 688	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		3,9%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	524	
		liczba dzieci	717	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	34	
		liczba dzieci	107	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	3	
		liczba dzieci	24	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		bd	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		bd	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		661	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		410	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 850	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		bd	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		bd	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		bd	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		bd	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		bd	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		16	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		14	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		4	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		2	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		10	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		2	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		4	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		36	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		30
		w tym: placówki typu rodzinnego		8
	ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		2
Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.			2	
Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.			14	
Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.			2	
Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.			50	
Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.			36	
Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.			bd	
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.			bd	
Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		10		

	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	2
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	1
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywała
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	bd
		wartość zleceń (w zł)	bd
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		55 854 348
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		272 985
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		40 841 621,27
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		2 191 052,39

MIASTO NOWY SĄCZ

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		84 129	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		2,1	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		11,0%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		45,8%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	3 963	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	52,7%	
		liczba rodzin	2 458	
		liczba osób w rodzinach	6 505	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		86,7%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		59,7%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		7,7%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	58,4%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	67,3%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	43,3%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	48,6%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	12,6%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	10,4%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		71	
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			17	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		8,0%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		190		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		32		
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		381		

	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		8,3%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		170	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		5,7%	
Rodzinną pieczę zastępczą w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	85	
		liczba dzieci	123	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	8	
		liczba dzieci	36	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	3	
		liczba dzieci	25	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		1,5%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		5,9%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		178	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		48	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 753	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		64,6%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		37,5%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		22,9%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		3	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		1	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		2	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		0	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		0	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		4
		w tym: placówki typu rodzinnego		3
	ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		1
		Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0
Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.			2	
Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.			0	
Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.			4	
Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.			1	
Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.			182	
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.			18	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		2	

	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	0
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywała
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	155
wartość zleceń (w zł)		3 377 978	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		12 337 477
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		49 194
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		8 309 501,97
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		175 165,45

Tarnów

MIASTO TARNÓW

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		112 952	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		-0,6	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		10,4%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		49,6%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	4 356	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	53,7%	
		liczba rodzin	3 174	
		liczba osób w rodzinach	7 027	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		89,6%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		60,2%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		6,2%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	33,0%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	65,8%
		Nieppełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	38,7%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	28,4%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	7,4%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	4,9%
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		139
		Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		41
		Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		126
	Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		5,6%	
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		506		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		13		
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		1 573		
Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		6,4%		

	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		224	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		4,5%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	89	
		liczba dzieci	123	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	3	
		liczba dzieci	12	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		4,0%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		6,7%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		129	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		58	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 947	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		37,9%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		12,1%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		4	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		1	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		1	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		0	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		2	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		9	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		4
		w tym: placówki typu rodzinnego		0
	ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
		Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0
Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.			3	
Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.			0	
Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.			12	
Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.			1	
Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.			320	
Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		9		

	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		2
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	0
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	1
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywała
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	29
		wartość zleceń (w zł)	3 885 145
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		9 431 628
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		46 120
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		6 832 391,44
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		0,00

POWIAT MIECHOWSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		50 109	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		-4,5	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		11,5%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		53,1%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	2 422	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	48,6%	
		liczba rodzin	1 312	
		liczba osób w rodzinach	3 644	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		71,5%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		55,9%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		7,3%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	47,3%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	44,8%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	27,8%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	28,4%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	13,4%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	8,5%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		59	
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			0	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		8,8%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		111		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		23		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		1 518	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		6,8%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		947	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		4,3%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	52	
		liczba dzieci	71	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	1	
		liczba dzieci	2	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,8%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		9,5%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		113	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		30	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 670	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		66,7%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		26,7%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		42,9%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		30	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		5	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		3	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		2	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		3	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		0	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		2
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		3	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		1	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		0	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		39	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		13	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		0
funkcjonujących w oparciu o działalność statutową			0	
Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie		
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		22	
	wartość zleceń (w zł)		966 595	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		0
		wartość zleceń (w zł)		0
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		4 514 222	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		7 412	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		5 373 983,43	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		1 754 957,64	

POWIAT MYŚLENICKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		123 327	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		3,8	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		14,1%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		46,6%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	6 347	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	46,7%	
		liczba rodzin	2 936	
		liczba osób w rodzinach	10 032	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		68,3%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		72,1%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		8,1%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	49,3%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	37,1%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	31,9%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	23,8%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	23,3%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	19,2%
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		1 814	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		111	
	Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		19	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		10,1%		

	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		100	
	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		0	
	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		598	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		6,9%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		1 534	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		4,1%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	59	
		liczba dzieci	110	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	4	
		liczba dzieci	26	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,2%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		41,3%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		141	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		64	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 927	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		68,8%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		18,8%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		1,6%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		72,7%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		90,9%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		11	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		3	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		2	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		0	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		2	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		3	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		1
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		4
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		3
	Liczba mieszkań (lokalii) socjalnych w 2012 r.		46
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		24
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	3
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	2
		wartość zleceń (w zł)	85 938
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń	2	
	wartość zleceń (w zł)	1 053 925	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		8 050 559
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		0
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		6 837 316,26
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		2 564 313,64

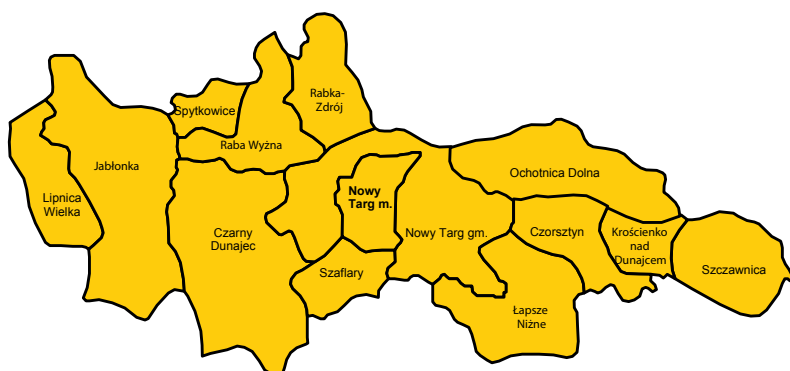

POWIAT NOWOSĄDECKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		209 988	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		5,2	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		18,1%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		48,8%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	15 298	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	41,6%	
		liczba rodzin	7 946	
		liczba osób w rodzinach	29 914	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		64,3%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		71,3%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		14,2%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	68,0%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	37,4%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	23,5%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		% liczby osób w rodzinach	34,3%	
Potrzeba ochrony macierzyństwa		% liczby rodzin	18,1%	
w tym: wielodzietność		% liczby rodzin	15,8%	

	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		726	
		Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		196	
		Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		16	
	Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)				15,9%
	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.				219
	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.				25
	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.				1 066
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.				8,4%
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.				149
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)				3,2%
	Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	112	
			liczba dzieci	171	
		w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	2	
liczba dzieci			11		
Rodzinne domy dziecka		liczba domów	1		
		liczba dzieci	5		
Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności				1,4%	
Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat				23,2%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.			252	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.			99	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.			2 121	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.			52,5%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.			27,3%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.			1,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.			31,3%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.			93,8%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.			28	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.			100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.			100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.			4	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.			4	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.			0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.			0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.			7	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.			0	

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		2
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		2
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem	4
		w tym: placówki typu rodzinnego	1
	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		6
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		4
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		1
	Liczba mieszkań (lokalii) socjalnych w 2012 r.		51
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		60
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	2
funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		1	
Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	17	
	wartość zleceń (w zł)	756 706	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń	3	
	wartość zleceń (w zł)	652 732	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		19 852 930
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		14 682
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		16 666 943,74
Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		4 959 704,57	

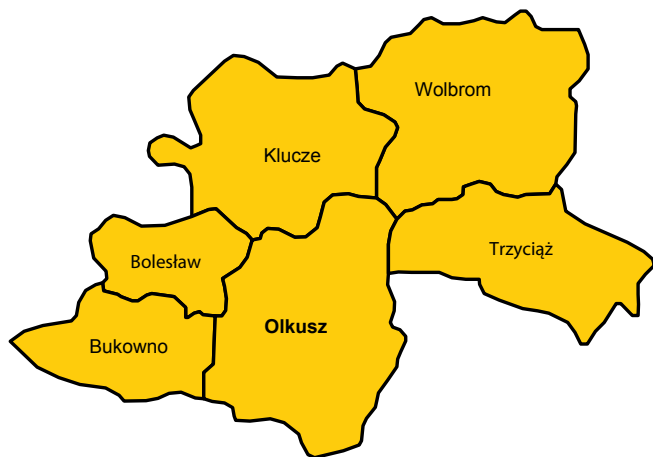

POWIAT NOWOTARSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		189 268	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		3,3	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		14,1%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		48,5%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	6 572	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	42,1%	
		liczba rodzin	3 662	
		liczba osób w rodzinach	12 980	
		Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)	70,8%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)	57,6%		
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)	6,9%		
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	52,2%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	36,3%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	26,3%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	37,8%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	13,0%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	11,2%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem			119
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			15	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)			6,4%	
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.			128	
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.			6	

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		547	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		4,8%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		34	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		3,2%	
Rodzina piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	128	
		liczba dzieci	210	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	8	
		liczba dzieci	34	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,4%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		12,7%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		200	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		86	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 201	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		60,5%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		18,6%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		1,2%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		64,3%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		92,9%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		14	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		25,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		2	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		4	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		2	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		1	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		1	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		2
		w tym: placówki typu rodzinnego		2

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		2	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		2	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		3	
	Liczba mieszkań (lokalii) socjalnych w 2012 r.		94	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		23	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		2	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		1
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		1
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)			zakończony okres obowiązywania w jednej gminie (Lipnica Wielka)
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		9
wartość zleceń (w zł)			1 437 542	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		1	
	wartość zleceń (w zł)		424 066	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		8 582 750	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		14 100	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		11 096 708,43	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		2 899 840,55	

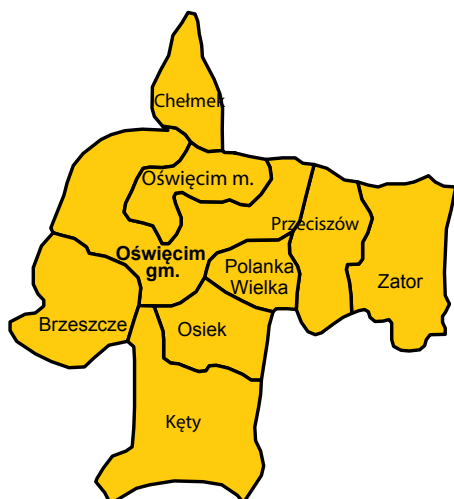

POWIAT OLKUSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		114 458	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		-0,3	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		15,6%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		56,1%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	4 337	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	40,7%	
		liczba rodzin	2 316	
		liczba osób w rodzinach	5 916	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		96,9%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		58,7%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		5,2%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	43,0%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	64,7%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	31,4%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	36,6%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	8,8%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	3,4%
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		323
		Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		119
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		11		
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		5,4%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		183		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		0		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		1 020	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		6,5%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		475	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		8,0%	
Rodzina piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	102	
		liczba dzieci	149	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	4	
		liczba dzieci	22	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	3	
		liczba dzieci	23	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		2,3%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		5,2%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		191	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		64	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 788	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		62,5%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		32,8%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		14,1%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		87,5%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		33	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		50,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		1	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		3	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		1	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		2	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		4	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		2
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		1
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		1
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		3
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		1
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		8
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		1
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		106
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		17
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		3
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	2
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	1
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	10
		wartość zleceń (w zł)	554 426
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.		liczba zleceń	18
		wartość zleceń (w zł)	39 000
Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)	8 642 174		
Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)	31 764		
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		5 571 359,62
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		3 081 223,00

POWIAT OŚWIĘCIMSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁĘCZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		155 040	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		-0,8	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		13,4%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		47,0%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	5 505	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	23,6%	
		liczba rodzin	3 468	
		liczba osób w rodzinach	7 897	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		80,4%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		44,4%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		5,1%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	54,6%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	46,9%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	26,9%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	35,0%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	6,3%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	3,2%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		234	
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			10	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		4,7%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		248		

	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		29	
	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		1 877	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		5,9%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		687	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		5,9%	
Rodzina piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	142	
		liczba dzieci	194	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	6	
		liczba dzieci	17	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	5	
		liczba dzieci	27	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		1,9%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat		3,2%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		255	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		86	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 803	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		75,6%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		33,7%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		14,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		92,3%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		43	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		3	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		3	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		1	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		7	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		3	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		1	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		3
		w tym: placówki typu rodzinnego		1

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		3
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		4
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		2
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		398
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		39
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		2
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	
funkcjonujących w oparciu o działalność statutową			0
Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		26
	wartość zleceń (w zł)		678 764
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		3
	wartość zleceń (w zł)		2 045 162
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		9 153 288
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		35 192
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		10 923 020,16
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		3 673 844,39

POWIAT PROSZOWICKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		43 945	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		-1,8	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		12,5%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		54,5%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	2 048	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	71,2%	
		liczba rodzin	1 225	
		liczba osób w rodzinach	4 121	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		69,2%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		59,2%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		9,4%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	47,8%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	29,0%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	18,5%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	15,3%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	12,9%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	10,4%
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		146
		Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		36
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		5		
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		9,2%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		50		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		2		
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		204		

	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		6,7%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		0	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		4,1%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	28	
		liczba dzieci	48	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	4	
		liczba dzieci	15	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0	
		liczba dzieci	0	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,9%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		9,6%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		61	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		21	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 093	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		71,4%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		9,5%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		50,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		33	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		2	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		4	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		2	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		0	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		2	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		1	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		1	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		1	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		36	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		4	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.		funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	0
			funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		zakończony okres obowiązywania w jednej gminie (Radziemice)	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.		liczba zleceń	3
			wartość zleceń (w zł)	274 580
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.		liczba zleceń	4	
		wartość zleceń (w zł)	1 368 612	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		2 808 398	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		0	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		3 418 988,61	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		2 172 037,17	

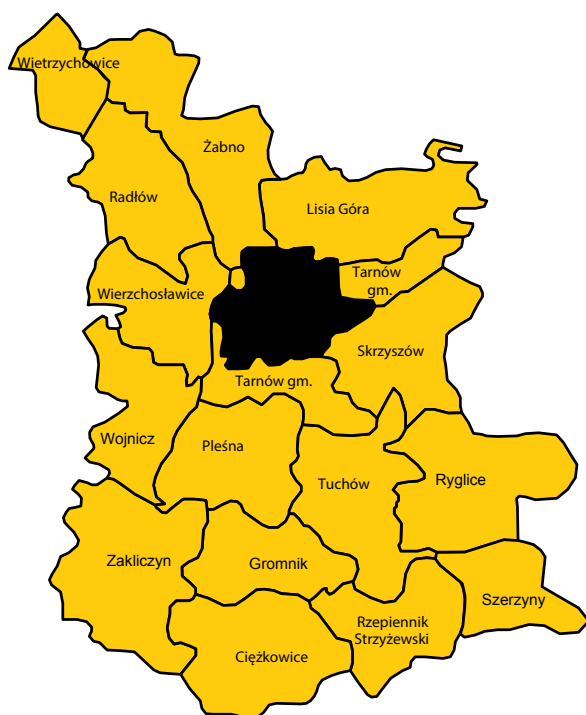

POWIAT SUSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		83 961	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		0,4	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		11,9%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		40,6%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	4 340	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	36,5%	
		liczba rodzin	2 487	
		liczba osób w rodzinach	8 373	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		66,6%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		57,9%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		10,0%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	83,2%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	39,5%
		Niepelnosprawność	% liczby osób w rodzinach	32,4%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	28,3%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	15,5%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	14,5%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		66	
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			13	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		10,2%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		20		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		0		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		0	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		10,5%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		54	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		2,8%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	66	
		liczba dzieci	105	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	7	
		liczba dzieci	19	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	1	
		liczba dzieci	5	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,6%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		16,7%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		87	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		43	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 953	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		58,1%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		27,9%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		44,4%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		10	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		3	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		1	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		2	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		0	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		5	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		1

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		2
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		0
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		2
	Liczba mieszkań (lokalii) socjalnych w 2012 r.		26
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		16
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	0
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową	0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń	1
		wartość zleceń (w zł)	935
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń	4	
	wartość zleceń (w zł)	1 563 148	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		5 354 542
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		12 949
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		7 270 911,43
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		1 896 757,97

POWIAT TARNOWSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		199 062	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		2,4	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		15,1%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		47,7%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	10 272	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	50,0%	
		liczba rodzin	5 826	
		liczba osób w rodzinach	19 715	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		65,4%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		63,0%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		9,9%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	53,0%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	38,7%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	21,5%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		% liczby osób w rodzinach	36,5%	
Potrzeba ochrony macierzyństwa		% liczby rodzin	11,7%	
w tym: wielodzietność		% liczby rodzin	10,0%	

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		439
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		209
	Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		0
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)			11,3%
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.			196
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.			14
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.			2 852
Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.			8,1%
Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.			496
Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)			4,8%
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	101
		liczba dzieci	140
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	7
		liczba dzieci	15
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	1
		liczba dzieci	5
Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności			0,2%
Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7-24 lat			14,4%
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		267
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		91
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 187
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		58,2%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		40,7%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		7,7%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		52,9%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		82,4%
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		23
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		8
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		6
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		1
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		4
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1

	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		2	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		14	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem	1	
		w tym: placówki typu rodzinnego	0	
ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		1	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		1	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		2	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		56	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		53	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		0	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		4
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		0
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		23
		wartość zleceń (w zł)		539 364
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		0	
	wartość zleceń (w zł)		0	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		13 907 243	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		0	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		13 193 961,08	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		3 040 051,50	

POWIAT TATRZAŃSKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		67 831	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		1,2	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		12,9%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		53,4%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	2 021	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	51,8%	
		liczba rodzin	1 304	
		liczba osób w rodzinach	3 943	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		79,1%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		63,2%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		5,8%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	59,0%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	41,3%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	31,1%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	39,5%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	8,5%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	9,7%
		Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)	
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		34	
Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie			13	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		5,4%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		73		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w rodzinie w 2012 r.		0		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		276	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		7,4%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		313	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		5,5%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	61	
		liczba dzieci	86	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	2	
		liczba dzieci	6	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	1	
		liczba dzieci	8	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,6%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		9,7%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		102	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		36	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 884	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		72,2%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		19,4%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		80,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		11	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		3	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		0	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		0	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		0	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		1	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		2
		w tym: placówki typu rodzinnego		1

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		1	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		1	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		2	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		0	
	Liczba mieszkań (lokalii) socjalnych w 2012 r.		50	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		1	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		0
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		1
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		9
		wartość zleceń (w zł)		93 356
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		1	
	wartość zleceń (w zł)		692 636	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		4 494 596	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		0	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)			2 408 865,87
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)			2 127 143,67

POWIAT WADOWICKI

WYBRANE ELEMENTY	Liczba mieszkańców w 2012 r.		158 740	
SYTUACJI	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		2,0	
SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Stopa bezrobocia w 2012 r.		13,7%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		43,9%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	4 720	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	46,6%	
		liczba rodzin	2 877	
		liczba osób w rodzinach	8 664	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		82,9%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		56,0%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		5,5%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	60,9%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	51,2%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	30,2%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	32,1%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	14,9%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	11,1%
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.		Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		315
	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		139	
	Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		9	
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		5,5%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		179		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		0		

	Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		1 472	
	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		4,2%	
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		297	
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		7,8%	
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	136	
		liczba dzieci	200	
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	7	
		liczba dzieci	25	
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	4	
		liczba dzieci	26	
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		2,3%	
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		7,3%	
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		212	
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		80	
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		1 984	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		60,0%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		26,3%	
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		53,8%	
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		24	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%	
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%	
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		5	
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		2	
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0	
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		5	
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		1	
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		2	
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		7	
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem		1
		w tym: placówki typu rodzinnego		0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		1
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		1
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		1
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		6
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		1
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		103
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		18
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		1
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą	
funkcjonujących w oparciu o działalność statutową			1
Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		12
	wartość zleceń (w zł)		781 228
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		6
	wartość zleceń (w zł)		120 519
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		7 836 538
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		5 819
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		10 223 825,57
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		3 123 603,01

POWIAT WIELICKI

WYBRANE ELEMENTY SYTUACJI SPOŁECZNO – DEMOGRAFICZNEJ	Liczba mieszkańców w 2012 r.		116 799	
	Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2012 r.		2,7	
	Stopa bezrobocia w 2012 r.		12,2%	
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w 2012 r.		40,6%	
OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY ORAZ WYBRANE FORMY WSPARCIA	Świadczeniobiorcy pomocy społecznej w 2012 r.	liczba osób	3 477	
		w tym: odsetek długotrwale korzystających z pomocy	37,5%	
		liczba rodzin	2 251	
		liczba osób w rodzinach	5 981	
	Udział korzystających ze świadczeń pieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		82,3%	
	Udział korzystających ze świadczeń niepieniężnych w 2012 r. w ogólnej liczbie świadczeniobiorców pomocy społecznej (liczba osób w rodzinach)		49,5%	
	Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2012 r. (liczba osób w rodzinach)		5,1%	
	Wybrane przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2012 r. (w %)	Ubóstwo	% liczby osób w rodzinach	51,4%
		Bezrobocie	% liczby osób w rodzinach	44,9%
		Niepełnosprawność	% liczby osób w rodzinach	30,0%
		Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	% liczby osób w rodzinach	17,5%
		Potrzeba ochrony macierzyństwa	% liczby rodzin	8,1%
		w tym: wielodzietność	% liczby rodzin	3,8%
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w 2012 r.	Ofiary przemocy (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem)		379
		Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem		115
		Liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-educacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie		16
Udział dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie posiłków w 2012 r. w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 roku życia)		4,4%		
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w 2012 r.		189		
Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2012 r.		40		
Liczba osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym w 2012 r.		2 296		

	Odsetek ludności objętej pracą socjalną w 2012 r.		3,4%
	Liczba osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w 2012 r.		366
	Udział osób z zawartym kontraktem socjalnym w ogólnej liczbie świadczeniobiorców (liczba osób w rodzinach)		4,7%
Rodzinna piecza zastępcza w 2012 r.	Rodziny zastępcze	liczba rodzin	62
		liczba dzieci	89
	w tym: rodziny zastępcze zawodowe	liczba rodzin	8
		liczba dzieci	20
	Rodzinne domy dziecka	liczba domów	0
		liczba dzieci	0
	Udział osób, którym przyznano dodatki mieszkaniowe w 2012 r. w ogólnej liczbie ludności		0,2%
	Udział uczniów, którzy otrzymali stypendia i zasiłki szkolne z budżetów gmin w 2012 r. w ludności w wieku 7 -24 lat		5,7%
ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczebność kadry OPS w 2012 r.		133
	Liczba pracowników socjalnych w OPS w 2012 r.		49
	Średnia liczba mieszkańców na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.		2 384
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.		59,2%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		24,5%
	Odsetek pracowników socjalnych OPS posiadających II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.		0,0%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		71,4%
	Odsetek kadry kierowniczej OPS posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		71,4%
	Liczebność kadry PCPR w 2012 r.		17
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej wyższe wykształcenie w 2012 r.		100,0%
	Odsetek kadry kierowniczej PCPR posiadającej specjalizację z organizacji pomocy społecznej w 2012 r.		100,0%
	Liczba domów pomocy społecznej w 2012 r.		3
	Liczba środowiskowych domów samopomocy w 2012 r.		6
	Liczba dziennych domów pomocy w 2012 r.		0
	Liczba rodzinnych domów pomocy w 2012 r.		0
	Liczba mieszkań chronionych w 2012 r.		0
	Liczba ośrodków interwencji kryzysowej w 2012 r.		0
	Liczba jednostek specjalistycznego poradnictwa w 2012 r.		3
	Liczba placówek wsparcia dziennego w 2012 r.		9
	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.	ogółem	
w tym: placówki typu rodzinnego			0

ZASOBY OTOCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ ORAZ WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	Liczba centrów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba klubów integracji społecznej w 2012 r.		0	
	Liczba warsztatów terapii zajęciowej w 2012 r.		2	
	Liczba zakładów aktywności zawodowej - stan na 15 czerwca 2012 r.		0	
	Liczba zakładów pracy chronionej - stan na 1 marca 2013 r.		2	
	Liczba spółdzielni socjalnych - stan na 4 czerwca 2013 r.		2	
	Liczba mieszkań (lokali) socjalnych w 2012 r.		25	
	Liczba świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży w 2012 r.		13	
	Liczba uniwersytetów trzeciego wieku - stan na marzec 2013 r.		4	
	Liczba placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku - stan na 15 kwietnia 2013 r.	funkcjonujących w oparciu o działalność gospodarczą		2
		funkcjonujących w oparciu o działalność statutową		1
	Aktualność gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w 2012 r. (stan na koniec roku)		obowiązywały we wszystkich gminach i w powiecie	
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej zlecone na podstawie umów z gminami w 2012 r.	liczba zleceń		8
wartość zleceń (w zł)			1 562 798	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zlecone na podstawie umów z powiatami w 2012 r.	liczba zleceń		9	
	wartość zleceń (w zł)		2 673 488	
WYBRANE NAKŁADY FINANSOWE NA ZADANIA POMOCY SPOŁECZNEJ	Suma świadczeń udzielonych z tytułu gminnych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		7 681 182	
	Suma świadczeń udzielonych z tytułu powiatowych zadań własnych i zleconych w 2012 r. (w zł)		0	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)		5 929 288,02	
	Wartość zakontraktowanego na lata 2008 - 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 - 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)		1 976 814,72	

SŁOWNICZEK:

Centrum integracji społecznej (CIS)¹³⁸

Jednostka prowadzona w oparciu o przepisy o zatrudnieniu socjalnym, która może być tworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową oraz podmioty, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Realizuje ona reintegrację zawodową i społeczną przez następujące usługi:

- 1) kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu;
- 2) nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych;
- 3) naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą;
- 4) uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Długotrwale korzystający z pomocy

Osoby, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej, przez co najmniej 18 miesięcy.

Dodatek mieszkaniowy¹³⁹

Dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych wypłacane przez gminę jej najbiedniejszym mieszkańcom. Przysługuje osobom, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 125% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

Domy pomocy społecznej (DPS)¹⁴⁰

Według zapisów ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej, które w zależności od tego dla kogo są przeznaczone, dzielą się na domy dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych;
- 3) osób przewlekle psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

Dzienny dom pomocy (DPP)

Jednostka świadcząca usługi osobom samotnym - chorym, niepełnosprawnym wymagającym pomocy innych osób, w miejscu ich zamieszkania. Usługi świadczone są również osobom zamieszkującym z rodziną, która nie jest w stanie zapewnić im pomocy z uwagi na wykonywanie pracy zarobkowej, wiek, chorobę. W DDP można z reguły skorzystać z usług opiekuńczych, terapii zajęciowej – grupowej i indywidualnej dla podtrzymania kondycji psychicznej, usług rehabilitacyjnych, posiłków. Zajęcia w DDP umożliwiają także zaspokojenie potrzeb towarzyskich, rekreacyjno – kulturalnych.

¹³⁸ Art. 3, *Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym* (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225).

¹³⁹ Art. 3, *Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych* (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 734 ze zm.).

¹⁴⁰ Art. 54 i art. 56, *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (t.j. Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 182).

Indywidualny program usamodzielnienia¹⁴¹

Opracowywany jest on przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletniości, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Indywidualny program wychodzenia z bezdomności¹⁴²

Polega on na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Jest on opracowywany przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej wraz z osobą bezdomną i podlega zatwierdzeniu przez kierownika ośrodka.

Indywidualny program zatrudnienia socjalnego¹⁴³

Opracowuje go pracownik socjalny Centrum Integracji Społecznej. Powinien on określać w szczególności:

- zakres i formy reintegracji zawodowej i społecznej;
- rodzaje sprawności psychofizycznych niezbędnych do podjęcia pracy oraz metody ich ćwiczenia;
- osoby odpowiedzialne za realizację programu.

Interwencja kryzysowa¹⁴⁴

Zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód.

Interwencyjny ośrodek preadopcyjny¹⁴⁵

Jednostka pieczy zastępczej typu instytucjonalnego przeznaczona dla dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie (adopcję) nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Kontrakt socjalny¹⁴⁶

Pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Klub integracji społecznej (KIS)¹⁴⁷

Jednostka prowadzona w oparciu o przepisy o zatrudnieniu socjalnym, która może być tworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową oraz podmioty, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Obejmuje w szczególności:

- 1) działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy (na czas określony lub na czas wykonania określonej pracy, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy) u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej;

¹⁴¹ Art. 145, *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz. U. z 2013 r. Nr 0, poz. 135 ze zm.).

¹⁴² *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej...*, op. cit. art. 49.

¹⁴³ *Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym...*, op. cit. art. 13.

¹⁴⁴ *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej...*, op. cit. art. 47.

¹⁴⁵ *Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej...*, op. cit. art. 111.

¹⁴⁶ *Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej...*, op. cit. art. 6.

¹⁴⁷ *Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym...*, op. cit. art. 18.

- 2) prace społecznie użyteczne;
- 3) roboty publiczne;
- 4) poradnictwo prawne;
- 5) działalność samopomocową w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych;
- 6) staże pracy.

Mierniki poziomu ubóstwa¹⁴⁸

W Polsce dane dotyczące zasięgu ubóstwa regularnie prezentowane są przez Główny Urząd Statystyczny. Są one szacowane przy zastosowaniu różnych mierników, których podstawę stanowią wyniki badania budżetów gospodarstw domowych. Przy obliczaniu zasięgu ubóstwa GUS podaje następujące granice:

- poziom minimum egzystencji, który uwzględnia jedynie potrzeby uznane w danych warunkach za podstawowe i których niezaspokojenie może powodować biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. W skład koszyka minimum egzystencji wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe. Łączny koszt nabycia (zużycia) tych dóbr określa wartość koszyka, która stanowi granicę ubóstwa skrajnego;
- 50% średnich wydatków (ekwiwalentnych) ogółu gospodarstw domowych (relatywna granica ubóstwa);
- kryterium dochodowe, które zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej (ustawowa granica ubóstwa).

Mieszkania chronione¹⁴⁹

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, integrację ze społecznością lokalną.

Osoby bierne zawodowo¹⁵⁰

Osoby niepracujące jak i nieposzukujące pracy.

Osoby niepełnosprawne prawnie¹⁵¹

Osoby posiadające aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony do tego organ.

Osoby niepełnosprawne biologicznie¹⁵²

Osoby nieposiadające orzeczenia, ale mające (odczuwające) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności (podstawowych dla swojego wieku, takich jak: samoobsługa, zabawa, nauka, praca etc.).

Ośrodek wsparcia¹⁵³

Jednostka dziennego pobytu. Ośrodkiem wsparcia może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy. Ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

¹⁴⁸ Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

¹⁴⁹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 53.

¹⁵⁰ Aktywność ekonomiczna ludności Polski IV kwartał 2012, GUS, Warszawa 2013, s. 21.

¹⁵¹ Osoby niepełnosprawne oraz ich gospodarstwa domowe 2002. Część I – osoby niepełnosprawne, GUS, Warszawa 2003, s. 15.

¹⁵² Tamże.

¹⁵³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 51 - 51 a.

są: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Ośrodek interwencji kryzysowej (OIK)

Miejsce pomocy osobom będącym w trudnych sytuacjach życiowych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Interwencja kryzysowa ma interdyscyplinarny charakter. Jest to specjalistyczna pomoc psychologiczna, ale także koordynacja wszelkiej pomocy, która może przyczynić się do rozwiązania problemu danej osoby lub rodziny – współpraca z: pomocą społeczną, służbą zdrowia, policją, prokuraturą, strażą pożarną, strażą miejską i wieloma innymi instytucjami.

Pieczą zastępczą¹⁵⁴

Jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców i jest sprawowana w formie rodzinnej (której formami jest rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka, które tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej), bądź instytucjonalnej (sprawowanej w formie placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych). Pieczę zastępczą zapewnia:

- pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- przygotowanie dziecka do:
 - godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza (POW)¹⁵⁵

Jednostka pieczy zastępczej typu instytucjonalnego dzieląca się na, placówki typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego, której zadaniem jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka taka jest zobowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. Do placówki takiej dziecko przyjmuje się na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez policję lub straż graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub osoby trzeciej w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- specjalistyczno-terapeutycznego, sprawująca opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności nad dzieckiem niepełnosprawnym, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii, wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych;
- rodzinnego, wychowująca dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu.

¹⁵⁴ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej..., op. cit. art. 32 – 34, art. 39, art. 41, art. 93.

¹⁵⁵ Tamże, art. 101 – 103, art. 105.

Placówki wsparcia dziennego (PWD)¹⁵⁶

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego, prowadzonej w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności: organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Podstawowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej¹⁵⁷

- regionalny ośrodek polityki społecznej – działający w strukturze samorządu województwa małopolskiego kreując regionalną politykę społeczną;
- powiatowe centrum pomocy rodzinie – funkcjonujące w każdym powiecie regionu (19 jednostek);
- ośrodek pomocy społecznej – funkcjonujący w każdej małopolskiej gminie (179 gminnych ośrodków pomocy społecznej oraz 3 miejskie ośrodki pomocy społecznej w miastach na prawach powiatów: Kraków, Tarnów, Nowy Sącz, łączące zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie z zadaniami ośrodków pomocy społecznej);
- dom pomocy społecznej;
- placówka specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego;
- ośrodek wsparcia;
- i ośrodek interwencji kryzysowej.

Liczba podstawowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – ze względu na strukturę systemu pomocy społecznej – pozostaje stała.

Poradnictwo specjalistyczne¹⁵⁸

Osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych jednostki pomocowe świadczą poradnictwo specjalistyczne bez względu na posiadany przez klientów dochód. W zakresie pomocy tego typu wyróżniamy poradnictwo:

- prawne – realizowane poprzez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów;
- psychologiczne, czyli diagnozowanie, profilaktyka i terapii;
- rodzinne – obejmujące problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Powody udzielania pomocy społecznej¹⁵⁹

- ubóstwo;
- sieroctwo;
- bezdomność;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała lub ciężka choroba;
- przemoc w rodzinie;
- potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;

¹⁵⁶ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej..., op. cit. art. 18 i art. 24.

¹⁵⁷ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 6.

¹⁵⁸ Tamże, art. 46.

¹⁵⁹ Tamże, art. 7.

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizm lub narkomania;
- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna¹⁶⁰

Jednostka pieczy zastępczej typu instytucjonalnego przeznaczona dla dzieci wymagających szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Rodzinny dom pomocy (RDP)

Forma usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo przez osobę fizyczną lub organizację pożytku publicznego (OPP) dla nie mniej niż trzech i nie więcej niż ośmiu zamieszkujących wspólnie osób wymagających z powodu wieku lub niepełnosprawności wsparcia w tej formie.¹⁶¹ Rodzinny dom pomocy świadczy swe usługi w budynku mieszkalnym jednorodzinny, którego właścicielem lub najemcą jest osoba fizyczna prowadząca rodzinny dom pomocy, w którym ta osoba zamieszkuje lub organizacja pożytku publicznego w przypadku domu prowadzonego przez OPP.¹⁶²

Przyrost rzeczywisty ludności¹⁶³

Suma przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji wewnętrznych i zagranicznych (stałych i czasowych). W przypadku gmin uwzględnia się także saldo przesunięć ludności w wyniku zmian administracyjnych, oznacza to przyrost roczny, czyli wyrażoną w liczbach absolutnych różnicę między dwoma stanami ludności w danej gminie na początek i koniec badanego okresu.

Specjalności w ramach II stopnia specjalizacji¹⁶⁴

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny ustala następujące specjalności obowiązujące dla II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny:

- 1) praca socjalna z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 2) praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy;
- 3) praca socjalna z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami;
- 4) praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinami;
- 5) praca socjalna z osobami starszymi;
- 6) praca socjalna z osobami bezrobotnymi;
- 7) praca socjalna z osobami uzależnionymi;
- 8) praca socjalna z osobami bezdomnymi;
- 9) praca socjalna z cudzoziemcami, mniejszościami narodowymi i etnicznymi;
- 10) praca socjalna ze społecznością lokalną.

Świadczeniami z pomocy społecznej są:¹⁶⁵

- 1) świadczenia pieniężne:
 - a) zasiłek stały;

¹⁶⁰ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej..., op. cit. art. 109.

¹⁶¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 52.

¹⁶² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. z 2012 r. Nr 0, poz. 719).

¹⁶³ Główny Urząd Statystyczny, http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-738.htm.

¹⁶⁴ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2012 r. w sprawie specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny (Dz. U. z 2012 r. Nr 0, poz. 486).

¹⁶⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 36.

-
- b) zasiłek okresowy;
 - c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy;
 - d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie;
 - e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki;
 - f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
 - g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;
- 2) świadczenia niepieniężne:
- a) praca socjalna;
 - b) bilet kredytowany;
 - c) składki na ubezpieczenie zdrowotne;
 - d) składki na ubezpieczenia społeczne;
 - e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie;
 - f) sprawienie pogrzebu;
 - g) poradnictwo specjalistyczne;
 - h) interwencja kryzysowa;
 - i) schronienie;
 - j) posiłek;
 - k) niezbędne ubranie;
 - l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy;
 - m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia;
 - n) mieszkanie chronione;
 - o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej;
 - p) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Tymczasowe miejsca noclegowe¹⁶⁶

Osoba lub rodzina w polskim systemie pomocy społecznej ma także prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych.

Spółdzielnia socjalna (SS)¹⁶⁷

Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Działa ona na rzecz społecznej reintegracji jej członków, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu; zawodowej reintegracji jej członków, przez co należy rozumieć działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy, a działania te nie są wykonywane w ramach prowadzonej przez spółdzielnię socjalną działalności gospodarczej. Spółdzielnię socjalną mogą założyć: osoby bezrobotne, osoby, o których mowa w ustawie o zatrudnieniu socjalnym oraz osoby niepełnosprawne. Spółdzielnię socjalną mogą założyć także inne osoby niż wskazane powyżej, o ile liczba tych osób nie stanowi więcej niż 50% ogólnej liczby założycieli, a także organizacje pozarządowe w rozumieniu przepisów o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub jednostki samorządu terytorialnego oraz kościelne osoby prawne.

¹⁶⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 48.

¹⁶⁷ Art. 2 i 4, Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 651 ze zm.).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze¹⁶⁸

Usługi opiekuńcze dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Stopa bezrobocia¹⁶⁹

Procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej). Stopa bezrobocia rejestrowanego odnosi się tylko do osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Stypendium szkolne¹⁷⁰

Może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych (w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą) oraz pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.

Środowiskowy dom samopomocy¹⁷¹

Ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ)¹⁷²

Placówka pobytu dziennego, należąca do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Stwarza on osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania: umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. Nadzór nad WTZ sprawują powiatowe centra pomocy rodzinie, w miastach na prawach powiatów miejskie ośrodki pomocy społecznej.

Wskaźnik zatrudnienia¹⁷³

Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej lub danej grupy.

Współczynnik aktywności zawodowej¹⁷⁴

Udział ludności aktywnej zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej lub danej grupy.

Usługi opiekuńcze¹⁷⁵

Obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez le-

¹⁶⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 50.

¹⁶⁹ Główny Urząd Statystyczny, http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-866.htm.

¹⁷⁰ Art. 90d, Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

¹⁷¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit. art. 51a.

¹⁷² Art. 10 – 10a, Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.).

¹⁷³ Aktywność ekonomiczna ludności Polski IV kwartał 2012, op. cit., s. 21.

¹⁷⁴ Tamże.

¹⁷⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej..., op. cit., art. 50.

karza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Mogą one być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Zakład aktywności zawodowej

Jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką, w której co najmniej 70% wszystkich zatrudnionych stanowią osoby niepełnosprawne. Przy czym osoby, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, nie mogą stanowić więcej niż 35% ogółu zatrudnionych¹⁷⁶. Wymiar czasu pracy osoby zatrudnionej w ZAZ jest odpowiednio zmniejszony, a osoba objęta jest także zajęciami rehabilitacyjnymi od 60 do 120 minut dziennie¹⁷⁷. ZAZ jest zatem formą wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności.

Zakład pracy chronionej (ZPCH)¹⁷⁸

Pracodawca prowadzący działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy, zatrudniający nie mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i osiągający wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 6 miesięcy, uzyskuje status pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej, jeżeli:

1. wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 50%, a w tym co najmniej 20% ogółu zatrudnionych stanowią osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, albo co najmniej 30% niewidomych lub psychicznie chorych, albo upośledzonych umysłowo zaliczonych do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności;
2. obiekty i pomieszczenia użytkowane przez zakład pracy odpowiadają przepisom i zasadom bezpieczeństwa i higieny pracy oraz uwzględniają potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie przystosowania stanowisk pracy, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych i ciągów komunikacyjnych oraz spełniają wymagania dostępności do nich,
3. jest zapewniona doraźna i specjalistyczna opieka medyczna, poradnictwo i usługi rehabilitacyjne;
4. wystąpi z wnioskiem o przyznanie statusu pracodawcy prowadzącego zakład pracy chronionej.

Zasiłek szkolny¹⁷⁹

Jest świadczeniem pomocy materialnej o charakterze socjalnym. Może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Może on być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

Zatrudnienie socjalne¹⁸⁰

Zapewnianie możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej i zatrudnienia wspieranego.

Przepisy ustawy o zatrudnieniu socjalnym stosuje się w szczególności do:

- 1) bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
- 2) uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego;

¹⁷⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych..., op. cit., art. 29.

¹⁷⁷ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2007 roku w sprawie zakładów aktywności zawodowej, Dz. U. 2007 Nr 242, poz. 1776.

¹⁷⁸ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych..., op. cit., art. 28.

¹⁷⁹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty..., op. cit., art. 90c i 90e.

¹⁸⁰ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym..., op. cit., art. 1.

-
- 3) uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej;
 - 4) chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
 - 5) długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
 - 6) zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
 - 7) uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej;
 - 8) osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Zatrudnienie wspierane¹⁸¹

Oznacza udzielanie wsparcia o charakterze doradczym i finansowym, w utrzymaniu aktywności zawodowej umożliwiającej podjęcie zatrudnienia, prac społecznie użytecznych, założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej lub podjęcie działalności gospodarczej. Realizowane jest w ramach indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub kontraktu socjalnego, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej. Może być ono realizowane m. in. w formie:

- prac społecznie użytecznych na zasadach określonych w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- rzecznictwa, poradnictwa zawodowego, psychologicznego i społecznego dla osób realizujących prace społecznie użyteczne w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, podejmujących zatrudnienie, działalność gospodarczą, zakładających lub przystępujących do spółdzielni socjalnej.

¹⁸¹ Ustawa z dnia 13 kwietnia 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym..., op. cit., art. 2 i art. 15b.

SPIS MAP:

Mapa 1:	Wybrane wskaźniki zagrożenia wykluczeniem społecznym Małopolski w 2012 r.	14
Mapa 2:	Wybrane zasoby pomocy społecznej oraz jej otoczenia w Małopolsce w 2012 r.	15
Mapa 3 i 4:	Ludność w Polsce wg województw w 2012 r.	47
Mapa 5:	Przyrost naturalny w Małopolsce w 2012 r.	48
Mapa 6-9:	Struktura ludności Małopolski według funkcjonalnych grup wieku w 2012 i 2020 r. – prognozy.	49
Mapa 10:	Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce na koniec 2012 roku	52
Mapa 11:	Stopa bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce na koniec 2012 roku	53
Mapa 12:	Udział bezrobotnych do 25 r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w Małopolsce w 2012 r.	53
Mapa 13:	Udział bezrobotnych w wieku 50 i więcej lat w ogólnej liczbie bezrobotnych w Małopolsce w 2012 r.	54
Mapa 14:	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w Małopolsce w 2012 r.	54
Mapa 15:	Częstość występowania niepełnosprawności w Polsce wg województw w 2009 r.	56
Mapa 16:	Częstość występowania niepełnosprawności prawnej w Polsce wg województw w 2009 r.	56
Mapa 17:	Udział mieszkańców z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie mieszkańców Małopolski w 2007 r.	59
Mapa 18:	Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w powiatach Małopolski w 2009 roku oraz procentowy udział leczonych z powodu używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych	60
Mapa 19:	Udział procentowy osób „bez dachu nad głową” w 2011 r. (w % ogółu tej kategorii osób bezdomnych)	62
Mapa 20:	Udział osób w rodzinach świadczeniobiorców pomocy społecznej w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.	63
Mapa 21:	Udział długotrwale korzystających z pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.	64
Mapa 22:	Odsetek świadczeń finansowych w ogólnej liczbie świadczeń przyznawanych w ramach pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.	65
Mapa 23:	Odsetek świadczeń niefinansowych w ogólnej liczbie świadczeń przyznawanych w ramach pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.	65
Mapa 24:	Liczba osób korzystających w usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w Małopolsce w 2012 r.	66
Mapa 25:	Odsetek osób, którym udzielono wsparcia w postaci pracy socjalnej w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.	66
Mapa 26:	Odsetek osób objętych kontraktami socjalnymi w liczbie osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.	67

Mapa 27: Liczba indywidualnych programów w Małopolsce w 2012 r.	67
Mapa 28: Odsetek osób, którym udzielono wsparcia poprzez poradnictwo specjalistyczne w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.	68
Mapa 29: Odsetek osób, którym udzielono wsparcia poprzez interwencję kryzysową w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.	68
Mapa 30: Odsetek ofiar przemocy, którym udzielono wsparcia w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.	69
Mapa 31: Odsetek sprawców przemocy, którym udzielono wsparcia w liczbie ludności w Małopolsce w 2012 r.	69
Mapa 32: Liczba sprawców przemocy w rodzinie oraz liczba osób objętych programami oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Małopolsce w 2012 r.	70
Mapa 33: Odsetek dzieci i młodzieży korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej – posiłków w ogólnej liczbie dzieci i młodzieży (do 18 r.ż.) w Małopolsce w 2012 r.	71
Mapa 34: Liczba świadczeń udzielonych usamodzielnianym pełnoletnim osobom opuszczającym rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze i inne instytucje w Małopolsce w 2012 r.	72
Mapa 35: Liczba pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.	72
Mapa 36: Odsetek pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej w Małopolsce posiadających wyższe wykształcenie w 2012 r.	73
Mapa 37: Pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej w Małopolsce posiadający I i II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w 2012 r.	73
Mapa 38: Średnia liczba mieszkańców Małopolski na 1 pracownika socjalnego w OPS w 2012 r.	74
Mapa 39: Liczebność kadry powiatowych centrów pomocy rodzinie w Małopolsce w 2012 r.	75
Mapa 40: Gminne strategie rozwiązywania problemów społecznych w Małopolsce w 2012 r. (stan na 31.12.2012 r.)	75
Mapa 41: Ośrodki interwencji kryzysowej w Małopolsce w 2012 r.	76
Mapa 42: Jednostki specjalistycznego poradnictwa w Małopolsce w 2012 r.	76
Mapa 43: Mieszkania socjalne w Małopolsce w 2012 r.	77
Mapa 44: Rodziny zastępcze i liczba umieszczonych w nich dzieci w Małopolsce w 2012 r.	77
Mapa 45: Mieszkania chronione w Małopolsce w 2012 r.	78
Mapa 46: Placówki opiekuńczo – wychowawcze w Małopolsce w 2012 r.	78
Mapa 47: Placówki wsparcia dziennego w Małopolsce w 2012 r.	79
Mapa 48: Świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży w Małopolsce w 2012 r.	79
Mapa 49: Warsztaty terapii zajęciowej w Małopolsce w 2012 r.	80
Mapa 50: Zakłady aktywności zawodowej w Małopolsce w 2012 r.	80

Mapa 51: Zakłady pracy chronionej w Małopolsce w 2012 r.	81
Mapa 52: Środowiskowe domy samopomocy w Małopolsce w 2012 r.	81
Mapa 53: Domy pomocy społecznej i rodzinne domy pomocy w Małopolsce w 2012 r.	82
Mapa 54: Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku w Małopolsce w 2013 r.	82
Mapa 55: Dzielne domy pomocy w Małopolsce w 2012 r.:	83
Mapa 56: Uniwersytety trzeciego wieku w Małopolsce w 2013 r.:	83
Mapa 57: Centra i kluby integracji społecznej w Małopolsce w 2012 r.	84
Mapa 58: Spółdzielnie socjalne w Polsce w 2013 r.	84
Mapa 59: Spółdzielnie socjalne w Małopolsce w 2013 r.	85
Mapa 60: Placówki zapewniające miejsca noclegowe i liczba osób z nich korzystających w Małopolsce w 2012 r.	85
Mapa 61: Zlecenie przez gminy zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym w Małopolsce w 2012 r.	86
Mapa 62: Zlecenie przez powiaty zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym w Małopolsce w 2012 r.	86
Mapa 63: Środki finansowe przeznaczone na świadczenia z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych gmin w Małopolsce w 2012 r.	87
Mapa 64: Środki finansowe przeznaczone na świadczenia z zakresu pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych powiatów w Małopolsce w 2012 r.	87
Mapa 65: Wartość zakontraktowanego na lata 2008 – 2015 dofinansowania projektów PO KL w ramach Poddziałania 7.1.1 (w zł)	88
MAPA 66: Wartość zakontraktowanego na lata 2008 – 2015 dofinansowania projektów PO KL 2007 – 2013 w ramach Poddziałania 7.1.2 (w zł)	88

SPIS TABEL:

Tabela 1: Ludność w Polsce według województw	48
Tabela 2. Częstość występowania niepełnosprawności prawnej wg wieku i województw w 2009 r.	57
Tabela 3. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia oraz województw w 2002 r.	58
Tabela 4. Struktura osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych stacjonarnie i ambulatoryjnie w powiatach Małopolski w 2009 roku, według typu zaburzeń	61

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1: Przyrost naturalny w Polsce i Małopolsce w latach 2007 – 2012	47
Wykres 2: Struktura wieku mieszkańców Małopolski na tle kraju w latach 2007-2012	50
Wykres 3: Prognoza udziału osób w wieku 65+ w populacji Małopolski i Polski	50
Wykres 4: Odsetek mieszkańców Polski i regionów żyjących w 2011 r. poniżej minimum egzystencji, relatywnej granicy ubóstwa oraz ustawowej granicy ubóstwa	51
Wykres 5: Odsetek mieszkańców Małopolski żyjących poniżej minimum egzystencji, relatywnej granicy ubóstwa oraz ustawowej granicy ubóstwa w latach 2005-2011.....	51
Wykres 6: Stopa bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce i w kraju w latach 2002-2012	52
Wykres 7. Dynamika liczby osób biernych zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności w latach 2003-2012, dane średnioroczne, rok 2003=100%	55
Wykres 8. Aktywność zawodowa osób w wieku produkcyjnym 18-59/64 lata w Polsce w 2011 r., dane średnioroczne.....	55
Wykres 9. Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wieku 16-64 lata, dane średnioroczne w latach 2003 - 2012.....	55
Wykres 10: Częstość niepełnosprawności prawnej w Polsce, dane średnioroczne w latach 2000-2010 ...	57
Wykres 11: Osoby niepełnosprawne w Polsce w 2011 roku (w stosunku do ogółu ludności)	57
Wykres 12: Struktura wykształcenia osób sprawnych i niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym, dane ogólnopolskie średnioroczne za 2011 r.....	58
Wykres 13: Udział leczonych osób z zaburzeniami psychicznymi w ogólnej liczbie ludności w latach 2005-2011.....	59
Wykres 14: Udział osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych stacjonarnie i ambulatoryjnie w ogólnej liczbie ludności Małopolski w 2009 roku, według powiatów	60
Wykres 15: Zarejestrowani w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi i uzależnionych od alkoholu w 2010 roku.....	61
Wykres 16: Struktura leczonych osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w Małopolsce w 2009 roku.....	62
Wykres 17: Udział korzystających z pomocy społecznej w ludności Polski i regionów w 2012 r.	63
Wykres 18: Udział korzystających z pomocy społecznej w ogólnej ludności Małopolski w latach 2005 – 2012	64
Wykres 19: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Małopolsce w 2012 r.....	70
Wykres 20: Główne przyczyny korzystania z pomocy społecznej w Małopolsce w latach 2005 – 2012	71
Wykres 21: Średnia liczba mieszkańców Małopolski na 1 pracownika socjalnego w OPS w latach 2005 – 2012	74

Wydawca:
Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej w Krakowie
ul. Piastowska 32
30-070 Kraków
www.rops.krakow.pl

PUBLIKACJA JEST DYSTRYBUOWANA BEZPŁATNIE

ISBN 978-83-60242-72-8